

Thế hệ f

Thế hệ f

Nhà xuất bản Liên Mạng

Nhà xuất bản **Liên Mạng**

Thế hệ f

Tuyển tập bài viết của cộng đồng mạng

Xuất bản tại Việt Nam 2011

Bìa & trình bày: Tưỡn

Sửa bản in: Hoàng Hôn

Ảnh bìa 4: Biểu tình chống Trung Quốc tại Sài Gòn

Nguồn ảnh: Internet

© Các tác giả

© 2011 Liên Mạng

Mục lục

Lời giới thiệu	i
ĐÊM TRƯỚC	
Anh Trung, em Việt Nguyễn Lương Hải Khôi	17
Lúc đó bố đang ở đâu? Nguyễn Lương Hải Khôi	18
Anh như thế là đéo được! Đặng Thiếu Quang	20
Đại Vệ Chí Di Người Buồn Gió	23
Thái độ ư, ai cho tôi thái độ? Bùi Dzũ	29
Chỉ là đi, cảm nhận và chia sẻ Codet Hanoi	31
“Chẳng giải quyết được việc gì” Tùng Iemxi	37
Nói về chữ... VIỆT Na Sơn	40
Lựa chọn Trương Phước Lai	42
Đừng yêu nước bằng máu của người khác! Bảo Anh	44
Chuyện nghe được từ người không quen Hậu Khảo Cổ Nguyễn	50
Biểu tình là hợp pháp Trung Bảo	52

Biểu tình và biểu tình ở Việt Nam	54
Tie Suc	
Hỏi và đáp về biểu tình	61
Phan Thanh Hải (Anhbasg)	
Đồng hành cùng nhân dân	67
Mít Tờ Đố	
Tuần hành	70
Mít Tờ Đố	
“Từ Trung Nam Bắc, chờ mong nung đốt”	72
K’lu Viễn Sự	
Đơn độc	75
Huy Đức	
Trẻ sơ tán	81
Hậu Khảo Cổ Nguyễn	
“Mẹ, con đi biểu tình”	84
Nguyễn Hoàng Linh	
Mẹ ơi! Con đi biểu tình ...	89
Jerry Phan	
XUỐNG ĐƯỜNG	
Mẹ không muốn con đi biểu tình	95
Dạ Thảo Phương	
Chúng tôi đã ở đó	100
Bùi Dzú	
Cuộc đối thoại trước Lãnh sự quán Trung Quốc và trong trụ sở Thành đoàn TNCS TP số 1 Phạm Ngọc Thạch	102
Đỗ Trung Quân	

Lòng yêu nước được điều chỉnh bằng “dùi cui” và “cơ chế xin-cho”?	106
Phạm Viết Đào	
Trong mắt tôi	111
Nguyễn Thông	
Đối thoại	116
Na Sơn	
Xuống đường, chống lại lũ người có lòng tham khủng khiếp	117
Tùng Iemxi	
Người Việt Nam đẹp đẽ	129
Trung Bảo	
Cám ơn!	131
Tuấn Khanh	
Biểu tình	133
Lan Phương	
Chúng tôi không ngây thơ	137
Lan Phương	
Sài Gòn – Chủ nhật ngổ	141
Nón Lá Sài Gòn	
Trò chuyện với một người Hungary về hải đảo Việt Nam	148
Nguyễn Hoàng Linh	
“Còn lại tình yêu”	154
Đoan Trang	

YÊU NƯỚC

- Phản ứng chính thức của Việt Nam trước yêu cầu của Trung Quốc** 159
Trần Song Hà
- Ngày chủ nhật buồn** 160
Tiểu Anh
- Nhiều chuyện 1: Tản mạn về lòng yêu nước** 162
Trịnh Hữu Long
- Nhiều chuyện 2: Tại sao tôi đi biểu tình?** 166
Trịnh Hữu Long
- Hãy lên tiếng, đồng dục và minh bạch!** 171
André Menras / Hồ Cương Quyết
- Viết sau ngày 5-6** 177
Đỗ Trung Quân
- 8 Juni 2011 – Tagestheme** 180
Nguyễn Đình Hà
- Những người yêu nước không có nghị lễ** 183
Đào Hiếu
- Tình tảo!** 188
Tuệ Hoan
- Thư ngỏ của ông Lê Hiếu Đằng gửi ông Đinh Thế Huynh** 193
Lê Hiếu Đằng
- Thấy ghét thì phải hét lên!** 197
Dino Trung
- Hạt giống dân chủ đã lớn lên và kết trái** 203
Quách Tuấn Phương

Những bóng ma Khuong Ha Bui	206
Đàn ông mắt ướt Trương Phước Lai	208
Dáng đứng Việt Nam Trương Phước Lai	210
Quyền lực và quyền lực từ thế giới mạng (I) Trần Minh Khôi	212
Quyền lực và quyền lực từ thế giới mạng (II) Trần Minh Khôi	215
Biểu tình và xã hội dân sự Mai Thái Lĩnh	218
Có bao nhiêu cách yêu nước? Tiendat Le	233
Tinh thần yêu nước Éch Ao	236
Lòng yêu nước Lã Hoa	239

COMMENTS

Lời giới thiệu

Bạn đọc thân mến,

Bạn đang cầm trong tay một cuốn sách rất đặc biệt, bởi vì nó đề cập đến một sự kiện hết sức đặc biệt, một sự kiện mà chắc chắn không một tờ báo chính thống nào có thể nhắc tới và công khai thừa nhận vào thời điểm này, trong khi cũng chắc chắn như thế, sự kiện ấy rồi sẽ đi vào lịch sử Việt Nam hiện đại như một cột mốc đáng nhớ trên con đường đi tới dân chủ hóa.

Đó là các cuộc biểu tình – “tuần hành chống xâm lăng” – của những người Việt Nam yêu nước trước hiểm họa bá quyền phương Bắc, vào hai ngày chủ nhật 5-6 và 12-6-2011, đồng thời tại cả Hà Nội và Sài Gòn.

Hoàn toàn không được chính quyền và báo chí – truyền thông chính thống thừa nhận, nhưng các cuộc biểu tình đó, với quy mô không hề nhỏ, đã chứng tỏ quá nhiều điều:

Đó là sự bắt đầu của một quá trình dân chủ hóa, đa nguyên hóa lành mạnh, dấu rằng trước hết chỉ là... trên mạng. Những cuộc tranh cãi, “bút chiến” gay gắt giữa những người ủng hộ và phản đối biểu tình, vào thời điểm “đêm trước cuộc xuống

đường”, chẳng phải cũng là một biểu hiện của sự đa nguyên hay sao?

Đó là dấu hiệu cho thấy sự trưởng thành về nhận thức, bản lĩnh của thế hệ người Việt Nam mới. Bất chấp hoàn cảnh thiếu thông tin, thiếu minh bạch của xã hội, bất chấp nền giáo dục còn nhiều yếu kém, lạc hậu, thế hệ ấy vẫn vươn lên, hướng ra bên ngoài thế giới toàn cầu hóa, để học hỏi, bổ sung kiến thức cho mình và chia sẻ với bạn bè, trên nền tảng “người thầy” vĩ đại của họ: Internet.

Đó là hồi chuông cảnh báo hồ sâu cách biệt ngày càng lớn giữa một bộ phận cầm quyền vẫn mang trong mình đầu óc bảo thủ, phản tiến bộ, phi dân chủ, với một tầng lớp nhân dân đông đảo của “thế hệ Facebook”, đầy sự cởi mở, tự tin, năng động, tiến bộ về nhận thức chính trị. Chẳng phải là sự cách biệt đã tới mức báo động sao, khi cuộc biểu tình của hơn 3000 con người ở cả hai đầu đất nước, lại chỉ được báo chí chính thống coi là “hành động tự tập tự phát của một số ít người”, “đi ngang qua Đại sứ quán và Lãnh sự quán Trung Quốc”?

Và trên tất cả, đó là thước đo tình yêu nước của người dân, mà xuống đường biểu tình, bày tỏ chính kiến của mình, chống hiểm họa xâm lăng phương Bắc, là một trong những cách biểu hiện. Chẳng có hình ảnh nào thể hiện đẹp đẽ và cảm động hơn tình yêu nước ấy bằng hình ảnh những chàng trai cô gái trong sắc áo đỏ, trẻ trung, phơi phới, xuống đường phất cờ Tổ quốc và giương cao khẩu hiệu phản đối chính quyền Trung Quốc bá quyền, xâm lược.

Bạn đọc mến,

Cuốn sách mà bạn cầm trên tay đây là tập hợp những bài viết

của hàng loạt blogger trong “thế hệ Facebook” đó.

Cuốn sách ghi lại cảm xúc của những chàng trai, cô gái Việt Nam trước giờ xuống đường, trong những khoảnh khắc họ sát cánh cùng nhau tuần hành yêu nước, và những suy tư, phân tích của họ về các khái niệm lâu nay vốn bị coi là nhạy cảm, là “độc quyền” của Nhà nước, của chính quyền: biểu tình, quyền con người, quyền được... yêu nước, v.v...

Bạn đọc có thể thấy, trong cuốn sách, có cả những bài viết theo một hướng khác, một giọng khác, trái ngược hẳn đa số còn lại. Nhưng những bài viết đó cũng phản ánh một góc nhìn mà người đọc cần ghi nhận và có thể đưa ra thảo luận, vì thế chúng được đưa vào tuyển tập, với sự tôn trọng tinh thần đa nguyên.

Các bạn có thể xem cuốn sách như một tập “nhật ký” lưu lại những ngày tháng đáng nhớ của cả một thế hệ. Về phần mình, người làm sách xin được coi đây như một món quà tinh thần để tôn vinh tất cả các bạn – những người đã và đang bằng cách của mình kiên trì và nỗ lực cho một nước Việt Nam dân chủ, tự do và phồn vinh.

Việt Nam, đêm 13-6-2011

Nhà xuất bản Liên Mạng

ĐÊM TRƯỚC

Anh Trung, em Việt

- Nguyễn Lương Hải Khôi

- Anh ơi anh, không hiểu làm sao mà giá cả cứ tăng, dân em nó sắp phát điên rồi!
- Okie, ta làm cho bọn nó quên chuyện lạm phát nhé. Chờ tí.
- Dạ, anh giúp em một tay...
- Xong!
- Dạ, anh vừa làm gì đó?
- Tao vừa cắt cáp! –

Lúc đó bố đang ở đâu?

- Nguyễn Lương Hải Khôi

Con: Bố ơi, cô giáo con bảo hỏi bọn khựa cắt cáp, thanh niên bèn đi biểu tình. Lúc đó bố đang ở đâu?

Bố: Ờ ờ, bố sợ bị “bọn phản động” lợi dụng, nên bố nằm ở nhà.

* * *

Con: Bố ơi, cô giáo con bảo hỏi bọn khựa cắt cáp, thanh niên bèn đi biểu tình. Lúc đó bố đang ở đâu?

Bố: Ờ ờ, bố nghĩ đó là “cộng sản Việt Nam” đứng đằng sau giật dây, nên bố chẳng tham gia.

* * *

Con: Bố ơi, cô giáo con bảo hỏi bọn khựa cắt cáp, thanh niên bèn đi biểu tình. Lúc đó bố đang ở đâu?

Bố: Bố nghĩ đó chỉ là “vô thức của đám đông” nên bố viết blog bình luận.

* * *

Con: Bố ơi, cô giáo con bảo hỏi bọn khựa cắt cáp, thanh niên

bền đi biểu tình. Lúc đó bố đang ở đâu?

Bản tăng: Ờ, ờ... bố đang đi... buôn lậu thuốc dưỡng da. Phụ nữ sau 30 tuổi thì collagen bắt đầu suy giảm...

Con: Collagen là gì hả bố?

Bản tăng: Đó là chất giúp da đàn hồi, căng, trắng mịn...

Con: Thảo nào da mẹ đẹp thế! Bố còn không? Cho con một lọ, con tặng em Thích Nữ Yêu ở chùa xóm dưới.

Bản tăng: Cũng may không phải ai cũng giống bố con mình.

Anh như thế là đéo được!

- Đặng Thiều Quang

Anh Trung ạ, sau khi cắm mốc trên đất liền xong xuôi, em thờ phào thế là xong được một việc, dù có chịu tí thiệt thòi nhưng dù sao cũng đã xong cái vụ làng nhàng này, giờ anh tuy có to xác thật đấy, nhưng anh hết trò nhỏ mốc lẩn đất nhé.

Xong rồi giờ sang chuyện giải quyết cái ao làng, trước nay vì anh to như con tịnh nên em nhịn để cho êm xong xuôi vụ đất cát, giờ đất cát xong rồi, sổ đỏ đâu vào đấy rồi, anh định lè cái lưới bò bản của anh liếm nốt cái ao làng thì em thật, như thế đéo được đâu, một vừa hai phải thôi chứ anh, tham gì tham quá thế vậy?

Cho nên là vụ 2007, lần cuối em nhịn nhục muối mặt với đám cháu chất đại đột biểu tội biểu tình phản đối anh cái chuyện anh tuyên bố láo lếu cái ao là của anh tất, lúc đấy khổ nhục kể em tóm đại một vài thằng làm trò, đét cho mấy roi vào mông đít cốt cho cho anh vui lòng anh em mình còn làm cho xong cái sổ đỏ. Nay sổ đỏ xong rồi thì em kệ mẹ, anh động vào cái ao là em bù lu bù loa bật đèn xanh cho chúng nó đào mả bố anh lên đấy, em đéo biết.

Em thật, anh em mình thì nói chung đéo vấn đề, nhưng bọn dân đen của em, chúng nó quẩn quá rồi, anh mà làm quá thì nó

bật nốt cả em, chúng nó bảo nhau bỏ mình mà hèn nữa thì cho bỏ hưu non, chúng mình cho bỏ vào viện dưỡng lão luôn. Đành rằng anh em mình môi hở răng lạnh sau mấy vụ đất cát bán chác này nọ cũng rúng rinh túi, con cái cũng du học đâu vào đấy cả rồi, nhưng bọn cháu chất dân đen thì chúng nó đang kêu gọi vì giá cả leo thang lạm phát lạm phiếu đau hết cả đầu em chưa biết phải làm sao. May quá anh lại giờ trò đúng lúc này thì em thật, anh to xác thật đấy, thâm thật đấy, nhưng quả này anh định chơi em thì anh hơi bị ngu, chó cắn áo rách là chó ngu chứ còn gì. May quá giờ chúng nó có chỗ để xả xì troét rồi, mấy tờ lá cải mỡ làng vừa la làng lên phát anh thấy đấy, bọn trí thức nửa mùa phây búc phây biếc hoảng hết cả lên đòi giết chết hơn tí thằng nhà anh ngay. Vua thua thằng liễu, nhất là dạng Chí Phèo vô sản như mấy thằng cháu chất nhà em chó cùng dút đậu nó húng lăm, con sâu xéo mõi cũng quần, anh công nhận không?

Mà đéo biết bên nhà anh thế nào, chứ nhà em thì phây búc phây biếc vẫn vô sờ tư anh ạ, cấm thể đéo, anh có muốn bị chơi một quả như thằng Mubarak hay thằng Gaddafi thì anh cứ bảo em một câu, em đảm bảo ở cái ao làng cứ cho là của anh, nhưng dậy sóng thần ngay, đèo mẹ, em bật đèn xanh cho chúng nó tương gạch vỡ vào thì đến váng bèo anh cũng đéo có mà húp, đừng nói chuyện khoan dầu với cả lượn tàu ngầm tàu nổi anh nhé. Gần trăm triệu thằng nhà em ít đéo đâu, mỗi thằng nửa gạch vỡ thì lấp mẹ ao làng luôn, thế cho nhanh.

Cho nên là anh cứ suy nghĩ đi, anh đang làm ăn ngon lành thì cứ tập trung mà kiếm tiền đi, chứ bây giờ đánh nhau chưa biết thằng nào ăn được thằng nào, trừ phi anh chơi hết gần trăm triệu thằng nhà em và mấy tí thằng còn lại trên quả đất này, anh định làm thằng Hitler thứ hai hả anh? Ờ thì cứ cho là anh thật được em thật, nhưng để thật được thì chuyện làm ăn của anh cũng coi như tiêu luôn, anh nhớ nhé, đau đầu phết đấy anh.

Cứ cho là em yếu, cứ cho là em nhịn nhục giỏi em chỉ muốn được yên thân, mấy lần anh có mang súng hoa cải ra bắn mấy thằng quăng chài ở cái ao làng em cũng dấm mắt cho qua, nhưng anh bẻ cần cứt cước của mấy thằng thuyền thúng dò ổ cá kiếm cơm ngay bờ ao sát đất của em thì một lần nữa em thật, đéo được đâu, thằng ấy là anh cả nó đang đi kiếm cơm cho em đây anh, nhân đây em cũng thông báo với anh tin buồn là thằng thứ Vinashin nhà em nó tèo rồi, cả nhà giờ trông đợi vào mấy con mè ranh thằng cả giăng câu thôi. Anh làm thế, đèo mẹ, bọn buôn cá chúng nó sợ chúng nó té hết, cá em ương thì cả nhà em chết đói à? Anh đã thấy anh vừa tham vừa ngu chưa anh?

Cho nên anh ạ, đêm nay anh cứ nằm vắt trộm lên trán mà suy nghĩ cho kỹ rồi từ từ anh em mình nói chuyện phải quấy, rồi có gì em sẽ dạy dỗ bảo ban mấy thằng cu nhà em nó thôi chứ bới lông lộn rỗng lộn lên đòi chiến, chứ em thật, súng hoa cải thì em không có chứ phóng lộn thì nhà em lúc nào cũng sẵn anh ạ, chúng nó mà hô hào tru tréo phây búc phát nữa thì ngay cả em cũng đéo đỡ được cho anh đâu, em thật.

Vài lời tâm sự, có gì không phải anh bỏ quá cho.

Em Việt, thằng em khờ dại bé bỏng của anh.

Đại Vệ Chí Dị

- Người Buôn Gió

Nước Vệ triều nhà Sán năm thứ 66. Vệ Kính Vương năm thứ nhất.

Mùa hạ năm ấy, biển Vệ dậy lên những chuyện động trời, thủy quân Tề tung hoành ngang dọc, tiến sát đến bờ biển nước Vệ. Hạm đội quân Tề hùng dũng, thủy quân đi trước núp dưới dạng tàu đánh cá nhưng thực chất là tàu chiến bọc thép trá hình, gặp tàu đánh cá Vệ bằng gỗ là lao tới đâm tan tành. Ngư dân Vệ nhìn thấy bóng tàu Tề là khiếp đảm chạy trốn chết.

Những tin tức về tàu Vệ bị đánh đuổi trên biển Vệ thường được giấu nhem đi, thậm chí cả chuyện nghiêm trọng như thủy quân Tề ngang nhiên vào lãnh hải Vệ, bắt ngư dân Vệ đem về nước đòi tiền chuộc cũng ít được nói đến trên đất Vệ.

Đây là tại đời vương trước của nước Vệ là Vệ Cường Vương, vốn ít tài nhưng lòng tham quyền cố vị mà lụy vào Tề để giữ ngôi vị. Cường Vương thậm chí còn làm những chuyện mà hiềm có Vương nào trong lịch sử nước Vệ làm là lập một đường liên lạc nóng từ điện Tam Đình của nước Vệ đến tận Vương phủ của Tề để hàng ngày báo cáo sự tình trong nước, dưới cái danh nghĩa là hợp tác trao đổi thông tin cho hai bên hiểu biết nhau.

Ngoài ra Vệ Cường Vương còn ký kết hợp tác toàn diện trên mọi lĩnh vực với Tề. Mười năm Cường Vương cầm quyền, quân lính bỏ bê tập luyện, nháo nhác đi làm kinh tế. Quan lại thì bê trễ chuyện chính sự, chỉ nhằm nhằm phân chia đất đai kiếm chác thu lời. Dân chúng đăm đuối trong nhạc, hình của Tề cung cấp đến mức nhà ai lo nhà nấy, ngoài đường thấy người bị nạn ngoảnh mặt mà đi, hàng xóm cháy nhà bên cạnh bình chân như vại.

Nước Vệ từ thời xa xưa đã có câu:

*Nhiều điều phải lấy giá gương
Người trong một nước phải thương nhau cùng.*

Ấy là cái thói sống tương thân, tương ái, quan tâm đến nhau của cha ông nước Vệ để lại cho con cháu. Nhưng mười năm Vệ Cường Vương cầm chính sự, thiên hạ, trai tráng nam nhi chỉ nhằm nhe len lời, tìm mọi cách luồn lách quan hệ kiếm tiền. Ăn nhậu tràn lan, ngồi trong bàn nhậu ngập tràn đồ ăn uống xa hoa, nhìn ra cửa sổ thấy người rách rưới chỉ buông câu:

- Thôi thì mình cứ lo cái thân mình cái đã, việc khác đừng quan tâm.

Trăm năm trước, tiên đế nước Vệ đi tìm hình đất nước, ngài đã cay đắng thốt rằng:

Quanh hồ Gươm không ai bàn chuyện vua Lê

để tỏ nỗi lòng ngán ngẩm cho cảnh chí sĩ trong thiên hạ không còn màng đến chuyện chính sự, lịch sử đất nước ngày xưa và thế sự ngày nay, khiến đất nước phải vào vòng nô lệ ngoại bang.

Trăm năm sau thời Vệ Cường Vương, nghe ai loáng thoáng bàn chính sự, thiên hạ bịt tai ngoảnh đi, nhiều kẻ nói rằng:

- Mình cứ lo cho bản thân mình đã, những chuyện cho mình chưa lo xong, đi lo chuyện lớn lao làm gì. Giờ nhà mình khá giả, sung sướng có phải là sướng không, tự đừng đi lo chuyện không đâu, chẳng phải đầu cũng phải tai.

Trăm năm trước trước tiên để cay đắng than về suy nghĩ, ước mộng của người dân Vệ:

*Lũ chúng ta ngủ trong giường chiếu hẹp
Giấc mơ con đè nát cuộc đời con.*

Đó là suy nghĩ cũng xảy ra 100 năm sau ở nước Vệ, những giấc mơ của con chứ không phải người, những giấc mơ con bé nhỏ đáng thương trói buộc kiếp người cúi mặt vào đó không ngẩng đầu lên nhìn giấc mơ lớn của một dân tộc có bề dày lịch sử. Kẻ có gia đình thì lấy gia đình ra biện minh đã đành, kẻ chưa có gia đình, nam nhi trai tráng lại lấy cái vinh thân phì gia của mình ra để biện minh là mình phải lo cho cái thân mình được ăn chơi, sung sướng. Đến hồi mặt thì lý luận cũng mặt, họ lý rằng ai cũng lo cho bản thân mình tốt như tôi lo cho bản thân tôi là cả xã hội sẽ tốt thôi.

Lý như thế nên họ mới bàng quan, có kẻ lao xuống hồ tự vẫn, quanh hồ người uống rượu mực xoài vẫn điềm nhiên nhậu nhẹt, còn nói thằng đó vấy vùng lâu thế. Rồi khi kẻ kia chìm ngấm không nổi lên, họ chạm cốc bảo chắc quả này chìm hẳn rồi.

Nước Tề biết chuyện người Vệ nghĩ gì. Còn người Vệ thậm chí còn chả biết mình nghĩ gì thì sao biết người Tề nghĩ gì.

Bởi thế thấy thời cơ, Tề mới dàn thủy chiến kéo vào hải phận nước Vệ. Mà thực ra Tề đã dàn từ lâu, bấy giờ chuyện đó mới lộ ra mà thôi. Ấy là tại nước Vệ cương lại.

Đến thời Vệ Kính Vương năm thứ nhất mới lên ngôi, lòng người còn chưa hợp. Tề Bá Vương nhân cơ hội ấy mà xua ráo riết quân sang cướp mỏ dầu ngoài khơi của Vệ. Triều thần Tề nghị rằng:

- Nay nước Vệ lòng người rã rệ, từ quan lại đến dân chúng chỉ lo cho bản thân, quốc khố thâm hụt, nợ nần chồng chất, lạm phát gia tăng. Quan lại tranh giành chức quyền, lúc này không lấy thì đợi lúc nào lấy đây.

Than ôi, nước Vệ vốn cạn kiệt, nghèo nàn. Tất cả chỉ trông vào mỏ dầu ngoài khơi mà nuôi quân lính. Nay mất lấy gì mà dưỡng quân. Của cải trong nước cũng không còn nhiều, thuế má thu từ dân chẳng còn chỗ nào để thu nữa. Mất nguồn lợi tức nuôi quân có nghĩa cũng là mất quân, mất quân thì triều đình không còn chỗ dựa thì cũng coi như mất triều đình.

Bởi thế nhà Sạn thời Vệ Kính Vương không để gì nhấn nhin như thời trước.

100 năm trước tiên để đi tìm đường cứu nước.

100 năm sau ai là người cứu nước Vệ đây?

Bạo tể tướng trả lời câu ấy rằng:

- Toàn quân, toàn dân Vệ đủ ý chí để bảo vệ đất nước.

Bạo ý thì hay, nói cũng đúng. Nhưng nếu Bạo nắm được ý chí

toàn quân, toàn dân thì ý tưởng dựng ngành đóng tàu đã thành công. Ngư dân Vệ cưỡi tàu sắt ra khơi vùng vẫy đủ đối chọi với tàu tuần ngư, hải quân Vệ thiện chiến tung hoành. Biển nước Vệ không đến nổi vắng bóng tàu Vệ như bây giờ, cũng không khiến ngân sách thâm hụt như bây giờ.

Để có được ý chí toàn quân, toàn dân, trước hết ý chí của bậc đại thần trên cao phải mạnh hơn nhân dân cái đã. Phải biết thanh lọc những phần tử phá hoại, cản trở những chính sách chiến lược xây dựng đất nước nằm ngay trong hàng ngũ của mình. Những phần tử như con sâu vì tham nhũng, bè phái, bắt tài mà khiến những quyết sách đúng bỗng trở thành phá sản, chúng vinh thân phì gia còn đất nước gánh thêm nợ nần, gánh thêm sự nản lòng của dân chúng.

Kẻ thù không phải là Cù tiên sinh con của đại công thần, không phải người lính già Văn Hải, hay người con sinh ra trong gia đình truyền thống yêu nước Thanh Hải, hoặc cô gái yếu điệu Thanh Nghiêm... mà kẻ thù ở phía trước là ngoại xâm đang xấn tới và kẻ thù còn ở ngay cả sau lưng đang ngày đêm lợi dụng kẽ hở của cơ chế hành chính đục khoét đất nước này. Chừng nào còn chúng thì ý chí toàn quân, toàn dân khó mà thống nhất về một mối được.

Có kẻ nói rằng:

- Nước Tề mạnh quá, đánh không lại, thôi nhường cho nó cho yên.

Đó là bởi nước Tề đã đánh Vệ từ hàng chục năm nay, có phải bây giờ mới nhắm nhe đánh ngoài biển đầu. Nước Tề đã đánh Vệ qua sự hợp tác toàn diện, đánh trên mọi mặt về kinh tế, văn hóa, chính trị, đánh cả về bố trí nhân sự trong triều đến đánh

vào lòng u mê của dân Vệ nữa. Đã có bao giờ trong lịch sử nước Vệ mà chính từ miệng nhiều người thốt câu đầu hàng khi chưa có chiến sự:

- Đánh không lại thì nhường nó cho yên.

Than ôi, 4000 năm dựng nước và giữ nước của Vệ, còn lại ngày nay là câu này chẳng?

Thái độ ư, ai cho tôi thái độ?

• Bùi Dzū

Bây giờ là nửa đêm, tôi đang ngồi lặng đi để nghe nhiều cảm xúc khác nhau cùng bốc lên như khói tỏa.

Nghe đâu là thấy buồn. Tôi có thể nhắm mắt mà vẫn nhớ tiếng biển rì rào trong đêm trăng 16 ở Đà Nẵng. Ánh trăng kéo dài một vệt trên sóng nhấp nhô, trả lại cho nơi tôi sinh ra sự tĩnh lặng, và cả sự im lặng mà tôi và vài người bạn đã gục vai vào nhau để chỉ còn một chiếc bóng. Chúng tôi là những thanh niên cô đơn, dư đầy đằng trước một tương lai mênh mông, và thiếu hụt đằng sau một lịch sử nhét nhồi để rồi quên trước lắm sau.

Nghe đâu vẫn thấy buồn. Sáng sớm nay khi tôi còn ngái ngủ, mẹ gọi điện hỏi con đã xuống đường chưa? Người ta xuống hết rồi kìa? Tôi phải giật mình hỏi lại: “Má nói cái chi rứa?”. Tôi nghĩ chắc bà đã tưởng tôi xuống đường để tránh kẹt xe. Vì vào năm 2007, chính bà đã cấm tôi xuống đường để hòa vào dòng người phản đối Trung Quốc. Còn anh của tôi thì lại mắng tôi té tát: “Anh không muốn người thân của mình bị biến thành con tốt. Cái đất nước kỳ lạ này chỉ có thể sống bằng chiến tranh thôi sao? Hòa bình an ổn làm ăn chưa được bao năm thì lại sục sôi tranh với đâu”. Tôi nghe, mà thấy buồn vô kể.

Chiến tranh hẳn là một khái niệm mang tính sách vở với những thanh niên như chúng tôi. Và lòng yêu nước lại càng là một khái niệm mờ mịt nghiệm chứng. Nhưng tôi không thể lý giải được cảm giác của buổi chiều tôi ngồi làm bài thơ “Mưa bất kinh!”. Từ đâu đó ùa về một ngọn lửa, nó làm mặt tôi nóng bừng.

Cảm giác này thật rất gần với kỷ niệm ngày xưa thời đi học, tôi bị một thằng bạn to mập hiếp đáp, tôi đã nhịn không phải vì thấy nó to cao hơn tôi, mà là tôi sợ mẹ tôi lại khóc và đánh đòn khi tôi quay về với mình mấy sưng tím. Nhưng thằng bạn ấy, chắc đến nay vẫn còn một cái sẹo nơi lưng vì cây bút mực lưỡi kim tôi đã đâm thẳng vào nó, khi nó làm quá với tôi. Lúc đó, mặt tôi cũng nóng bừng và tôi không còn suy nghĩ thiệt hơn gì nữa. Vì, nếu tôi không cho mình một thái độ, ai cho tôi điều ấy?

Không biết nên buồn hay vui, khi nhìn quanh, tôi thấy bạn bè mình, và cả những người xa lạ sống gần mình, cũng bắt đầu và đang dần cho thấy một thái độ. Có lẽ, khi chọn được cho mình một thái độ với thời cuộc, những thanh niên như chúng tôi sẽ bớt cô đơn hơn trong cái gụ vai để hòa làm một. Bởi, bất cứ sự bày tỏ nào cũng đều sẽ được nhìn thấy và hy vọng một thực thi. Khi mặt trời vẫn mọc ở đằng đông, cái bóng không thể ngã về phương bắc. Chúng tôi vẫn ở đó, trước biển để nghe trăng kéo dài một vệt trên sóng nhấp nhô, soi sáng cả cây viết mực lưỡi kim nhọn sắc...

Chỉ là đi, cảm nhận và chia sẻ

- Codet Hanoi

1. Những ngày tháng đi miền núi, được nghe nhiều chuyện về việc ngày trước, người Trung Quốc thường xuyên sang bên mình thu mua móng trâu, thu mua đồ đạc, đồ nữ trang bằng bạc của người dân tộc. Cho đến giờ thì có lẽ thành công trong việc thu mua bạc, bởi vì đến giờ, người dân tộc của mình đa phần chỉ còn đeo vòng nhựa Trung Quốc. Một phần vì nghèo, hai vì có bao nhiêu bạc, Trung Quốc thu mua hoặc đổi chác hết cả. Chẳng để làm gì, nó thu mua, rồi bẻ vụn, cho vào nồi nấu, để triệt tiêu cái gọi là văn hóa bản địa đi.

Cũng như gần đây nạn nuôi đĩa, gom đĩa để bán cho Trung Quốc. Xưa, ở nông thôn, có cảnh gắp phân rơi trên đường làng để chằm công. Giờ, đĩa, cái con vật ghê sợ ấy cũng bị ảnh hưởng của thuốc hóa học phun cho cây diệt sâu, nên độc hại, diệt cả đĩa, làm gì có đĩa nhiều như hồi xưa nữa mà bán. Thế nên sinh ra nạn nuôi đĩa quy mô lớn – không dám nghĩ đến cảnh nhân ra hàng trang trại, giống nạn ốc bươu vàng đến giờ cũng chưa diệt được hết để bán cho Trung Quốc, rồi Trung Quốc nó không mua nữa, thì cái lũ đĩa hại lúa kia tính sao? Thật kinh tởm!

2. Về đồ ăn, cái mặc, vật chất cho bà con dân tộc, cũng là một vấn đề. Đa phần mua váy may sẵn của người Trung Quốc sản

xuất, vừa rẻ, vừa tiện, bởi một bộ váy dệt tay bây giờ quá đắt, càng ngày càng trở thành của hiếm. Ai giàu lắm mới sở hữu một bộ trang phục tự thêu, tự dệt bằng tay, còn đồ bình thường thì cứ hàng Tung Cửa mà dệt...

Nhiều lúc cứ nghĩ sao mấy công ty dệt của Việt Nam không sản xuất hàng cho bà con dân tộc. Tiền thì Nhà nước bỏ một phần thuế ra mà trang trải mấy cái chuyện chính sách này. Muốn người ta theo mình mà chả chịu chăm sóc, vỗ về, chả biết chăm lo cả phần tinh thần, ngẫm ra cũng như một công ty, bị kịch là có ban nhân sự tồi, không biết cách vỗ về, chăm sóc nhân viên. Các cụ đã nói, con không chê cha mẹ khó, chó không chê chủ nghèo, người Việt lại coi trọng tình nghĩa hơn tiền bạc! Xem bà con có nhu cầu gì, chú ý phần nào đến sự thiết dụng về đồ dùng cần thiết cho họ, thay vì dùng toàn bộ đồ Tàu. Sự thực chiếm văn hóa này của Trung Quốc, thiết nghĩ, là rất nhanh. Do số lượng bà con dân tộc có hạn, bây giờ người ta toàn mặc, toàn ăn, toàn dùng đồ Tàu, lại ở vùng biên giới Tàu, chả mấy chốc mà khó phân biệt được đâu là Tàu, đâu là ta. Trung Quốc cứ dần dần, nhả nha vậy thôi.

Hoặc ngay chuyện bà con bây giờ cứ xoay tròn ra khai thác đá, xay vụn như bột, hít đủ bụi đá do không có bảo hộ lao động, rồi đóng thành bánh, thành gạch, dựng thành nhà chứ không còn lấy đá tự nhiên chất chồng lên nhau thành nhà, thành hàng rào như trước. Cũng đúng thôi, do lấy đâu ra gỗ, do Trung Quốc nó có cái máy xay đá hay quá. Mình sẵn núi, ghè ra mà nghiền.

3. Đi trên con đường tới Thác Bản Giốc, tới Thác, nghĩ cái Thác được mệnh danh đẹp nhất Việt Nam đây sao? Mức hoành tráng thì không bằng thác ở Tây Nguyên, nhưng lại có vẻ mỹ miều, sắc màu của ruộng lúa, thác nước đổ vào vạt. Và quan trọng hơn, về mặt lịch sử, thì đây là con thác bị chia sẻ vì sự nhường nhịn của

Việt Nam. Thấy thuyền bè Tung Cửa đi lại rầm rập. Bên mình lèo tèo, mấy bác chống bè nằm khểnh ngựa mặt lên trời ngủ... ngày...

Lúc ngồi lặng trên chỗ mà vào vụ mùa, nó sẽ là những cánh đồng lúa, ngấm bên này, bên kia, ngấm mấy cột mốc, ngấm sự thõ lợ của bọn Tung Cửa, hò hát, đánh trống múa rối ở Thác Bản Giốc, mới thấy tình yêu đất nước mãnh liệt – mà chắc bình thường, nó chẳng hiện hữu. Và nhớ những câu thơ của Nguyễn Đình Thi:

*Trời xanh đây là của chúng ta
Núi rừng đây là của chúng ta
Những cánh đồng thơm ngát
Những ngả đường bát ngát
Những dòng sông đỏ nặng phù sa...*

Thế mà dòng Quây Sơn kia phải chia sẻ cho cái lũ Tung Cửa. Cả cái chợ phiên biên giới, bên mình bao giờ cũng lèo tèo tèo mấy món đồ trông rất đáng thương, trong khi bọn Tung Cửa thì hoành tráng và quy mô. Cái quan trọng, là sự bài bản, có kế hoạch của Tung Cửa. Nếu mình và Tung Cửa đã thống nhất mở chợ biên giới, thì làm sao, mình cũng phải có kế hoạch cho đối xứng, để lợi, hai bên cùng lợi, thiệt, hai bên cùng thiệt. Chứ mở chợ vợ như thế, bên mình trông tội nghiệp quá, còn bên họ, đi chợ, như để diễn kịch, bởi họ đi chợ, như ngày hội, rầm rập rầm rập. Ồ, dân số nó đông. Dân mình ít, không ai làm... như này là cố gắng lắm rồi... Có thể sẽ có nhiều câu biện minh như vậy... Nhưng mà đứng giữa chợ thấy cái bọn Tung Cửa cứ sang bên mình ầm ầm nhưng mà chả phải để giao lưu, buôn bán, mua bán với mình, bởi mình có cái quái gì mà mua, mới thấy sao mình không học tập chiến lược bài bản, và có quy hoạch duy trì sự tồn tại tương xứng không để thiệt hại cho bên mình nhỉ?

4. Rồi đi trên những con đường Vị Xuyên của Hà Giang, Trùng Khánh, Cao Bằng mà nhớ rằng đang đi trên con đường xương máu của cha ông đã đổ xuống nơi này khi bọn Tung Của đánh chiếm vào tận sâu trong lãnh thổ Việt Nam...

Chiến tranh là điều kinh khủng nhất. Tôi còn nhớ đêm nọ mẹ tôi bảo: “Đêm qua mẹ mơ sợ quá, toàn máy bay đến rải bom”. Rồi bà chẳng nói thêm điều gì nữa. Tôi biết bà đang nhớ tới trận bom 1972 Mỹ rải thảm khu phố Khâm Thiên và Bạch Mai. Một người di của tôi đã mất trong trận bom đó. Bác tôi (người trai trẻ để lại người yêu đến giờ vẫn chẳng chịu lấy chồng) lên đường vì Tổ quốc, đến giờ chỉ có duy nhất một thông tin: “Hy sinh mặt trận phía Nam”. Đợt tới dự lễ cầu siêu ở nghĩa trang đường 9 – Nam Lào, nghĩa trang Trường Sơn, trước bạt ngàn những ngôi mộ, thấu thối nào chiến tranh, tôi chẳng thể nào tìm thấy bác được... Rồi còn những nỗi đau không tên...

Hồi xưa, khi đi chùa, mỗi lần nghe ai khấn: “Cầu cho đất nước thái bình, nhân dân an lạc”, tôi cũng thầm cười rằng sao mà xa xôi thế nhỉ, yêu nước, và lý thuyết thế nhỉ, thân mình còn đã lo xong đâu... Sau này mới thấy, chẳng còn tính vị kỷ ở đây, rồi đến lúc người ta cũng cần phải nhớ đến câu đó thật.

5. Thấy có công ty du lịch Canaan Tourist đăng lời đồng dạng thông báo: “Từ chối tour đi Trung Quốc”. Thấy cảm khái tinh thần của vị lãnh đạo công ty đó quá. Làm như vậy sẽ ảnh hưởng về kinh tế, về lợi ích của công ty không mà sao vị đó dám vậy? Tại sao vậy? Như thế, có là... “khôn khéo” không? Rồi các mối quan hệ trong nước của vị đó nữa? Họ không sợ sao? Cảm phục quá!

Thèm đi Tần Cương, thèm đi Sangrila, thèm đi Cửu Trại Câu mùa thu... nhưng thôi, từ từ nhé. Xét đã nhé! Đi hết nước Việt mình nữa đi, để hiểu và thêm yêu, thêm thương đất Việt.

6. Hôm nay đọc trên FB thấy mấy lời kêu gọi biểu tình hòa bình ở trước cổng Đại sứ quán Trung Quốc.... chẳng những người nào đã tham gia lần một, đều thấy thời gian trôi nhanh quá, thắm thoát, đã 4 năm rồi. 4 năm, không thể quên được không khí hùng hực như vậy. Rồi bọn Trung Quốc lại chẳng để lại cái lo lắng nhất nữa, bởi nó đã là thường trực, nhưng còn nỗi lo lắng bị chính những người làm nhiệm vụ an ninh của mình nhòm ngó, mời đến “làm việc”, rồi lờ mờ mà ảnh hưởng đến việc kiếm cơm của mình thì ảnh hưởng tới bản thân và gia đình trước chứ cũng chẳng liên quan gì đến ai... Không khí sợ hãi bao trùm ngay sau cuộc biểu tình, do chính những người của Nhà nước mình gây ra chứ chẳng phải ai khác. Lại thế đấy nhưng cũng đương nhiên là thế đấy!

Thế nên sự dè dặt, dè chừng, đến giờ là dễ hiểu. Làm sao để tránh được hai thứ đe dọa là các bạn làm nhiệm vụ chính đáng nhưng thực ra nỗi sợ với các bạn còn hơn cả dạng lưu manh. Thứ hai là các bạn nào đó lợi dụng cuộc biểu tình đơn thuần trong sáng mà làm cái gì đó... với những mục đích riêng...

Nên rất mong có một tổ chức nghiêm ngặt, an toàn, đảm bảo cho người tham gia, chứ để ai cũng lo lắng, ai cũng sợ bị sờ gáy, ai cũng bị tâm thế đang vi phạm, lại ghét bị lợi dụng, dẫn đến những sự đơn lẻ, vụn vặt, ai cũng khinh khỉnh một mình: “Thời thế này, tôi độc lập, chả dính vào ai. Dính, là chết”. Nhưng chính sự không đoàn kết đó sẽ có thể gây nguy hiểm đến cho bạn. Thế nhưng, để tìm được một nhóm tốt, giống như đã có nhiều đoàn thanh niên tình nguyện làm được nhiều việc tốt, tôi lại chưa nhìn thấy ai, chưa nhìn thấy rõ được bản chất, tính chất của cuộc xuống đường sẽ như nào...

Sức mạnh, là sự đoàn kết và yêu thương!

Cũng như Internet đã đem đến nhiều thứ, và bạn phải tỉnh táo để biết sàng lọc để đón nhận những cái hay của nó, cũng mong bạn tỉnh táo, tìm được sự biểu hiện hợp lý mà không phải xấu hổ rằng sao mình lại hèn thế, hoặc đừng có thờ ơ, vô cảm, rằng đây không phải chuyện của mình, cứ lo cơm áo gạo tiền đi... Hoặc lực bất tòng tâm, biết làm sao, đành đứng bên lề, cũng như đứng bên lề của cuộc lạm phát đang diễn ra.

“Chẳng giải quyết được việc gì”

• Tùng Iemxi

“Chẳng giải quyết được việc gì đâu” – một cậu bạn đã chép miệng, thở hắt ra, đánh thượt một cái, khi bạn bè nói chuyện về việc hơn 1000 người Việt đã xuống đường chống Tàu sáng 5-6-2011 vừa qua tại Hà Nội và Sài Gòn.

Đúng là việc xuống đường của hơn 1000 người, kể cả hàng triệu người Việt, cũng chẳng thể giải quyết ngay được việc gì, cũng không khiến Tàu khựa trả lại đất đai, biển đảo; nhưng đơn giản điều đó cần phải làm, để cho không chỉ khựa mà toàn thế giới biết rằng: Người Việt có mồm, có mắt và có quyền phản đối... Chẳng có ai xuống đường lại tự coi mình là đúng cảm và... hiểu chiến, chỉ làm như vậy mới yêu cha đất tổ; cũng như chẳng có ai không xuống đường lại là không yêu quê mẹ đất cha. Mỗi người có cách yêu, cách hành động khác nhau. Cho nên, cũng chẳng ai nhân danh nỗi lo... sang trọng mà lo hộ người khác, ngại hộ tình trạng đất nước (nói theo Nhà nước thì mọi-việc-đã-có-Nhà-nước-lo, không cần nhờ mọi người vỗ tay, nhá).

Đã có quá nhiều vụ diễn thuyết, thuyết pháp, rao giảng tại sao lại làm thế này, không làm thế kia và nên làm như “người ta”... Vậy tại sao người ta lại không làm được và không được làm như người Tây? Khi có chuyện gì xâm hại lãnh thổ dân tộc, người

Tây xuống đường, còn người ta thì lo chạy đi chơi với... rùa.

Một bạn học ở Tàu kể, ngay cả đám sinh viên Tàu cũng nói: Nước Việt Nam từng là đất của Tàu, điều này không có gì phải bàn cãi; gần hơn thì bảo Việt Nam là đồ vô ơn, trong chiến tranh chống Mỹ, Tàu đã viện trợ vũ khí, quân trang, lương thực cho Việt Nam, nhưng sau này, Việt Nam lại lấy vũ khí ấy đánh Tàu... nên chỉ muốn táng vào mồm chúng nó. Một anh bạn ở Tàu gần 15 năm cũng bảo: Đến bạn thân của anh, là trí thức, hiểu biết rộng mà cũng nghĩ thế... Tàu nó tuyên truyền ghê lắm, muôn người nghĩ như một... Trong khi đó, liệu có mấy người Việt Nam biết rõ biển đảo đất nước thế nào. Hỏi học phổ thông, thấy mọi bản đồ trong sách giáo khoa lịch sử, địa lý đều ghi Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam; nhưng tuyệt không có một dòng nào nhắc tới Hoàng Sa, tôi mới thắc mắc hỏi ông bác là sĩ quan quân đội về hưu, thì mới biết Hoàng Sa bị Tàu cướp từ năm 1974 và trước đó, còn Trường Sa thì năm 1988 cũng bị Tàu chiếm một số đảo. Một nhà văn trẻ bên quân đội bảo: “Mấy bãi chìm mới nổi ấy mà...”. Ra vậy! Cho nên, chẳng khó hiểu gì khi năm 2007 và vừa qua, mấy trăm, mấy nghìn người xuống đường chống Tàu thì mấy chục triệu dân hờ hững và có lẽ nghĩ là: Không cần thiết, chẳng giải quyết được việc gì...

Không rõ, các cụ kỳ Việt Nam trong 1000 năm Bắc thuộc trước đây có nghĩ “không cần thiết” hay “chẳng giải quyết được việc gì chẳng” vì dù sao nó cũng đô hộ nước ta 1000 năm rồi?

Tôi cũng chưa rõ sau buổi sáng 5-6 thì sẽ làm gì tiếp. Nhưng việc đơn giản nhất là sẽ gửi những bài viết về Hoàng Sa, Trường Sa, Biển Đông công phu của các nhà nghiên cứu trong và ngoài nước, những bài hát về biển đảo quê hương, biên giới những năm 1980 – những ca khúc mà mỗi lần nghe không khỏi rung rung, rồi mua cuốn sách nhỏ Hoàng Sa – Trường Sa là của Việt

Nam, do NXB Tri Thức ấn hành (giá chỉ 35.000 đồng/cuốn) tặng những người quan tâm... Còn việc họ có đọc hay lại chép miệng “chẳng giải quyết được việc gì” thì đấy... không phải là việc của tôi. Và mong rằng, dù vì lý do này lý do nọ, người ta buộc dân chúng phải lãng quên Hoàng Sa, biển đảo, biên giới trên những kênh truyền thông chính thống, hùng hổ, thì những mảnh hồn Việt ấy sẽ đến với người Việt bắt đầu bằng những lời ru là bài hát về Hoàng Sa, Trường Sa, biên giới hay đơn giản là cha mẹ trẻ sẽ chỉ cho con cái biển đảo, biên cương đất nước trên từng tấm bản đồ... Đó cũng là một trong những cách hữu hiệu chống lại bọn bành trướng thả trùng độc tiêm nhiễm vào đầu óc muôn dân của chúng...

Nói về chữ... VIỆT

- Na Sơn

Đã có lúc tôi ngồi thắc mắc về nghĩa của chữ VIỆT. Hồi bé thì nghĩ nó là danh từ riêng của nước Việt, dân Việt... Lớn chút mới hiểu chữ Việt còn có nghĩa là vượt qua, vượt lên trên. Thế nên mới có những từ như ưu việt – tốt vượt hơn hẳn thứ khác hay việt vị – vượt qua khỏi vị trí.

Trong cả trăm dân tộc Việt thuộc nhóm Bách Việt cư trú phía nam sông Trường Giang, chỉ có duy nhất người Việt của chúng ta không bị thôn tính, đồng hóa và sáp nhập bởi người Hán để rồi lập nước, để phát triển cương vực để chúng ta có một nước Việt Nam ngày nay. Quá trình dựng nước, giữ nước ấy, tôi nghĩ, được góp phần chủ yếu của cái nghĩa vượt qua/ vượt lên trong chữ Việt. Dân Việt có nhiều tật xấu khiến chúng ta không thể thành một dân tộc lớn nhưng chữ VIỆT giúp chúng ta đủ sức khẳng định đây là một dân tộc anh hùng.

Trong quá khứ, hầu hết tất cả những dân tộc lớn đã từng bị khuất phục trước dân tộc nhỏ nhưng mang trong mình chữ VIỆT với đúng nghĩa ấy của chữ này khi cố công xâm chiếm, đô hộ... Chúng ta đã vượt qua khó khăn, vượt lên những hiểm nguy nhất, ngẩng cao đầu trước 7 tỷ dân trên trái đất này để đón nhận hai chữ anh hùng cho dân Việt mình.

Dân tộc ấy đang được thử thách lòng anh hùng trong thời gian qua. Rất có thể, sắp tới, chúng ta đành phải chứng minh lại cho người Trung Quốc thấy cái nghĩa gốc của chữ VIỆT một cách rõ ràng hơn. Thế nhưng chữ VIỆT ấy chỉ có thể phát huy đúng mức sức mạnh của nó khi mỗi người Việt biết vượt qua những nỗi sợ hãi của chính mình, vượt lên những mâu thuẫn của xung đột lợi ích cá nhân, lợi ích một nhóm với lợi ích của toàn dân chúng.

Lựa chọn

- Trương Phước Lai

Em à,

Cuộc sống bây giờ là cuộc sống “điện tử” em nhi, chỉ hai ký tự 0 & 1 luân phiên, mà thành thế giới ảo. Cuộc sống thật thì cũng là những chọn lựa thôi. Nhỏ thì chọn chơi hay học, lớn chút chọn yêu cô này cô kia, chọn nghề này nghiệp nọ.

Chọn lựa nào thì không có nói được đúng sai, chọn lựa nào thì chỉ đưa ra một hành trình để đi, và tiếp tục chọn lựa tiếp theo cho hành trình đó.

Lão Lão Tấn Trung Hoa thế mà thâm, sinh ra làm gì có đường, cứ đi mới thành đường.

Cụ Tấn Đà thì đáo để: Dân 25 triệu ai người lớn/ Nước bốn ngàn năm vẫn trẻ con. Ai đủ lớn để dẫn dắt dân tộc này lớn theo. Vua Quang Trung tham vọng hùng hực, rồi bị khựa chơi khăm chết trẻ.

“Sinh nhật này bác vui không/ Hai mươi ngàn đồng suýt được một đô”. Dân tộc này độc lập nhưng liệu đã tự do và hạnh phúc (không theo nghĩa tự sướng)? Ồ, liệu một người lớn có làm

nên kỳ tích? Liệu 15 đứa lớn vừa vừa có thành một người lớn? Sẽ không, nếu mỗi đứa là một phe phái. Mà nếu 15 đứa lớn vừa vừa, cũng phải để cho 87 triệu đứa còn lại lớn sơ sơ. Đừng sợ chúng lớn rồi khó bảo. Có nhà dạy con bằng bạo lực, để sinh ra một trẻ mất dạy ngăm. Có nhà dạy con bằng lễ thói cũ, đứa con trở nên ngu dần, phá hoại. Có nhà dạy con bằng đối thoại, con cái chín chắn biết nghĩ biết nghe biết thưa biết thốt. Hãy để chúng tôi lớn, dân tộc này lớn cùng.

Hãy để chúng tôi tự lựa chọn 1 hay 0, đừng bắt chúng tôi thờ ơ nhìn người khác nắm tay mình ký số. Hãy để chúng tôi tự đánh giá đúng sai, để lại chính mình lựa chọn tiếp đó.

Em à,

Anh đã chọn em rồi đó, vậy những ký tự 1 & 0 nào còn ý nghĩa. Em sẽ là tất cả đời anh. Hoặc là không gì cả. nhưng đôi khi không phải là đúng hay sai một chọn lựa. Mà là duyên và số.

Em à,

đến phiên em rồi đó.

Đừng yêu nước bằng máu của người khác!

- Bảo Anh

Ông ngoại tôi từng cầm mác búp đa, lưng dắt lựu đạn, cắt rào rào kềm gai công đồn Pháp cùng với những người lính Nhật Bản theo Việt Minh thời chín năm. Chiến thuật của đơn vị ông rất đơn giản: cắt rào, ném lựu đạn vô lô cốt và xung phong vào đánh giáp lá cà khi quân Pháp còn chưa hết choáng váng vì tiếng nổ. Ông tôi không kể về những tổn thất của đơn vị.

Khi tôi hỏi ông tôi là trong đơn vị có bao nhiêu lính Nhật, và sau chín năm, bao nhiêu người trong số họ trở về Tổ quốc. Ông trả lời “có chín người, sau chín năm, chẳng có ai trong họ còn sống”. Tôi không biết ngoài chín người Nhật đó, bao nhiêu người khác trong đơn vị ông đã chết. Tôi hỏi ông: “Đơn vị ông không phải là đặc công (mà thực ra trong thời chín năm, khái niệm đặc công chưa có), sao các ông không dùng bazooka hoặc ít nhất là súng máy áp chế khi công đồn?”. Ông trả lời rất đơn giản là đơn vị ông không có bất kỳ vũ khí hỏa lực mạnh nào. Họ chỉ có ba súng trường Nhật cho một tiểu đội và những người Nhật Bản tình nguyện chỉ dùng kiếm samurai của họ.

Thời kháng Mỹ, ông tôi động viên con cái đi ra trận. Hai đi tôi đi thanh niên xung phong khi mười sáu tuổi. Sau chiến dịch Đường 9 Nam Lào và Quảng Trị, lần lượt hai đi về nhà vì mất sức.

Cả hai đi đều trượt đầu như sư đến nhiều năm sau tóc mới mọc lại. Bác tôi, học ở Nga về làm cán bộ giảng dạy Bách khoa nhưng rồi lại tình nguyện nhập ngũ. Tây Nguyên, Đường 9, Quảng Trị – giấy chứng nhận dùng sĩ diệt Mỹ và dùng sĩ diệt xe cơ giới gấp phồng túi ngực (theo đúng nghĩa đen). Khi từ miền Bắc vào Nam, bác tôi mang theo 90 viên đạn của cây súng bắn tỉa. Khi giải ngũ, bác đã bắn 52 viên, trong đó 4 viên trượt. Bác tôi và người em kết nghĩa đã bỏ cả ngày trời bò qua cả một cái trảng lớn nằm giữa vùng ranh giới giữa hai bên để bắn một phát đạn với tầm gần 900m làm bị thương viên tướng chỉ huy một sư đoàn quân đội Sài Gòn trong cuộc họp bộ tham mưu của sư này hồi Quảng Trị năm 1972. Bác tôi là một trong 16 người cuối cùng rời thành Quảng Trị bơi vượt sông Thạch Hãn và tên của bác tôi có trong viện Bảo tàng Quân đội. Những người chỉ huy trận Quảng Trị nay đang lãnh đạo Bộ Quốc phòng đều nhớ đến bác tôi.

Ông ngoại tôi giờ đã 94 tuổi, bác và các dì tôi đều đã về hưu. Không một ai đại ngôn về lòng yêu nước. Thậm chí, tôi chưa bao giờ nghe từ đó trong các câu chuyện của họ. Đơn giản là họ làm những điều đó.

Khi tôi kể cho bác tôi về một cuốn nhật ký nổi tiếng của một người lính trẻ tuổi hai mươi và ngờ ý muốn mua một cuốn tặng bác. Bác tôi từ chối và nói với tôi rằng: “Con ạ, nếu mỗi người lính khi ra trận, thay vì viết mà chỉ cần bắn bị thương một kẻ thù thôi, thì miền Nam có thể giải phóng rất lâu trước 1975”. Khi tôi kể cho bác về những chuyện gần đây trên Biển Đông, bác lẩm nhẩm tính rồi nói: “Ác liệt như hồi 72 mà người ta mới vét đến cán bộ tuổi 35. Giờ, nếu không phải đánh lớn trên bộ, chắc bọn con (tôi và các anh con bác) không bị động viên đâu!”.

Tôi viết những dòng này vì tôi ngán đến tận cổ những người ngồi trong phòng máy lạnh mà mọi thứ họ viết ra chỉ là chỉ trích.

Tôi ngán đến tận cổ việc họ tự cho mình là đang nói lên tiếng nói của nhân dân để viết về lòng yêu nước. Họ chỉ trích, họ mách nước cho Nhà nước làm việc A việc B dù họ biết rằng nếu có nổ súng thì họ sẽ không gửi email gọi con họ bỏ học ở nước ngoài để về nhập ngũ. Nghĩ đi nghĩ lại, tôi tự hỏi và mãi vẫn không tìm được chỗ nào cho thấy họ đang đại diện cho nhân dân (những người nông dân như ông ngoại tôi, những cán bộ về hưu như bác và các dì tôi) để nói những từ đại ngôn đó.

Những người đại ngôn đó đòi minh bạch về thông tin, đòi Nhà nước để cho phải báo cáo này nọ nhưng họ quên mất một điều là từ năm 79 tới những năm 85-86, có ngày nào mà nhân dân không nghe đài thống kê về số lượng đạn pháo bắn sang lãnh thổ Việt Nam, ngày nào mà Thông tấn xã Việt Nam không dịch những bản tin đó sang tiếng Anh cho thế giới biết? Cả thế giới đều biết, nhưng chỉ có những thanh niên Việt Nam 17-18 phải bỏ trường học mà lên đường giữ nước, và cả nước phải đói ăn đến queo quắt để chiến sĩ tiền duyên có đạn mà bắn.

Năm 88, chiến sĩ hải quân hy sinh trên đá ngầm đảo Trường Sa, vì tinh thần yêu nước và hy sinh họ có thừa nhưng họ không có vũ khí để chống lại tàu lớn của Trung Quốc.

Những người gác biển không cần nhân dân “đứng” sau lưng bằng viết bài răn dạy nhân dân và Nhà nước về tình yêu nước trên Facebook. Những người gác biển cần vũ khí, cần máy bay, cần tên lửa, cần tàu chiến, tàu ngầm. Và những thứ đó chỉ có được khi có tiền. Nếu có viết, hãy kêu gọi Nhà nước phát hành công trái mua vũ khí, và nếu có phát hành, thì hãy mua công trái. Đừng để con em nhân dân đổ máu để cho các vị thấy mình là yêu nước.

Nhân đây, để cho những người nào thích những thứ dân chủ

và yêu nước lập lách phương Tây, tôi xin tặng các bạn một đoạn trong script của bộ phim “Gone with the wind” về lòng dũng cảm, yêu nước và suy nghĩ thực tế.

Chapter 2 Scarlett Meeting Butler

(Noon time, the gentlemen are gathering in the downstairs hall, talking about the war.)

Mr. O’HARA: We’ve borne enough insults from the meddling Yankees. It’s time we made them understand we keep our slaves with or without their approval. Who’s to stop them right from the state of Georgia to secede from the Union.

MAN: That’s right.

Mr. O’HARA: The South must assert ourselves by force of arms. After we fired on the Yankee rascals at Fort Sumter, we’ve got to fight. There’s no other way.

MAN1: Fight, that’s right, fight!

MAN2: Let the Yankee’s be the ones to ask for peace.

Mr. O’HARA: The situation is very simple. The Yankees can’t fight and we can.

CHORUS: You’re right!

MANS: That’s what I’ll think! They’ll just turn and run every time.

MAN1: One Southerner can lick twenty Yankees.

MAN2: We'll finish them in one battle. Gentlemen can always fight better than rattle.

MANS: Yes, gentlemen always fight better than rattle.

Mr. O'HARA: And what does the captain of our troop say?

ASHLEY: Well, gentlemen... if Georgia fights, I go with her. But like my father I hope that the Yankees let us leave the Union in peace.

MAN1: But Ashley...

MAN2: Ashley, they've insulted us.

MANS: You can't mean that you don't want war.

ASHLEY: Most of the miseries of the world were caused by wars. And when the wars were over, no one ever knew what they were about.

Mr. O'HARA: Now gentlemen, Mr. Butler has been up North I hear. Don't you agree with us, Mr. Butler?

RHETT BUTLER: I think it's hard winning a war with words, gentlemen.

CHARLES: What do you mean, sir?

RHETT: I mean, Mr. Hamilton, there's not a cannon factory in the whole South.

MAN: What difference does that make, sir, to a gentleman?

RHETT: I'm afraid it's going to make a great deal of difference to a great many gentlemen, sir.

CHARLES: Are you hinting, Mr. Butler, that the Yankees can lick us?

RHETT: No, I'm not hinting. I'm saying very plainly that the Yankees are better equipped than we. They've got factories, shipyards, coal-mines... and a fleet to bottle up our harbors and starve us to death. All we've got is cotton, and slaves and... arrogance.

MAN: That's treacherous!

CHARLES: I refuse to listen to any renegade talk!

RHETT: Well, I'm sorry if the truth offends you.

Chuyện nghe được từ người không quen

- Hậu Khảo Cổ Nguyễn

Chiều nay mình có việc đến một chỗ kia, trong khi chờ đợi, tình cờ mình nghe một phần câu chuyện của hai bạn ngồi bên:

- Thế em vẫn cứ nhẫn nhịn thế à?

- Em chán lắm, chỉ muốn bỏ đi...

- Em có là Phật không mà phải nhẫn nhịn trước những kẻ xấu? Em có phải là Chúa đâu mà phải chia má trái ra cho họ đánh khi họ đã thẳng tay đánh vào má phải của em?

- ...

- Em có nhẫn nhịn như thế, em có chịu đau như thế cả đời... có thể thành Phật thành Chúa được không? Tất nhiên, không!

- Thôi ạ, em mệt mỏi lắm, chả muốn làm gì nữa, tránh voi...

- Sao em cứ nhẫn nhịn trước sự gây hấn thậm chí bị xúc phạm như thế?! Đừng cho rằng “tránh voi chẳng xấu mặt nào”, voi lành voi hiền thì đã chả húc mình và... đường mình mình đi đường voi voi bước, có gì mà phải đối đầu với tránh né? Chỉ có voi điên mới đuổi húc người... lúc đó liệu có tránh, tránh mãi được không?

- Phải đối phó với họ em thấy mình cũng bản thiu như thế...

- Đừng nghĩ không dây vào bọn xấu cho bản người. Cái xấu cái ác cứ còn tồn tại cũng vì ai cũng tránh né không đấu tranh! Đứng trước cái ác cái xấu chỉ có một chọn lựa, đó là đoàn kết

chống lại nó. Một người chống lại cái xấu cần nhiều người ủng hộ và làm theo. Ít nhất là ngăn chặn cái xấu tác oai tác quái, rồi loại trừ và tiêu diệt nó.

- Nhưng có ai bênh vực mình đâu hả chị?

- Em không tự bênh vực em thì ai giúp?! Nếu cái tốt lui bước thì cái xấu dần dần sẽ được coi là bình thường! Đáng sợ nhất là khi tốt xấu không còn phân biệt, mọi giá trị đảo lộn, lúc đó con người trở nên thờ ơ với cái xấu, thờ ơ lẽ phải, với sự thật!

Nghe như chuyện của chính mình. Bất giác nghĩ: Chuyện một người là thế. Chuyện một dân tộc, một quốc gia cũng thế!

Biểu tình là hợp pháp

- Trung Bảo

Điều đầu tiên phải xác định rõ, biểu tình được hiến pháp cho phép. Ở bất cứ nơi nào, hoạt động biểu tình đều phải xin phép chính quyền. Tuy nhiên, tại Việt Nam chưa có Luật Biểu tình nên người ta không biết xin phép ở đâu, xin phép thế nào và bao lâu thì được trả lời đơn xin phép.

Điều này có thể ví von, nguồn nước từ sông lớn (hiến pháp) thiếu những con kênh dẫn nước (luật quy định) khiến nước tràn lan cả cánh đồng (cuộc sống), nơi thiếu thì không có, nơi thừa lại tràn úng. Ngăn tất cả nước thì không được còn để nước tràn lan thì người làm ruộng (chính quyền) khó bề có một vụ mùa tử tế.

Điều nguy hại hơn, thiếu luật quy định khiến luật bị diễn giải thế nào cũng được.

Có người dẫn ra quy định của Chính phủ về việc cấm tụ tập đông người. Quy định của Chính phủ không thể làm thay luật do Quốc hội ban hành. Khi bất kỳ điều luật, quy định nào có xung đột với hiến pháp thì hiến pháp hiển nhiên đúng. Việc không chịu đưa ra Luật Biểu tình sau bao nhiêu năm buộc người ta kết luận, chính quyền cố tình tránh né việc luật hóa một vấn đề đã được Hiến pháp quy định.

Đi biểu tình hoặc có bất kỳ hành vi chống đối ngoại xâm là xuất phát từ sự tự giác của mỗi người. Ai muốn đi, xin hãy nhớ hành động biểu tình là hợp pháp, do đó hãy kiểm mình để biểu tình trong ôn hòa. Ai không muốn đi có quyền ở nhà, nhưng hãy suy xét kỹ hơn trước khi phát ngôn về quyền biểu tình của người dân.

Biểu tình và biểu tình ở Việt Nam

- Tie Suc

Ý nghĩa của một cuộc biểu tình và vì sao biểu tình phổ biến ở các nước văn minh

1. Tạo một sự kiện làm rõ những nguyên nhân trong xã hội, chính trị, kinh tế và ngoại giao

Một sự kiện cụ thể, trực quan trong một không gian thực luôn là thu hút sự chú ý của cộng đồng và ngay cả những người thờ ơ với thời cuộc. Câu đầu tiên họ sẽ hỏi khi chứng kiến sự kiện: Điều gì đang xảy ra? Điều gì đang xảy ra với nhóm người kia. Chính câu hỏi này là động lực lớn nhất khiến cộng đồng tự tìm cho mình câu trả lời. Như vậy, nếu động lực của một cuộc biểu tình mang nội dung trong sáng và đại diện cho mục đích “biểu lộ tình cảm” của một nhóm người sẽ là cách đặt ra câu hỏi tốt nhất.

Sự kiện thu hút truyền thông. Thu hút giới chính trị. Và quan trọng hơn chính là những người ngoài cuộc (hoặc không dám vào cuộc). Một cuộc biểu tình thành công là mang lại cách nhìn mới vào nguyên nhân của sự kiện đang được đoàn biểu tình hướng tới.

Ví dụ điển hình, chính những cuộc biểu tình phản chiến ở

Mỹ trong cuối những năm 60 đã giúp người Mỹ biết đến Việt Nam, thay vì nghe đài và xem tivi các kênh giải trí, họ đã chuyển sang kênh thời sự. Nguyên nhân mà cuộc biểu tình hướng đến là: Vì sao thanh niên Mỹ lại phải chôn vùi tuổi trẻ vì một cuộc chiến tranh xâm lược phi nghĩa?

2. Là cách thể hiện quyền tự do dân sự tốt nhất

Hiểu theo một cách logic, nếu bạn tham gia biểu tình, không thể theo cảm tính. Hay, biểu tình cũng là cách thể hiện trách nhiệm công dân trước các nguyên nhân mà cộng đồng bức xúc. Bạn phải hiểu pháp luật để không gây tổn hại cho cộng đồng. Bạn phải hiểu mục đích – thông điệp của cuộc biểu tình bạn tham gia. Những con người này gặp nhau và có thể làm thay đổi thế giới, thậm chí là lịch sử.

Ví dụ: Ngày 1-5-2006, Hạ viện Mỹ thông qua HR 4437, một dự luật chủ yếu kêu gọi trục xuất 12 triệu người nhập cư không có giấy tờ và cầm tù bất cứ ai giúp họ. Hơn 500.000 người đã tuần hành tại Los Angeles, 300.000 ở Chicago, và con số lên hàng triệu người trên toàn Mỹ. Cuối cùng Thượng viện Mỹ đã xóa bỏ các điều khoản khắc nghiệt nhất trong dự luật được Hạ viện thông qua.

Hãy xem, để phụ nữ ngang hàng nam giới trong thế kỷ 21, họ đã chật vật từ cuối thế kỷ 18 với làn sóng thứ nhất chỉ để được quyền... bầu cử. Rồi lại lảng đi cho đến thập niên 60-70 với làn sóng thứ hai để được bình đẳng trong xã hội, văn hóa và tình dục. Và cuối cùng là làn sóng thứ ba, từ cuối những năm 90, để phụ nữ có quyền bình đẳng về giới tính, quan hệ đồng giới, chống quấy rối tình dục trong công sở hay quân đội... Những làn sóng này, chính là cách mô tả cụ thể cho một tập thể những con người hướng đến mục đích trong sáng và phá vỡ những rào

cán ẩu trĩ trong xã hội.

Ở Việt Nam, quan điểm về dân cũng được định hình ngay từ xã hội phong kiến khi Nguyễn Trãi có một ví dụ kinh điển tôn dân là nước, là động lực của xã hội và cũng là quyền lực lớn nhất trong mọi thể chế và cấu trúc xã hội.

3. Đoàn kết

Bạn có thể biểu hiện quan điểm bằng việc post status lên Facebook, gọi điện, nhắn tin cho bạn bè, chém gió ngoài hàng trà đá, nhưng đó chỉ là bước đầu tiên, sơ khai và ngây thơ để tiến tới trở thành một cá thể vô danh trong đoàn người biểu tình. Sự vô danh này tạo nên mối liên kết, nó càng mạnh khi mục đích biểu tình càng rõ ràng.

Tuy nhiên mặt khác, đám đông – hiệu ứng đám đông là ngọn nguồn của sự điên rồ. Hoặc, con người chỉ có thể mạnh nhất khi đứng một mình.

Đây là một trạng thái lưỡng cực của xã hội mà trước khi tham gia biểu tình, bạn phải tỉnh táo và tự trang bị thông tin cho mình. Cuối cùng, một thứ thỉnh thoảng bạn lại có là lòng dũng cảm nói lên sự thật – đôi khi là đi ngược với sự ngu dốt của đám đông!

Như vậy, ở mỗi cá nhân, biểu tình là một trạng thái bắt đầu từ khi bạn biết đến nó (tìm hiểu, trang bị kiến thức, đôi khi là phản biện với chính lời kêu gọi biểu tình), quyết định tham gia (lên kế hoạch, chuẩn bị, kêu gọi bạn đồng hành), tham gia (đổi mặt với các biển cớ, chạy trốn, hoặc có thêm bạn bè...). Trạng thái này không chấm dứt khi đoàn người về nhà, bị chia tách, bị đàn áp. Bản thân khi sự kiện đã diễn ra là nó thành công và truyền năng lượng cho những sự kiện tiếp theo. Còn đối với cá nhân, ít nhất

bạn đã có một cách nhìn mới vào sự kiện.

Biểu tình ở Việt Nam

Có thể thấy, tại các nước văn minh, khi luật biểu tình được định rõ, một trong các bước tổ chức biểu tình bao giờ cũng có: đăng ký với chính quyền địa phương, gửi thông báo để tổ chức báo chí... Điều này tương đương với việc, một cuộc biểu tình sẽ đi cùng với sự kiểm soát và bảo vệ của chính quyền.

Thế những cuộc biểu tình đi ra ngoài kiểm soát chính quyền thì sao? Bạn sẽ bị dính dùi cui, phun vòi rồng, phun hơi cay, bắn đạn cao su tùy mức bạo động. Nên nhớ, bạn là vô danh trong đoàn biểu tình và là rũi ro luôn xảy ra.

Nếu sợ, bạn nên ở nhà.

Tại Việt Nam, Hiến pháp không cấm biểu tình. Nếu nhìn lại lịch sử, trong tháng 8-1945, Việt Minh đã tổ chức thành công các cuộc mít tinh biểu tình, đình công tại miền Bắc, Trần Trọng Kim tổ chức tại Huế, Cao Đài – Hòa Hảo – Quốc Dân Đảng tổ chức trong Sài Gòn và châm ngòi nổ cho cuộc Tổng Khởi nghĩa Tháng Tám. Như vậy, chính quyền Việt Nam có như ngày nay cũng chính từ một cuộc biểu tình được tổ chức thành công.

Cho đến nay, luật pháp Việt Nam có Nghị định 38/2005/NĐ-CP dường như liên quan nhất đến biểu tình khi “việc tập trung đông người ở nơi công cộng phải đăng ký trước với Ủy ban Nhân dân có thẩm quyền”. Như vậy, những người tại tham gia biểu tình ở Việt Nam đều phải đối mặt với rũi ro. Có thể thấy, hiện nay người Việt Nam tập trung biểu tình vào các vấn đề xã hội rất cụ thể: kêu oan, kêu mất đất, đòi tăng lương... Về chính trị, hầu hết đều ở hải ngoại, được tổ chức bởi các nhóm quan điểm chính trị

đổi lập, cụ thể như Việt Tân.

Vì không có quy định cụ thể về luật biểu tình, chính người dân Việt Nam cũng không được bảo vệ, hoặc bị lợi dụng. Đáng buồn hơn, thanh niên Việt Nam thường sợ khi nghĩ đến biểu tình. Điều này đồng nghĩa với việc sợ hưởng quyền công dân.

Biểu tình phản đối một chính phủ khác là chuyện như cơm bữa xảy ra thường xuyên trên thế giới. Ngày hôm nay người Nhật biểu tình chống chính phủ Trung Quốc, ngày mai người Hàn Quốc biểu tình chống chính phủ Nhật... Hầu hết đều bắt nguồn từ những mâu thuẫn trong lịch sử, mâu thuẫn ngoại giao, hay đôi khi là những vấn đề quốc tế, môi trường...

Năm 2007, lần đầu tiên trong lịch sử hiện đại của Việt Nam, có hai cuộc biểu tình diễn ra liên tiếp trong tháng 12, phản ánh đúng tình cảm bức phật của các tầng lớp Việt Nam trước những hành vi quấy rối Biển Đông của chính phủ Trung Quốc. Mặc dù tự phát, nhưng nó đã mang rõ thông điệp: tự chủ tự quyền của Việt Nam, bảo vệ ngư dân Việt Nam hoạt động trên Biển Đông.

Năm 2011, bốn năm sau, những vấn đề trên Biển Đông vẫn còn nguyên hiện trạng, hay thậm chí còn nghiêm trọng hơn, chưa kể là mầm họa biên giới phía Bắc địa đầu Tổ quốc vẫn còn nguyên từ nghìn năm nay. Nó chính là động lực cho một cuộc biểu tình sẽ diễn ra trong thời gian tới. Động lực này là tự nhiên và trong sáng. Về cơ bản, hình thức kêu gọi biểu tình trong ngày 5-6 vẫn mang tính tự phát nhưng đã mang thông điệp thời đại khi các mạng xã hội chính là sức mạnh liên kết chặt chẽ các blogger, facebooker với nhau. Hình thức phát động của cuộc biểu tình từ trang Nhật Ký Yêu Nước được thành lập gần đây rất rõ ràng và không đi trái với lợi ích dân tộc, không chống phá chính quyền.

Lời kêu gọi biểu tình từ facebook Nhật Ký Yêu Nước, trang facebook hiện nay đã có hơn 11 nghìn người click like button chỉ trong vòng 5 ngày sau sự kiện Bình Minh 02 bị hải giám Trung Quốc cắt cab thăm dò địa chấn.

- Đối với những quan điểm: biểu tình (trong thời gian này) là gây rối nhiều quan hệ ngoại giao. Có thể thấy:

+ Một cuộc biểu tình – đình công có thể làm một doanh nghiệp đình trệ sản xuất hoặc đạt được thành công về quyền lợi công nhân. Nhưng một cuộc biểu tình ôn hòa không làm thay đổi được đường lối ngoại giao hoặc đẩy lùi giặc ngoại xâm. Nên giữa lựa chọn Có hoặc Không biểu tình, thì Có là quyết định tích cực. Thực tế đã chứng minh từ năm 2007, dù cuộc biểu tình năm đó mới nhen nhóm đã bị dập tắt bởi chính quyền Việt Nam, điều này có làm thay đổi quan điểm về Biển Đông của Trung Quốc không? Không. Và họ vẫn đang lấn tới một cách mạnh mẽ.

- Về lời kêu gọi từ phía Việt Tân, trùng với ngày 5-6:

+ Lời kêu gọi này được đăng chính thức trên wordpress của đảng này cũng vào ngày 3-6, nên ai nghi ngờ Nhật Ký Yêu Nước là Việt Tân, về cơ bản không có căn cứ khi Nhật Ký Yêu Nước đăng lời kêu gọi này từ 29-5.

+ Quan điểm của Việt Tân là ủng hộ và đồng hành cùng Nhật Ký Yêu Nước, về cơ bản là cùng nằm trong lợi ích dân tộc nhưng không đúng thời điểm. Sự xuất hiện của Việt Tân sẽ gây nhiễu về chính trị và khó dễ cho người biểu tình. Như vậy những ai tham gia biểu tình trong ngày 5-6 nên thống nhất về trang phục (cờ Việt Nam, ảnh Bác Hồ...), cảnh giác với các nhóm với biểu ngữ lạ... Nhưng nói chung, đây cũng là một rủi ro không tránh khỏi. Nếu Việt Tân lợi dụng người Việt Nam, sẽ tự bị đào thải khỏi lịch sử.

Sức mạnh Vô Danh

Nhiều người đã tham gia biểu tình ngày 2007 và trong đó, vẫn có người sẽ tiếp tục tham gia, bất chấp những rủi ro từ nhiều phía. Có lẽ đây là tính tốt của người Việt Nam, chịu khó, chịu khổ và lì lợm. Nếu ai đã nhìn thấy công an dí dùi cui vào sinh viên, đánh những người dân quê không tác sát, đều thấy đau xót và nhục nhã khi người trong một nước, nói cùng một thứ tiếng mà hành động vô minh như vậy.

Vậy mà khi sự kiện Trung Quốc cắt tàu Bình Minh 02 là, ta lại thấy cuối cùng người dân không ngoảnh lại, không thờ ơ với Tổ Quốc khi mà đói nghèo, lạm phát, bất ổn chính trị vẫn còn nóng hổi trước mắt. Như vậy, nếu Trung Quốc càng bành trướng, họ càng khởi động nhiều lòng yêu nước từ Việt Nam hay các quốc gia khác!

Chính phủ Trung Quốc muốn chiếm Biển Đông là điều tất yếu và không tránh khỏi và không che giấu. Những bằng chứng lịch sử về chủ quyền Hoàng Sa – Trường Sa thuộc về Việt Nam không bao giờ đủ để chặn tham vọng kia bởi Trung Quốc cũng đầy đủ nguyên do và bằng chứng của họ để đối đầu. Philippines cũng vậy. Malaysia cũng vậy. Nghĩa là quyền lợi dân tộc ở nước nào cũng thế. Nghĩa là chiến thắng của một đất nước không được bắt bằng một cuộc chiến đổ máu ngoài trận. Nó (đã và nên) bắt đầu chính từ sự đoàn kết từ những cá nhân vô danh – những con người mang dòng chảy yêu nước đang tạo nên vận mệnh lịch sử của quốc gia đó.

Cho đến nay, Việt Nam chưa bao giờ thất bại trong việc giữ nước, nghĩa là sức mạnh Vô Danh đó đã có sẵn bao nhiêu năm nay rồi?

Có vài lời trong tâm. Nói ra cho nhẹ.

Hỏi và đáp về biểu tình

- Phan Thanh Hải (Anhbasg)

Sau các cuộc biểu tình đã xảy ra tại TP.HCM và Hà Nội (năm 2007), tôi nhận được rất nhiều câu hỏi từ bạn bè và những người có quan tâm về vấn đề biểu tình và những hành xử của công an đối với họ. Sau đây là tập hợp những câu hỏi mà tôi đã nhận được cũng như ý kiến tư vấn pháp luật của cá nhân tôi sau khi đã tổng hợp và đối chiếu với các quy định pháp luật hiện hành. Tôi mạnh dạn đưa ý kiến của mình lên đây mặc dù tự biết mình chưa thể là một chuyên gia giỏi vì thế không thể có những điều còn sai sót hoặc chưa chính xác. Tôi rất vui được các bạn góp ý thẳng thắn hoặc tranh luận về những vấn đề liên quan.

1. Biểu tình chống Trung Quốc có vi phạm pháp luật không? Vì sao?

Biểu tình chống Trung Quốc là không vi phạm pháp luật, vì biểu tình là một trong những quyền công dân được Hiến pháp ghi nhận tại Điều 69: “Công dân có quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí; có quyền được thông tin; có quyền hội họp, lập hội, biểu tình theo quy định của pháp luật”.

2. Cụm từ “biểu tình theo quy định của pháp luật” có ý nghĩa thế nào?

Điều này có nghĩa là bạn có quyền biểu tình nhưng cần phải tuân thủ các quy định pháp luật về biểu tình.

3. Quy định pháp luật về biểu tình là những quy định nào?

Hiện nay Quốc hội và các cơ quan Nhà nước có thẩm quyền chưa ban hành văn bản nào quy định cụ thể về biểu tình.

4. Vậy thì làm sao tôi biết được là tôi đi biểu tình có đúng pháp luật hay không? Tôi có thể hiểu theo cách “tôi có thể làm bất cứ điều gì mà pháp luật không cấm” hay không?

Hiện nay có rất nhiều hành vi của công dân chưa được pháp luật quy định cụ thể, vì thế bạn có thể áp dụng nguyên tắc “những gì pháp luật không cấm đều có thể được phép làm”, đây là một trong những nguyên tắc quan trọng của pháp luật mà tất cả các nước văn minh đều áp dụng. Ngoài ra hành vi được phép làm của bạn cũng phải tuân thủ nguyên tắc “không được phép xâm hại đến quyền và lợi ích của các cá nhân, tổ chức khác”.

Ví dụ như hành vi “câu cá” không được quy định trong bất cứ văn bản pháp luật nào, nhưng bạn vẫn có thể làm một cách tự do, tuy nhiên bạn không thể câu cá tại nơi người khác đang nuôi.

Hành vi “đi chơi dạo phố” cũng không có có nghị định nào quy định, tuy nhiên bạn cũng không thể đi chơi dạo phố ở những nơi có bảng cấm hay dạo phố trên đường lưu thông của xe cộ...

5. Biểu tình và việc tụ tập đông người có sự khác nhau thế nào?

Việc biểu tình cũng là một tình trạng “tụ tập đông người” tuy nhiên “biểu tình” là sự thống nhất biểu đạt một ý chí tình cảm nào đó của đông người. Còn việc tụ tập đông người là một hiện

tượng xã hội nói chung, ví dụ như có một vụ đánh nhau, cãi nhau cũng có thể gây sự chú ý và tụ tập đông người.

6. Như vậy thì Nghị định 38/2005/NĐ-CP có phải là nghị định quy định về biểu tình hay không?

Đây là nghị định của Chính phủ có phạm vi điều chỉnh quy định tại Điều 1 như sau :

“Điều 1. Phạm vi điều chỉnh

Nghị định này quy định về một số biện pháp bảo đảm trật tự công cộng; nhiệm vụ, quyền hạn của các Bộ, ngành, Ủy ban nhân dân các cấp và trách nhiệm của tổ chức, cá nhân trong việc bảo đảm trật tự công cộng”.

Rõ ràng phạm vi điều chỉnh của nghị định này không phải về việc biểu tình.

7. Vậy thì tại sao cơ quan công an lại dùng Nghị định 38/2005/NĐ-CP để áp dụng cho người tham gia biểu tình?

Thực tế chưa có quy định nào cụ thể về biểu tình, do đó có một số quan điểm khác nhau như sau:

- Việc biểu tình phải được phép của cơ quan Nhà nước có thẩm quyền, một số nước khác cũng có quy định này.

- Việc biểu tình không phải xin phép vì cơ quan Nhà nước không có quy định này.

- Việc biểu tình cũng là hành vi “tụ tập đông người”, vì thế phải áp dụng quy định trình tự thủ tục đã quy định tại nghị định

38/2005/NĐ-CP: “Việc tập trung đông người ở nơi công cộng phải đăng ký trước với ủy ban nhân dân có thẩm quyền”.

Theo cá nhân tôi thì cần phải căn cứ vào ý chí của cá nhân, nhóm hoặc đám đông và biểu hiện cụ thể của họ để phân biệt giữa việc “tụ tập đông người” thông thường và việc “biểu tình” để biểu đạt một tình cảm nguyện vọng, là một quyền hiến định của công dân. Tôi đã nói đến sự khác biệt của nó tại câu hỏi thứ 5 trên đây.

8. Công an có thể bắt, giữ hoặc giam tôi vì lý do biểu tình hay không?

Việc làm này nếu có là hoàn toàn trái pháp luật. Việc bắt giữ người trái pháp luật là một hành vi phạm tội được quy định tại Điều 123 Bộ luật Hình sự :

“1. Tội bắt, giữ hoặc giam người trái pháp luật

1. Người nào bắt, giữ hoặc giam người trái pháp luật, thì bị phạt cảnh cáo, cải tạo không giam giữ đến hai năm hoặc phạt tù từ ba tháng đến hai năm.

2. Phạm tội thuộc một trong các trường hợp sau đây, thì bị phạt tù từ một năm đến năm năm:

- a) Có tổ chức;
- b) Lợi dụng chức vụ, quyền hạn;
- c) Đối với người thi hành công vụ;
- d) Phạm tội nhiều lần;
- đ) Đối với nhiều người.

3. Phạm tội gây hậu quả nghiêm trọng thì bị phạt tù từ ba năm đến mười năm.

4. Người phạm tội còn có thể bị cấm đảm nhiệm chức vụ nhất định từ một năm đến năm năm”.

9. Công an có thể mời tôi đến làm việc vì lý do đã tham gia biểu tình hay không?

Họ có thể mời bất cứ ai đến làm việc để điều tra, tuy nhiên chỉ vì lý do đã tham gia biểu tình thì chưa cụ thể lắm.

10. Tôi có thể từ chối không đến làm việc với công an hay không? Nếu tôi không đến thì có bị cưỡng chế hay bắt giữ buộc phải đến hay không, bởi vì giấy mời rõ ràng là khác với giấy triệu tập?

Về nguyên tắc thì bạn có nghĩa vụ hỗ trợ cơ quan Nhà nước trong việc điều tra tội phạm. Tuy nhiên giấy mời là hoàn toàn khác với giấy triệu tập. Theo quy định của luật tố tụng hình sự thì có ba loại người (và chỉ có ba người này mà thôi) có thể bị áp dụng biện pháp dẫn giải nếu không có mặt theo giấy triệu tập là: bị can, bị cáo và người làm chứng. Ngoài ra không có quy định pháp luật nào cho phép công an áp giải bạn đi nếu bạn không đến gặp công an theo giấy mời.

Việc cưỡng chế hay bắt giữ bạn là hoàn toàn sai với quy định pháp luật.

Tuy nhiên nếu bạn có nhiều công việc bận bịu hoặc bạn có tâm lý sợ hãi khi đến đồng công an thì có thực hiện theo những cách thức dung hòa như sau:

- Bạn có thể đề nghị cơ quan công an gửi cho bạn danh sách những câu hỏi cụ thể mà họ quan tâm để bạn thuận tiện trả lời khi có thời gian.

- Cơ quan công an có thể đến gặp bạn khi thuận tiện.

Làm việc với cơ quan công an theo giấy mời là sự trao đổi thông tin mà công an cần có sự giúp đỡ của bạn để xác minh một sự việc nào đó. Đây không phải là sự tra vấn, hỏi cung nhân chứng hay hỏi cung bị can, bị cáo vì thế bạn có thể mạnh dạn phản đối bất cứ thái độ đe dọa, cưỡng chế, ép buộc nào và bạn cũng có thể từ chối trả lời những câu hỏi nào không có tính chất thiện chí đối với bạn.

Mọi sự sự đe dọa, ép buộc, mớm cung, dụ cung, ép cung... đối với bạn đều là vi phạm những điều cấm của pháp luật đối với công an.

11. Công an có thể xử phạt hành chính vì lý do đã tham gia biểu tình hay không?

Việc xử phạt hành chính phải tuân thủ Pháp lệnh xử lý vi phạm hành chính, và các nghị định cụ thể về vi phạm hành chính. Nếu công an muốn xử phạt thì họ phải lập biên bản ghi rõ là bạn đã vi phạm điều khoản nào của nghị định và phải ra quyết định xử phạt theo đúng trình tự thủ tục.

Theo tôi thì việc phân biệt hành vi “tụ tập đông người” đơn thuần và hành vi “biểu tình” cần được làm rõ trước khi xử lý vi phạm.

Đồng hành cùng nhân dân

- Mít Tờ Đổ

Từ đầu năm đến nay, Tổng thống Benigno Aquino III đã hơn chục lần công khai nói về vấn đề Biển Đông, về những cuộc va chạm giữa Philippines và Trung Quốc ở vùng biển này cũng như lập trường của Manila đối với một số vùng biển đảo tranh chấp. Ông còn công bố quyết định chi gần 12 tỉ peso (tức khoảng 280 triệu USD) để tăng cường vũ khí bảo vệ lợi ích Philippines ở Biển Đông.

Những phát biểu của ông Aquino, lúc mềm mại, lúc cương quyết, nhưng nói chung đều nằm trong lập trường chủ quyền Philippines là không nhượng bộ đối với các vùng biển đảo mà họ tuyên bố chủ quyền, giải quyết tranh chấp bằng hòa bình là ưu tiên số 1... Các trợ lý của ông Aquino như Bộ trưởng Quốc phòng, Ngoại giao... cũng như các vị chủ chốt ở nghị viện cũng liên tục lên tiếng.

Trong khi vấn đề tranh chấp ở Biển Đông là cực kỳ phức tạp và một vài tuyên bố của nguyên thủ cũng chưa giải quyết được gì nhiều, thì việc ông Aquino III thường xuyên lên tiếng cho thấy ông đang “sống” cùng người dân nước mình. Tâm tư, tình cảm, những nỗi bức xúc về chủ quyền đất nước của thần dân luôn được người đứng đầu đất nước chia sẻ, bằng những thông điệp

được đưa ra đúng lúc. Người dân qua đó sẽ thấy rằng lãnh đạo cũng có suy nghĩ như họ, đang đồng hành cùng họ. Lãnh đạo thực sự là CỦA họ. Những nghi kỵ nhằm vào lãnh đạo vì thế ít có cơ hội nảy nở, lây lan. Có thể nói, tuyên bố của người đứng đầu cực kỳ quan trọng và không chỉ nhằm mục đích đối ngoại.

Ở Việt Nam, từ khi các hành động gây hấn của Trung Quốc ở Biển Đông leo thang trong thời gian gần đây, người có chức vụ cao nhất lên tiếng có lẽ là bà Phương Nga – người phát ngôn Bộ Ngoại giao – hàm vụ trưởng (mà ở nước ta thì chắc phải có đến mấy trăm vụ trưởng!). Còn lại tất cả mấy vị ở BCT đều không thấy nói gì, thậm chí những tuyên bố chung chung (như hồi trước), chẳng hạn “giữ từng tấc đất, tấc biển của cha ông”... cũng không xuất hiện.

Không thể suy diễn rằng việc ông Aquino và thuộc cấp nói nhiều chứng tỏ chính phủ của ông làm nhiều hơn giới lãnh đạo Việt Nam. Cũng không thể kết luận rằng cái cách phát ngôn liên tục của giới lãnh đạo Philippines có hiệu quả cụ thể và tức thời về ngoại giao hơn phương cách âm thầm và lặng lẽ của chính quyền Việt Nam. Trong những ngày qua và ngay lúc này, có thể các lãnh đạo cao nhất Việt Nam đang chạy toát mồ hôi, suy nghĩ nát cả đầu và họp lên họp xuống để tìm phương cách tốt nhất bảo vệ chủ quyền, bảo vệ ngư dân. Nhưng họ không muốn chia sẻ với người dân, và như một hệ quả, người dân không hề biết điều đó. Sự bức xúc của người dân vì thế càng có lý do để dâng lên. Người dân thấy rằng chỉ có họ mới quan tâm tới chủ quyền, còn lãnh đạo thì không. Bằng chứng là lãnh đạo “im re” đầy thôi. Người dân thấy rằng lãnh đạo không sống cùng họ, không đồng hành cùng họ.

Từ bức xúc, uất ức, người dân đâm ra nghi ngờ. Những ý kiến kiểu như “chính quyền nhu nhược!”, “chính quyền đang

thỏa hiệp?"... trở nên ngày một phổ biến hơn. Khoảng cách giữa chính phủ và người dân, vì thế, ngày một doãng ra (em rất ghét từ doãng này, vì nó rất lạ, nhưng bác Sáu Phong từng dùng).

Có thể "âm thầm lặng lẽ" là một đặc trưng của chính thể này, cũng có thể mối quan hệ đặc biệt giữa Việt Nam và Trung Quốc đòi hỏi lãnh đạo cấp cao phải giấu kín cảm xúc, không huých toẹt như Philippines được. Có thể cách làm việc này từng phát huy hiệu quả.

Tuy nhiên, tôi e rằng giờ đây phương cách này cần phải được điều chỉnh. Một chính quyền đối ngoại khôn ngoan cỡ nào mà bắt lặc trong "đối ngoại với nhân dân" thì cũng là một chính quyền thất bại. Khi nhân dân không hiểu chính quyền, thì chính quyền thực sự đã đánh mất chỗ dựa lớn nhất của mình rồi. Mà không có chỗ dựa nhân dân, không có sức mạnh nhân dân thì làm sao đối ngoại với mấy gã cơ bắp cuồn cuộn nổi!

Tuần hành

- Mít Tờ Đổ

Có nhiều ý kiến nhất ma những người có ý định xuống đường tuần hành ôn hòa vì chủ quyền đất nước.

Chẳng hạn như ý kiến này:

“Và bạn đã từng thấy hàng ngang xe tăng chuẩn bị để làm chuyện thảm sát cuộc biểu tình sinh viên hồi 1989 ở Sài Gòn chưa?”

Nếu bạn chưa thấy những cảnh ấy thì ai là công dân Việt Nam? Bạn xúi trẻ đi vào chỗ chết để bạn hưởng lợi à? Dân tộc này chưa đủ đổ máu và thương đau để bạn bỏ đi “cái văn hóa chiến tranh” đã ăn sâu vào trong máu bạn à?”

Tôi nghĩ rằng đây là những kiểu đánh tráo khái niệm, tung hỏa mù và ngụy biện rất nguy hiểm, dưới một vỏ bọc cực kỳ nhân văn.

Xe tăng có thể từng được huy động (dự phòng) để đàn áp người biểu tình ở Sài Gòn năm 1989 (nếu như thực sự có chuyện huy động), nhưng điều đó không có nghĩa là nó sẽ lặp lại vào thế kỷ 21 này. Chính quyền ngày nay (cứ cho là tà đạo đi) cũng đủ

khôn ngoan để không thực hiện một phiên bản Thiên An Môn.

Có người còn tỏ ra thương cảm, lo lắng cho những người tham gia tuần hành ôn hòa, nói rằng họ sẽ gặp rắc rối này nọ với công an, chính quyền.

Tôi không có quyền buộc tội hay lên án ai, nhưng trong lòng không khỏi gợn lên chút hồ nghi. Bằng hành động này, những người phát ngôn đó một mặt làm nản lòng người yêu nước, một mặt ly gián những người này với chính quyền. Và Trung Quốc sẽ là kẻ đắc lợi.

Với tôi, như đã nói hôm nọ, chỉ coi chuyện tới trước cơ quan ngoại giao Trung Quốc để phản đối hành động côn đồ trên biển là một chuyện bình thường, của một con người bình thường. Ngày chủ nhật, một mình, tôi vẫn đến. Bày tỏ thái độ xong rồi về. Tôi không kỳ vọng vào một làn sóng tuần hành rầm rộ, vì thế tôi cũng sẽ không thất vọng nếu như chỉ có mình tôi. Tôi cũng không nghĩ đó là “đi vào chỗ chết”.

Và tôi tin, sẽ chẳng có ai làm gì tôi cả, khi tôi bày tỏ thái độ của mình.

“Từ Trung Nam Bắc, chờ mong nung đốt”

- K’lu Viễn Sự

Những hình ảnh hơn ba năm trước, vào một ngày Sài Gòn – Hà Nội và cả Paris sục sôi về vùng đất, vùng biển ruột thịt trước dã tâm bành trướng của Trung Quốc...

Ghi chép của K’lu vào buổi sáng 9-12-2007

Sáng nay người Việt Nam đi biểu tình, ở hai đầu Sài Gòn – Hà Nội.

Tại Sài Gòn, lúc đầu chỉ là một nhóm nhỏ, một lá cờ Trung Quốc bị trải xuống nền đường và quốc kỳ của đất nước đã cướp của người Việt nhiều vùng đất đã bị giẫm đạp.

Không có sự ồn ào, quá khích. Có vài sự khuyên can nhưng cuối cùng một nhóm thanh niên đã sang phía bên kia lề đường đối diện Lãnh sự quán Trung Quốc. Cuộc biểu tình bắt đầu và có hiệu ứng.

Đám đông tăng dần, khoảng gần 500 người lúc cao điểm. Băng rôn và khẩu hiệu được hô. Một lá cờ Việt Nam được trải ra để những người phản đối ký tên vào, có một bạn còn cắn ngón tay chấm vào đó vài giọt máu.

* * *

Ở Hà Nội, gần 300 người cũng tập trung tại Đại sứ quán Trung Quốc. Có nhiều người cao tuổi tham gia hơn ở Sài Gòn. Tôi không đứng đó để có thể nói cuộc biểu tình có sôi động hơn Sài Gòn hay không. Nhưng những hình ảnh từ thủ đô truyền vào lại cho thấy một góc cạnh khác.

Người Hà Nội có thể không có nhiều sự ồn ã, quyết liệt nhưng đã có sự sâu sắc hơn người Sài Gòn trong cách biểu tình. “Style of Chinese friendship??? – Đó là phong cách của đồng chí Trung Quốc???”; “Trung Quốc đừng đánh mất thiện cảm của thanh niên Việt Nam”...

Có cả những cụ già cao tuổi, những người đã đi qua nhiều tháng năm biến động. Từ bạn bè đồng chí, từ bành trướng đến láng giềng hữu nghị. Họ có đủ sự chiêm nghiệm, dù chưa một lần được nghe thẳng và nói thật và về bộ mặt của Trung Quốc.

* * *

Huế, Đà Nẵng và các đô thị khác không có biểu tình. Nhưng anh Lê Đức Dục ở Huế gọi điện vào Sài Gòn cho K’lu và Uhm A Uhm chỉ để nghe tiếng sục sôi khẩu hiệu trên đường Nguyễn Thị Minh Khai. Để có được một câu blast cảm giận trên blog.

Anh Bùi Thanh, người đã góp phần tạo ra cuộc biểu tình sáng nay bằng lời nhắc nhở hãy luôn xem vùng đất ruột thịt ấy hôm nay mưa hay nắng... Đã gọi dặn phóng viên Lam Điền, cập nhật và tường thuật 15 phút một lần...

Chắc không phải chỉ có anh Dục hay anh Thanh mà tất cả những người Việt Nam đều muốn nghe những lời ấy. Những câu

nói bình thường ấy, sáng nay từ Sài Gòn và Hà Nội đều làm bất cứ người Việt nào nổi gai ốc...

* * *

Trường Sa – Hoàng Sa, hai từ được người Việt nhắc nhiều nhất trong những ngày này. Không phải chỉ là blog, forum, web, chat... mà đã có hành động.

Một phần núi sông – một phần máu thịt! Người Việt Nam hay bất cứ nơi nào trên thế giới này và cả người Trung Quốc cũng vậy thôi – “Tình yêu quê hương bắt đầu từ những ngọn núi dòng sông, những lúc tận cùng là dòng máu chảy”⁰¹.

Sáng nay, Sài Gòn – Hà Nội đã xuống đường. “Từ Trung Nam Bắc, chờ mong nung đốt”.

⁰¹ Lời của Ilya Erenburg

Đơn độc

- Huy Đức

Người dân ở Hà Nội và Sài Gòn đã lại xuống đường. Mặc dù mục tiêu của những cuộc tuần hành sáng 12-6-2011 vẫn là Trung Quốc, chính quyền đã cứng rắn hơn. Có lẽ, họ đã quên mất, mỗi khi đất nước có hiểm họa xâm lăng thì mục tiêu của dân chúng là những kẻ đang rập rình ngoài bờ cõi. Người dân vẫn còn nhớ, đất đai của tiền nhân thường hay bị mất mỗi khi “ở trong tường vách, da thịt tàn nhau”.

Hơn 300 năm trước, các chúa Nguyễn đã đưa người đến Hoàng Sa và Trường Sa. Năm 1816, Gia Long chính thức thiết lập chủ quyền Việt Nam đối với cả hai quần đảo. Đại Nam Nhất Thống Toàn Đồ, bản vẽ năm 1838 của nhà Nguyễn, đã thể hiện hai quần đảo này với tên gọi là Hoàng Sa và Vạn Lý Trường Sa. Năm 1920, chính quyền Pháp, với tư cách là nhà nước bảo hộ ở Đông Dương, đã ra tuyên bố khẳng định chủ quyền và từ đó người Pháp hiện diện ở đây liên tục. Tháng 11-1946, khi người Pháp bắt đầu chiến tranh trở lại với Việt Minh, chỉ có thể đưa quân kiểm soát cụm phía tây Hoàng Sa, Tướng Giới Thạch đã cho đổ bộ lên đảo Phú Lâm thuộc Hoàng Sa và tháng 12-1946, đổ bộ lên Itu Aba, thuộc Trường Sa. Sau khi bị Mao đuổi khỏi lục địa Trung Hoa, năm 1950, quân Tưởng rút khỏi hai hòn đảo mà họ giữ gần bốn năm trước đó.

Năm 1954, theo Hiệp định Geneve, Hoàng Sa ở phía nam vĩ tuyến 17 sẽ thuộc về chính quyền miền Nam Việt Nam. Nhưng, tháng 4-1956, khi lực lượng Hải quân Việt Nam Cộng hòa ra tiếp quản, hai đảo lớn nhất đã bị “Quân Giải phóng Trung Quốc” chiếm mất. Chính quyền Việt Nam Cộng hòa trên thực tế, cai quản liên tục bốn đảo chính: Pattle (Hoàng Sa); Robert (Cam Tuyền); Duncan (Quang Hòa Đông) và Drummond (Duy Mộng). Riêng đảo Pattle, Việt Nam còn có một đài khí tượng thuộc hệ thống quốc tế. Từ năm 1956, Việt Nam Cộng hòa, về mặt pháp lý, vẫn khẳng định chủ quyền trên phần bị Bắc Kinh chiếm đóng.

Tháng 4-1972, khi miền Bắc dồn lực trong một chiến dịch thăm khốc ở Quảng Trị. Người Mỹ cần Bắc Kinh làm ngõ để họ dội bom ra vĩ tuyến 20. Ngày 4-4-1972, Kissinger đã phái Winston Lord tới New York gặp Hoàng Hoa, đại sứ Trung Quốc tại Liên Hiệp Quốc, để “trao một bức điện bằng lời”, nhân Trung Quốc: “Hải quân Mỹ sẽ được lệnh ở lại tại khoảng cách 12 dặm”. Người Trung Quốc hiểu, nếu họ đánh Hoàng Sa, người Mỹ sẽ án binh bất động. Từ ngày 16-1-1974, Trung Quốc bắt đầu cho tàu ép sát Hoàng Sa. Theo Phó đề đốc Hồ Văn Kỳ Thoại: “Các chiến hạm thuộc Đệ Thất Hạm Đội của Hoa Kỳ ở rất gần các vị trí chiến hạm Việt Nam”.

Nhưng, Hải quân Việt Nam Cộng Hòa đã phải đơn độc chống lại Trung Quốc xâm lăng. Theo tướng Thoại: “Hạm đội 7 của Mỹ đã không làm gì kể cứu vớt các đồng minh lâm nạn”. Kể từ ngày 19-1-1974, phần còn lại của Hoàng Sa Việt Nam bắt đầu bị Bắc Kinh chiếm đóng.

Tướng Giáp nhận được tin mất Hoàng Sa khi ông đang điều trị bệnh sỏi mật ở Liên Xô. Năm 1975, sau “chiến thắng Buôn Ma Thuột”, Tướng Giáp kiến nghị Bộ Chính trị “tiến hành giải phóng các đảo và quần đảo” mà miền Nam đang chiếm giữ. Ngày 2-4-

1975, Tướng Giáp trực tiếp chỉ thị cho Tướng Lê Trọng Tấn lúc bấy giờ đang ở Đà Nẵng: “Tổ chức tiến công giải phóng các đảo, đặc biệt là quần đảo Trường Sa”. Trước đó, ngày 30-3, Quân ủy cũng điện cho Võ Chí Công và Chu Huy Mân yêu cầu thực hiện. Chiều 4-4-1975, Quân ủy điện tiếp cho Quân khu V: “Kịp thời đánh chiếm các hòn đảo vùng Nam Hải, đặc biệt là các đảo Nam Sa. Việc này phải chuẩn bị gấp và bí mật, chỉ để cán bộ có trách nhiệm biết”. Ngày 9-4-1975, Cục Quân báo có tin quân đội Sài Gòn rút khỏi các đảo, Quân ủy gửi điện “tối khẩn” cho Võ Chí Công, Chu Huy Mân và Phó Tư lệnh Hải quân Hoàng Hữu Thái: “Các anh cho kiểm tra và hành động kịp thời... Nếu để chậm, có thể quân nước ngoài chiếm trước, vì hiện nay một số nước ngoài đang có ý đồ xâm chiếm”. Từ ngày 14-4-1975 đến ngày 28-4-1975, Quân đội Nhân dân Việt Nam đã tiếp quản tất cả những hòn đảo do quân đội Sài Gòn chiếm giữ.

Cho dù, theo lệnh ngày 13-4-1975 của Tướng Giáp, quân đội miền Bắc đã không đụng vào các hòn đảo do Trung Quốc khi ấy đang chiếm giữ. Nhưng, ngày 5-5-1975, khi Đài Tiếng nói Việt Nam công bố, “Hải quân Việt Nam đã giải phóng quần đảo Trường Sa”, một phóng viên Tân Hoa Xã tên là Lăng Đức Quyền (Ling Dequan) đang thường trú tại Hà Nội đã thấy “đăng chát ở trong miệng”. Ling Dequan, sau đó, nói với Nayan Chanda: “Tin Việt Nam chiếm các hòn đảo đến như một cú sốc vì trước đó họ đã công nhận chủ quyền của Trung Quốc trên những hòn đảo ấy”. Mân Lực, tác giả cuốn sách “Mười năm chiến tranh Trung-Việt”, cũng gọi hành động tiếp quản Trường Sa của Hải Quân Việt Nam là “ngang nhiên chiếm đóng bốn đảo trong quần đảo Nam Sa của Trung Quốc”. Vì theo Mân Lực: “Từ năm 1958, Thủ tướng Việt Nam Phạm Văn Đồng đã thông báo cho Thủ tướng Chu Ân Lai, rõ ràng xác nhận hai quần đảo Tây Sa và Nam Sa thuộc lãnh thổ Trung Quốc. Nhưng hiện nay họ tiền hậu bất nhất ngang nhiên tuyên truyền đây là lãnh thổ của họ, sửa đổi

bản đồ vẽ hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa vào bản đồ Việt Nam”.

Ngày 4-9-1958, Thủ tướng Trung Quốc Chu Ân Lai tuyên bố: “Hải phận 12 hải lý kể từ đất liền là của Hoa Lục”. Ngày 14-9-1958, Thủ tướng Phạm Văn Đồng gửi Chu Ân Lai công hàm mà đời sau có thể đọc được toàn văn trên báo Nhân Dân số ra ngày 22-9-1958: “Thư đồng chí Tổng lý/ Chúng tôi xin trân trọng báo tin để đồng chí Tổng lý rõ: Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ghi nhận và tán thành bản tuyên bố ngày 4-9-1958 của Chính phủ nước cộng hòa nhân dân Trung Hoa quyết định về hải phận của Trung Quốc. Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa tôn trọng quyết định ấy và sẽ chỉ thị cho các cơ quan Nhà nước có trách nhiệm triệt để tôn trọng hải phận 12 hải lý của Trung Quốc trong mọi quan hệ với nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa trên mặt biển. Chúng tôi xin gửi đồng chí Tổng lý lời chào trân trọng”.

Cho dù, theo Mân Lục, Tuyên bố của Chu Ân Lai “có đính kèm bản đồ về đường ranh giới lãnh hải rất rõ ràng (trong đó bao gồm cả hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa)”. Cho dù, theo ông Trần Việt Phương, người có 25 năm làm thư ký riêng cho Phạm Văn Đồng: “Lúc bấy giờ quan hệ Việt-Trung đang rất tốt. Về phía Việt Nam, đang có quan niệm ngây thơ về chủ nghĩa quốc tế vô sản; quan niệm ngây thơ từ người cao nhất của ta chứ không phải ở cấp độ vừa. Về phía Trung Quốc hiểu ra sự ngây thơ đó và đã có ý đồ không tốt. Tuy nhiên, dân tộc Việt Nam có trong máu hàng nghìn năm kinh nghiệm với Trung Quốc để, cho dù có sự ‘ngây thơ quốc tế vô sản’ cũng không đến mức có thể dẫn tới sự nhầm lẫn hoàn toàn”. “Công hàm 1958” là tuyên bố của một đồng minh, được đưa ra khi Mỹ đưa Hạm đội 7 hoạt động trên eo biển Đài Loan và đe dọa chủ quyền của “đồng minh” Trung Quốc. Cho dù, “Công hàm 1958” tuyên bố những gì thì nó cũng

hoàn toàn không có giá trị công nhận Hoàng Sa là của Bắc Kinh. Từ năm 1954 đến trước ngày 30-4-1975, theo Hiệp định Geneve được ký bởi các bên trong đó có Hà Nội và Bắc Kinh, thì Hoàng Sa và Trường Sa – ở thời điểm 1958 – không phải là phần thuộc về miền Bắc mà đang là lãnh thổ hợp pháp của Việt Nam Cộng hòa, một quốc gia vẫn có mặt ở các diễn đàn Liên Hiệp Quốc.

Sở dĩ những nhà văn, nhà báo như Lãng Đức Quyền, Mân Lực, bị sốc khi nghe tin Việt Nam lấy lại Trường Sa, theo nhà nghiên cứu Dương Danh Dy, với chính sách bưng bít thông tin, người dân Trung Quốc không hề biết Hoàng Sa, Trường Sa là lãnh thổ mà Việt Nam đã có chủ quyền liên tục hàng trăm năm, là phần lãnh thổ mà Chính quyền của họ mới “dùng vũ lực để cưỡng đoạt” trong thế kỷ 20 như những tên xâm lược.

Báo chí chính thống của Việt Nam, từ năm 1958, chưa bao giờ nhắc lại “Công hàm” của Phạm Văn Đồng, chưa giải thích “nội hàm” của tuyên bố ấy. Chính quyền, đã tới lúc nên tuyên bố về giới hạn pháp lý của Công hàm này, nên thừa nhận bản hiệp định (Geneve) mà mình đã đặt bút ký vào theo đó, Hoàng Sa và Trường Sa từ trước 30-4-1975 là phần lãnh thổ thuộc về chính quyền Sài Gòn, nên dẫu Hà Nội có đưa ra tuyên bố gì thì cũng phải bị coi là “vô giá trị”. Đây không còn là chuyện “ăn-thua” với người anh em miền Nam mà là “mất-còn” với ngoại xâm. Đây cũng là lúc mà người dân tạm gác các bức xúc thường nhật để tập trung vào mối đe dọa đến từ phương Bắc.

Kinh nghiệm từ “Trận tử chiến Hoàng Sa” năm 1974, mọi hành động trên Biển Đông là để giữ đảo chứ không phải để chứng minh lòng dũng cảm. Nhưng, trước cùng một sự kiện, hải quân và thường dân đôi khi vẫn có những sứ mệnh khác nhau. Người dân không có trách nhiệm phải cân nhắc mối tương quan sức mạnh giữa hai quốc gia. Người dân có khát vọng chứng

minh: Một dân tộc nhỏ hơn không có nghĩa là cam lòng sợ hãi.

Những thanh niên, trí thức, thường dân hôm nay, 12-6-2011, biết chính quyền đang phải chịu những sức ép nào và những sức ép ấy giờ đây lại dồn lên vai họ. Nhưng, hàng ngàn người dân vẫn phải xuống đường. Họ không chỉ đòi lại đoạn cáp thứ hai bị chính quyền hải tặc Trung Quốc cắt trong vòng chỉ hơn một tuần. Họ muốn nói với người phương Bắc, cho dù lịch sử có trải thêm mấy nghìn năm, cho dù bị lừa phỉnh bởi “tình láng giềng, đồng chí”, người Việt Nam vẫn hiểu Trung Quốc là ai và bảo vệ chủ quyền là ý chí không có gì lay chuyển được.

Không phủ nhận những lý do dẫn đến nỗi sợ mơ hồ trong những ngày này. Nhưng, cũng trong những ngày này, chính quyền có cơ hội không hề mơ hồ để đứng bên cạnh nhân dân, đoàn kết mọi người Việt Nam, không chỉ để cho mục tiêu chống ngoại xâm mà còn có thể cho mục tiêu “ổn định”. Chảy nước mắt khi cảm thấy dân mình đơn độc.

Trẻ sơ tán

- Hậu Khảo Cổ Nguyễn

Sau sự kiện vịnh Bắc Bộ ngày 5 tháng 8 năm 1964, chiến tranh bùng nổ ở miền Bắc. Nhận biết đầu tiên về chiến tranh là khi má mang về nhà 5 cái ba lô may bằng vải bạt màu ghi.

- Má ơi cái này là cái gì?
- Ba lô con ạ.
- Để làm gì má?
- Để mang quần áo đi sơ tán.
- Đi sơ tán là đi đâu má, có đu quay, có kẹo bông không, má?
- ...

Má lặng thinh, mắt đỏ hoe. Tôi đã không biết rằng cái ba lô là dấu hiệu sự chia ly rất lâu của gia đình. Sau đó ít ngày anh tôi, ba tôi lên đường ra chiến trường.

Một đêm Hà Nội tháng 10 cuối thu, gió mùa đông bắc sớm tràn về. Má đưa tôi lên nhà trẻ ở đầu Hàng Bông – Thợ Nhuộm (bây giờ nhà trẻ này vẫn còn). Ở đó đã có mấy chục bà mẹ ông bố đưa con đi sơ tán. Bọn trẻ ngủ gà ngủ gật, bố mẹ thì trầm trồ chuyện lo lắng vì để các con đi theo nhà trẻ, còn mình phải ở lại Hà Nội làm việc... Bỗng một tiếng còi húyết lên, bọn trẻ giật mình

ngơ ngác, bố mẹ giật mình hoảng hốt... Đến giờ tôi vẫn ghét kinh khủng tiếng còi huýt, bởi vì nó đã cắt lìa tuổi thơ của tôi với ba má, nó ném tôi – con bé mới hơn 5 tuổi – vào những năm dài sơ tán một mình không có gia đình bên cạnh.

Má đưa tôi lên xe, chọn một chỗ ngồi cạnh cửa sổ vì biết tôi hay bị ói khi đi xe. Nhìn má đi xuống xe, tôi bỗng hốt hoảng mếu máo: Má ơi ngồi đây, má đi đâu rồi? Một tiếng nói gắt gỏng: Con bé kia lớn rồi không được khóc, các bạn khóc theo bây giờ! Sợ quá, tôi nín bật. Má tôi nắm chặt tay tôi, nước mắt lã chã... Nhưng rồi trong bọn trẻ cũng có đứa khóc òa... Đứa nào cũng biết từ đây mình phải xa cha mẹ... Xe chạy rồi tôi vẫn thấy má đứng đó với đôi môi mím chặt và những giọt nước mắt tuôn rơi...

Đình Chu Quyến (Sơn Tây). Mấy năm trời ở đó xa ba má. Tôi và vài đứa nữa là lớp lớn nhất của trại trẻ. Mỗi tối các cô bảo mẫu đều đi về nhà với gia đình của họ, tất cả bọn trẻ nằm trên sạp trong ánh đèn dầu leo lét. Mấy đứa lớn nhất thành “bảo mẫu bất đắc dĩ”, dỗ đứa nào khóc, thay quần áo cho đứa nào đái dầm, đắp chăn cho đứa nào lạnh co ro... Bây giờ gặp lại, nhiều người đã thành ông bà nội ngoại, vẫn nhớ: Bà này ngày xưa thay quần cho tui nè.

Thời gian trôi qua. Những ngày sơ tán bọn trẻ đã lớn lên rất nhanh, không phải là thể chất mà là tinh thần, tự lập sớm hơn, học và biết được nhiều điều từ cuộc sống ở nông thôn. Thế nhưng cái cảm giác “bị bỏ rơi”, cô đơn, tủi thân khi ốm đau khi nhớ cha mẹ của những ngày sơ tán ấy dường như không phai mờ... Rất lâu sau này trong cuộc sống, mỗi khi có gì khó khăn bế tắc, nhiều người chúng tôi vẫn không thể chia sẻ với người thân, luôn co mình lại trước bạn bè... Sự tổn thương (không ai muốn) từ ngày thơ ấu đã để lại dấu ấn này, gây ra sự bất hạnh cho không ít người. Sau này trong bất cứ hoàn cảnh nào không bao giờ tôi

để các con tôi phải một mình như tôi lúc ấy!

Mấy chục năm đã qua, tất cả chỉ còn là ký ức. Không hiểu sao mấy bữa nay tôi lại nhớ những ngày sơ tán từ hơn 40 năm trước. Chiến tranh ư? Chắc không ai muốn những đứa trẻ bây giờ rơi vào hoàn cảnh phải xa cha mẹ ông bà như những đứa trẻ sơ tán năm ấy! Nếu có thể, hãy bằng mọi cách để tránh chiến tranh, bởi vì gây chiến hay đình chiến đều không khó, nhưng khi tiếng súng đã im thì rất lâu về sau chiến tranh vẫn chưa chấm dứt!

“Mẹ, con đi biểu tình”

- Nguyễn Hoàng Linh

Mỗi cuộc cách mạng đáng kể đều có những biểu tượng của nó và trong biến cố dân chủ mùa thu 1956 tại Hungary, vai trò ấy thuộc về “những chàng trai Pest” (pesti srákok) quả cảm và can trường.

Nghiên cứu sử học cho thấy, học sinh, sinh viên và công nhân ở độ tuổi dưới 25 đã có mặt và nắm phần chủ đạo trong đại đa số các trận chiến chống lại chiến xa Liên Xô trên đường phố Budapest. 44% những tổn thất trong thời kỳ diễn ra cuộc cách mạng và chiến đấu giành độc lập dân tộc năm 1956 thuộc về “những chàng trai Pest”. Nếu tính đến những người bị thiệt mạng, 21% ở độ tuổi 19 hoặc trẻ hơn, 4% ở ngưỡng 16 hoặc chưa tới.

Theo những hồi tưởng, do không vướng bận những toan tính chính trị, những bản khoản ý thức hệ, thể hệ trẻ Hungary thời ấy sẵn sàng xuống đường và cầm vũ khí hơn những bậc cha, anh của họ. Ông Pongrátz Gergely – thủ lĩnh khu Corvin, nơi xảy ra chiến sự ác liệt nhất – nhớ lại: “... hơn 80% những chiến sĩ ở khu Corvin chỉ mới trạc 20 tuổi. Những chàng trai ấy đã chiến đấu và giành thắng lợi cho cuộc cách mạng, đã trở thành những anh hùng của dân tộc...”.

Ở khu Corvin, chỉ bằng bom xăng và những vũ khí tự chế, “những chàng trai Pest” đã bắn hạ 17 chiến xa Liên Xô trong vòng một ngày và biến mỗi góc phố, mỗi ngôi nhà thành chiến lũy. Bác sĩ Pestessy József hỏi tưởng: “Bị bỏng cả bàn tay vì bom xăng, lũ trẻ thường tới trạm xá ở tầng hầm doanh trại Kilián. Sau khi được cứu thương, các cậu ấy không chờ khỏi hẳn mà đã lại tiếp tục chiến đấu, vì “như thế này là chúng cháu có thể ném được rồi...”.

Sở dĩ có được những kết quả như thế trong cuộc chiến “trúng chọi đá” là vì những người khởi nghĩa – trong đó, “những chàng trai Pest” đóng vai trò nổi bật – đã chiếm được thiện cảm và sự hỗ trợ của cư dân. Lý do là bởi “động cơ” của họ khi cầm vũ khí rất trong sáng. Có người, vì đồng tình với những đòi hỏi dân chủ 16 điểm của giới sinh viên. Có người, vì hy vọng một tương lai tươi sáng, phần vinh hơn. Chỉ đôi ba người vì những mục đích cá nhân.

Đặc biệt, đối với giới trẻ Hungary năm 1956, tình yêu quê hương đất nước lãng mạn mà họ thừa hưởng từ thời đại của người anh hùng dân tộc – thi sĩ Petöfi Sándor, từ hình ảnh những cậu con trai phố Pál (trong tác phẩm cùng tên của nhà văn Molnár Ferenc) đã để lại dấu ấn mạnh mẽ trong hành động của họ. Theo nhận định của giới nghiên cứu, thiếu họ, cuộc cách mạng 1956 chắc hẳn sẽ chấm dứt sau vài ngày với những thỏa hiệp đủ loại.

Với sự tham gia quên mình và vô tư của “những chàng trai Pest”, các nhóm khởi nghĩa có vũ trang đã tạo ảnh hưởng trực tiếp và gián tiếp đến bầu không khí chính trị của biến cố 1956. Cuộc chiến đấu anh dũng và kiên cường của quân khởi nghĩa đã khiến những đòi hỏi của cuộc cách mạng trở nên có trọng lượng, đã đẩy lùi Hồng quân Liên Xô trong những ngày cuối tháng 10 và đã quét sạch những tín đồ của Stalin và Rákosi khỏi

ghế quyền lực ở Hungary.

Đặt mục tiêu độc lập dân tộc và thiết lập một chủ nghĩa xã hội dân chủ, quân khởi nghĩa đã đặt nền móng cho những động thái quan trọng nhất của chính phủ dân chủ do Thủ tướng Nagy Imre đứng đầu, như thiết lập những cơ sở của chế độ đa đảng, tuyên bố trung lập và rút Hungary khỏi Khối Hiệp ước Warsaw. “Tại sao quân Liên Xô chỉ toàn tấn công vào sáng sớm? Là vì khi đó bọn trẻ vẫn đang ngủ!” – câu chuyện tiểu lâm kinh điển của Hungary phản ánh rõ vai trò “những chàng trai Pest” trong cuộc cách mạng tinh khôi này...

*

Là những người quyết tâm nhất và dám hy sinh nhất cho thắng lợi của cuộc cách mạng, nhưng “những chàng trai Pest” đồng thời cũng phải chịu nhiều khổ đau nhất sau khi nỗ lực dân chủ 1956 bị dập tắt. Đa phần những ai ở lại Hungary đều bị tù đầy, phân biệt đối xử, gạt sang bên lề xã hội, bị lâm vào cảnh nghi kỵ và quên lãng. Thời đại Kádár, thành ngữ “những chàng trai Pest” còn bị đánh đồng với khái niệm lưu manh, côn đồ, hu-li-gan.

Tuy nhiên, hơn 3 thập niên (1956-1989) không đủ để xóa đi trong lòng người hình ảnh những thanh niên quả cảm, những Gavroche bên chiến lũy Budapest. Dư âm của những chàng trai “tuổi mới chừng 15 mùa xuân cần cỗi – trong đạn lửa chiến xa Liên Xô – hát vang lời ngợi ca tự do...” (thi phẩm “Bản hùng ca về một chàng trai Pest” của Szentkúti Ferenc) đã đọng lại đậm nét trong văn học, nghệ thuật và ký ức của người Hungary.

Hình ảnh ấy, chẳng hạn, đã được thể hiện hết sức cảm động, bi hùng và đầy ấn tượng trong bài thơ “Mẹ, con đi biểu tình!” (Anyu, tüntetni megyek!) của Kende Klára, nhà văn gốc Hungary,

thường được biết đến trên thế giới với tên Claire Kenneth. Được viết vào năm 1957, thi phẩm là sự vinh danh những anh hùng trẻ tuổi nhất của cuộc cách mạng 1956, đã đổ máu “nỗ lực cho tự do và công lý hơn bất cứ dân tộc nào trên thế giới” (Albert Camus).

Mẹ, con đi biểu tình!

(Trần Lê dịch từ nguyên bản tiếng Hungary, “Anyu, tüntetni megyek!”)

Hôm qua, mái tóc vàng mượt của con...

Tay mẹ còn dịu dàng ve vuốt...

Hôm nay, vũ khí trong tay

Con ra chiến lũy...

Hôm qua ở trường con còn sợ,

Vì bài học con chưa thuộc...

Hôm nay? Đối mặt quân Nga mạnh bội phần

Con nổ súng...

Con mới chỉ 14 tuổi xanh

Cậu bé mảnh mai mắt xanh

Gào vào nhà bếp:

“Mẹ, giờ con đi biểu tình!”.

Mặc áo cũ rẻ tiền

Đi đôi giày sần gót

Hình bóng con từ dạo đó

Trở thành huyền thoại diệu kỳ

Vì chưa đâu, chưa đâu trên thế gian này

Chưa bao giờ có đạo quân như thế

Chiến đấu quả cảm, coi khinh cái chết

Ngân ấy đứa trẻ, những đứa trẻ Hung!

*Chặn đường lũ chiến xa Nga
Như cái chết găm gù
Trong nháy mắt cán gục trăm người
Không thương tiếc*

*Đè lên thân thể nhỏ nhoi yêu dấu
Xích sắt lũ thiết giáp quái vật
Máu nhuộm chiến xa Liên Xô
Và các con nằm đó. Tử thương.*

*Chúng sát hại các con
Những anh hùng, vì các con đã kháng cự...
Đạo quân bolshevik bạo tàn
Đã sát hại cả một dân tộc*

*Dòng máu ấy, phiên tòa bao thiên kỷ
Không bao giờ rửa sạch
Và một ngày, mọi dân tộc trên thế gian
Cầm vũ khí trong tay!*

*Noi gương con
Cậu học sinh mảnh mai
Gào vào nhà bếp:
“Mẹ, giờ con đi biểu tình!”.*

Mẹ ơi! Con đi biểu tình ...

• Jerry Phan

23h05, 4-6-2011

Một đêm không ngủ trước ngày 5/6/2011 ...

Mẹ yêu!

Con không ngủ được! Mai con phải đi! Giờ này đây lòng con sao... rồi quá!

Mai con sẽ làm gì để được chính là con – một đứa con gái Việt Nam chân thành có trách nhiệm của mình với đất nước? Mấy ngày nay con stress nặng!!! Vì những lời “khuyên nhủ” vừa lịch sự vừa cay đắng và vừa như chửi rửa, mặt sát như tát nước vào mặt, bởi bao nhiêu là bạn bè không quen trên mạng ... “Người ta” sao lại nỡ nặng lời với những người như chúng con, luôn gọi chúng con là “phản động”. Con rối tung về ý nghĩa của hai từ này, “phản động” thật sự là như thế nào hở mẹ, sao vừa quen vừa lạ... Ở Việt Nam, biểu tình là việc làm hết sức nguy hiểm, liều lĩnh, khác thường và ghê gớm như là... đi chết! Nói đến biểu tình là tự đưa tay vào còng, tự trói mình nộp cho công an!!! Là tự mình đưa đầu ra cho người ta ném đá, trù dập, ghen ghét, và xa lánh... vì một số người đã quen sống an phận hờ hững vô tâm và

vô trách nhiệm rồi. Ngày mai... con sẽ ra sao mẹ ơi! Con sợ! Quả thật là con sợ, vì con đơn độc trên con đường đến nơi ấy – nơi mà anh Tèo bảo nó là cái chuồng heo của Trung Quốc – Lãnh sự quán Trung Quốc tại Việt Nam! Liệu ngày mai, con còn có cơ hội để trở về với mẹ, liệu ngày mai có thằng điên nào nó xô con lên chiếc xe màu xanh xám xịt của các anh công an! Nhưng ngày mai, mẹ ơi... con phải đi biểu tình!

Dù bất cứ chuyện gì sẽ xảy ra với con vào ngày mai, con nhất định sẽ vẫn đi! Đi, đi... đi về phía trước, Sài Gòn thành phố quê cha mà con yêu sẽ chào đón con. Con nhất định sẽ vững tin tiến bước... với nụ cười hạnh phúc ở trên môi và một tinh thần bất diệt, vì tình yêu nước như yêu mẹ mà mẹ đã truyền cho con từ tấm bé.

*Tôi yêu nước tôi
Như yêu mẹ tôi
Đừng quấy mẹ tôi
Đừng cướp nước tôi
Tránh ra lũ ác
Cút đi quân thù
Tôi sẽ vùng lên
Vùng lên vùng lên
Bảo vệ mẹ tôi!*

Ngày mai con chỉ lo, hic... tiếng hét của con không đủ to không vang dội nổi vào cái chuồng heo của bọn khựa, chỉ lo không có ai đứng cạnh mình. Con lo mình đơn độc! Một nỗi lo vương vịu tận đáy lòng...

Con lo nhưng con không sợ! Đã lỡ đi biểu tình rồi, lên đó mà không có ai con cũng sẽ lại cái chuồng khựa đấy mà gào lên vài câu cho đã rồi mới chịu về. Cầu trời cho ngày mai mọi chuyện

sẽ thành công! Không vì cá nhân con mà vì nguyện vọng của rất nhiều người, vì ngư dân Việt Nam, vì những người nghèo khổ đáng thương đã bao lần làm con tự nhiên khóc, vì dân tộc Việt Nam.

Viết đến đây tự nhiên con bắt đầu thấy hy vọng mẹ à. Người Việt Nam còn lắm người như con, còn rất nhiều người còn hơn cả con nữa. Con đoán thôi nhé, ngày mai con sẽ không đơn độc, ít ra còn có những người bạn của con! Vừa nãy bạn con vừa nhắn tin: “Mai đi L nhé! Chúc L bình an!”.

Cảm ơn các bạn của tôi, các bạn đã làm tôi thấy mình không bị cô độc! Mẹ thấy không, bạn con cũng đi kìa... Mai mẹ cho con đi mẹ nhé! Con biết mẹ sẽ nói OK vì mẹ đã dạy con yêu Việt Nam mà...

Mong sao bình yên sẽ trở về với ngư dân Việt Nam, mong sao bão sẽ tan trên Biển Đông khốc liệt, để các anh các chú ngư dân mình lại tiếp tục buông thuyền ra khơi trong bình yên may mắn. Họ sẽ luôn trở về với người thân bên bờ cát lặng yên của biển. Người đi với niềm tin đang đứng trên lãnh hải của chính đất nước mình, người về với nụ cười với bình minh, người thân bạn bè... sẽ không phải ngây dại khi thấy những xác người lạnh lẽo...

Mai con đi, thế nào cũng phải đi! Tạm biệt mẹ! Con đi chuẩn bị đây. (Con phải đi ngay giờ này để phòng kẹt xe)... Hôn mẹ!

Nemo

Cần Thơ, 4-6-2011

XUỐNG ĐƯỜNG

Mẹ không muốn con đi biểu tình

• Dạ Thảo Phương

Phan yêu,

Mẹ vốn không định cho con đi biểu tình với mẹ hôm nay. Người đàn ông chân (vẫn còn) ngắn của mẹ mới ba tuổi rưỡi, mẹ chỉ muốn đưa con đến những nơi như công viên Thống Nhất (để con chơi cưỡi ngựa đu quay), hay công viên Yoyogi (để con nhặt cánh hoa anh đào chơi và áp lên đôi má non tơ của con). Cho đến giờ, mẹ vẫn cố bảo vệ tâm hồn nhạy cảm của con khỏi tất cả những gì liên quan đến bạo lực, dù chỉ là hình ảnh một khẩu súng trong phim hoạt hình.

Biểu tình (dù ôn hòa) ở Việt Nam vẫn là một việc mạo hiểm ở nhiều cấp độ. Và ngay cả khi không có gì nghiêm trọng xảy ra, thì mẹ cũng không muốn con phải nhìn thấy mẹ và những người biểu tình bị bao vây, xua đuổi, xô đẩy, bởi rừng các chú công an, cảnh sát cơ động với súng ống, dùi cui. (Các chú trông lại đáng sợ, chẳng hề giống hình các chú cảnh sát trên áp phích mình vẫn thấy, hic).

Khi mình sống ở Nhật, con từng hỏi: “Chú cảnh sát đi trên đường làm gì hả mẹ”. Mẹ đã nói, việc của chú cảnh sát là bảo vệ mọi người, trong đó có mẹ con mình, và bắt bọn xấu. Thế là con

bảo: “Mẹ ơi, con rất là yêu các chú cảnh sát”, cũng hồn nhiên như khi con nói “con rất là yêu” ông, bà, bố, mẹ, yêu cây, chim và sư tử. Nếu mẹ cho con đi biểu tình hôm nay, mẹ sẽ phải giải thích cho con rằng không phải tất cả những con người/ hành động bị các chú cảnh sát trấn áp đều là xấu. Mẹ muốn nói điều đó với con muộn hơn một chút, khi tâm hồn chỉ có tình thương yêu của con hiểu được rằng không phải lúc nào những người xung quanh cũng đáp trả con bằng tình thương yêu, và một số ngoại lệ phi lý vẫn xảy ra thường xuyên.

Mẹ còn không muốn cho con đi biểu tình với mẹ hôm nay, vì biểu tình cũng có nghĩa là nói lên chính kiến của mình, và con không nên tham gia chỉ vì người khác (dù người khác đó là mẹ) tham gia.

Vì vậy, tối hôm qua mẹ đã bảo con: “Sáng mai con sang ông bà chơi, mẹ đi biểu tình chống Trung Quốc”. Mặc dù rất háo hức sang nhà ông bà vì sẽ được chơi xếp hình, tô màu với chị Dìn và em Tôm, nhưng con vẫn hỏi: “*Biểu tình* là gì hả mẹ? Tại sao mẹ lại *biểu tình* chống Trung Quốc hả mẹ?”.

Thế là mẹ lấy bản đồ ra, chỉ cho con hình nước Việt của mình và bảo: “Trung Quốc lấy mất đất của nước Việt mình, làm người Việt mình đau. Trung Quốc to hơn mình, nhưng Trung Quốc sai thì mình vẫn phải phản đối. Mẹ đi biểu tình để cùng các bác các cô khác nói lên điều đó”.

Con bảo: “Trung Quốc xấu quá, hư quá mẹ nhỉ. Mình không chơi với Trung Quốc nữa, mình cho cá mập cắn chết Trung Quốc luôn”. “Ồi, không nên bạo lực như thế con ạ. Mình chỉ đi biểu tình hòa bình thôi, mình không bạo lực”. Con nghĩ một lát rồi bảo: “Con muốn đi *biểu tình* với mẹ cơ!”. “Con không muốn chơi với chị Dìn và em Tôm à? Đi biểu tình sẽ rất mệt và có thể nguy

hiểm như động vào dao, đồ điện vậy”. “Thế hả mẹ? Nhưng con cứ muốn đi *biểu tình* với mẹ cơ”.

Sáng nay con gọi mẹ dậy, con không chịu ăn sáng vì muốn đi “*biểu tình*” ngay. Nhưng không được, con trai ạ. Trước khi thực hiện nghĩa vụ công dân, mình phải làm tốt nghĩa vụ cá nhân của mình đã. Mẹ phải cho con ăn sáng, và con phải ăn ngoan.

Tham dự *biểu tình* hôm nay mệt hơn mẹ tưởng. Trời nắng đến 36, 37 độ, oi bức kinh người. Hai mẹ con lách thếch tìm chỗ gửi xe (khá xa chỗ *biểu tình*), nhập được vào đoàn rồi thì lại phải chạy lòng vòng qua bao tuyến phố. Các chú cảnh sát cứ thích lừa người *biểu tình* vào những đường nắng ong đầu nhất để các chú cũng phải nhể nhại mồ hôi đuối theo là sao? Trời nóng, người đông, mẹ phải lúc thì bế, lúc thì công con cho an toàn. Tối qua giày đế bằng của mẹ bị hỏng, thế là mẹ phải đi giày cao gót. Mẹ không có mũ, con chẳng có cờ, *biểu ngữ*... Hai mẹ con mình trông không “*chuyên nghiệp*” lắm nhì. Thế nhưng mẹ con mình đã thực hiện được một cuộc đi bộ dài hơn ba tiếng đồng hồ dưới trời nắng gắt cùng các bác, các cô, các chú *biểu tình* “*xịn*”.

Cảm ơn chú Dino đã tạm xa cái máy ảnh để công con một đoạn đường. Cảm ơn cô Codet đã giúp mẹ chăm sóc con. Cảm ơn cô chú không đi *biểu tình* nhưng đã tặng con chai nước mát ở đường Phùng Hưng. Cảm ơn các cô, chú, các bác mà mẹ con mình không biết tên đã cho con uống nước khi con khát, cho con quạt giấy khi con nóng, và mỉm cười với mẹ con mình. Cảm ơn gần nghìn người ở Hà Nội, khoảng 2000 người ở Sài Gòn hôm nay đã xuống đường *biểu tình*, tay giơ cao *biểu ngữ* và cờ Tổ Quốc, cùng hô khẩu hiệu, hát quốc ca..., bắt chặp những rắc rối và hiểm nguy họ có thể gặp phải. Cảm ơn các chú cơ động đã lấy dùi cui đẩy mẹ con mình (theo nhiệm vụ) nhưng lại giữ tay mẹ để mẹ con mình không bị ngã (theo phản ứng tự nhiên của một con người).

Hôm nay chú Tie Suc bảo mẹ: “Năm 2007 cô này đi biểu tình một mình, năm nay có zai đi cùng nhé!”. Khi mẹ đi biểu tình năm 2007, mẹ mới sinh con được một vài tuần, cuống rốn con còn chưa rụng. Còn năm nay, con đã là một người đàn ông cao 1m05, con đã thấy cây to mà ức hiếp, ăn cướp của người khác là xấu. Và con đã tự quyết định đi biểu tình với mẹ, đã là một trong những người cuối cùng rời đoàn biểu tình chứ không khóc đòi về giữa chừng dù có lẽ con rất mệt, như mẹ vẫn nói với con: “Đã làm, thì làm đến cùng, khó thì phải cố đến khi không cố được nữa”. Mẹ tôn trọng và tự hào về người đàn ông chân (vẫn còn) ngấn của mẹ quá!

Suốt buổi biểu tình hôm nay con nói rất ít. Có lẽ con mệt, có thể đám đông, những nắm tay vung lên, những dùi cui, súng ống... mọi điều quá mới và làm con chần chừ. Cũng có thể bộ não ba tuổi rưỡi của con chưa thật sự hiểu những điều xảy ra quanh con ngày hôm nay, nên con chỉ muốn làm một “quan sát viên”.

Nhưng sau khi ngủ trưa dậy, tự nhiên con nói: “Mẹ ơi, con sẽ không bao giờ để Trung Quốc đánh em Tôm, đánh mẹ”.

Con yêu, mẹ vẫn không muốn con đi biểu tình. Mẹ hy vọng khi con lớn lên, dù sống ở Việt Nam hay nơi nào khác trên trái đất, con cũng có thể được tự do nói lên những ý kiến, nguyện vọng chính đáng của mình và không cần phải đi biểu tình giữa thời tiết khắc nghiệt, giữa những người mang dùi cui, súng ống trấn áp. Con sẽ không bao giờ phải ngần ngại trước các loại áp lực, phải ít nhiều suy tính về sự an toàn của bản thân mỗi lần quyết định nói lên chính kiến của mình, như thế hệ của mẹ. Bởi mẹ hy vọng khi đó, xã hội sẽ tiến hóa đến mức quyền được phát biểu chính kiến của con người sẽ được coi là đương nhiên, cho dù chính kiến đó khác với mong muốn của một đám đông hay

một nhóm người nào đó.

Mẹ yêu và tôn trọng con, ngay cả khi con không nghe lời mẹ. Và nếu điều con thực sự muốn không nguy hại đến tính mạng của con và xâm phạm đến quyền lợi chính đáng của người khác, thì ngay cả khi mẹ không muốn, con vẫn cứ làm, con yêu nhé!

Hà Nội, 5-6-2011,

Mẹ Phương của con.

Chúng tôi đã ở đó

- Bùi Dzū

Chính trị là những trò bán thiu (Ayn Rand)

Nhưng nhờ đó, luôn được nhìn thấy lòng dân trong sạch hơn

Không biết nhà thơ Đỗ Trung Quân sẽ nghĩ gì khi tôi luôn thích ngồi ngắm nhìn ông. Nói luôn cho nhanh, tôi ghen tị. Tôi quá đỗi ghen tị khi ông đang được “tuổi trẻ hai lần thắm lại” – khi ông sống nhiều lần trong bầu không khí như sáng hôm nay kể từ ngày Sài Gòn còn đỏ lửa. Và khi đi giữa dòng người đổ về ngày một đông của sáng Chúa nhật, 100 năm trước và 100 năm sau, hẳn thanh niên Nguyễn Tất Thành vẫn mỉm cười như thế trên những tấm áp phích dính trên các cột đèn.

Tôi đã thấy tuổi trẻ mình không bao giờ được phép tước bỏ đi niềm tin, không bao giờ được nên vờ vịt trong cả tiếng hô vang đến khản giọng. Và kỳ quặc không khi tôi nghĩ đến thiên trong những thanh âm ấy? Bởi khi hét lên “Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam! Việt Nam!”, chúng tôi duy chỉ nghe thấy đúng một hòa âm của chí khí nhân dân, chúng tôi đã sang bên lề mọi tâm tư nghi ngại. Nếu ví thái độ của dòng người sáng nay là một mũi khoan, hãy cảm ơn lực lượng an ninh khi chính họ là những thanh tà vẹt bắt vào đường ray đến đích của mũi khoan ấy.

Nhưng cái gì là đích đến trong buổi sáng tháng 6 ngày 5? Không ai có thể đại diện cho vài ngàn con người để mà tổng kết. Bởi khi mũi khoan thái độ được nảy sinh trong lòng nhân dân, những rạn nứt của thành trì lòng chịu đựng sẽ được nhìn thấy ở khắp mọi nơi. Và những hồ hởi cùng thỏa mãn khi được hét vang, được bày tỏ trong một khuôn khổ văn minh, cho thấy nhân dân này sẽ còn làm ngạc nhiên nhiều hơn cho cả thế giới.

Mất 5 năm để những đôi chân bị giam lỏng một chỗ “được phép” di chuyển trong một đường ray vô hình của ý thức kiểm soát nhưng hữu hình qua những thể chứng lịch sử của Sài Gòn. Nhưng cũng được 5 năm để những cái cúi đầu vì lẽ phải của những trái tim hèn đốn phải biết ngẩng dần lên. Ừ thì, đầu phải cứ “dậy mà đi” thì sẽ thay đổi được điều chi. Chỉ biết, chúng tôi đã ở đó, trong những mũi khoan mới của lịch sử. Và chúng tôi vẫn luôn còn ở đó...

Ghi chú cho những hình chụp: Khi chúng tôi đã ở đó, chúng tôi nhìn thấy từ bên trong lòng nó...

Cuộc đối thoại trước Lãnh sự quán Trung Quốc và trong trụ sở Thành đoàn TNCS TP số 1 Phạm Ngọc Thạch

- Đỗ Trung Quân

Đêm qua tôi bay chuyến cuối cùng từ Đà Nẵng về Sài Gòn. Các anh Huỳnh Tấn Mẫm, Cao Lập, Lê Hiếu Đằng hẹn “sáng 5-6-2011 ở Sài Gòn”.

6h30 sáng 5-6: Người đến sớm nhất là anh A. Menras, tên Việt là Hồ Cương Quyết, người Pháp quốc tịch Việt. Hơn 30 năm trước, Menras đã treo cờ mặt trận trên tượng đài Thủy Quân Lục Chiến trước Hạ nghị viện Sài Gòn và giờ đây đang ngồi cầm cùi viết biểu ngữ “ Hòa bình và công lý cho Hoàng Sa – Trường Sa & Biển Đông”. Lần lượt các anh Huỳnh Tấn Mẫm, Cao Lập, Lê Công Giàu, Lê Hiếu Đằng, Nguyễn Quốc Thái và giáo sư sử học ngoài 90 tuổi Nguyễn Đình Đầu, quần áo chỉnh tề, cùng có mặt. Hai chiếc taxi ra Nhà thờ Đức Bà, đồng hồ chỉ 8 giờ kém 15 phút.

Đối thoại trước lãnh sự quán Trung Quốc

Chúng tôi nhập vào một nhóm người trẻ đến sát Lãnh sự quán Trung Quốc xé bên Nhà Văn hóa Thanh Niên số 4 Phạm Ngọc Thạch. Khu vực tràn ngập chốt chặn và cảnh sát chìm thường phục nhưng để nhận họ ra bằng máy bộ đàm. Nhiều

người thường phục đưa máy ảnh, điện thoại di động lên chia về phía chúng tôi. Cuộc đối thoại bắt đầu. Một chiếc áo thường phục hung hăng nhất: “Đề nghị giải tán, hoạt động phải có luật pháp”. Anh Cao Lập, cựu tù Côn Đảo vốn nóng tính, hét to: “Pháp luật là để bảo vệ người dân và bảo vệ đất nước, không phải để bảo vệ bọn Trung Quốc!”. Tiếng vỗ tay âm ỉ. Một người mặc thường phục khác tiến về anh Lê Hiếu Đằng (Cựu Phó Chủ tịch Mặt trận Tổ quốc Thành phố), anh Đằng chỉ mặt quát: “Anh đứng về phía nào, Việt Nam hay Trung Quốc?”. Người mặc thường phục phải lùi lại. Anh Huỳnh Tấn Mẫm và tôi băng qua đường sang phía Nhà Văn hóa Thanh Niên quan sát.

Trụ sở của Đoàn Thanh niên Cộng sản kéo cồng, vắng tanh, trừ những nhân viên an ninh. Trên sân thượng, camera chia xuống thu toàn cảnh. Một người còn trẻ tiến đến nói: “Chú Quân, chú Mẫm, khuyên dừng anh em, bày tỏ thể là được rồi, giải tán đi...”. Đây là một cán bộ Thành đoàn tôi không biết tên, anh Huỳnh Tấn Mẫm nói: “Được là sao? Lẽ ra Thành đoàn phải tổ chức cho thanh niên, Thành đoàn không dám thì thanh niên họ phải tự làm thôi!”. Bên kia đường, các anh Lê Hiếu Đằng, Lê Công Giàu, Cao Lập, A. Menras giương cao các khẩu hiệu phản đối Trung Quốc. Một vài người lăm lăm dùi cui tiến đến chỉ vào mặt anh Lê Công Giàu, Huỳnh Tấn Mẫm: “Đề nghị các chú giải tán!”. Anh Lê Hiếu Đằng nói: “Hãy để cái dùi cui vào mặt bọn Trung Quốc”. Chắc họ còn trẻ không biết, nhưng camera trên Nhà Văn hóa Thanh Niên đã biết và báo cho ông Nguyễn Văn Đua, Phó Bí thư thường trực Thành phố. Một cán bộ Thành đoàn ra, nói: “Anh Ba Đua mời các anh vào nói chuyện”. Anh Lê Hiếu Đằng khoát tay: “Chúng tôi không có chuyện gì để nói”. Ba mươi phút sau, đích thân ông Nguyễn Văn Đua, Nguyễn Thành Tài xuất hiện, bắt tay và đề nghị chúng tôi vào trụ sở Thành đoàn số 1 Phạm Ngọc Thạch để tiếp chuyện. Sau vài phút hội ý anh Lê Công Giàu, Huỳnh Tấn Mẫm, Lê Hiếu Đằng, Cao Lập... đồng ý vào.

Cuộc đối thoại trong trụ sở Thành đoàn TNCS TP

Những nhân vật trụ cột của Thành ủy: Nguyễn Văn Đua, Nguyễn Thành Tài, Nguyễn Thị Quyết Tâm... có mặt đủ. Thái độ của ông Nguyễn Văn Đua và các thành viên được ghi nhận là nhã nhặn. Ông Nguyễn Chơn Trung (Sáu Quang – nguyên Bí thư Đoàn TNCS Thành phố) lại không được nhã nhặn, ông đập tay xuống bàn nói với ông Lê Hiếu Đằng: “Các anh muốn gì cũng phải có phương pháp đúng đắn”. Ông Lê Hiếu Đằng (môi giứt, tay run): “Anh không phải dạy chúng tôi về phương pháp...”. Ông Cao Lập đứng bật dậy: “Tôi không thể tưởng tượng hôm nay anh Sáu Quang tệ hại đến mức này”. Ông Huỳnh Tấn Mẫm điềm đạm: “Chúng tôi đã bày tỏ xong thái độ. Nếu Nhà nước hiểu lòng dân chúng tôi sẽ ủng hộ, nếu không thì chúng tôi tiếp tục bày tỏ thái độ”. Ông Ba Đua vui vẻ gọi Andre Menras là “đồng chí”. Andre – Hồ Cương Quyết nói: “Đồng chí không có nghĩa là cùng trong đảng. Từ lâu nay tôi đứng về phía Việt Nam trong mọi cuộc chiến đấu chống sự bành trướng và xâm phạm chủ quyền Việt Nam, cuộc tuần hành này cũng trong tinh thần ấy...”.

Cuộc đối có lúc khá thoại căng thẳng. Họ là những người từng đứng cùng một chiến tuyến chống Mỹ trước 1975. Ông Lê Công Giàu, cựu Phó Bí thư thường trực Thành đoàn, khét tiếng kiên cường trong tù đày, tra tấn. Ông Lê Hiếu Đằng, ngay cả khi đã giữ các trọng trách vẫn không vì phú quý vinh hoa, cứ theo lẽ phải mà đấu tranh. Ông Huỳnh Tấn Mẫm, Chủ tịch Tổng Hội Sinh viên Sài Gòn, một người không chỉ nổi tiếng trong nước mà thành tích đấu tranh trước năm 1975 của ông còn làm tổn nhiều giấy mực của báo chí quốc tế.

Lúc 13h, khi tôi rời điểm nóng, cuộc tuần hành vẫn tiếp tục trên các tuyến trung tâm. Trong đám đông ấy tôi nhận thấy những gương mặt “già” quen thuộc: nhà thơ Nguyễn Duy, nhà

phê bình văn học Phạm Xuân Nguyên, giáo sư Tương Lai, Osin Huy Đức... tùy sức khỏe, người đi hết cả hành trình, người tham gia từng chặng. Buổi sáng ngày 5-6-2011 chắc chắn sẽ làm cho những người ngồi trong tòa nhà Thành đoàn và trong Tổng Lãnh sự Trung Quốc hiểu như thế nào là Việt Nam.

Lòng yêu nước được điều chỉnh bằng “dùi cui” và “cơ chế xin-cho”?

- Phạm Việt Đào

(Ghi chép về cuộc biểu dương thái độ của người Hà Nội sáng nay 5-6-2011 trước cửa Đại sứ quán Trung Quốc)

Sáng nay ngày 5-6-2011, khoảng 7h30 lượn một vòng quang vườn hoa Cửa Nam, tạt qua trước cửa Đại sứ quán Trung Quốc tại 49 Hoàng Diệu; mình thấy người vẫn còn thưa thớt, chưa thấy có không khí biểu tình. Chỉ 15 phút sau, khi vòng xe lại, kịp đẩy xe lên vỉa hè phía đường Trần Phú, mình đã thấy khoảng 2000 người dân Hà Nội túa ra từ các quán cóc, quán café xung quang kéo nhau đến đoạn công viên trước cửa Đại sứ quán Trung Quốc.

Những người kéo đến phần lớn đều là thanh niên trai tráng, có cả nhiều người luống tuổi; nhiều người mặc áo đỏ có ngôi sao vàng năm cánh, mang theo cờ và băng rôn và những biểu ngữ đủ loại chất liệu, trên ghi những dòng chữ biểu thị thái độ giận dữ trước hành vi gây hấn của Trung Quốc thời gian vừa qua trên Biển Đông...

Những người đến đây để bày tỏ thái độ đều có hành vi lịch sự, nhã nhặn từ ăn mặc đến cử chỉ lời nói. Chắc mọi người đều hiểu là nên tránh có những hành động quá khích, để tạo cơ cho

cảnh sát giải tán xua đuổi, không cho tập trung đông trước của Đại sứ quán Trung Quốc.

Theo những người am hiểu về phong thủy Hà Nội thì khu đất tại 49 Hoàng Diệu là nơi xây dựng Thiên Đàn, Đài Thiên văn hay còn là Đàn kêu trời xưa. Mỗi khi đất nước gặp thiên tai, địch họa thì vua sẽ đến chỗ 49 Hoàng Diệu mà kêu trời, để trời ra tay cứu thế. Có lẽ do biết rõ vị thế của lô đất 49 Hoàng Diệu nên khi hai nước lập quan hệ ngoại giao, Trung Quốc đòi bằng được lô đất này để lập Đại sứ quán, chắc là để chặn con đường kêu trời của Việt Nam. Việt Nam muốn kêu trời phải qua Đại sứ quán Trung Quốc; Đại sứ Trung Quốc nghiêm nhiên trở thành ông canh giữ cửa kêu trời của Việt Nam.

Không khí bắt đầu nóng lên, mặc dù đám đông vẫn giữ được trật tự; bắt đầu bằng việc công an yêu cầu những ai để xe trước khu vực này phải đưa đi nơi khác, chắc sợ chứa đồ khủng bố. Thấy mọi người đến đông, cảnh sát được bổ sung lực lượng cùng với những trật tự viên đeo băng đỏ; nhiều người đoán họ là công an xăng xái chụp ảnh và len lỏi vào số đông để giải thích, yêu cầu mọi người nên giải tán, sơ tán lòng yêu nước đi ra chỗ khác.

Đã bắt đầu đôi co đấu lý giữa những người tham gia bày tỏ thái độ với công an, với những người được giao giữ trật tự. Nội dung xoay quanh việc tại sao tôi lại không được đứng đây, đây là công viên cơ mà... Mặc, những người giữ trật tự đã giăng một cái dây xanh đọt chuối, do lực lượng 113 xen vào lừa xua đám đông lùi dần về phía tượng ông Lenin. Đám đông chỉ hô hào, hát, kêu gọi cảnh sát cho phép người Hà Nội được đứng trong bóng râm để bày tỏ lòng yêu nước, phản đối hành động ngang xương của Trung Quốc nhưng vô hiệu. Họ bị lừa như đàn vịt và cũng không ai có hành động gì để phản kháng, đôi co vì sợ những ông giữ trật tự mặt đằng đằng sát khí kia, họ chỉ đấu, đập lại một vài câu.

Mình quan sát thấy có cả người nước ngoài đến để xem. Có lẽ họ là nhà báo, một người Nhật và một người phương Tây.

Cuối cùng thì lực lượng cầm dùi cui lần tới, đẩy xô đám đông ra tận đường Điện Biên Phủ, đoạn quảng trường trước tượng ông Lenin. Trời bắt đầu nắng gắt, và người biểu tình đành quay lui theo lệnh của dùi cui và sợi dây lửa vệt. Đám đông liền quay ra đi diễu hành hướng về phía Bờ Hồ. Vừa đi vừa hát vang những bài ca yêu nước. Mình lớn tuổi chỉ ngồi ở quán giải khát ở 28 Điện Biên Phủ quan sát từ xa.

Từ bên kia đường Nguyễn Tri Phương, đám đông lại tụ lại trước Bảo tàng Quân đội, ước khoảng 500 người; họ lại bị xua, đoạn đường Điện Biên Phủ qua đây cũng bị chặn hai đầu; mình quan sát thấy có lộn xộn, xô đẩy, nghe mọi người kháo nhau có hai người bị bắt đẩy lên xe.

Mình chỉ ngồi được một chốc với mấy ông bạn quen; có ông có tới ba thế hệ tham gia: bố, con và cả cháu nữa. Rồi quán giải khát cũng được yêu cầu phải đóng cửa, sắp bàn ghế vào nhà. Mình chứng kiến một ông lớn tuổi, đầu đội mũ bảo hiểm, tay cầm cờ, từ phía Trần Phú tiến tới liền bị chặn lại; thế là mọi người bị dồn lại vài chục người trước quán giải khát. Lại tiếp tục lời đòi co yêu cầu phải ra về và lời đối chất tại sao chúng tôi phải về, tại sao chúng tôi không được bày tỏ thái độ trước hành động ngang ngược của Trung Quốc.

Những công an vẫn mặc kệ, có lẽ vì nhìn thấy nhiều người lớn tuổi xúm lại nên lực lượng công an không dám mạnh tay. Một chị tỏ ra bức xúc phân trần trước lời nói của một vị giữ trật tự nói với chị: Muốn yêu nước thì ra mặt trận mà đánh nhau, không được lồi thối ở đây... Cáu sườn, ông bạn có ba thế hệ ra xem biểu tình ngồi cạnh mình xông ra: Này cái thằng kia, sau này ăn nói

vô lễ, ngu thể. Thấy thái độ của ông, đám công an tuổi trẻ con cái không dám hung hăng. Mọi người cứ cò cưa đứng vậy. Một lúc sau một công an trẻ tuổi tới nhã nhặn: Các bác định đứng đây đến bao lâu?

- Ở kia đây là đất nước của tôi, thành phố của chúng tôi, vỉa hè của chúng tôi, chúng tôi đứng để tỏ thái độ phản đối Trung Quốc chứ có làm gì mất trật tự đâu?

Không quay sang dọa được đám đông, những người giữ trật tự quay sang bắt nạt chủ quán, yêu cầu đóng cửa quán. Vì trời nắng, mọi người chỉ đứng một chốc rồi cũng tản ra. Một người trẻ tuổi đến rỉ tai mình: Cái cô đứng phía sau nghe ngóng các bên cãi nhau là người Trung Quốc đấy; cháu mấy lần vào Đại sứ Trung Quốc xin visa nên quen mặt. Mình liền tiến lại hỏi: Chị là người Trung Quốc à? Định hỏi vài câu nhưng cô ta chối và tìm cách linh ra chỗ khác.

Thấy đám đông đã vãn, mình quay xe về nhà để viết bài thì nhận được điện thoại của ông bạn lúc nãy: Ông quay lại ngay, đám đông lại quay lại khu vực vườn hoa Cửa Nam. Mình lại copy vội dữ liệu trong máy ảnh ra; sáng nay chụp và quay hết cả thẻ nhớ.

Lên đến nơi thì thấy đám đông cũng đã bị lừa đi; chỉ thấy công an, cảnh sát và số trật tự viên là vẫn còn đứng chật cứng các góc đường.

Tình cảm xưa nay vẫn là thứ khó điều chỉnh, cân đong đo đếm, định lượng được. Quan sát thái độ những người đến để bày tỏ thái độ, tình cảm của mình trước hành động nước lớn của Trung Quốc, mình nhận thấy, ở Việt Nam để điều chỉnh loại tình cảm thiêng liêng và cao thượng, tình cảm yêu nước, các cơ quan

chức năng đã huy động một lực lượng chức năng hùng hậu với dùi cui và các công cụ nghề nghiệp để giám sát, canh chừng và xua đuổi.

Đối với những người dân lương thiện, họ yêu nước quá là điều đáng quý; thế nhưng nếu họ muốn bày tỏ lòng yêu nước thì chỉ có thể ở trong nhà, tại các diễn đàn được sắp đặt sẵn theo một kịch bản nào đó; còn nếu họ muốn bày tỏ thật lòng mình tình cảm này thì hình như không có chỗ; tình cảm yêu nước hình như đang bị cái “cơ chế xin-cho” nghiệt ngã siết chặt đến là cả lười.

Muốn yêu nước anh phải xin tôi, phải được tôi cho phép?! Nếu không anh đem cái thứ đó đi đâu thì đi, chớ có làm phiền tôi.

Với cái đà này các cơ quan chức năng rất dễ đi đến chỗ đối đầu với số đông dân chúng đang bị bức xúc vì nhiều nguyên nhân có thật của của sống. Tại sao lại làm mọi cách để ngăn chặn số đông đến đây để bày tỏ thái độ? Nếu họ muốn giữ trật tự, sao không đứng ra tổ chức một số cuộc tại Nhà Hát Lớn, phát giấy mời cho ai muốn yêu nước, muốn phản đối Trung Quốc thì đến đó mà hát, mà ca. Nếu không, họ để cho số đông vào một góc, hạn trong một hai giờ bày tỏ thái độ xong rồi ra về.

Nhiều người đặt dấu hỏi: Phải chăng ông nào đó bị Trung Quốc giật dây? Hay sợ Trung Quốc ngứa bài ra thì gay nên phải tìm cách không cho dân bày tỏ thái độ của mình???

Trong mắt tôi

• Nguyễn Thông

Trưa nay tôi uể oải lắm lười chạy xe về, khác hẳn với một tuần trước đầy phấn chấn. Nỗi buồn cứ quay quắt, ồn ào khiến mình mệt mỏi. Chả dám than trách bởi đã xác định trước rồi, đường đời lắm nỗi gian nan. Không thể viết ngay được, mà mình lại vốn chậm chạp, viết cũng chậm. Nhưng không thể không viết.

Người xưa khi cần tăng tính thuyết phục cho điều gì đó thường quả quyết “mắt thấy tai nghe”. Những gì tôi biên ra đây là qua con mắt của tôi, còn bạn có tin hay không thì tùy.

Điểm lại một chút: 6h30 sáng bà xã chưa dậy, tôi ghi vội mấy chữ để trên bàn rồi xách xe đi. Đi về có báo cáo tuy hơi mất tự do nhưng trong trường hợp này có cái hay của nó. Đến cơ quan gặp đồng nghiệp Mr.Do cũng vừa tới. Nó trẻ, nhanh hơn mình, bỏ xe máy lại, lúng lẳng chiếc máy ảnh ống kính dài, thoát cái đã ngoắc xe ôm vù mất. Mình cũng kêu một chiếc, bảo bác tài nhả nha dọc đường để xem nhân tình thế thái. Sài Gòn vẫn ồn ã nhộn nhịp, chả ai biết sau những gương mặt kia là những suy nghĩ gì. Tới Nhà Hát Thành phố, dòng đời thường vẫn như hôm qua hôm kia hoặc có thể ngày mai nên mình bảo bác tài quành về nhà thờ lớn. Kia rồi sự khác lạ. Người đông hơn, đứng đầy trên vỉa hè đường Hàn Thuyên, quảng trường Công xã Paris và vườn cây

trước dinh Độc Lập, càng ngày càng đông. Và dù chỉ là tay mơ, mình rất dễ dàng nhận ra nhan nhản công an, an ninh chìm nổi, rồi đủ loại sắc phục dân phòng tự vệ làm xanh mặt nhân dân. Họ chả cần giấu giếm, oai vệ vác dùi cui, cứ vài ba anh lại có một anh tay cầm bộ đàm, lúc líu lo lúc thầm thì ngó trước ngó sau rất chi là bí mật. Thôi tí nữa mình sẽ kể kỹ hơn về mấy “đồng chí” này, bởi họ là nhân vật chính của ghi chép hôm nay.

Tối ngã ba Alexandre de Rhodes – Phạm Ngọc Thạch nhìn sang quán cà phê tầng trệt Diamond, còn gọi là Cà phê Đá, lối trông sang Nhà Văn hóa Thanh Niên thấy Mr.Do và bạn bè đứng đó tự bao giờ. Trò chuyện vài câu, gặp thêm bạn đồng nghiệp cũ Phạm Thương. Thương chỉ một anh chàng nhỏ con đẹp trai đeo chiếc máy ảnh, bảo ông xã em đây. Mọi người vui vẻ nhưng dường như trong ánh mắt có điều gì lo toan. Mình hiểu. Mọi người theo tiếng gọi của trái tim, tình yêu đất nước mà tụ họp về đây nhưng nó cứ tự phát, tản mát thế nào ấy, không khéo lại chỉ là cuộc vi vu vô nghĩa. Kim phút kim giờ cứ nhích dần. Ai nấy sốt ruột mà chẳng dám nói ra, sợ làm nhụt chí kẻ khác. Mình tranh thủ đi tìm Duy Ngọc bởi hắn có khuôn mặt rất dễ nhận ra, và lại lần trước mình thích mấy cái ảnh của hắn quá, hầu như các báo mạng kể cả trong ngoài nước đều dùng ảnh của hắn. 8h hơn, đang đếm bước trên lề đường Phạm Ngọc Thạch thì có bước chân chạy rầm rập. Mình nép vào tường, một thanh niên cầm tấm biểu ngữ chỉ kịp đọc thoáng chữ China stop... chạy trước, dăm sáu anh lực lưỡng mặc thường phục đằng đằng sát khí bám sát. Lúc mình quay lại chỗ quán cà phê Đá thì Mr.Do bảo công an vừa bắt một người trong quán, là con trai nhà thơ Đynh Trầm Ca, mình chắc là cái cậu hồi nãy.

Len qua trùng điệp lực lượng chức năng, tôi tới cổng Nhà Văn hóa Thanh Niên, nơi một tuần trước ông Ba Đua đã test các vị nhân sĩ trí thức. Lần này đến giờ vẫn chưa thấy ai, kể cả

phe này phe kia. Trông sang trại Tàu, bức tường màu vàng nhơn nhơn thách thức. Chả biết đằng sau những ô cửa sổ khép hờ kia có ai, chúng nó đang làm gì nghĩ gì. Công an đủ sắc phục kín đặc như bức thành lũy thép kiên cố bảo vệ trại Tàu, cần chi mấy chiếc hàng rào sắt. Chỗ này có lẽ là điểm nóng nhất nên anh nào cũng dùi cui hoặc máy bộ đàm. Để ý thấy mấy anh cảnh sát trật tự thì dùi cui, còn anh an ninh thì bộ đàm. Cầm máy đàm oai hơn nên rất ra vẻ ta đây, lộ liễu. Số công khai còn đông đặc như thế thì số chìm biết đường nào mà lẫn. Tôi có cảm giác hai anh mặc thường phục đứng gần hai bên tôi đều là dạng này, thỉnh thoảng liếc tôi rất khó hiểu rồi một anh biến mất. Linh cảm không sai. 5 phút sau một anh an ninh có vẻ gộc đến thân tình vỗ vai hỏi nhỏ anh ở bộ phận nào, tôi bảo gì cơ, lại hỏi như cũ, bèn đáp rằng tôi ở bộ phận nhân dân. Cái mặt thoát lạnh tanh, đề nghị anh đi, đây không phải chỗ của anh. Mình bảo tôi chẳng thèm, nhân dân chúng tôi làm gì có chỗ trên cái nước này, anh nhìn xem, toàn người của anh đó thôi. Anh ta đuổi được mình xong liền đưa cái bộ đàm lên mồm lèo nhèo điều gì không rõ rồi ra đuổi tiếp một bác cứng tuổi phía sau.

Kể đến đây, phải trừ tình ngoại đề một chút. Cách nay hơn chục năm thằng cu nhớn nhà mình làm hồ sơ thi vào Đại học An ninh. Mình cũng xăng xái giúp nó, hồ sơ đã được duyệt, sức khỏe đạt yêu cầu, chỉ còn chờ thi. Nhưng cứ lẩn tẩn thế nào ấy. Mình gặp ông anh, bạn đồng môn, khi đó Trưởng khoa Ngữ văn Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, anh ấy chả ngấm ngợi gì khuyên ngay rằng nếu em cho nó đi công an sau này có hối cũng không kịp. Thằng con mình biết nghe nhời, làm hồ sơ khác thi vào công nghệ thông tin. Sáng nay nó cũng đi, khi về nó bảo bạn con làm ở công an Quận 1 nhắc rằng phải cẩn thận nhưng con cứ đi, sợ gì. Được.

Tôi trở lại chỗ Cà phê Đá đứng chờ, lòng cứ không thể hiểu

nổi tại sao công an lại có thể hành động rất xằng xái, tích cực, mẫn cán để ngăn chặn những người dân yêu nước biểu tình chống Trung Quốc xâm lược. Họ là ai? Họ có thể có lý của họ nhưng gần như có một số người mất hết cả trí khôn, danh dự, liêm sỉ, lòng tự trọng, không còn biết mình là ai trên cõi đời này. Thứ hỏi các anh, nhìn những con người đang ôn hòa, khuôn mặt trong sáng kia, với cờ Tổ quốc quấn quanh mình, biểu ngữ đòi Hoàng Sa – Trường Sa cho Việt Nam trên tay, có sự mờ ám, âm mưu, côn đồ, phản động gì không mà siết người ta đến thế. Không có dân – những con người ấy, mai này nếu bọn Tàu gây chiến các anh có dám kêu họ cùng đi?

Có chút lý do cá nhân, khoảng 8h30 tôi bắt xe ôm về cơ quan. Anh xe ôm ngự trên đường Đồng Khởi chẳng thèm biết tôi là ai, chửi ù ù mẹ nó cứ thế này thì dân chịu sao nổi. Tôi hỏi anh chửi bọn Trung Quốc hay chửi ai, anh bảo chửi tuốt. Tôi nói lát nữa tôi ra xem người ta biểu tình anh có đi với tôi không, anh gằn giọng đi xem thì đừng rủ tôi đi. Trả thêm chút tiền cho bác tài thẳng thắn.

9h, nhận được thông tin qua mạng từ Phạm Thương: “Đã bắt đầu”. Phải công nhận Thương nhanh nhẹn thật, up lên liên tục. Nhỏ người, trông yếu đuối, vậy mà sức lực đâu giúp Thương bám theo suốt mọi chặng đường, cứ dăm phút lại có tin mới. Hồi Thương mới về cơ quan tôi, cùng lúc hai cô trong đó có Thương, tôi rất quý Thương về sự thẳng thắn, đâu ra đấy, không nịnh bợ. Có lần tôi nói với đạo diễn Lê Phong Lan điều này, chị Lan cũng đồng ý như vậy.

Tôi vội vàng lấy xe quay trở lại. Đoàn người mỗi lúc đông thêm nhưng bị công an khéo léo chia cắt thành từng nhóm. Tuy vậy còn hơn không bởi trước đó đến tận 8h30, được sự trợ giúp của cả một bộ máy khổng lồ, tòa lãnh sự Tàu vững như bàn thạch.

Thiếu những người đi đầu như cụ Nguyễn Đình Đầu, ông Lê Hiếu Đằng, Hồ Cương Quyết... nên sức mạnh quần chúng vẫn chỉ là sức mạnh tiềm ẩn. Giờ thì đã có lá cờ đỏ sao vàng do một bạn trẻ phát lên, nhiều người đồng loạt đứng dậy rời ghế quán cà phê, ra khỏi vỉa hè để nhập vào. Ôi các bạn trẻ, lần này hầu hết là học sinh sinh viên, nhiều bạn ăn mặc rất giản dị, thậm chí áo quần cũ kỹ nhưng trông họ thật đáng mến, đáng khâm phục. Họ kéo một tốp khoảng hơn trăm người ra lề đường Lê Duẩn vừa phát cờ, giương cao khẩu hiệu vừa hô “Hoàng Sa, Trường Sa của Việt Nam”..., từng nhóm công an chìm nổi lẻo đẻo theo sau. Người đi đường dừng lại xem như xem một sự lạ, không ai có vẻ muốn gia nhập với họ. Ôi nhân dân. Tôi nhìn các bạn trẻ mà trào nước mắt.

Lòng càng thấy nặng nề buồn hơn khi tôi chạy qua đường Nguyễn Du, quẹo vào Nguyễn Trung Trực, ra Lê Thánh Tôn. Hai bên đường suốt từ sáng sớm đã kín người là người, già có trẻ có. Họ thân nhiên cà phê cà pháo, chơi game bằng điện thoại di động, cãi cọ nhau ồn ào, cứ ngồi đồng thể suốt mấy tiếng đồng hồ, dường như chẳng biết gì đang xảy ra ngoài kia, chỉ cách có vài trăm bước chân. Buồn.

Viết đến đây tôi không muốn viết tiếp nữa.

Đối thoại

- Na Sơn

Có người hỏi mình:

- Độ này anh có hoạt động nghệ thuật nào nổi bật không?

- Có! Hôm chủ nhật rồi (5-6) anh có tham gia một vụ performance art cùng với hơn 300 người rất đẹp.

- Ô, hay thế à, thế mà em không biết. Bọn anh diễn gì thế?

- ...

Xuống đường, chống lại lũ người có lòng tham khủng khiếp

• Tùng Iemxi

Nghề dân tình râm ran sáng chủ nhật sẽ xuống đường, chống bọn Tàu khựa ngang ngược, tấn công tàu Bình Minh 2, xâm hại vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam được quy định trong Luật Biển Quốc tế 1982, mình cũng chưa quyết, nói thật là... hơi ngại, vì nhiều thứ. Cô bạn bảo: Làm gì thì làm nhưng đừng để ảnh hưởng tới người thân. Một cô nữa cũng nhấn tin kiểu như vậy. Nghĩ thâm, chết thật, mình có làm gì đâu. Cách đây một năm tới thăm bà chị ở Sài Gòn, bà ấy nửa đùa nửa thật bảo: “Chị bảo với anh nhà chị là lâu lắm không thấy em lên chơi, hay là em lại như mấy anh chị nổi tiếng rồi” ... Mình cười rũ rượi, bảo: “Em thỏ lấm, có dám làm gì đâu, và lại hỏi vụ chống Tàu năm 2007 thì em đang ở nước ngoài nửa năm, hồ hồ”. Tối qua, một anh bạn ở Hà Nội cũng nhấn tin bảo: “Anh em mình thì chẳng ai lợi dụng được cả”, cũng làm mình bật cười, vì người ta dụng rỗng, dụng phượng, chứ ai thêm dụng tôm, dụng tép như mình. Với lại, cũng chẳng ai lợi dụng được, vì với nhiều người thì mình cũng chỉ kính chứ chẳng theo... Đại loại như lời Đức Phật dạy: “Hãy nương tựa vào chính mình”...

Mình mê nhiều nét văn hóa Tàu, cụ thể như thơ Đường, mấy cuốn tiểu thuyết chương hồi nổi tiếng, cảnh quan thiên nhiên

như dệt gấm thêu hoa; nhưng chẳng rõ ghét thậm tệ Tàu từ khi nào. Mẹ mình, gần như cả đời ít ra khỏi tỉnh, ít học, còn bảo: “Bọn Tàu thâm độc lắm”. Từ khi biết đến nay, từ cổ chí kim, chưa thấy dân tộc Tàu tham tàn như Tàu. Tham thì ai chả tham, “lòng tham không đáy”, nhưng tham và bắn, ti tiện như Tàu thì... mõ nhà ta dù bắn tên lửa vượt dải thiên hà cũng phải chào thua... Theo cái lý của người Tàu thì thời xưa, xưa xưa xưa như Tần, Hán, Đường, Minh, Thanh... đất đai, biển đảo của Tàu còn rộng lắm, bao trùm nhiều nước, đương nhiên trong đó có Việt Nam. Hỏi 10 bạn học ở Tàu đã từng trò chuyện với người Tàu về quan hệ Tàu – Việt thì y rằng 11 bạn bảo: Bực lắm, thậm chí còn muốn táng vỡ mồm bọn Tàu khựa. Nhẹ thì bảo rằng Việt Nam vô ơn, được Tàu viện trợ để đánh Mỹ, nhưng sau đó lại dùng vũ khí đánh trả lại Tàu (sao không ai đập vào mặt chúng nó rằng: Kẻ nào nhân hiệp định Geneve 1954, muốn chia đôi Việt Nam không phải ở vĩ tuyến 17 như thế giới đề xuất mà muốn phải là vĩ tuyến 16, gần sông Gianh – con sông đã chia cắt gần 200 năm nước Việt? Đứa nào xây đường sắt hộ rồi di chuyển điểm nối đường sắt ở biên giới vào sâu trong nước người? Đứa nào xây giúp nhà máy sứ Hải Dương nhưng lại đặt ở cạnh quốc lộ?...). Cứ theo cái lý của người khựa thì dân Ý hiện nay cũng đang hoang vồ ngực bảo: Xưa kia đất đai đế quốc La Mã rộng lắm, cứ như thế thì không chỉ châu Âu mà Bắc Phi, một phần Tiểu Á cũng nhuộm màu Rome sạch? Hoặc gần nhất là Anh cũng có thể đập bàn, bảo: 100-300 năm trước, mặt trời chẳng bao giờ lặn trên lãnh thổ Anh...

Năm ngoái, đọc báo thấy tuyên bố của thái thú Tàu, con cháu của Tôn Sĩ Nghị, trong họp báo ngày 6 tháng 1 năm 2010, ở Hà Nội, rằng: “Thời này hợp tác cùng làm ăn thì phát triển... Đấu tranh thì thất bại. Phải tôn trọng mười sáu chữ vàng. Đừng làm hỏng đại cục. Những vấn đề tranh chấp chưa chín muồi chờ cho chín muồi rồi hãy giải quyết”; mình vốn nhạy cảm nên nhớ lại Hịch tướng sĩ văn của Đức Thánh Trần, cách đây 800 năm thì

cũng có khác gì, “ngó thấy sứ giặc ngênh ngang đi lại ngoài đầy đường, khua tất lưỡi cú diều mà sĩ nhục triều đình, đem thân dê chó mà bắt nạt tể phụ, cậy lệnh Hốt Tất Liệt mà đòi ngọc lụa để thỏa mãn lòng tham khôn cùng, mượn thể Văn Nam Vương mà lấy bạc vàng để vét sạch của kho có hạn, thật giống như lấy thịt mà ném cho cọp đói, sao mà tránh khỏi nổi lo về sau”?...

Mình nghĩ, dân tộc tham tàn như thế chắc chỉ muốn sống một mình thì tạm đưa ra hai cách giải quyết: Nếu Tàu muốn nhuộm màu hảo hán toàn địa cầu thì gom hết tiền bạc lại, mua một địa cầu mới tương tự trái đất, đóng phi thuyền cho nhân loại lên đó sạch; hoặc không thì nhân loại gom tiền, đóng phi thuyền cho cả tộc Tàu lên một hành tinh, cách triệu triệu năm ánh sáng... Địa cầu tròn, “thế giới phẳng” mà cứ võ ngược mình là con giời, người khác là man di, ruồi, nhặng, chó, quỷ lấm lông... thì chính khựa tộc tự biến mình thành phát xít, thành kẻ thù của các dân tộc và sự tiến bộ của con người.

Tối 4-6-2011, hơn 10h chạy xe qua dinh phó thái thú thì tháo khẩu trang, nhỏ bọt một cái ở cổng chính, rẽ về Phạm Ngọc Thạch, dừng lại, rọ lại mồm thì bị đuổi. Đã thấy mấy vị cơ động với xe cộ, đồ nghề ở sát đấy. Chạy qua một số ngã tư gần dinh phó thái thú và dinh Độc Lập thì thấy hàng rào di động đã sẵn sàng trên vỉa hè...

5h30 sáng 5-6, chạy bộ như thường lệ quanh dinh Độc Lập và công viên Tao Đàn, nhưng hôm nay chạy tiếp qua dinh phó thái thú xem sao. Anh chị em chìm nổi, đồng chí trai, đồng chí gái đã ém ở nhiều nơi, bán kính từ 500-1000m, với đồ nghề, nhất là bộ đàm... Cổng công viên Tao Đàn phía đường Huyền Trân công chúa (đối diện cổng sau dinh Độc Lập) để biển to đùng: Không nhận gửi xe. Lùi sang Coop Mart ở Võ Văn Tần – Nam Kỳ Khởi Nghĩa cũng có biển to tổ chảng, còn qua Nhà Văn hóa Thanh

Niên thì khỏi nói vì đây là tổng hành dinh...

Nhắn tin cho đứa bạn là nhớ gửi xe xa xa hoặc đi bus, xe ôm, gần tới nơi thì nhảy xuống đi xe của bộ, tránh trường hợp như Hà Nội, Sài Gòn năm 2007 như blog đưa tin, rồi chạy về. Qua Nguyễn Du – Thủ Khoa Huân thì thấy nhà thơ quê hương Đỗ Trung Quân đang ngồi cafe với mấy người.... Tới 8h30 mới mò ra được tâm điểm. Gọi cho đứa bạn, nó bảo đang ở cùng đoàn, trước Nhà Văn hóa Thanh Niên, nhưng rồi ò e í vì sóng di động bị phá. Nhưng tới trụ sở Thành đoàn, cách dinh phó thái thú chừng 50 m, thì đã bị dừng lại bởi hàng rào người và hàng rào sắt... Trước cửa Nhà Văn hóa Thanh Niên khá vắng vẻ, có lẽ chỉ có chìm và nổi? Không biết đoàn đã đi đâu. Bên kia đường thấy một bác đầu bạc đang chụp ảnh, nhìn quen quen, chẳng biết có phải nhà phê bình văn học Phạm Xuân Nguyên? Đành phải lùi xa để tìm đoàn, thì vài phút sau, tiếng hô hào hùng vang lên. Một người xúng Hoàng Sa, Trường Sa, thì trăm, nghìn người ửng lại Việt Nam, hoặc đá đảo Trung Quốc... Để chừng tới 1000 người đi nhẹ, nói đúng, cười duyên, cầm khẩu hiệu, cờ Tổ quốc từ Phạm Ngọc Thạch, ra Lê Duẩn rồi vòng ra Pasteur. Có lẽ mọi người tới Nguyễn Thị Minh Khai, tiếp cận dinh phó thái thú; nhưng không thành, phải dội ngược lại. Khi ấy, dòng người xe từ Pasteur đổ về. Không ai bảo ai, tất cả đều giương cao biểu ngữ bằng tiếng Việt, Anh – Việt, Việt – Anh – Hoa ra ngoài cho mọi người nhìn thấy và hô vang các loại khẩu hiệu. So với biểu ngữ của Hà Nội được làm bài bản, đẹp, to lớn, cầu kỳ, nhiều biểu ngữ có khẩu hiệu đầy ý nghĩa, thì biểu ngữ Sài Gòn đơn giản hơn, có bạn cầm bản in màu nho nhỏ, có bạn lấy vội tờ lịch tường lật ngược lại viết khẩu hiệu; một số bạn mặc áo in khẩu hiệu, có bạn chỉ kịp viết vội dòng chữ sau lưng áo “Hoàng Sa, Trường Sa là của... tao”... Thế nhưng tất cả đều nồng nàn lòng yêu nước, căm Tàu khựa.

Tất nhiên cũng hơi buồn, vì sau chiến dịch bão táp mưa sa

trên truyền thông chính thống của Nhà nước, mà đoàn biểu tình cũng chỉ chừng 1000 người, còn lại thì “đoàn người cứ đi”, như thể việc xuống đường này là của mấy ông già nhiều sự, của đám thanh niên ngựa non háu đá, của bọn sinh viên nút mắt ranh, “thích thì cho ra Trường Sa, vào lính cả lũ, nhá”... Thế nhưng, cảm giác ấy qua đi, nhường lại cho sự náo nức, vì có lẽ vào Sài Gòn mấy năm nay, đã từng cảm động khâm phục về những Lục Văn Tiên giữa đời thường, nay lại thấy chất Sài Gòn, Nam Bộ phóng khoáng, mạnh mẽ đến từ những người lớn tuổi, các cô chú trung niên, các bạn trẻ giọng Sài Gòn, giọng miền Tây, giọng Bắc, giọng Trung... “Lời mẹ dặn” rằng: Ai khiến đi đâu khi không phải việc của mình, thì mình cũng tự tin trả lời rằng: Bản thân xui khiến và xin chịu hoàn toàn trách nhiệm.

... Đoàn vòng lại Lê Duẩn, định về trước cửa Nhà Văn hóa Thanh Niên nhưng không thành, đành xuôi công xã Paris, rồi đi dọc Đồng Khởi, tới quảng trường Nhà Hát Thành phố, thì rẽ sang Lê Lợi. Sau này, cậu bạn bảo: Chìm chìm xông vào, dẫn đầu đoàn đi lòng vòng mấy cây số mệt quá, nhưng thế lại quá tốt, vì đánh động được càng nhiều người thì càng tốt. Ai tính ngủ thì đi cùng, còn ai muốn tiếp tục mơ thì cứ việc. Sang Lê Lợi rồi thẳng tiến cổng chợ Bến Thành. Thấy khách nước ngoài đứng lại chụp ảnh, không ai bảo ai, mọi người giương hết biểu ngữ bằng đủ thứ tiếng về phía họ. Mình thì tiếng Anh đá tiếng em, cũng nhào tới, nói vài câu: “Tàu bành trưởng ở biển Đồng nên chúng tao phải bảo vệ đất nước”. Chả biết họ có hiểu không, nhưng cười, yes, yes và chụp ảnh lia lịa cả đoàn. Có lẽ sáng nay trời mát, dân tình khu trung tâm ngủ dậy hơi bị muộn, nên lúc đó thấy nhiều chỗ mở cửa ngó nghiêng... Tới Bến Thành, mình nghĩ nên xuôi sang khu phố Tây để khuấy động phong trào, thì đoàn lại rẽ về hông chợ Bến Thành, xuôi Lê Thánh Tôn, quặt Trương Định, lên Nguyễn Thị Minh Khai, nhưng tới Nam Kỳ Khởi Nghĩa và Nguyễn Thị Minh Khai thì bị chặn lại, đành ra Nam Kỳ Khởi

Nghĩa... Lúc đi qua trụ sở Hội Cựu Chiến binh Việt Nam, Quận 1, đoàn dừng lại hò reo thì các cụ nhà ta vội vã đóng chặt cửa lại. Xuôi Lê Duẩn, tới trụ sở Lãnh sự quán Mỹ thì có một anh (anh này từng đứng lên đứng xuống hô khẩu hiệu bắt nhịp chống Tàu rất hăng) đứng lên xe máy hô khẩu hiệu đả đảo Tàu khựa vài lần. Không ai bảo ai, quân ta cứ thế đi theo. Rẽ vào Đinh Tiên Hoàng, qua trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, thấy khá nhiều sinh viên đứng trên tầng cao nhòm xuống, nhiều bạn trong đoàn vẫy tay, gọi xuống. Về Nguyễn Thị Minh Khai, mãi mới tìm được tiệm tạp hóa mở cửa (nay hàng quán ở khu gần dinh phó thái thú gần như đóng cửa kín mít, hàng rong cũng không lớn vớn), đoàn ùa vào mua nước tiếp sức, vì đã hô hào từ 7h đến 11h. Một anh trung niên đội mũ bảo hiểm đang mua đồ, thấy vậy bê cả thùng nước tinh khiết đóng chai, bảo mọi người tha hồ uống, anh ấy trả tiền... Xúc động nhất là có nhiều gia đình bé hoặc dắt cả trẻ em đi cùng...

Tới bên hông Nhà Văn hóa Thanh Niên, thì đoàn dồn lại vì gặp hàng rào người và sắt ở ngã tư Phạm Ngọc Thạch – Nguyễn Thị Minh Khai, cách dinh phó thái thú chừng 20m... Mọi người hô lên muốn vượt qua rào, kêu phó thái thú Tàu ra trả lời về những vụ gây hấn bắt, đuổi ngư dân, gây hấn trên Biển Đông với Việt Nam; nhưng đành thúc thủ... Bây giờ thì các chìm chìm mới hoành hành máu lửa. Chìm chìm tí tê, rủ rì tìm cách xé lẻ nhóm... Một cụ, đứng bên kia hàng rào, ngực đeo huy hiệu gì đó (mình hỏi bạn bên cạnh là hay là Tàu khựa, nhìn huy hiệu hơi bị giống hình quốc huy Tàu trên nóc dinh phó thái thú, thì bạn ấy bảo là chắc huy hiệu chiến binh qua thời), giới thiệu là đã có vài chục năm ăn ở hải quân, nay là chiến binh qua thời (từ cựu dịch sang tiếng Việt thế nào cho chuẩn nhỉ?) của Hội Cựu Chiến binh Việt Nam Quận 1, cầm loa và mở băng tèn tèn. Nhưng rất nhiều người lớn, thanh niên hô lên: “Dừng đi, tắt đi, vì chuyện đó ai cũng biết rồi, đài, báo, mạng nói đầy rồi” ... Có bạn hỏi câu xóc hơn: “Chú

có ăn cá Phú Yên hay Lý Sơn không?”, thì vị chiến binh qua thời này ngó lơ... Lại thêm một bác già, giới thiệu là giảng viên trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn Sài Gòn, có lẽ là giáo sư tiến sĩ nữa cơ đấy, lách rào bước sang phía quần chúng, cầm loa thuyết pháp... Mọi người lại ồ lên, vỗ tay rồi: “Về đi, thầy ơi, về đi, thầy ơi”. Một bạn nữ nghe chùng chùng không thích nghe đài này bèn bảo: “Thầy về học thêm tiếng Anh đi, hay học tiếng Tàu... Hey, teacher, leave them kids alone!”... Có mấy chị chìm chìm hỏi một số bạn sinh viên là: “Em là sinh viên trường nào? Ai cho mấy em đi biểu tình?” thì đáp: “Dạ, trường Đại học Công nghiệp. Thầy hiệu trưởng cho đó chị”, nên mấy chị chìm chìm lại lặn và chìm luôn... Lúc này nhóm chia hai luồng ý kiến. Một muốn vượt rào, xông vào gần dinh phó thái thú hoặc ít nhất là bám trụ tại trận, một nhóm lại muốn về hoặc đi nơi khác. Thế nhưng, một số người bảo: Đã tới được hang ổ của chúng nó rồi, cứ gào lên, đá đảo, dù đóng kín cửa thì cũng phải nghe, còn đi đâu, nên đoàn tiếp tục bám vững vị trí. Mình thấy vài bạn quen mặt trên mạng hay blog, FB, nhưng chưa bao giờ chat, nói chuyện, còm nhau, nên cũng thôi. Gặp mỗi thằng bạn ở trước cửa chợ Bến Thành, vẫy tay rồi rít... Một nhóm bên via hè Nguyễn Thị Minh Khai, gần tiệm đĩa Uyên tiếp tục hô đá đảo Tàu; bỗng có giọng nam trẻ vang lên: Đá đảo cộng sản! Ngay lập tức, mọi phía xông xáo, rồi mấy chú chìm gần đó chạy tới, vỗ vai hỏi: “Mày nói gì đấy?”. Bạn kia rít rít: “Em hô nhầm”, có một bạn gái cũng bảo: “Chắc búc xúc quá nên hô nhầm”...

Một số người ra về theo ngã Hai Bà Trưng, một số tiếp định ra về thì có người bảo: “Cứ im lìm về thế này à?”... Một chú chìm tiếp tục khuyên mọi người về, thì nhóm bạn trẻ xúm lại, bảo: Không về, nếu công an không trả lời đưa bạn sinh viên đi đâu (không rõ có phải bạn trai hô đá đảo cộng sản không) thì chú chìm bảo: Cứ yên tâm về đi, tôi bảo đảm bạn ấy không bị làm sao cả (!?). Sau này, nghe nói ngoài một bạn trai trẻ thì còn một bác

lớn tuổi cũng bị mời về... Tới gần 11h30 trưa thì đám dần tan rã, một nhóm trụ lại trước hàng rào sắt, một nhóm bị kéo banh ra trước tòa nhà Hongkong Bank... Lúc ấy, có lẽ chìm nổi chìm chuẩn bị xoa tay, vì đã hoàn thành công việc tốt đẹp.

Minh ra muộn, nhưng nghe nói buổi sáng gió rất rát, thậm chí còn “thay lời muốn nói” bằng chỉ dùi cui, hậm hộc với những bác lão thành cách mạng kỳ cựu. Sau này đọc notes của nhà thơ Đỗ Trung Quân thì mới được biết thêm, toàn là những người bất khuất một thời. Ông A. Menras, tên Việt là Hồ Cương Quyết, người Pháp quốc tịch Việt (hơn 30 năm trước, Menras đã treo cờ mặt trận trên tượng đài Thủy Quân Lục Chiến trước Hạ nghị viện Sài Gòn và cầm biểu ngữ “Hòa bình và công lý cho Hoàng Sa – Trường Sa & Biển Đông”), ông Huỳnh Tấn Mẫm, Cao Lập, Lê Công Giàu, Lê Hiếu Đằng, Nguyễn Quốc Thái và Giáo sư sử học ngoài 90 tuổi Nguyễn Đình Đầu, nhà thơ Đỗ Trung Quân... Có lẽ có cuộc đối thoại nảy lửa của những tinh hoa Sài Gòn trên với lãnh đạo cấp cao nhất của Thành phố tại Nhà Văn hóa Thanh Niên đã phải khiến... gió đổi chiều sáng nay chăng? Vì thế mà nó bớt rát mặt so với gió nóng, nào khiên, nào gây ở thủ đô văn hiến chăng?

Lúc này, đoàn người chỉ còn lại chừng 50 người, tụ lại trước khu hàng rào hoặc tản mát xa xa. Mấy chìm chìm lại giờ giọng chị Thanh Tâm hay anh Bồ Câu. Một đồng chí gái xinh tươi, áo tím, tóc dài, mắt ướt bảo: “Các bẹn ơi, dzề đi, trưa rồi, các bẹn cũng đói bụng rồi. Biểu tình thế này là bất hợp pháp, các bẹn sao không tham gia biểu lộ lòng yêu nước bằng cách tham gia các phong trào như góp đá xây Trường Sa do Thành đoàn phát động”... Minh tức quá, buông một câu: “Đóng tiền, tham gia hết rồi em ơi! Em hãy lo cho thân em trước đi, còn mọi người ở đâu ai làm, người nấy biết và người nấy chịu. Nó đánh mình, mình không kêu thì ai kêu hộ mình? Và lại, luật pháp nước ta cũng

không cầm biểu tình”. Đồng chí nữ trẻ, xinh ấy bèn... bốt tím.

Lúc ấy, mình cũng định về, thì quay lại phía hàng rào, bắt chợt thấy một bạn trai, ngoài 20 tuổi, cao gầy, mặc áo thun trắng in hình và chữ: No China, đầu trần, dưới trời nắng, đứng bất động trên vỉa hè, tay giương cao biểu ngữ Anh – Việt: “Phản đối Trung Quốc xâm chiếm lãnh hải Việt Nam – Strongly object to China’s Vietnamese territorial waters invasion”, hướng thẳng sang dinh phó thái thú và hàng rào trước mặt. Gần bạn ấy là ba người bạn, hai trai, một gái ngồi bệt xuống vỉa hè, mặt rất bình thản. Trời Sài Gòn giữa trưa nắng khá chói chang. Lúc đó chỉ biết sững sờ và khâm phục... Mấy chục, mấy trăm chìm nổi chìm cũng không có động đậy gì. Rồi bắt đầu có ong vo ve. Đầu tiên là một đồng chí gái, áo xanh, nhưng chả xinh bên kia “bờ ao nhà mình” chỗ sang, về bâng quơ: “Yêu nước phải biết bảo vệ sức khỏe mình chứ. Yêu nước mà làm hại sức khỏe thì để làm gì”... Không ai thèm đáp trả lời ả. Máu a-tu-la nổi lên, mình phang luôn: “Đây là quyền của mỗi người. Bạn thanh niên này chẳng làm gì sai cả. Tôi khâm phục bạn ấy thật đúng cảm, vì tôi cũng không làm được. Nếu đã không làm được thì đừng nên nói xách mé người khác”. Đồng chí gái không xinh tắt đài. Hàng rào vẫn nín lặng. Một bạn trai trẻ, người gầy gầy, đeo kính cận, bước tới sát hàng rào nói đồng dục: “Gia đình tôi cả ba đời nay đều có người hy sinh cho Tổ quốc. Việc làm của chúng tôi hôm nay chỉ là biểu hiện lòng yêu nước, tiếp tục truyền thống ấy. Cần phải có người như hòa thượng Thích Quảng Đức hay như bạn thanh niên này để đánh động mọi người rằng cần phải làm như vậy, để cho người Trung Quốc và thế giới biết rằng, người Việt Nam không hèn nhát”... Cũng không ai dám cất ngang hò la... Một số người trong đoàn xúm vào chụp ảnh cùng bạn thanh niên đứng cảm ấy.

Không chỉ ba người bạn thân thay nhau tiếp nước, lau mồ

hôi, mà nhiều người xa lạ trong đoàn cũng mua nước, tiếp cho bạn trai đó... Minh cũng đội cho bạn ấy cái mũ để che nắng. Thế rồi, mấy bác qua thời bước sang khuyên nhủ, nhưng mặt bạn nam vẫn bình thản, không đáp lại. Đồng chí gái áo tím xinh cũng ghé vào rủ rỉ, nhưng bị mình phang tiếp nên lại dạt vòm... Lúc ấy, một chị trung niên đang ngồi trên vỉa hè, cũng cầm cờ Tổ quốc ra, giờ lên, hòa nhã, dựa vào hàng rào sắt, hướng mắt sang dinh phó thái thú... Một anh cao to, béo mập, áo sơ mi kẻ sọc, đóng thùng, đeo kính ngồi gần mình, cứ đập tay vào bạn gái nhỏ nhắn ở cạnh, lưng phủ lá cờ Tổ quốc, cười rinh rích mà rằng: “Sao em không ra tiếp nước, lau mồ hôi cho bạn mình, để thế kia lát nữa bạn ấy xỉu”, rồi “khi nào bạn ấy xỉu thì em ra đứng thế”... nhưng bạn nữ không thềm đáp lại, nên anh đành câm. Anh rinh rích hỏi mấy bạn nam bên cạnh cầm biểu ngữ quê đâu, học gì, làm gì, rồi bô bô kể rằng mình là dân Thanh Hóa anh hùng, đã ăn học vài năm ở Nhật, khen người Nhật đi biểu tình nghiêm túc lắm, đâu có như dân ta đi lại lộn xộn, còn giẫm lên hoa cỏ (từ lúc nhập đoàn tới khi về, gần 4h đồng hồ, mình không thấy ai giẫm đạp lên hoa cỏ như anh rinh rích kể tội, có chăng lúc bị chặn lại ở Lê Duẩn – Nam Kỳ Khởi Nghĩa, một số bạn mới đi qua thăm cỏ trong Công viên 30/4 để tập trung lại trên đường Lê Duẩn); lại đẩy các bạn nữ về phía trước để làm bia (thưa với anh rinh rích rằng: Tôi đi với đoàn từ 8h30 tới hơn 13h, chẳng ai bạn nam nào đẩy bạn nữ lên phía trước làm bia, làm khiên cả; chỉ có cái mặt anh không biết nhục mới vu vạ vậy thôi). Anh rinh rích chỉ bạn nam đang đầu trần, đứng bất động giữa nắng, gương cao biểu ngữ chống Tàu, hướng thẳng sang dinh phó thái thú, bảo: “Anh đứng góm! Thế này thì cho vào bộ đội, hải quân, cho ra Trường Sa, tha hồ mà anh đứng. Nhưng được vài ngày là chán ngay, đòi về ngay”. Một bạn nam trẻ, mặc áo thun kẻ sọc ngang, cạnh đó, có lẽ là sinh viên, cũng đi theo: “Chả được ích gì, chỉ tổ hại sức khỏe”.

Mình nghĩ thật nực cười, khi trong đầu óc nhiều người Việt Nam, ai có chuyện gì, cần chứng tỏ hay cho vào khuôn khổ thì... tống vào quân đội. Hiện nay, vào quân đội, nhất là hải quân, đâu có đơn giản, vì phải đáp đúng chiều cao, thể lực, sức khỏe. Thế nhưng, chắc chắn một điều rằng, “khi quân thù liêu lĩnh dám đến” mảnh đất chữ S này, thì hầu như ai cũng có thể trở thành người lính. Anh rinh rích tiếp: “Thế này thì hôm sau nổi tiếng trên mạng ngay đây”. Biết là kẻ khích tướng, nhưng không nhịn được máu A-tu-la, nên mình choảng luôn: “Ngày trước, những Lý Tự Trọng, Võ Thị Sáu... đâu có nghĩ làm thế để sau này nổi tiếng, thành anh hùng. Họ làm thế vì đơn giản cần phải làm thế. Còn nổi tiếng bây giờ thì bạn thanh niên này làm sao nổi bằng hot boy, hot girl, những hạng ưỡn mông, khoe ngực, vàng anh vói quạ đen trên mạng...”. Anh rinh rích vót vát: “Chết rồi làm sao còn nghĩ được là nổi tiếng hay không”. Bạn nam bên cạnh bĩu môi, hỏi: “Chắc anh là người Nhà nước hả?”. Anh rinh rích đáp: “Anh chỉ là người gần Nhà nước”. Một số đồng chí già xì xào: “Trông như nghiện hoặc quần Tàu, áo Tàu kia” ... nhưng không ai thêm nói lại. Bạn thanh niên vẫn đứng bất động, tay vẫn giương cao biểu ngữ hướng thẳng vào hàng rào dây cộm và dinh thái thú Tàu, nhưng mặt gần như không biểu lộ cảm xúc gì... Lúc này, bóng râm đã trùm lên người bạn ấy. Mình cũng xin nhận lỗi là trong không khí nóng bỏng ấy lại bảo rằng: Dù Việt Nam có bị Tàu đô hộ 1000 năm và nhiều lần xâm lược, dù trong máu người Việt hiện nay có thể không thuần Việt mà bị nhiễm máu Tàu, thì từ xưa tới nay, ai ai cũng chống Tàu khi đất nước bị lâm nguy.

Vẫn còn chừng 40 người trụ lại, cổ vũ và đồng hành với sự kiên cường của bạn thanh niên ấy. 13h15, mình chưa đói lắm, nhưng... nhịn đi hái hoa khá lâu, nên đành lách hàng rào trước mặt ra về. Tiệm đĩa Uyên vẫn cửa đóng im ỉm. Nhật được một lá cờ Tổ quốc nhỏ, bị rơi que cầm, ở via hè, bọc lại cuốn sách, đi ngang Nhà Văn hóa Thanh Niên, thì gửi lại lá cờ trên hàng

rào. Lướt qua một dân phòng trẻ, nghe than thở: “Ra đây gần hai tiếng đồng hồ, tương được về rồi”. Hê hê, về sao được, cuộc chiến đầu chống quân Tàu tham tàn vẫn tiếp diễn... có lẽ không chỉ của người Việt mà còn của cả các dân tộc khác, vì sự nhân văn, hòa bình và tiến bộ của loài người. :-)

Một số người bảo: Xuống với chả xuống, chả giải quyết vấn đề gì, chỉ chỉ tổ cho bọn phản động (nhắc tới bọn này ai cũng sợ, hiehie, dù chẳng biết mặt mũi bọn ấy thế nào, như một cô 50 tuổi, gần nhà mình, chỉ xin cho 5-7 đứa trẻ con tham gia khóa tu mùa hè ở chùa ở tỉnh bên cạnh, để ít nhất cũng biết lễ nghĩa, chào hỏi người lớn, giúp đỡ bố mẹ thì cũng bị quy là... thành phần phản động, bị đầu độc, có âm mưu) lợi dụng. Thế nhưng, mình nghĩ nếu hôm nay, sáng 5-6-2011, mà gần 2000 người ở Hà Nội và Sài Gòn không xuống đường thì chắc không chỉ Tàu khựa mà cả thế giới ai cũng có thể phi nhỏ vào dân Việt Nam anh dũng kiên cường... Cô bạn từng nhắn tin khuyên mình thì mới nhắn tin khác rằng muốn sớm trở lại Hà Nội để lướt mạng xem tình hình, vì ở quê không có mạng. :-)

Người Việt Nam đẹp đẽ

- Trung Bảo

Gần bốn năm trước, khi tham gia cuộc biểu tình đầu tiên trong đời, tôi đã biết người Việt của mình đẹp đẽ lắm chứ chẳng thua anh bạn quốc tế nào. Họ đẹp không bởi quần là áo lượt, không bởi lời hay ý đẹp. Cái hào khí toát ra từ những người trẻ tuổi năm đó làm cho thanh niên của nước tôi sang trọng hẳn, đẹp đẽ hẳn.

Giờ đây, bốn năm sau, tôi cách họ đến nửa vòng trái đất mà sao tôi vẫn thấy tự hào vì mình bỗng được... đẹp lây từ họ. Những bước tuần hành, những câu khẩu hiệu, những bài hát... tôi chỉ nhìn thấy các bạn qua màn hình máy tính, nhưng các bạn ơi, các bạn đẹp đẽ quá chừng, chứ nào có phải là những người Việt xấu xí như chúng ta vẫn thấy hằng ngày. Những người thanh niên đó đã có một câu trả lời không thể nào đẹp hơn sau những e ngại, lo lắng vài ngày trước đó của một thiểu số trên mạng.

Gần bốn năm trước, những “người tốt” đã lo lắng như vậy và bây giờ họ vẫn cứ lo lắng như thế. Cám ơn các bạn của tôi, tôi tin rằng sau ngày 5-6 có rất nhiều trong số “người tốt” giờ đây đang suy nghĩ lại về những gì mình đã nói. Các bạn đang làm họ dần đẹp hơn. Đất nước ta, dân tộc ta đang đẹp lên đây.

Gần bốn năm trước, bên lề đường Công Quỳnh vào giữa đêm, có 5 anh bạn cảnh sát cơ động nhăn nhó với tôi vì lúc sáng phải khoác lên mình trang phục của lực lượng bảo vệ du lịch để ngăn chặn cuộc biểu tình của thanh niên. Các anh cũng được cấp trên dặn dò về “kẻ xấu” rất kỹ. Vậy mà trong buổi nhậu, có anh bạn cảnh sát trẻ lại chơn chất bên ly rượu: “Em thấy tụi nó hiền thấy mò, có làm gì đâu!”.

Gần bốn năm trước, trong văn phòng của cơ quan an ninh văn hóa, tôi và hai người trạc trang lứa tranh luận về tính hợp pháp của hoạt động biểu tình. Rốt cuộc, hai anh đưa tôi ra bãi giữ xe với cái bắt tay cùng lời chào: “Tụi mình cũng giống bạn thôi nhưng tụi mình có cách làm khác”.

Hôm qua, cách xa nước tôi nửa vòng trái đất, tôi vẫn đi biểu tình với những người đang phải sống xa nước mình vì một khúc quanh của dân tộc. Tôi đi cùng họ dưới một lá cờ mà tôi thấy xa lạ. Có hề chi, bạn ơi, họ là người Việt mình, họ lo cho nước non mình. Thế thôi, đủ rồi!

Các bạn, tôi tin rằng những người ở trên cũng có những vẻ đẹp như tất cả chúng ta khi đứng trước sự sinh tồn của Tổ quốc. Họ có nhiệm vụ, chúng ta có nghĩa vụ. Họ thuộc về quá khứ, chúng ta là hiện tại. Đừng ghét bỏ nhau chỉ bởi sự khác nhau về cách làm, suy nghĩ. Nước Việt ta đó, người Việt ta đó chứ ai. Giờ đây, tôi biết chắc chắn mình chỉ có thể yêu được người Việt mà thôi. Đẹp như vậy, sang trọng như vậy sao lại không yêu!

Cám ơn!

- Tuấn Khanh

Cuộc đời có nhiều lý lẽ của nó. Với những người không tham gia biểu tình, những người đó có lý lẽ của mình. Những người biểu tình cũng có lý lẽ của mình. Tùy vào suy nghĩ và nhận thức riêng. Nhưng về giá trị thực tiễn thì, tôi nghĩ, nếu không làm sẽ không có gì.

Và tối thiểu, giữa một rừng xâm phạm của Trung Cộng với Việt Nam, cuộc biểu tình để lại trong lịch sử rằng chính phủ có quyền nhân nhượng và lùi bước vì lý do nào đó, nhưng nhân dân thì lương tri và phẩm giá dân tộc không thể đánh mất khi bị ngoại bang dày xéo.

Như một công dân vẫn theo dõi thời sự đất nước, tôi xin bày tỏ sự cảm mến và chia sẻ với những ai đã xuống đường ngày 5 tháng 6 năm 2011. Và tôi cũng dành sự trọng thị cho tất cả những ai có quan điểm riêng là không nên đi biểu tình, theo biểu tình là phản động... Đó là quan điểm của các bạn, nó phải được nhìn nhận như một dữ liệu có thật của thời cuộc trên đất nước này. Và nó cũng giúp tôi nhìn nhận rõ ai là bạn, ai không là bạn từ ngày hôm nay.

Tôi mong rằng những ai nghĩ về dân tộc, đất nước này với

những thái độ và phản ứng chân thành nhất sẽ còn sáng suốt, bản lĩnh để theo dõi mọi diễn biến trên đất nước mình. Không ai có tư cách là người đại diện và thay mặt tất cả để quyết định rằng dân tộc này phải nghĩ gì hay nên làm gì. Áp đặt và cho mình rằng thông minh trên tất cả, trong lịch sử, chỉ có hai loại là bạo chúa và bọn hèn thân bám đuôi.

Chắc sẽ không thể có được nhiều ngày 5 tháng 6, cũng như không có được nhiều ngày như vậy để những kẻ xâm lược và giết ngư dân vô tội người Việt trên Biển Đông phải lo lắng. Nhưng chí ít, chúng ta còn biết được rằng mỗi thế hệ người Việt vẫn luôn tồn tại những lớp người không biết cúi đầu trước kẻ mạnh.

Cám ơn tất cả những người đã chia sẻ với tôi những câu chuyện về ngày 5 tháng 6. Nó tốt lành và giá trị với tôi hơn bản tin của Thông tấn xã Việt Nam hay những kẻ nhai lại sự kiện bằng loại nước bọt hèn hạ. Những suy nghĩ này, xin dành gửi đến các bạn.

Biểu tình

• Lan Phương

Lúc 7h30, vài người đứng lẻ tẻ xung quanh khu vực Công viên 30-4, nhà thờ Đức Bà. Công an chìm nổi chạy qua chạy về, chỉ đạo tác chiến. Từ nhà thờ Đức Bà, một nhóm người lớn tuổi, hình như là Nguyễn Đình Đầu, Hồ Cương Quyết và vài người nữa xuất hiện. Một chị trung niên, tay cầm cuốn sách Quang Trung Nguyễn Huệ cũng tiến đến. Khoảng vài chục người đi lại sát Lãnh sự quán Trung Quốc, công an bắt đầu chặn lại. Hai người lớn tuổi và ông Hồ Cương Quyết (ông này người Pháp hay sao á) bắt đầu tranh luận với công an. “Chúng tôi tỏ thái độ phản đối với Chính phủ Trung Quốc, chúng tôi phản đối hành vi xâm lược của họ”.

Có một anh công an chìm, mặc thường phục ra điều đình: “Đây là khu vực an ninh, anh chị không được đến”. Họ bắt đầu chặn hàng rào. Một chị chắc là của Hội Phụ nữ: “Chuyện này để Đảng và Nhà nước giải quyết”. Những người biểu tình phản bác: “Chị cứ về với Đảng và Nhà nước. Còn chúng tôi phải biểu tình”. Một anh nữa lại ra năn nỉ: “Các anh chị thông cảm...”. “Ô, thông cảm gì hả anh? Thông cảm cho hành vi xâm lược của Trung Quốc à!”.

Lúc đó, nhiều người từ phía Công viên 30-4 tràn qua. Từ trên

lầu của Lãnh sự quán Trung Quốc, vài ba người ghé xuống nhìn, chụp hình. Đoàn người biểu tình ngược lên hô to: “Đả đảo Trung Quốc xâm lược!”. “Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam”. Đoàn người biểu tình đi qua bên kia đường, ngay Nhà Văn hóa Thanh Niên và bắt đầu hô to nhiều khẩu hiệu: “Đả đảo Trung Quốc xâm lược!”, “Không dùng hàng Trung Quốc”... Số người biểu tình tăng lên nhanh chóng. Một anh chừng 50 tuổi sau khi điều đình không được đã nổi cáu, giằng cuốn sách Quang Trung Nguyễn Huệ của chị kia. Cả đám nhào vô, la to: “Sao anh đánh nhân dân? Anh có ăn cơm uống nước của nhân dân không mà anh đánh người ta?”. Anh ta lùi đi, sau đó quay lại và xuống giọng: “Mấy anh chị cố gắng trật tự giùm”.

Đoàn người di chuyển qua bên phía Nguyễn Thị Minh Khai, đối diện Lãnh sự quán Trung Quốc và tiếp tục biểu tình. Nhiều người nhập cuộc hơn và họ bắt đầu chặn đường. Số lượng người biểu tình tiếp tục tăng lên. Mọi người hát hò xong thì lại quay đầu, đi vòng qua bên Phạm Ngọc Thạch, xuống Lê Duẩn, qua Pasteur, vòng về lại Nguyễn Thị Minh Khai. Sau khi thỏa chí la hét, họ bắt đầu đi từ Phạm Ngọc Thạch, qua nhà thờ Đức Bà, theo đường Đồng Khởi đi về Nhà Hát Thành phố. Không biết có bao nhiêu người nhưng khi tốp đầu quẹo đến Lê Lợi, trước UBND Thành phố thì cái đuôi của đoàn biểu tình vẫn còn ở nhà thờ Đức Bà.

Đoàn biểu tình đi theo đường Lê Lợi, xuống chợ Bến Thành, qua Trương Định, lại Nguyễn Thị Minh Khai, quẹo Nam Kỳ Khởi Nghĩa vì bị chặn, qua Lê Duẩn, dừng ở Lãnh sự quán Mỹ 10 phút, qua trường Nhân văn, Đình Tiên Hoàng, quẹo xuống Nguyễn Thị Minh Khai. Hàng rào, công an chìm, Thành đoàn, cảnh sát cơ động đứng chặn hết, không cho vào khu vực đối diện Lãnh sự quán, cả bên Nguyễn Thị Minh Khai lẫn bên Phạm Ngọc Thạch. Và thế rồi, một bác già già hình như là tướng gì đó bên

Hải quân ra thuyết trình. Dài dòng lắm, các bác muốn biết thì cứ lên Youtube, coi chị Phương Nga nói sao là bác í nói vậy đó. Khi hỏi: “Bác có ăn cá hồng? Bác có nợ ngư dân Lý Sơn hông?”, thì bác hông giả nhời. Nhiều lời la hét vang lên: “Im đi, im đi”, “Kiên nhẫn mấy mươi năm rồi!”. Bác bảo chúng ta hy vọng vào tình hữu nghị giữa hai bên, mọi người la lên: “Không hy vọng, hãy hành động đi!”. Bác í bảo là Bộ trưởng Quốc phòng Ba Tàu nói vụ cất cáp tàu Bình Minh 02 không phải do Trung Quốc. Mọi người hỏi to: “Tàu lạ là tàu nào? Sao bắn chết ngư dân Quảng Ngãi?”. Mọi người không nghe bác ấy nói nữa. Họ đòi phá hàng rào, kêu đại diện phía Trung Quốc ra điều đình. Hiển nhiên là không ra rồi! Bác í lại nói tiếp, bên Thành đoàn rất chi là chăm sóc bác ấy, tranh thủ trà trộn, khuyên nhủ anh em ra về.

Vui nhất vẫn là mấy chị bên Hội Phụ nữ, ra hỏi chứ em sinh viên trường nào. “Dạ em sinh viên trường Đại học Công nghiệp”. “Ai tổ chức cho tụi em đi biểu tình?”. “Dạ thầy hiệu trưởng đó chị!”. Chị ấy hiểu hàng, lặng lẽ ra đi.

Bà con phản đối quá, bác Hải quân hai quần kia ra đi, một bác khác xuất hiện. Mọi người hỏi to: “Bác là Trung Quốc hay Việt Nam?”. “Tôi là giảng viên trường Nhân văn”. Sau đó thì thầy giáo tháo giày vẫn nói như chị Phương Nga, mọi người lại phản đối. Khi hỏi thầy: “Chuyện ngoại giao là của Nhà nước, vậy tuổi trẻ phải làm gì? Đứng yên nhìn Trung Quốc xâm lược à?”. Thầy bí, hí hí. Thầy vẫn diễn thuyết, rằng chuyện phản đối Trung Quốc của Việt Nam, nhiều nước ủng hộ. “Ai ủng hộ? Cuba hay Triều Tiên hay Miến Điện?”. Bác xe ôm cười toe toe: “Cuba ngủ thì Việt Nam thức, chia nhau canh giữ hòa bình”. Mọi người cười ồ lên. Sau đó có một bạn nhào vô, vật ông thầy. Bởi chưng ông thầy nói chúng ta phải bình tĩnh, hành động đúng pháp luật. Bạn kia nói: “Theo Điều 69 của Hiến pháp năm 1992, chúng em được phép biểu tình!”. Mọi người vỗ tay rần rần, phía dưới

kêu lên: “Thầy ơi, về học lại môn luật đi thầy!”. Ông thầy lại bỏ
bỏ tiếp, phía dưới có người hát: “Hey, teacher, leave them kids
alone!”. Mọi người lại cười ồ.

Sau đó thì tùm lum các loại nhóm chia ra. Bạn Alec người
Mèo đang đứng cười phè phè thì bị hai chú công an vô kêu ra:
“Sir, please go out!”. Và sau đó thì hông thấy bạn í đâu nữa. Từ
lúc đứng lại chỗ Lãnh sự quán, theo thông tin hành lang thì bên
ngoài còn nhiều nhóm khác bị cắt đuôi, không cho vô. Nhóm từ
Đà Lạt xuống, Vũng Tàu, Bình Dương lên đều bị cô lập ngoài
nhà thờ.

Còn sau đó, qua Dân Làm Báo, Người Việt đọc giùm đi, mình
không có hình ảnh và không nắm rõ tình hình sau đó. Nói chung
là hoành tráng, thắng lợi, ôn hòa, vui vẻ.

P.S.: Note này dành tặng anh em nào bị cắt đuôi, không tham
gia biểu tình, bị giam lỏng ở nhà. Hẹn gặp lại tuần sau.

Chúng tôi không ngây thơ

• Lan Phương

Ngày hôm nay, suốt hơn bốn tiếng đồng hồ biểu tình và một tuần trước đó, chúng tôi đã nhận được nhiều lời khuyên răn, nhắc nhở. Có lẽ phải viết cái note này gửi tặng quý vị.

Trước ngày biểu tình, trên nhiều diễn đàn, FB của các cá nhân, FB của Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đã có nhiều người khuyên răn không nên biểu tình. Họ cho rằng đó là lời xúi giục của Việt Tân. Dạ xin thưa, ở xứ này, hiếm hoi lắm trên báo chí mới thấy từ “Việt Tân”, còn hai từ “tàu lạ” thì xuất hiện liên tục. Và chúng tôi xuống đường vì chúng tôi không chấp nhận hành vi xâm lược của Trung Quốc, chủ nhân của những chiếc “tàu lạ” đó. Nhiều anh chị cũng cho rằng chúng tôi bị bọn xấu lợi dụng, kích động. Cảm ơn anh chị đã lo cho chúng tôi. Chắc anh chị nghĩ chúng tôi dễ bị nhồi sọ quá. Mà anh chị cũng quên rằng ngoài cái đầu, chúng tôi còn có trái tim, còn biết xót xa khi nhân dân mình bị bắn chết ngoài Biển Đông. Chúng tôi không thể để trái tim mình nguội lạnh bằng cách ngày ngày cầu nguyện: “Tiền, chứng khoán, xe hơi, nhà lầu, túi xách, giày dép”.

Khi chúng tôi xuống đường, mấy chị của Hội Liên hiệp Phụ nữ liên tục khuyên răn. “Chuyện đó của Nhà nước lo. Mấy em về đi. Biểu tình thì phải do Nhà nước tổ chức chứ!”. Dạ thưa các

chị, cái Thành đoàn nằm chành ành bên Phạm Ngọc Thạch, Nhà Văn hóa Thanh Niên cũng nằm kế đó, cách Lãnh sự quán Trung Quốc có vài chục bước chân thôi ạ. Bao nhiêu năm qua, đã có lần nào Thành đoàn tổ chức cho chúng tôi một cuộc biểu tình chưa? Nếu có chẳng là treo cờ sau xe, cùng Đàm Vĩnh Hưng làm từ thiện, uống trà xanh không độ thôi. Kiểu biểu tình ấy, chúng tôi xin nhường cho Thành đoàn. Chúng tôi làm phận sự một công dân, khi thấy kẻ thù xâm lược, chúng tôi phải lên tiếng. Chúng tôi có nháy qua Singapore làm thay việc của tướng Vịnh đầu mà quý vị phải lo. Khuyến răn không được thì các chị chuyển sang điều tra coi ai là kẻ cầm đầu cuộc biểu tình này. Với suy nghĩ các chị, hành vi biểu tình vô vụ lợi, nhiều nguy cơ như chúng tôi hẳn phải có lợi lộc gì đó mới đi, hoặc có kẻ nào xúi giục xúi dại thì mới vác xác ra đường. Hồi nào tới giờ, tôi nghĩ các chị bị tẩy não, ai dè các chị còn bị thay máu nữa.

Trên FB của tôi, có bạn khá giàu có, lấy chồng Tây, đi xe hơi, ăn cheese cake, uống rượu vang lên than vãn. Biểu tình đã khiến các bạn ấy không đi spa được, không tập gym được, kẹt xe, biểu tình làm ảnh hưởng đến các bạn. Dù bạn nói đùa hay nói thật, tôi cũng thấy sốc. Và tôi hiểu ra, với các bạn, ông chồng ngon, cái xe lạnh, nhà penthouse và rượu vang chất chồng thì cũng khó để các bạn từ bỏ mà xuống đường biểu tình. Và bởi chưng, các bạn tự thấy mình không liên quan gì đến hành vi xâm lược Trung Quốc, ngư trường đánh bắt của ngư dân. Nếu ngày mai Trung Quốc không ở Biển Đông nữa mà tràn vô Sài Gòn, các bạn cũng vẫn ấm thân. Các bạn có thể đi Mỹ do gia đình bảo lãnh, đi châu Âu theo chồng con và tiếp tục cuộc đời cheese cake, rượu vang, gym, massage, spa, chồng Tây. Các bạn quên rằng các bạn vẫn ăn cá, ăn nước mắm. Con các bạn ăn cơm ở Việt Nam. Ai trồng lúa, ai bắt cá, ai làm nước mắm cho bạn và con bạn ăn vậy?

Người được “khinh bỉ” nhất trước khi biểu tình có lẽ là Hiệu

trưởng Trường Đại học Công nghiệp. Với công văn cấm sinh viên đi biểu tình, nỗi nhục này của ông Hiệu trưởng không biết bao giờ mới rửa nổi. Nhưng không sao, ông không lè loi. Ở cuộc biểu tình hôm nay, cùng đứng bên ông còn có giảng viên trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, cùng vị tướng Hải quân nữa. Những người đáng tuổi cha chú của chúng tôi đứng đó, lặp lại những điều bà Phương Nga đã nói (có khi bà Phương Nga cũng lặp lại của ai đó, tôi đoán vậy). Thưa các thầy, chúng tôi nghe đủ rồi. Các thầy cứ nói, cứ thuyết, rồi được gì? Các thầy sẽ lên chức ư? Hay được khen đã có công giải tán biểu tình? Các thầy ạ, các thầy già rồi, thể cũng đủ cho một đời danh vọng rồi. Tôi không biết ngày đầu tiên cấp sách đi dạy, các thầy đã hứa với lòng mình điều gì? Đào tạo một thế hệ tài đức hay đào tạo một thế hệ hèn nhát? Thầy muốn chúng tôi học đại học xong, ôm đồng kiến thức cũ mèm đó đi làm mướn và cắm cúi làm mướn trọn đời, đừng ngược mặt lên, đừng nhìn xung quanh mình làm gì. Nếu Trung Quốc đến cảng Sài Gòn, chắc thầy vẫn còn ra rả khuyên chúng tôi về đi, họ mới ở cảng Sài Gòn, đã vào Dinh Độc Lập đâu mà sợ. Giờ thì tôi sợ thầy rồi đó!

Sáng nay khi chúng tôi xuống đường, những người từng tham gia biểu tình năm 2007 hoặc bị mời đi uống trà, hoặc bị canh gác. Người ta còn phá sóng điện thoại tại khu vực biểu tình. Tôi nghĩ người ta sai rồi. Tình yêu nước không truyền qua đường truyền Internet hay điện thoại di động. Nó ăn trong máu chúng tôi rồi, truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác. Dù nhạc sĩ Tuấn Khanh, nhà thơ Trần Tiến Dũng, nhà thơ Bùi Chát có bị đuổi ra khỏi Sài Gòn, chúng tôi vẫn xuống đường. Chúng tôi xuống đường vì ông nội tôi từng là cảm tử quân, giờ chỉ có mộ gió. Chúng tôi xuống đường vì xung quanh chúng tôi, ai cũng có cha, chú, ông, bà đổ xương máu cho đất nước này. Chúng tôi xuống đường vì chúng tôi không chấp nhận hành vi ngang ngược của Chính phủ Trung Quốc. Cách hành xử hàm hồ của họ có thể

thành công ở Trung Quốc nhưng nó chắc chắn bị phản đối ở Việt Nam. Tôi thật nể phục một anh trung niên người miền Trung khi anh ta đặt câu hỏi cho những anh công an: “Nếu chiến tranh xảy ra, ai sẽ là người cầm súng đánh kẻ thù? Chúng tôi hay các anh? Để bảo vệ ai? Bảo vệ con tôi, và con của các anh nữa!”.

Cuộc biểu tình sáng nay tan từ trưa cũng nhờ vào phần lớn công lao chia rẽ nội bộ của mấy anh chị Thành đoàn. Có thể nói dù không lãnh đạo thanh niên đi biểu tình nhưng Thành đoàn rất xuất sắc trong việc dẫn dắt anh em ra về. Viết đến đây, tôi thấy rùng mình khi nghĩ về một cái vòng lẩn quẩn. Một sinh viên sau khi ra trường, hoặc làm cho Thành đoàn rồi leo lên chức Bí thư Đoàn và mang theo đồng tư duy ấy. Già rồi thì chắc lại ra thuyết phục thanh niên như bác tướng Hải quân kia. Hoặc là tốt nghiệp xong rồi được giữ lại trường, lại thành ông giảng viên trường Nhân văn hoặc ông Hiệu trưởng trường Công nghiệp.

Ồi giời, thế thì tôi còn mong chờ gì ở quý vị nữa!

Sài Gòn – Chủ nhật ngồi

- Nón Lá Sài Gòn

Mỗi sáng chủ nhật, tháng 6, biết bao con tim người Việt khắp nơi nín thở theo dõi diễn biến các cuộc tuần hành ôn hòa của thanh niên, trí thức yêu nước, cùng nhau xuống đường, cùng nhau đến trước Đại sứ quán Trung Quốc tại Hà Nội, lãnh sự quán Trung Quốc tại Sài Gòn để phản đối đường lối bò phi lý, phản đối Trung Quốc tiếp tục gây hấn tại Biển Đông, phản đối chính sách bành trướng dã tâm chiếm trọn Biển Đông, và quan trọng hơn, bày tỏ nguyện vọng, trách nhiệm công dân với Tổ Quốc.

Sau hai lần biểu tình, ngày 5 và 12 tháng 6, khí thế hào hùng của sinh viên thanh niên đã làm ngỡ ngàng dư luận trong và ngoài nước. Các trang báo mạng đăng tải diễn biến và hình ảnh từng phút về cuộc biểu tình ở hai thành phố lớn nhất Việt Nam.

Nhưng, từ những chủ nhật sau, đó là những chủ nhật ngồi của thanh niên, sinh viên Sài Gòn.

Những người nhiệt tình trong các lần biểu tình đã bị điểm mặt, đã bị mời lên an ninh làm việc để được khuyên bảo rằng, hãy để nhà nước lo, người dân xuống đường như vậy dễ bị kẻ xấu lợi dụng, làm mất trật tự an ninh, và làm khó cho các quan hệ ngoại giao mà nhà nước đang tiến hành. Ngoài việc được mời lên

nói chuyện với cơ quan an ninh, những nhân vật bị coi là nòng cốt của cuộc biểu tình còn bị chốt tại nhà, không cho ra ngoài vào mỗi sáng chủ nhật như trường hợp của blogger An Đỗ Nguyễn, Sphinx... và rất rất nhiều người khác.

Và ngày hôm nay 03/7, nghe theo lời kêu gọi của nhóm Thanh Niên Yêu Nước và bài viết của bác Phạm Viết Đào đăng trên trang Danlambao. Tôi hào hứng ra khỏi nhà vào sáng sớm. Tôi vô tư tin vào việc bày tỏ lòng yêu nước là trách nhiệm của tôi, trách nhiệm của một công dân Việt Nam. Tôi vội lấy sơn vẽ hình chữ S và hai trái tim biểu tượng cho Hoàng Sa – Trường Sa, bên trên viết chữ No China. Sơn còn chưa khô hẳn, tôi mặc vào người và hãnh diện tới công viên 30/4, nơi có rất đông các bạn trẻ đã và đang tiếp tục đổ về từ mọi ngả.

Tôi ngồi xuống bên bệ cỏ và quan sát. Không có các công an sắc phục xanh, cảnh sát giao thông cũng rất ít, một nhóm bạn trẻ chắc của thành đoàn đang chơi các trò chơi như diễn kịch giữa công viên. Các nhóm thanh niên từ từ đổ về ngồi đầy công viên rất đông. Nhưng không khí hết sức trầm. Các anh an ninh mặc thường phục đứng, ngồi, đi dạo đầy trong công viên, hòa vào các nhóm bạn trẻ. Vì tôi đi một mình, không có quen ai, cũng không có ý định rủ rê ai, vì tôi chỉ muốn tự mình bày tỏ quyền công dân của mình, và trách nhiệm của mình một cách ôn hòa trước an nguy của đất nước. Tôi ngồi đó chỉ có một mình và quan sát. Ở góc công viên cách tôi không xa, một anh an ninh hướng máy điện thoại chụp hình tôi, tôi quay lại nhìn anh ta. Rồi có vài người an ninh ngồi ghé đá phía sau tôi, hướng máy chụp hình về phía tôi, chắc họ đang muốn chụp hình vẽ và chữ No China trên lưng áo của tôi. Một anh thanh niên cao ráo, gương mặt sáng sủa lại ngồi bên cạnh tôi, anh ta nhìn tôi cười.

Tôi: anh là công an phải không?

AN: không cần nói em cũng biết rồi, không có biểu tình gì đâu, em về đi.

Tôi: em muốn ngồi đây chờ đoàn người diễu hành để cùng đồng hành với họ.

AN: em đi với ai?

Tôi: em đi một mình.

AN: sao lại tới đây biểu tình?

Tôi: em đọc trên trang Danlambao, đọc lời kêu gọi biểu tình chống Trung Quốc, và được biết, nhà nước bật đèn xanh cho người dân biểu tình chống Trung Quốc.

AN: làm gì có chuyện nhà nước bật đèn xanh, không bao giờ có chuyện cho biểu tình.

Tôi: rõ ràng bài viết của bác Phạm Viết Đào có nói rõ, nhà nước bật đèn xanh, vì Trung Quốc càng ngày càng lấn lướt ngang ngược. Nên em tự tin là các anh sẽ không đàn áp, không bắt người biểu tình.

AN: bọn anh không bắt ai hết, chỉ thuyết phục như đang ngồi thuyết phục em thôi.

Tôi: anh không thấy các hình ảnh đây trên trang mạng sao? hình ảnh công an bắt người, lột hết áo người ta, bê người lên bốp cổ.

AN: đây chỉ là vài trường hợp thôi, mấy người đó cũng bị kỷ luật. Em đọc báo mạng như vậy, chỉ nghe kẻ xấu tung tin không

đúng sự thật. Em có biết là xuống đường đông người, kẻ xấu lợi dụng lòng yêu nước của bọn em, làm điều gì sao kiểm soát được, em không thấy trên mạng hô hào lật đổ chính phủ, ném bom xăng... nếu có chuyện gì gây hấn giữa công an và người biểu tình, thì họ lại là o lên là công an đánh người, bắt người mà không hiểu sự tình.

Tôi: anh không thấy là các cuộc biểu tình vừa qua hết sức ôn hòa, các bạn trẻ chỉ giương những biểu ngữ phản đối đường lối bỏ phi lý của Trung Quốc, phản đối Trung Quốc gây hấn ngay trong lãnh hải của Việt Nam. Chính thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng cũng lên tiếng “phải khẳng định chủ quyền lãnh hải bằng mọi giá”. Bọn em xuống đường biểu tình chống Trung Quốc để ủng hộ nhà nước, ủng hộ lời phát biểu của thủ tướng, sao bên an ninh bọn anh dám phản đối thủ tướng.

AN: em hiểu không đúng, ủng hộ có nhiều cách. Có thể viết bài gửi báo, đóng góp quyền tiền cho Trường Sa, xuống đường biểu tình chỉ để kẻ xấu lợi dụng thôi.

Tôi: bây giờ, bọn em sẽ cùng đứng lên đi trong trật tự, anh để cho bọn em được thể hiện lòng yêu nước và không ngăn cản chứ.

AN: không được. làm vậy sẽ chỉ làm phức tạp thêm và làm khó cho nhà nước thôi. Nhà nước có chủ trương trong quan hệ ngoại giao, mình đang là nước nhỏ, phải khôn khéo.

Tôi: tại sao người dân bày tỏ lòng yêu nước lại bị ngăn cản. Nếu một ngày, Trung Quốc đánh Việt Nam, người dân thờ ơ, không quan tâm, thì nhà nước làm sao dựa vào dân mà đánh trả Trung Quốc, như vậy sẽ mất nước thôi. Phải nuôi dưỡng lòng yêu nước của mọi tầng lớp người dân chứ.

AN: nếu Trung Quốc đánh em có dám ra Hoàng Sa , Trường Sa không? ngồi đây mà đòi biểu tình?

Tôi : nếu có chiến tranh, nhất định người dân sẽ sẵn sàng, trong đó có em. Anh có dám ra đảo Trường Sa không mà ngồi đây ngăn cản.

AN: anh cũng yêu nước, cũng tức giận vô cùng khi đọc tin và nghe tin tức. Nhưng phải tỉnh táo, không để lòng yêu nước bị kẻ xấu lợi dụng như vậy.

Nắng chiếu thẳng nơi tôi ngồi, tôi đội chiếc nón xanh che nắng và đeo kính mát, nhìn anh ta ngồi cạnh tôi bị nắng chiếu thẳng mặt, mồ hôi xâm xấp trên trán, tôi lấy chai nước mơ tôi chuẩn bị sẵn ở nhà đưa cho anh. Tôi nói: nước mơ này mẹ em tự ngâm đó, em pha hai chai vì nghĩ rằng đi biểu tình sẽ rất khát nước, anh giữ lấy một chai uống đi. Chúng tôi tạm gác chuyện bất đồng lại nói chuyện bâng quơ vô hại. Anh nói em ở ngoài bắc ở đâu, tôi nói tôi ở quận Hoàn Kiếm. Anh nói chưa đi Hà Nội bao giờ nên không biết. Anh trách tại bọn em rủ nhau đi biểu tình, mà người yêu anh ở nhà, anh không đưa đi chơi chủ nhật được. Tôi nói anh về với người yêu đi, đừng ở đây nữa. Anh nói anh chưa hoàn thành nhiệm vụ thì sao về được. bao giờ bọn em về hết anh mới về được. rồi có bộ đàm kêu, anh ta nói, em cứng đầu quá, anh không nói chuyện nữa, em nên về đi.

Anh ta bỏ đi, ngay sau đó, tôi thấy có ba người mặc thường phục, gương mặt hung dữ bầm trợn hướng về phía tôi. Họ lấy điện thoại ra chụp tôi. Tôi đứng dậy đi chuyển và gọi điện cho bạn tôi ở Hà Nội. Nghe trên điện thoại, tiếng hô vang trời đầy khí thế của đoàn biểu tình khiến tim tôi rộn ràng. Ở Sài Gòn tôi đứng đây với ba anh đi theo tôi từ ba hướng khác nhau, nhưng giữ cự ly cách tôi chỉ khoảng 30 m, tôi biết tôi sắp có chuyện. Tôi

ngồi xuống một ghé đá, tiếp tục nói chuyện điện thoại với bạn tôi, và muốn tiếp tục được nghe tiếng hô vang từ đoàn biểu tình. Tôi buồn bã lấy chai nước tiếp tục uống và hiểu rằng, tôi sẽ được chăm sóc rất tận tình từ ba anh kia.

Người đến từ các ngã, ngồi rải khắp công viên, các bạn trẻ nói cười, tôi nghe có mấy bạn tới từ Phan Thiết, từ Đồng Nai.... Tôi đứng lên từ đi về phía bên kia công viên, tôi thấy ba anh đi theo hướng về tôi. Tôi quyết định rảo bước về phía anh an ninh ban nãy thuyết phục tôi trở về. Anh ta đang đứng cùng một vài người có vẻ như sắp chịu trách nhiệm ở đây.

Tôi: anh uống hết nước mơ em cho anh chưa?

AN: anh uống rồi, giờ em về chứ ?

Tôi: em về nè, không bắt chứ ?

AN: không bắt, em về đi, để anh đưa em về.

Tôi: Thôi, em đi taxi được rồi

AN: để anh gọi taxi cho em. Em phải biết hôm nay em rất đặc biệt đây. Về đi và hứa không quay lại nhé.

Tôi: em về, nhưng nếu Trung Quốc còn gây hấn, em sẽ còn tham gia biểu tình chống Trung Quốc.

Tôi liếc nhìn ba anh kia cũng đi về phía tôi. Thấy tôi đang đứng cùng anh an ninh, họ nhìn rồi quay đi chỗ khác. Mấy người khác cũng nhìn vào chiếc áo có chữ No China tôi mặc trên người. Taxi vừa tới, tôi cảm ơn rồi lên taxi đi. Tôi ngó qua cửa sổ thấy mấy người kia gọi anh ta lại hỏi gì đó, anh ta có vẻ phân trần. Taxi

đưa tôi tới bến xe bus tại chợ Bến Thành. Tôi đi xe bus về nhà, tôi rất chán nản, mệt mỏi nên chỉ muốn về nhà càng sớm càng tốt.

Về nhà không bao lâu, anh công an khu vực phụ trách phường tôi gọi điện thoại hỏi thăm tôi. Anh muốn kiểm tra nhân khẩu và khai báo nơi tôi làm việc. Tôi hỏi có việc gì không? Anh ta nói chỉ là cập nhật thông tin thôi. không có gì hết. Tôi vui vẻ hợp tác và đọc lại tên các thành viên trong gia đình mà anh ta đã biết rõ. Chỉ hơi lạ chút, hôm nay là ngày chủ nhật, mà sao lại hỏi về nhân khẩu của tôi bất thường vậy? Nhưng cũng không sao, tôi là một công dân tốt, nên không có gì phải giấu diếm hết.

Tôi mệt mỏi đi nằm và buồn cho một ngày chủ nhật tiếp tục ngồi của các bạn trẻ Sài Gòn.

Tôi viết bài này, muốn cảm ơn anh an ninh đã cùng tôi chia sẻ những quan điểm tuy bất đồng nhưng ôn hòa. Tôi cảm ơn vì anh đã để tôi được trở về an toàn. Tôi biết tôi có thể sẽ sớm gặp lại anh một ngày không xa. Nhưng tôi tin, anh cũng như tôi, cũng yêu nước và căm giận khi biết giặc ngoại xâm đang gặm nhấm lãnh thổ, lãnh hải của tổ quốc. Tôi tin, nếu có chiến tranh xảy ra, anh cũng sẵn sàng cầm súng thay vì phải ngồi hàng giờ để thuyết phục tôi về đi và đừng tham gia biểu tình nữa. Tôi tin, anh cũng đau lòng vì không được tự do cất tiếng nói yêu nước từ đáy lòng, chỉ vì nhiệm vụ anh đang giữ trọng trách. Tôi tin, là chúng tôi hiểu và đồng cảm được với nhau. Dù tôi có ngây thơ, dại khờ, thì tôi vẫn giữ niềm tin và hy vọng, mọi người dân Việt đều tràn đầy lòng yêu nước truyền thống từ cha ông. Chỉ khác nhau ở chỗ, nhiều người đang chọn thái độ im lặng, chưa thể hiện ra thôi!

Trò chuyện với một người Hungary về hải đảo Việt Nam

- Nguyễn Hoàng Linh

Ngày 5-6, mặc dầu rất muốn ngồi nhà online để theo dõi tình hình bạn bè, đồng nghiệp, những người quen và không quen ở nhà trong cuộc biểu tình, tuần hành phản đối Trung Quốc xâm phạm lãnh hải Việt Nam, nhưng vì một lời hẹn từ lâu, mình cùng gia đình xuống một thị trấn cách Budapest chừng 17 cây số để dự một Lễ hội Nghệ thuật Dân tộc do các bạn hữu Việt Nam và Hungary tổ chức.

Về đến nhà thì cũng đã gần 5h chiều, tức đêm ở Việt Nam. Mở máy, chậm rì rì, mãi mới vào được hòm thư. Thì đập ngay vào mắt mình là lá thư trên cùng có nội dung (subject) gây sốc, bằng tiếng Hung: “Vietnam 2011. június 5-e: tüntetések a kínai agresszió ellen. Kína meg akarja támadni Vietnámot” (Việt Nam, ngày 5-6-2011: biểu tình chống Trung Quốc xâm lược. Trung Quốc muốn tấn công Việt Nam).

Người gửi thư là chị Sebők Ildikó (tên Việt là Kim Liên), một phụ nữ Hungary từng có thời gian du học tại Đại học Tổng hợp Hà Nội vào thập niên 70-80 thế kỷ trước. Trong 5 năm ở Hà Nội, chị đã có chồng người Việt (nay đã chia tay), đã học tiếng Việt ở mức đọc thông viết thạo không kém tiếng mẹ đẻ là mấy (nếu

nghe giọng chị qua điện thoại, không thể nghĩ chị là người nước ngoài) và hiện nay, chị làm phiên dịch tiếng Việt tại các cơ quan chính quyền Hungary.

Mở lá thư chị gửi, chỉ có đọc một dòng là địa chỉ trang tin của Anh Ba Sàm. Đã quen cách “trao đổi thông tin” của chị là tất cả những gì cần nói bó gọn hết vào phần subject, mình hỏi âm chị rằng mình có biết chuyện ấy, và hỏi chị có thấy báo Hungary đưa tin hay chưa, nếu có thì “mách” cho mình. Và thế là hai chị em sa vào một cuộc trò chuyện khá dài qua email về đề tài nóng hổi nhất ở quê hương thứ nhất của một người, và quê hương thứ hai của người kia.

Trong thư, chị buồn phiền nói rằng, Thủ tướng Hungary Orbán Viktor chủ trương thân thiện với Trung Quốc nên chắc hẳn việc đưa những tin này đã bị cấm bởi Đạo luật Truyền thông mới. Sau đó, chị bổ sung rằng theo một nguồn tin chị có, “chẳng mấy nữa Ngoại trưởng Trung Quốc sẽ có chuyến công du Hungary và hẳn Hung không muốn có những rắc rối về ngoại giao, chứ mọi người có thiện ý đều phải thấy rằng cái lý thuộc về Việt Nam”.

Thêm nữa, Hungary cũng đang muốn để Trung Quốc xây một hệ thống đường sắt nào đó. “Tôi cho rằng người Hungary cũng không biết điều gì đang xảy ra ở đó đâu, họ cũng có quá nhiều vấn đề phải lo lắng. Với họ, Trung Quốc và Việt Nam quá xa xôi, họ không mấy quan tâm, cho dù thế giới ngày nay đã quá nhỏ để nếu ở đây xảy ra cái gì, thì cũng ảnh hưởng tới đây. Cái chương trình truyền hình mà Trung Quốc tuyên bố sẽ tát vỡ mặt Việt Nam ấy... Tôi còn đọc là họ muốn tấn công Việt Nam ở ba nơi và sẽ chiếm ngay Trường Sa...” – chị chia sẻ.

Mình ngạc nhiên vì sự thông thạo thông tin của chị, dù vẫn

biết ngày nào chị cũng đọc báo Việt Nam. Có lần chị kể, cứ ngủ dậy là chị lại lên mạng xem toàn bộ các trang mạng của Việt Nam, nên chị biết còn rành hơn các “thân chủ” Việt mà chị hay đi dịch cho họ, rằng ca sĩ nào vừa “lộ hàng”, tên sát thủ nào vừa bị tóm, v.v... Nhưng một điều tôi chưa biết là chị còn rất quan tâm và để ý sát sao đến tình hình xã hội, chính trị của Việt Nam.

Như ngầm hiểu được thắc mắc của mình, chị viết tiếp: “Ngày nào tôi cũng đọc tất cả những tin có liên quan trên trang Anh Ba Sàm và Vietinfo, tôi rất lo ngại cho các bạn Việt Nam. Em biết đấy, đây là trò chia chác vùng ảnh hưởng giữa hai cường quốc (Mỹ và Trung Quốc), và vấn đề dầu khí. Nhưng Trung Quốc cần “đường lối bờ” không chỉ vì dầu khí, mà họ còn muốn xây dựng một tuyến giao thông ra Ấn Độ Dương nữa. Tôi tò mò không biết Ấn Độ phản ứng ra sao trước việc này...”.

Nói về chuyện chính quyền và báo chí chính thống ở Việt Nam chỉ đề cập một cách hết sức dè dặt tới các vấn đề này, chị nhận xét: “Đây là điều dở hơi vì ngày nay ai chả có mạng Internet ở nhà, và họ có thể biết về bất cứ khía cạnh nào của đất nước. Tôi không biết kết cục sẽ ra sao, nhưng đây không chỉ là điều lo ngại đối với Việt Nam, mà đối với cả thế giới cũng vậy. Nếu hai cường quốc “thụi” nhau, hậu quả sẽ thuộc về các nước nhỏ”.

Minh đặt một câu hỏi vui cho chị, nếu có biểu tình phản đối trước Đại sứ quán Trung Quốc tại Budapest, chị có tham dự không? Thì chị đáp ngay: “Tôi rất sẵn sàng. Ba con tôi là người Việt Nam, Việt Nam cũng là tổ quốc của chúng nó, và là quê hương thứ hai của tôi. Nếu tôi gặp khó khăn, người Việt luôn giúp đỡ tôi và tôi cũng giúp họ. 32 năm nay – tức là 2/3 phần đời sau của tôi – tôi sống giữa những người Việt Nam và tôi rất yêu họ!”.

“Mọi chuyện rất khó khăn, em ạ, chúng ta chỉ là những kẻ rất nhỏ bé. Nếu ở Hungary có hoạt động gì liên quan đến vấn đề này, nhớ báo cho tôi, vì tôi rất yêu Việt Nam, yêu tận tâm can. Tôi mê Việt Nam, một dân tộc rất dễ thương. Tôi tự hào là có ba đứa con Việt Nam và bản thân tôi cũng đã một nửa là người Việt. Tôi nghĩ rằng những năm tháng sau của mình, tôi cũng sẽ sống với các bạn Việt Nam” – chị nhắc lại.

*

Cuộc trò chuyện của chúng tôi đượm một nỗi buồn khó tả và không tránh khỏi. Mấy ngày trước đây, một chị người Việt hiện sinh sống tại Hungary đã gửi thư chung cho chừng 60 địa chỉ, kêu gọi bà con nên theo dõi những cuộc biểu tình yêu nước ở Việt Nam và đặt vấn đề “nên chăng, cũng nên tham gia một buổi tuần hành ôn hòa phản đối như vậy vào chủ nhật tuần sau (12-6-2011) trên đất Hung”. Cho đến hôm nay, chưa hề có một lá thư nào hồi âm chung về ý kiến tích cực của chị!

Đương nhiên, mình cũng hiểu rằng trong cuộc sống hiện tại với bao nhiêu âu lo, bao nhiêu điều cần để ý, chuyện biên giới hải đảo xa xôi – hay nói chung, cái gọi là “chuyện triều đình” – không thể, không phải là mối quan tâm của đa số. Đối với một người Việt bình thường bên này, sáng sớm tất tả ra chợ kinh doanh buôn bán, bươn chải cả ngày, tối muộn mới về nhà và mơn mõi vì sinh kế, tin tức chính trị không thể có vị trí trong họ bằng những thể loại giải trí hoặc “chó cán xe...” đầy rẫy trên báo mạng và báo giấy.

Ngay cả rất nhiều người đã thành đạt, không phải lo miếng ăn hàng ngày, thì việc ăn vận gì cho sành điệu để đi dự một party, làm sao “vượt” golf giỏi cho điệu nghệ... dầu sao cũng vẫn lẩn át những vấn đề của đất nước. “Lo gì, “nó” đã đánh đâu mà sợ, dọa

nhau thôi!", "chính trị nhức đầu, hơi đầu mà lo, vạ đến thân", "làm gì có chuyện "nó" dám, làm gì ta, còn có... quốc tế kia mà", v.v... là những câu tôi hay được nghe, cả từ những trí thức Việt bên này, để lấp đi sự thờ ơ, hoặc thiếu thông tin xác thực trong vấn đề cương vực tổ quốc.

Làm việc với bà con ngoài chợ hàng ngày, chị Ildikó quá hiểu thực tế đó, cũng như những nguyên nhân "nhỡ tiền" của nó. "Người Việt đã đây quá nghèo khổ, quá ít tiền, họ phải chú tâm để kiếm miếng ăn hàng ngày, mà họ cũng có thể làm được gì nhiều trong vấn đề này đâu", chị nhận xét, vẻ cảm thông. Rồi chị phân trần: "Tôi cũng chẳng giàu có gì, nhưng tôi đã có tuổi, có chút tiền tiết kiệm, mặt khác tôi không phải trả tiền thuê quầy như họ, mọi thứ ở trong đầu tôi hết".

Cuối cuộc trò chuyện, chị tỏ vẻ lo âu: "Tôi không biết ban lãnh đạo Việt Nam có chịu "thuần phục" Trung Quốc khổng lồ và hùng mạnh không? Hay chiến tranh sẽ bùng nổ? Nhưng nếu có chiến tranh, điều đó không chỉ dẫn tới những thay đổi trong khu vực, mà còn trên toàn thế giới. Em có nghĩ rằng Mỹ sẽ dễ yên nếu Việt Nam đứng về phía Trung Quốc? Nhưng cũng không thể biết được nếu có chiến tranh thì Mỹ có bảo vệ Việt Nam?"

Có nghĩa lý gì không để hy sinh bao nhiêu thanh niên cho một cuộc chiến mà kết cục của nó là rõ ràng? Vì Trung Quốc mạnh và lớn hơn Việt Nam rất nhiều, chắc chắn họ sẽ thắng. Ban lãnh đạo Việt Nam hiện đang trong tình thế khó khăn vì không có giải pháp nào tốt trong hoàn cảnh này...".

Để trả lời chị, mình chỉ biết nói rằng, trên các trang mạng, có rất nhiều bài viết động lòng về cuộc biểu tình ngày 5-6 mà chị có thể tìm đọc để hiểu thêm tình hình. Theo mình đại đa số thanh niên Việt Nam đều rất yêu nước và dù Trung Quốc mạnh hơn

nhiều, cũng không dễ dàng tấn công và chinh phục Việt Nam theo kiểu “mặt đối mặt”. Mình cũng (ngầm) tin và hy vọng là Chính phủ Việt Nam, rốt cục, sẽ có đối sách thích hợp để lòng yêu nước và niềm tin của người dân được kết tinh trong nỗ lực chung chống lại sự đe dọa đến từ bên ngoài.

Tuy nhiên, có những điều mà mình không muốn nói ra với chị, đầu sao, cũng là một người nước ngoài. Giá tinh thần yêu nước của người dân được thể hiện một cách tự do hơn, đỡ phải phụ thuộc cơ chế “xin – cho” và “điều chỉnh bằng dùi cui” (ý của nhà văn Phạm Viêt Đào); giá người dân khi bộc lộ lòng ái quốc không bị chính quyền coi là vi phạm vào “độc quyền” của Đảng và Nhà nước; giá nhiều bạn trẻ – thay vì đồng cảm với những người dám nói tình cảm vì quê hương thay phần cho họ – thì lại ngồi dè bieu, hù dọa và cổ rung chuông báo động giả về nguy cơ khiêu khích, lợi dụng của một đảng chính trị nào đó... – thì “sức mảy” mà Trung Quốc dễ làm gì Việt Nam, như họ đã làm trong nhiều thập niên qua?

“Còn lại tình yêu”

• Đoàn Trang

Tôi biết đây sẽ là một bài viết rất kém của mình, bởi vì tôi không đủ khả năng để thể hiện hết những gì mình đã chứng kiến hôm qua, 5-6-2011. Tôi chỉ có thể nói, đó là một ngày nắng chói chang, vàng rực đường phố, cây lá rất xanh và màu cờ, màu áo thì rất đỏ.

Tôi đã thấy những bạn trẻ đứng dưới nắng như thế, từ 8h sáng, giờ cao cờ, những khẩu hiệu in lên giấy A4, ảnh Bác Hồ và ảnh tướng Giáp với nụ cười mạnh mẽ và quả đấm giờ lên: “Không sợ”. Tôi thấy hàng rào cảnh sát cơ động nai nịt, mũ bảo hiểm, khiên, dùi cui, đẩy các bạn lùi dần từng bước, từ dưới chân tượng Lenin, bật dần khỏi vườn hoa, ra vỉa hè và xuống lòng đường. Có những dân phòng trẻ, xô đẩy rất hung hãn. Có những dân phòng già hơn thì ôn tồn đạo mào: “Được rồi, được rồi, ghi nhận. Thế thôi, xong. Về, về đi”, hết như nói với trẻ nít. Ngay cả trong những phút ấy, tôi vẫn nghe các bạn nhắc nhau: “Đừng chửi, đừng nổi nóng”, “hết sức giữ bình tĩnh”, “ôn hòa anh em ơi”... Hàng người cứ bị đẩy lùi từng bước một, mặc cho các bạn trần tình: “Chúng em có làm gì đâu?”, “Các anh giảng dạy đi vậy, cho cái ranh giới để chúng em biết chỗ mà đứng”.

Tôi thấy một dân phòng trẻ tuổi, gần như chỉ chờ lệnh ban

ra là lấy hơi, giơ hai tay xông tới, sẵn số đẩy các bạn cùng trang lứa với mình lại. Nhưng tôi cũng tin rằng, ngoài một số ít vị nhiệt tình quá mức đó, các nhân viên an ninh, cảnh sát cơ động, dân phòng... đều không chủ trương “chơi rắn”, vì nếu không, sẽ không có chuyện các phóng viên ảnh, nhiếp ảnh gia được tự do cứ việc mướn mô hôi mà bấm máy tanh tách thế kia.

Và rồi đoàn người ấy xuống đường, rùng rùng bước đi.

Qua những con phố đông đúc, chật chội của thủ đô. Qua những cửa hàng hào nhoáng và những quán ăn vỉa hè nhếch nhác. Qua những hàng xà cừ xanh, bằng lăng tím và phượng đỏ. Qua một ngã tư, nơi một vài người đi xe máy dừng chờ đèn đỏ đã vỗ tay hưởng ứng đoàn ra mặt. Tôi đã nghe các bạn nhắc nhau “đi gọn lại”, “chậm thôi”, “đừng giẫm lên cỏ”, “đi lên vỉa hè”. Các bạn hát “Quốc ca”, “Nổi vòng tay lớn”, “Dậy mà đi”, “Như có Bác Hồ trong ngày vui đại thắng”. Rồi đọc vang “Nam quốc sơn hà Nam đế cư” bằng âm Hán-Việt – đành vậy, vì có tới ít nhất hai bản dịch tiếng Việt. Nhưng tiếng hét đến lạc cả giọng “Nhữ đẳng hành khan thủ bại hư!” của các bạn, ai có thể xem thường?

Những chiếc xe cảnh sát vẫn áp sát, tiếng loa văng vẳng: “Các lực lượng đi bộ không đi xuống lòng đường. Các phương tiện giao thông tiếp tục di chuyển, không dừng lại, không đi lên vỉa hè”. Tôi mỉm cười, vì thật ra chính vào lúc đó, chúng tôi rất có cảm giác như mình đang được bảo vệ, giá các anh ấy gọi thẳng ra là “đoàn biểu tình” có phải hay hơn dùng cụm từ “các lực lượng đi bộ” không? Một bạn trẻ bỗng “nhân thể” hô lên: “Phản đối Trung Quốc xâm lược. Phản đối công an đi ngược chiều”. Ai cũng cười. Tôi thấy anh công an trẻ, rất đẹp trai, đi bộ song song với đoàn, quay đi cười rung rung vai.

Tôi biết tôi viết kém, vì ngay đến cái tựa đề, tôi cũng phải

mượn của nhà văn Nguyễn Huy Thiệp. Cũng vì tôi thích vở kịch “Còn lại tình yêu” của ông, viết về người anh hùng Nguyễn Thái Học. Nhà văn viết rằng, con người làm cách mạng bất thành ấy, trước khi chết đã nói thế này: “*Chỉ một mình mình tốt thôi thì nguy hiểm lắm. Người tốt bao giờ cũng yếu đuối và dễ vỡ. Những người tốt phải liên kết lại với nhau, như thế thì bọn xấu mới không làm hại được. Cái ấy gọi là chính trị đấy*”. Chính trị, theo ý nghĩa đó, thật tốt đẹp thay vì là cái gì xấu xa, đáng sợ như người ta vẫn đang cố gắng làm cho thế hệ trẻ ở nước mình nghĩ. Chính trị, đơn giản như một sinh viên kinh tế đã nói với tôi, đó là vấn đề tạo cơ hội bình đẳng cho mọi người (lưu ý là tạo cơ hội bình đẳng chứ không tạo sự bình đẳng), bảo vệ người tốt và chống lại cái xấu, bảo vệ người yếu và chống lại kẻ bạo ngược.

Cuối cùng thì điều động lại sau cuộc biểu tình bị cho là “không tồn tại” kia, là gì? Đó là tình yêu.

Và tôi thấy một bạn trẻ, rất trẻ, có lẽ tôi nên gọi là em. Em cầm cuốn sổ tay, mở rộng, trên trang bìa lót của quyển sổ có hình tấm bản đồ nước CHXHCN Việt Nam, mà em đã dùng bút dạ đỏ khoanh hai trái tim vào quần đảo Trường Sa và Hoàng Sa. Em đi hàng đầu, tay giơ cao quyển sổ mở, thiêng liêng như đang nâng lá cờ Tổ quốc. Em cứ đi như thế, rất lâu, dưới nắng hè gay gắt làm ai cũng phải nheo mắt lại. Người em gầy, mắt em cận, mặt em nhợt nhạt và nhể nhại mồ hôi.

Tôi đi lùi lại, tụt xuống cuối đoàn, bởi vì tôi không muốn ai nhìn thấy tôi trào nước mắt.

YÊU NƯỚC

Phản ứng chính thức của Việt Nam trước yêu cầu của Trung Quốc

- Trần Song Hào

Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Việt Nam ra tuyên bố:

“Sự kiện dân chúng Việt Nam tuần hành ở Hà Nội và TP.HCM hôm 5-6, là chuyện nội bộ của Việt Nam. Cuộc tuần hành đó xuất phát từ bức xúc của người dân về những vi phạm trắng trợn chủ quyền Việt Nam của tàu hải giám Trung Quốc hôm 26-5. Họ thể hiện lòng yêu nước theo cách của mình trên tinh thần hòa bình và thiện chí.

Việt Nam và Trung Quốc không có cam kết về cấm người biểu tình bày tỏ lòng yêu nước của người dân. Vì thế chúng tôi thấy đòi hỏi xử lý người biểu tình của ông Hồng Lỗi là không có cơ sở”.

(Hôm nay Bộ Ngoại giao đang bận họp, thay mặt cô Phương Nga, tui tuyên bố) He he...

Ngày chủ nhật buồn

• Tiểu Anh

Sáng nay khi đi ra chỗ diễn ra biểu tình, mình phải tự thốt lên: “Ôi, anh em mình đông quá”. Không phải anh em đi biểu tình mà anh em an ninh, cảnh sát, Thành đoàn. Trước lúc biểu tình, mình nhận mặt mấy người trong Thành đoàn hôm chủ nhật tuần trước. Hôm nay, họ ngồi trà trộn vào từng nhóm đang ngồi chờ, chuẩn bị biểu tình. Đó là chưa kể an ninh mặc thường phục đứng, ngồi rải rác khắp nơi. Lúc băng từ công viên sang bên đường, mình thấy một người đàn ông chạy xe máy đậu sát vỉa hè, nói chuyện với mấy người cảnh sát, chỉ trỏ sang bên đường điếm mặt ai đấy vì mình nghe loáng thoáng được là: “Thằng đó...”.

Lúc đến nơi thì đã nghe tin thằng Thịnh (Mạc Quảng Thịnh) bị bắt rồi. Năm người vây lấy nó bắt đi. Thằng nhỏ có làm gì đâu mà bị vây bắt như tội phạm vậy!? Không lẽ hô vang: “Đà đảo Trung Quốc. Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam” là mang trọng tội sao!?, hay do tuần trước thằng nhỏ lỡ đốp chát, trả lời: “Việt Nam giàu không nổi là do tham nhũng đến 94.000 tỉ đồng”???. Việc này mình không lý giải được, xin nhường câu trả lời lại cho các vị an ninh, các vị chỉ đạo giải tán biểu tình, chỉ biết rằng lúc có người hô: “Hoàng Sa, Trường Sa” bị vị công an quát bóp vô mặt thì máu nóng mình chạy rần rần khắp người. Phải chi lúc thằng Trung Quốc cất cặp, lúc nó đâm chìm tàu cá của ngư dân Lý Sơn cũng có

mấy vị quát bóp vào mặt chúng nó thì đỡ cho dân biết mấy. Được vậy thì ngày hôm nay sẽ chẳng có diễn ra biểu tình.

Công an mặc thường phục liên tục bắt bớ, áp giải người đi biểu tình. Mình đang đứng cùng mấy người bạn ở góc đường Phạm Ngọc Thạch – Alexandre de Rhodes thì có một anh áo nâu bước qua đường, đi ngang đám mình đang đứng, anh ấy nói: “Anh chuẩn bị giăng biểu ngữ. Tụi em hỗ trợ nha”. Rồi anh đi vào quán cà phê ở đường Alexandre de Rhodes. Mọi người đang ngỡ ngác, chưa hiểu ắt giáp gì thì khoảng hai phút sau một chiếc xe lớn lại hốt các xe đậu ở vỉa hè của quán cà phê, và rồi mình thấy anh áo nâu đó được hai người mặc thường phục áp giải ra xe máy, chở đi mất. Còn các vụ bắt bớ khác thì cứ lên Internet mà xem hình sẽ rõ.

Một chị trong Thành đoàn (mà tuần trước mình gặp), hôm nay khi trà trộn vào trong nhóm người biểu tình có thay đổi cách ăn mặc, tóc tai đôi chút nhưng mình vẫn nhớ ra chị. Đơn giản vì ngày hôm ấy, chị nhấn nhó khó chịu nói rằng: “Các bác về đi, việc này đã có Đảng và Nhà nước lo.” Vâng, nhân dân ngày hôm nay được xem như đứa con nít hỉ mũi chưa sạch hoặc có thể hiểu rằng nhân dân ngày hôm nay bị tước đoạt quyền làm chủ đất nước.

Barrie và đây được giăng ra để đảm bảo người biểu tình không thể đứng trước Đại sứ quán Trung Quốc mà hô hào này nọ cho thấy nỗi lo sợ Trung Quốc rúm rỏ. Nói đến đây thì mình càng chán và chán, nhất là tận mắt chứng kiến sự bài binh bố trận, sự hùng hổ của các vị (dĩ nhiên là hiện không dành cho bọn xâm lấn) thì mình đi về trước. Sau đó, mình nghe bạn bè thông báo và đọc tin tức thấy các vị giải tán biểu tình bằng cách xịt vòi nước thì mình cũng hy vọng rằng biện pháp ấy của các vị có thể rửa sạch lòng yêu nước và nỗi nhục quốc gia.

Nhiều chuyện 1: Tản mạn về lòng yêu nước

• Trịnh Hữu Long

Đã hơn hai ngày trôi qua kể từ khi tôi từ đoàn biểu tình trở về nhà, tôi vẫn không thôi suy nghĩ về sự kiện đặc biệt này, cùng những gì trước và sau nó. Tôi rất muốn viết một cái gì đó cho xả hết những suy nghĩ u uẩn trong đầu, nhưng mấy ngày qua tôi cảm thấy mình chưa đủ thấu đáo để có thể viết được một cái gì cho ra hồn. Ngay cả khi đang gõ những dòng này, tôi cũng không chắc là nó sẽ ra hồn, nên tôi đặt cho cái loạt bài mà tôi sẽ viết một cái tựa chung là “nhiều chuyện”. Tôi vốn là kẻ nhiều chuyện mà.

Nếu như Trung Quốc thực sự muốn làm một phép thử đối với Việt Nam thì sự thật là họ đã thành công. Hành động khiêu khích của họ ngày 26-5 vừa qua là một cuộc sát hạch về lòng yêu nước của người Việt Nam. Đó là khi vấn đề được đẩy đến tận cùng và mỗi người chúng ta đều tự đặt ra câu hỏi về lòng yêu nước cho bản thân mình.

“Đại ngôn về lòng yêu nước”

Tôi chắc là từ khi tôi phát tán cái tin kêu gọi biểu tình và sau đó là liên tục những phát biểu khác của tôi trên Facebook và một diễn đàn sinh viên, nhiều người đã đánh giá tôi là một kẻ đại

ngôn về lòng yêu nước. Tôi hơi ngạc nhiên khi nhận ra điều đó vì tôi đã nói về lòng yêu nước một cách tự nhiên như hơi thở mà chẳng cần nghĩ ngợi một giây nào về việc chau chuốt câu từ. Thế sau rồi tôi cũng nghĩ ra: À, ở cái đất nước mà bản thân cụm từ “lòng yêu nước” thường chỉ được nhắc đến trong sách giáo khoa, những tài liệu cổ động hay bài phát biểu của các quan chức cỡ lớn, thì bất cứ ai nói đến nó cũng đều sẽ là đại ngôn cả mà thôi. Nghĩ ra nguyên nhân rồi thì tôi cũng chẳng bận lòng về nó làm gì nữa.

Đứng trước vận mệnh của đất nước, mỗi người đã lựa chọn cho mình một cách xử sự. Có người coi im lặng là sự bảo đảm bằng vàng cho sự an toàn của mình. Có người lớn tiếng phản đối trên các diễn đàn mạng. Có người kêu gọi tẩy chay hàng Trung Quốc. Có người thay avatar. Có người kêu gọi và đi biểu tình. Có người viết những bài phân tích, như một cậu em tôi viết bài về những quyền dân tộc cơ bản của Việt Nam.

Hay như cô bạn thân của tôi, chẳng phát biểu lời nào đao to búa lớn như tôi, nhưng lại tâm sự với tôi những trăn trở về việc làm thế nào để người Trung Quốc hiểu chúng ta hơn, hai dân tộc xích lại gần nhau hơn và cô có hẳn một ý tưởng thực hiện video clip để thỏa mãn trăn trở ấy.

Hay có những người lựa chọn những cách xử sự khác mà tôi không biết.

Tất cả những lựa chọn ấy đều có những lý do của nó và dường như ai cũng có lý. Tôi hiểu rất rõ gánh nặng sợ hãi mà dân tộc chúng ta đang mang trên vai. Mưu cầu hạnh phúc cho riêng mình lại vốn là bản năng cốt lõi của con người. Và trên hết, mỗi người yêu nước đều có cách riêng để thể hiện lòng yêu nước của mình. Tôi không dám và hoàn toàn không đủ tư cách để phán xét về những lựa chọn ấy. Ai biết đâu được đằng sau cái

sự im lặng của nhiều người, họ đang âm thầm hy sinh và làm những điều vĩ đại cho đất nước này thì sao? Mà cũng chẳng cần thiết phải đặt ra câu hỏi đó, bởi tôi tin chắc ở đâu đó có những con người đang âm thầm hy sinh như vậy.

Cô bạn tôi nói một câu rất đúng: Đâu phải cứ hét toáng lên thì mới là yêu nước đâu. Điều tối thiểu chúng ta phải làm là tôn trọng những người xung quanh ta.

Những điều làm tôi đau lòng

Khi tất cả những điều trên đều dễ hiểu và dễ chấp nhận, thì lại có những điều làm tôi thực sự đau lòng.

Có những người phát biểu rằng những kẻ đi biểu tình chẳng qua là những kẻ to mồm, chỉ biết kêu ca chứ chẳng làm được cái gì thiết thực để giải quyết chuyện này. Họ cho rằng yêu nước thì phải như họ, đó là tin tưởng tuyệt đối vào sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước, là ngồi xem bà Nguyễn Phương Nga đáp trả sắc sảo các luận điệu của bà Khương Du, là quyền tiền giúp đỡ các chiến sĩ, là đi hiến máu, là phát triển kinh tế để làm đất nước giàu mạnh,... Rồi họ phê phán chúng tôi là đi theo lời kêu gọi của bọn phản động, có ăn học mà xử sự như thế à, lập trường chính trị như thế à?

Lúc đó tôi trộm nghĩ, chẳng nhẽ cứ đi biểu tình là không tin tưởng Đảng và Nhà nước hay sao? Cứ đi biểu tình là không quyền góp được tiền, không hiến được máu, không làm cho đất nước giàu mạnh được hay sao? Và họ lấy đâu ra cơ sở để cho rằng lựa chọn của họ là “yêu nước hơn” sự lựa chọn của chúng tôi?

Có người mĩa mai hỏi tôi rằng: Sau tất cả những cuộc tuần hành này, các bạn làm được cái gì cho đời? Lúc đó tôi nghĩ, cuộc tuần hành và những gì chúng tôi làm được cho đời sau đó thì có

liên quan gì đến nhau không? Tôi hỏi họ đã làm được gì cho đời chưa, thì một người bảo thà họ ngồi xem tivi còn hơn, còn một người bảo là họ đã đi hiến máu vào ngày 5/6 rồi. Tôi không biết nên cười hay nên khóc khi đọc những câu trả lời này.

Tôi biết chắc có nhiều người nhếch mép cười khẩy vào đoàn biểu tình và ở đâu đó họ công khai mỉa mai chúng tôi, ngay từ khi cuộc biểu tình chưa diễn ra.

Còn có một điều nữa khiến tôi ghê tởm, nhưng có lẽ không tiện nói ở đây.

Chưa bàn đến chuyện đi biểu tình là đúng hay sai, tôi chỉ đau lòng vì cách những người đó tiếp cận vấn đề.

Một là, trong khi chúng tôi đi biểu tình, chẳng có ai mảy may so sánh việc chúng tôi làm với việc họ làm, thì họ lại công khai mỉa mai chúng tôi. Chúng tôi đã tôn trọng cách ứng xử mà họ đã lựa chọn, tôn trọng cách họ thể hiện lòng yêu nước, tại sao họ không dành điều tương tự cho chúng tôi?

Hai là, trong khi cả dân tộc cần đoàn kết để chống lại thế lực ngoại bang đang âm mưu giày xéo đất nước, thì họ lại làm cái việc ngược lại là chia rẽ sự đoàn kết ấy bằng việc đề cao cái Tôi của họ và hạ thấp việc làm của người khác, ngôn ngữ bình dân người ta gọi là “đim hàng”.

Chúng tôi chấp nhận rước lấy những hiểm nguy cho bản thân mình, bỏ một buổi sáng đi bộ đến kiệt sức để xuống đường nói lên tiếng nói yêu nước, chẳng nhẽ để nhận về những lời mỉa mai như vậy hay sao?

Chúng tôi có phán xét lòng yêu nước của ai đâu, sao các bạn lại phán xét chúng tôi?

Nhiều chuyện 2: Tại sao tôi đi biểu tình?

• Trịnh Hữu Long

Tôi không nghĩ mình sẽ viết Nhiều chuyện 2 trong tâm trạng sôi gan tím ruột như thế này. Người Trung Quốc một lần nữa khiêu khích chúng ta và vào lúc này đây tôi nghĩ những gì mà tôi đã định viết không còn nhiều ý nghĩa. Nhưng tôi sẽ vẫn viết, tôi muốn viết để bình tâm hơn và suy nghĩ thấu đáo hơn. Tôi không muốn việc làm của mình bị chi phối bởi những cảm xúc bốc hỏa lúc này.

Tôi cũng muốn chia sẻ với các bạn đã dành sự quan tâm đến bài viết của tôi hai điều:

- Tôi viết những bài này không phải để đối đầu với những người đã mĩa mai đoàn biểu tình, mà là để tìm kiếm một tiếng nói chung, sự đoàn kết chung giữa những người là người Việt Nam với nhau. Bởi điều đau lòng nhất trong chuyện vừa rồi là chúng ta đã để cho kẻ thù thấy rằng: dân tộc chúng ta thực sự không đoàn kết. Chắc hẳn những người ở Trung Nam Hải có lý do để vuốt râu cười khà và tiếp tục uy hiếp chúng ta như ngày hôm nay họ đã làm.

- Những gì tôi viết đơn thuần là chia sẻ cá nhân, những gì thực sự đã diễn ra bên trong tôi với mong muốn được giải phóng

cảm xúc cá nhân và tìm kiếm sự đồng cảm, không một phảng phất nào ám chỉ bất kỳ ai, bất kỳ việc gì, cũng không phải để thể hiện điều gì và càng không phải để quảng cáo cho lòng yêu nước của tôi.

Từ một tin nhắn Yahoo...

Tôi nhận được lời kêu gọi biểu tình qua một tin nhắn spam trên Yahoo, ngày 31-5-2011. Đó là tin nhắn từ một người bạn mà tôi chưa bao giờ nghĩ rằng chị ta quan tâm đến chính trị chứ đừng nói là một cuộc biểu tình của chính người Việt Nam.

Trên các diễn đàn mạng cũng sục sôi những phản ứng giận dữ của người Việt Nam. Chưa bao giờ tôi thấy chủ đề “lòng yêu nước” lại trở nên nóng bỏng và gần gũi đến thế. Trong khi đó, phản ứng của Chính phủ đã có nhiều thay đổi đáng kể, mạnh mẽ hơn, trực diện hơn. Tất cả những điều đó làm thức dậy trong tôi bao nhiêu điều, ngổn ngang.

... đến hành trình vượt qua nỗi sợ hãi

Điều đầu tiên hiện lên trong tôi khi đọc được tin kêu gọi biểu tình là: tôi thực sự muốn tham gia. Tại sao lại không chứ? Tổ quốc đang lâm nguy, giặc ngoại xâm đang gặm nhấm từng thước vuông trên biển. Tôi đã được dạy dỗ để chống lại tất cả những điều ấy.

Rất nhanh sau đó, điều thứ hai ập đến, như một con ngáo ộp khổng lồ, có tên là SỢ HÃI.

Tôi sợ cái gì nhỉ?

Tôi sợ bị bắt, như nhiều người đã bị bắt.

Tôi sợ cuộc sống yên bình của tôi sẽ bị xé nát bởi sự can thiệp của cơ quan an ninh.

Tôi sợ những cái nhìn dè bĩu của nhiều người sẽ ném cho tôi hai chữ “phản động”. Rồi họ sẽ làm gì? Họ sẽ xa lánh tôi. Ở đất nước này người ta tối kỵ hai cái chữ đấy, vì nó thực sự gây rắc rối cho họ.

Cuộc giằng xé trong tôi bắt đầu diễn ra. Nhưng cũng rất nhanh, tôi nhận ra những điều còn khiến tôi sợ hãi hơn.

Tôi nhận ra và cảm thấy nhục nhã vì trong con người tôi có hai chữ “HÈN NHÁT”. Sự thật là rõ ràng và tôi không thể dùng từ khác để gọi tên. Tôi hèn nhất vì đã cầm lạng bao nhiêu năm trước hiểm họa mất nước vào tay kẻ thù. Tôi hèn nhất vì không làm được cái gì khá hơn là chửi đổng. Tôi hèn nhất vì đã phản bội lại những lý tưởng mà tôi đam mê, những lý tưởng mà tôi có thể chém gió hàng giờ để khoe mẽ với người khác rằng tôi hay ho lắm. Tôi hèn nhất vì chính cái lúc tôi muốn nói lên tiếng nói yêu nước thì tôi lại tự giạt mình lại để đấn đo suy nghĩ. Tôi hèn nhất đến mức vô liêm sỉ vì tôi đang mặc cả với chính Tổ quốc của mình.

Tôi nhớ lại lời một thầy giáo của tôi đã nói trên Facebook: Có những người rất đạo mạo, rất tốt, rất hay ho nhưng chẳng làm được cái gì cho đời. Chao ôi, nó đúng với tôi một cách kinh khủng.

Tôi nhận ra rằng sau này có con, tôi sẽ không có mặt mũi nào để dạy cho nó thế nào là quê hương, đất nước, thế nào là tình yêu quê hương, thế nào là lòng yêu nước. Tôi sẽ lấy tư cách gì để dạy cho nó những bài học đạo đức đây? Tôi sẽ trả lời nó thế nào khi nó chất vấn: Tại sao chúng ta lại mất Hoàng Sa và Trường Sa hả bố?

Lẽ nào tôi lại bảo: Vì bố hèn nhất, hay né tránh hơn thì là: Vì đất nước mình yếu.

Hay là tôi sẽ bắt chấp sự liêm sỉ để rao giảng cho nó những bài học đạo đức cao cả nhất và tự biến mình thành một kẻ đạo đức giả?

Tôi nhận ra rằng nếu tôi tiếp tục hèn nhất, tôi sẽ tự tay phủ nhận tư cách người Việt Nam của mình và không còn xứng đáng với đất nước này nữa. Mọi lời lẽ đao to búa lớn, sự phê phán mà tôi nhắm vào Nhà nước và những tiêu cực xã hội từ xưa đến nay đều trở nên lố bịch và vĩnh viễn không bao giờ tôi còn có tư cách để đòi hỏi điều gì từ Nhà nước nữa. Tôi sẽ tự tay giam cầm sự tự do của chính mình.

Và rồi trong những cuộc vui chơi, hội hè, tôi sẽ lấy tư cách gì để hát những bài ca yêu nước như tôi vẫn thường làm đây?

Tôi nhận ra rằng sự mất còn của đất nước chẳng phải là việc riêng của bà Nguyễn Phương Nga, chẳng phải là việc riêng của ông Nguyễn Chí Vịnh, nó chính xác còn là việc của tôi. Nếu độc lập chủ quyền cho đất nước tôi rẻ mạt đến mức chỉ cần ngồi im cũng có người mang đến thì nó không phải là thứ độc lập chủ quyền mà tôi mong muốn, và có đến 99% khả năng nó là hàng Tàu.

Tôi nhận ra một điều rằng cách xử sự của tôi ngày hôm nay sẽ định hình chính bản thân tôi trong tương lai. Hậu thế sẽ phán xét tôi thế nào đây? Lịch sử nào có ở đâu xa, việc chúng ta làm hôm nay, ngày mai nó đã thành lịch sử. Mỗi việc làm của chúng ta đều sẽ được lịch sử ghi lại và phán xét.

Tôi sợ tất cả những điều đó hơn là cái con ngáo ộp đang đe

dọa tôi. **Trong vô vàn những giải pháp để thoát khỏi sự hèn nhát, tôi lựa chọn giải pháp đi biểu tình.** Hành trình vượt qua nỗi sợ hãi đó chóng vánh và đơn giản hơn nhiều so với tôi tưởng, bởi quá đơn giản để nhận ra thiệt hơn giữa hai cách xử sự. Tôi không biết tương lai của tôi sẽ ra sao, hiện tại tôi chỉ nhận thức được đến như thế.

Sau khi đọc xong bài viết chấp vá và rời rạc này, tôi rất mong bạn vẫn nhớ những điều tôi đã lưu ý ở phần đầu bài viết. Xin cảm ơn !

Hãy lên tiếng, dũng dạc và minh bạch!

• André Menras / Hồ Cương Quyết

Ngày hôm qua, mùng 5 tháng sáu 2011, tôi đã đi biểu tình, để nói lên sự công phẫn của tôi đối với nhà cầm quyền Trung Quốc, và biểu lộ sự ủng hộ toàn diện của tôi với nhân dân Việt Nam cũng như nhân dân các nước bạn ASEAN mà cái “lưỡi bò” của Trung Quốc muốn chiếm đoạt biển đảo thiết yếu cho cuộc sống hôm nay và sự phồn vinh ngày mai. Tôi đi biểu tình để vơi bớt sự cay đắng tích lũy từ nhiều tháng, nhiều năm qua. Cùng đi với tôi là những người bạn đã từng chia sẻ hoạn nạn và chung lưng đấu cật đấu tranh trong nhà tù của chế độ độc tài làm tay sai cho xâm lược Mỹ. Thế là thế hệ lục tuần chúng tôi đã gặp lại nhau, với đầu óc, trái tim và niềm tự hào của tuổi hai mươi, đoàn kết chống lại cuộc xâm lược mới. Khẩu hiệu chúng tôi hô vang là những lời trong sáng, không một chút vẩn đục hận thù. Đó là biểu hiện của một sức mạnh an nhiên, hầu như vui tươi, không một chút sợ hãi. Và chắc chắn là không sợ những cái dùi cui mà chúng tôi đã thấy ngay trước mặt.

Chúng tôi đã nhận lời chính quyền TP.HCM, cụ thể là ông Nguyễn Thành Tài, Phó Chủ tịch Ủy ban Nhân dân, và ông Nguyễn Văn Đua, Phó Bí thư thường trực Thành ủy, đã có nhã ý mời chúng tôi đối thoại. Với hai vị, chúng tôi đã khẳng định là chúng tôi kiên quyết lên án thái độ hiếu chiến, bành trướng chủ

nghĩa của chính quyền Bắc Kinh ở Biển Đông. Chúng tôi cũng nói rõ với các vị không gì và chẳng ai có thể ngăn chặn được sự phấn nộ xuất phát từ lòng yêu nước của nhân dân, bởi đó là sự phấn nộ lành mạnh, chính đáng và cần thiết để bảo vệ đất nước. Đó là sự phấn nộ cứu quốc. Chúng tôi đã yêu cầu Chính phủ và Nhà nước Việt Nam tạo điều kiện để sự công phẫn được thể hiện trong tinh thần trách nhiệm, hòa bình, kiên quyết, toàn diện trong sự tôn trọng trật tự.

Có những tình huống mà im lặng không giúp ta tránh né được hiểm nguy, ngược lại chỉ làm tăng mối họa vì đối phương lầm tưởng im lặng là bạc nhược. Làm sao có thể trông mong vào sự ủng hộ của công luận thế giới nếu ta cấm đoán chính nhân dân ta lên tiếng? Phản ứng ngoại giao tất nhiên là cần thiết, nhưng không đủ để tranh thủ được sự đoàn kết quốc tế mà Việt Nam rất cần trong lúc này. Làm sao mà những người đã từng dựa vào sức mạnh của nhân dân để giải phóng và thống nhất đất nước, ngày nay lại có thể cản ngăn quyền thông tin và hành động của nhân dân?

Trung Quốc đã quyết đẩy mạnh cuộc tiến công quân sự ở Biển Đông. Điều ấy, cộng đồng quốc tế đã thấy nhãn tiền: vậy chúng ta phải lên tiếng mạnh mẽ! Trung Quốc vi phạm mọi thỏa thuận mà họ đã ký kết: chúng ta hãy lên tiếng mạnh mẽ! Hải quân Trung Quốc sách nhiễu, khủng bố ngư dân Trung Bộ trên những vùng biển mà họ đánh bắt từ đời cha ông: chúng ta hãy lên tiếng mạnh mẽ! Hãy lên tiếng trên đường phố, trong hàng quán, tại các trường phổ thông và đại học. Hãy thông báo về số phận những đồng bào bị sách nhiễu, bắt giam, cướp bóc và phá sản trên Biển Đông, phổ biến thông tin trên khắp nước, cho đến mọi vùng sâu vùng xa. Tóm lại: Hãy thông báo trung thực về tình hình cuộc xâm lược ngày càng xấu xa và ráo riết.

Hoàng Sa và Trường Sa là của Việt Nam? Ta không nên tự bằng lòng với những cuộc họp của mấy chuyên gia Việt Nam để khẳng định điều ấy một cách âm thầm với vài chuyên gia quốc tế. Các hội nghị ấy đều quan trọng, nhưng chúng ta cần khẳng định chủ quyền ấy trong các trường học, trong các chương trình sử địa ở cả nước. Tôi rất sững sốt và đau buồn khi thấy trên đảo Lý Sơn, nơi xuất phát của những ngư dân vẫn kiên trì đánh cá ở vùng biển Hoàng Sa, hòn đảo đứng đầu sóng ngọn gió trong cuộc tranh đấu để khẳng định chủ quyền của Việt Nam trên quần đảo Hoàng Sa, con em của họ không được biết gì về địa lý của những hải đảo, nơi mà cha anh của các em bị hải quân Trung Quốc bắt bớ, giam cầm, nhận chìm tàu thuyền. Biết bao tấm bản đồ hành chính Việt Nam còn thiếu vắng đảo Hữu Nhật và Quang Ảnh, những địa danh mang nặng nghĩa tình vì tại đây, tổ tiên của họ trong hải đội Hoàng Sa đã hy sinh!

Tôi rất hiểu vị thế cực kỳ khó khăn và tế nhị của các nhà lãnh đạo Việt Nam mong muốn tránh cho nhân dân mình đã trải qua bao đau thương trong suốt lịch sử dân tộc phải gánh chịu những hy sinh mới. Ai cũng biết Trung Quốc là một cường quốc kinh tế và quân sự có khả năng làm hại và tàn phá to lớn, nhất là đối với những nước lân cận như Việt Nam. Nhà cầm quyền Trung Quốc đã chứng tỏ họ không ngần ngại làm đổ máu Việt Nam: năm 1974, năm 1979, năm 1988. Ngày nay họ vẫn tiếp tục, họ vin vào bất cứ biểu hiện kháng cự chính đáng nào để hành động khiêu khích, giết chóc, phá hủy và chiếm đóng. Những con người đã làm đổ máu chính nhân dân họ, thanh niên của nước họ năm 1989, những con người ấy không biết bản khoán, coi trọng mạng sống con người là gì. Nhưng sợ hãi không đẩy lùi được hiểm họa. Ngược lại, khi bị chó sủa mà anh bỏ chạy, thì nó sẽ đuổi theo anh và cắn anh. Cụ Bùi Thượng 73 tuổi, vô địch lặn nước sâu ở Lý Sơn, rất biết điều ấy: “Gặp một con cá mập lớn, thì phải đối mặt với nó, nhìn trừng mắt vào nó. Có như thế thì nó mới không tấn công”.

Có những thời điểm phải biết đổi mặt. Đó là vấn đề sống còn. Đổi mặt trước hết là nói thật, nói sự thật. Ở Bình Châu và Lý Sơn, tôi đã phỏng vấn những ngư dân ngày ngày phải liều mạng ra khơi. Họ kể rằng họ đã đụng phải những đoàn tàu đánh cá Trung Quốc tới sát đảo 20 hải lý. Những đội đánh cá Trung Quốc tổ chức chặt chẽ, hung hãn, chắc là được sự yểm trợ của hải quân Trung Quốc đóng căn cứ ở Hoàng Sa. Còn ngư dân Việt Nam, tôi không thấy ai nói là cảm thấy được bảo vệ hay yểm trợ! Và khi gặp họa, thì bị bắt, bị giam cầm, bị tịch thu cá mủ và thiết bị, và những món nợ to lớn phải trả. Thân cô thế cô, như ông Tiêu Viết Là, người xã Bình Châu, bốn lần bị Trung Quốc bắt giam. Trợ cấp của Nhà nước hoặc không có, hoặc không thấm vào đâu. Phải anh hùng đến mức nào mới tiếp tục đi khơi ra lộng trong tình hình như vậy!

Những người vợ góa của các ngư dân đã bị mất tích một cách bí hiểm ở khu vực Đá Bông Bay, một thứ “tam giác Bermuda” của quần đảo Hoàng Sa, ngày nay sống đơn độc, hết sức cô độc, vì “quỹ tiết kiệm” duy nhất của họ là người chồng. No đôi là nhờ chồng. Có chị thậm chí tiền không có để xây được một cái “mộ gió” cho chồng. Mùa mưa, không có tiền sửa lại mái dột trên căn nhà một gian trơ trọi. Tiền đâu cho con cái học thêm, mà việc học của con cái là nguồn hy vọng duy nhất cho những người góa bụa đau thương này.

Món tiền tượng trưng hai triệu đồng mà chính quyền thi thoảng ban phát nơi này nơi kia không thay đổi được số phận của họ. Món tiền hàng tỉ đồng mà các đại gia bỏ ra để xây tượng đài ở Trường Sa không giúp gì cho họ sống qua ngày. Phải lên tiếng, phải nói về họ. Họ phải được hưởng một chương trình hỗ trợ chính thức của Nhà nước, một chương trình ưu tiên và tối thiểu cũng phải cung cấp lương thực, nhu yếu phẩm và thuốc men. Con cái của họ phải được học và chăm sóc sức khỏe hoàn

toàn miễn phí. Các cháu các em phải được coi là nghĩa tử quốc gia. Bảo vệ các em, mẹ của các em là bảo vệ biển đảo, là bảo vệ đất nước một cách cụ thể và hữu hiệu.

Trong bối cảnh ấy, tôi lại càng sửng sốt khi thấy chính quyền tìm cách giảm nhẹ trách nhiệm của Trung Quốc. Hãy nói chuyện “tàu lạ” với ngư dân Trung Bộ, họ sẽ sửa ngay “tàu Trung Quốc”. Họ chẳng “lạ” gì, sự thật rành rành đối với họ. Tại sao phải giấu cả tên bọn hung thủ mà không ai không biết? Tại sao còn bắt cả báo chí phải dùng chữ “lạ” ở đây? Cái gì hại đến khả năng tự vệ là có hại cho đất nước!

Nhiều bạn nói với tôi: Trung Quốc không như Mỹ đâu: Họ khôn lắm, nên nguy hiểm hơn nhiều. Không chắc! Đúng là gần kề thì hiểm họa càng lớn và lâu dài, đúng là họ có kế hoạch bành trướng bạo liệt về mọi mặt – kinh tế, quân sự, ngoại giao và tuyên truyền đối nội – nhưng chưa chắc là họ đã cân nhắc đầy đủ những hậu quả của chính sách xâm lược ấy. Các nhà lãnh đạo Trung Quốc có thực là “khôn” không? Leo thang quân sự như vậy, họ đang tạo điều kiện xích lại gần nhau giữa những nước ASEAN mà lợi ích ở Biển Đông bị đe dọa. Sau các sự kiện Tây Tạng, Tân Cương, họ đang đánh mất chút uy tín còn lại đối với công luận quốc tế. Họ mở ra một trận tuyến mới, nghĩa là phải ghìm ở đây những lực lượng, nghĩa là chuyển hướng một phần đầu tư cần thiết cho công cuộc phát triển kinh tế vào một cuộc phiêu lưu tốn kém chắc chắn sẽ làm họ sa lầy. Đã qua rồi cái thời mà họ có thể ngang nhiên chiếm đoạt Hoàng Sa, ngang nhiên đánh chìm tàu tiếp vận của Việt Nam tại Bãi Gạc Ma. Trung Quốc đang phát triển mạnh, song chính sự phát triển ấy đang khoét sâu những mâu thuẫn nội tại, khuếch đại những bất bình đẳng xã hội. Nguy cơ xảy ra rối loạn xã hội không thể dùng đàn áp mà đẩy lùi mãi mãi, và những rối loạn ấy sẽ đe dọa sự phát triển kinh tế mà thực chất là tư bản chủ nghĩa. Không cần phải là nhà

tiên tri cũng thấy được rằng: khó khăn của Bắc Kinh đang ở trước mặt, chứ không phải ở sau lưng. Đó là điều chắc chắn. Và lúc đó, họ sẽ phải trả lời trước nhân dân Trung Quốc, trước những người mà họ sách nhiễu, đàn áp, trấn lột.

Còn một bài học lịch sử nữa mà nhà cầm quyền Trung Quốc muốn quên – như thế không “khôn” tí nào – đó là: Về lâu dài, không thể làm nên điều gì khi họ đi ngược lại ý chí của các dân tộc, bởi vì sức mạnh thực sự nằm trong nhân dân, chứ không nằm trong họng súng, trong số lượng vũ khí. Ở Lý Sơn, tôi có dịp tham dự một nghi thức rất có ý nghĩa, nói lên ý chí của người dân hải đảo. Khi một ngư dân mất tích vì bão biển hay vì lí do bí ẩn nào đó, gia đình nào có khả năng xây mộ và mời thầy cúng, thì tổ chức một cái lễ rất độc đáo, có lẽ có một không hai, để gọi hồn người đã khuất về nhập vào một hình nhân nặn bằng đất sét được phù phép. Hình nhân được an táng trong một cái mộ gọi là “mộ gió”, để thân nhân có thể tới cúng viếng. Mê tín chăng? Có thể. Nhưng không chỉ có thể. Tôi nghĩ việc này có một ý nghĩa sâu sắc: phong tục mấy trăm năm này nói lên ý chí của những người sống, kiên quyết giành lại từ biển cả, từ kẻ địch cái gì quý nhất, mang về cho gia đình, cho đất nước. Đó là thông điệp rất rõ ràng gửi tới kẻ xâm lược: “Dù các người làm gì đi nữa, chúng tôi vẫn gắn bó với những người đi biển, gắn bó với biển, với văn hiến này, với đất nước này. Những điều ấy, không gì, không ai có thể chiếm đoạt được”.

Người dịch: Nguyễn Ngọc Giao

Viết sau ngày 5-6

- Đỗ Trung Quân

Đợi mọi cảm xúc lắng xuống, bây giờ mới có thể ghi lại vài cảm nghĩ của buổi sáng 5-6-2011. Cuộc tuần hành hùng hậu của thanh niên Sài Gòn – Hà Nội.

Tôi đi cùng những người lớn tuổi – cụ giáo sư sử học lão thành Nguyễn Đình Đầu và nhân vật không xa lạ với phong trào đấu tranh đô thị trước 1975 Huỳnh Tấn Mẫm, Lê Hiếu Đằng, Lê Công Giàu, Cao Lập... Để bày tỏ thái độ trước nguy cơ ngoại xâm thì dù tuần hành hay chỉ đứng tham gia trong đám đông, dù già hay trẻ, dù hét to những khẩu hiệu hay chỉ giơ cao nắm tay, nó cũng cùng đều chung mục đích vì Tổ quốc. Nó không như một nhận định hỗn xược với lời lẽ chợ búa, thiếu văn hóa của một blogger còn trẻ (chắc chắn tuổi tác còn chưa ngang bằng với con cái của giáo sư) gọi họ là những lão già đi “sô hàng”. Cụ Nguyễn Đình Đầu, nhà sử học, trí thức 92 tuổi, và những nhân vật đứng dẫn đầu không chấp thứ ngôn ngữ chợ búa ấy, vì thế, tôi không nhất thiết dẫn đường link ở đây.

Tháng 6-2008.

Khi còn lưu trú tại Hoa Kỳ nơi nhà của một người bạn vong niên – dịch giả Hoàng Ngọc Biên – tôi xem cuộc rước đuốc

Olympic Bắc Kinh băng qua Sài Gòn – Việt Nam qua truyền hình VTV 4, khi mà hình ảnh Hoàng Sa – Trường Sa vẫn in rõ thuộc về Trung Quốc trong những áp phích Olympic của Bắc Kinh!!! Cảm giác thật náo nức.

Về lại Sài Gòn. Cuộc biểu tình không lâu sau đó nổ ra. Trước đó ngành văn hóa thông tin đã phải gỡ những banner có nội dung chống Tống, Nguyên, Minh, Thanh khỏi nội dung tuyên truyền trên đường phố “dân ta thuộc sử ta” treo gần Lãnh sự quán Trung Quốc ngà tư Phạm Ngọc Thạch, vì một lệnh từ đâu ai cũng có thể đoán được. Những banner chống Pháp – Mỹ được cho phép giữ lại. Lịch sử là lịch sử. Sự ngạo mạn của các “thái thú” ngày càng lộ liễu và sự nhu nhược nhân danh “tình hữu nghị – hòa bình – ổn định” cũng lộ liễu theo.

Cuộc biểu tình bùng nổ. Những “thái thú” mới ngạo nghệ mở cửa sổ khoanh tay theo dõi cuộc biểu tình bị ngăn chặn từ lực lượng quân sự và công an Việt Nam. Nhiều người trẻ tham gia bị bắt bớ với nhiều lý do khác nhau. Đây là chuyện của ba năm trước.

Hôm nay.

Những ai đã rời cây súng chẳng bao giờ muốn cầm lên nữa trừ một điều duy nhất: Tổ quốc bị lấn át, uy hiếp. Hải đảo, sinh mệnh đồng bào trên biển ngày càng bị đe dọa thì thái độ công dân là không cần ai kêu gọi hay tổ chức. “Ổn định chính trị” như cách nói của nhà cầm quyền phải được hiểu là an dân. Khi lòng dân không an thì cái ổn định vô nghĩa. Chọn xuống đường cùng những người tuổi trẻ hôm nay hẳn những người từng vào sinh ra tử như những nhân vật được kể tên ở trên, không những chỉ gặp lại tuổi trẻ chính mình mà còn là thái độ chia sẻ tình cảm đồng bào. Khác với lần trước, cánh cửa sổ Lãnh sự quán Trung

Quốc khép chặt trong niềm vui ấy. Thật kinh ngạc khi có những người nắm trọng trách người thầy ở cương vị cao trong ngành lại xuất hiện yêu cầu sinh viên những học trò mình giải tán. Giải tán có nghĩa là đừng yêu nước theo cách của mình, phải chờ “yêu nước” theo cách của họ, khi được... cho phép (!!!). Một nền giáo dục như thế, những người trẻ hôm nay còn trông mong được giảng dạy điều gì về đất nước?

Nền giáo dục ấy chính nó sản sinh ra những con người tuổi đời còn trẻ nhưng đủ trắng tráo gọi cuộc tuần hành biểu dương tinh thần Việt Nam trước đe dọa ngoại xâm, trước sự có mặt của những nhân sĩ, trí thức và cả những người từng là cán bộ của chế độ nhưng đầy đủ lòng tự trọng dân tộc, là cuộc “sô hàng”.

Sự vô liêm sỉ ấy không có gì khó hiểu.

“Hàng chục năm nay chúng ta mơ ước xây dựng thành công con người mới xã hội chủ nghĩa. Khủng khiếp thay! Chúng ta đã... thành công!”.

Một câu nhận định hài hước chua chát được truyền khẩu.

Và những kẻ hỗn xược ấy chính là sản phẩm của sự “thành công khủng khiếp!”

8 Juni 2011 – Tagedtheme

- Nguyễn Đình Hà

Sau những ngày sục sôi chuẩn bị cho cuộc tuần hành, băng qua các luồng dư luận, ý kiến về cuộc tuần hành này, chúng tôi – những người đã tham gia và những người đã yểm trợ tinh thần cho cuộc tuần hành đã làm được những điều mà chúng tôi muốn làm.

Xin cảm ơn các bạn – những người đã và đang và sẽ tiếp tục tham gia và yểm trợ cho các cuộc tuần hành ôn hòa. Chính các bạn đã thể hiện được ý nguyện và tiếng nói của mình bằng hành động cụ thể này và vượt qua những ngăn chở, những ý kiến trái chiều, những lời chửi bới, vu khống một cách tục tĩu.

Theo tôi, những điều mà chúng ta đã đạt được nhất trong cuộc tuần hành ngày chủ nhật 5-6-2011 vừa rồi là:

1. Nói lên tiếng nói của người dân Việt Nam với những kẻ đã và đang âm mưu gây hấn với đất nước yêu chuộng hòa bình này.

2. Chúng ta đã thực hiện một cuộc tuần hành hòa bình để phản bác lại những luận điệu tuyên truyền, vu khống rằng cuộc tuần hành sẽ biến thành bạo động. Bằng chính việc làm của mình, không cần nhiều lời lẽ hoa mỹ, chúng ta đã chứng minh

tính chính nghĩa của cuộc tuần hành và sự ôn hòa trong hành xử.

3. Chúng ta đã thực hiện một quyền dân sự – chính trị của công dân, được công nhận và quy định trong hiến pháp và công ước quốc tế mà Việt Nam có tham gia. Đây là một trong những bước tiến lớn trong tiến trình dân chủ hóa quốc gia. Điều này về lâu dài hoàn toàn có lợi chứ không phải là gây bất ổn chính trị – xã hội như những luận điệu tuyên truyền thường thấy. Người dân hoàn toàn có quyền nói lên tiếng nói tập thể của mình thông qua các cuộc tuần hành.

4. Chúng ta đã chứng minh rằng những người tham gia tuần hành hoàn toàn biết suy nghĩ và có chính kiến, chứ không phải là họ bị xúi giục, kích động như những người phản đối tuần hành đã nói. Mặt khác, chúng tôi tham gia chẳng vì ai đó cho chúng tôi tiền, mà chúng tôi cảm thấy điều đó là cần thiết và là việc làm thể hiện trách nhiệm công dân. Trách nhiệm công dân ở đây, không chỉ thể hiện ở những người lính mà còn cả ở những người không cầm súng, yểm trợ tinh thần và vật lực cho tiền phương, tạo động lực và động viên cho tiền phương.

5. Giống như trước đây, khi xảy ra Hải chiến Hoàng Sa năm 1974, người Việt năm châu bốn bể đã cùng hòa thành một, tuần hành chống Trung Cộng xâm chiếm Hoàng Sa. Hay như những người cộng sản tuyên truyền về những đợt biểu tình lớn, tuần hành lớn của học sinh, sinh viên, nhân dân miền Nam thời Việt Nam Cộng hòa nhằm đòi thống nhất đất nước, đấu tranh chống xâm lược hay ủng hộ người lính Bắc Việt. Chúng ta thường nghe quen đó là chiến tranh nhân dân, chiến tranh toàn dân – toàn diện trên mọi mặt trận, trong đó có mặt trận ngoại giao, ngoại giao thì lại có thêm ngoại giao nhân dân. Do vậy, cuộc tuần hành này đã thể hiện “ngoại giao nhân dân” của Việt Nam, thể hiện rõ quan điểm đối ngoại của nhân dân Việt Nam, yểm trợ cho các

hoạt động ngoại giao Nhà nước trong việc bảo vệ quốc gia.

6. Qua cuộc tuần hành, chúng ta đã cho nhiều người biết đến những vấn đề trên biển Đông cũng như những gì đang diễn ra tại quốc gia này một cách đầy đủ hơn. Có một bạn sinh viên trẻ học trường Đại học Kinh tế Quốc dân nói với tôi rằng: “Nhờ có cuộc biểu tình năm 2007, em mới biết đến Hoàng Sa – Trường Sa và quan tâm nhiều hơn đến các vấn đề của đất nước”. Vô hình chung, chúng ta đã gây được sự chú ý của mọi người đối với các vấn đề quốc gia, thúc đẩy họ có sự quan tâm đến hiện tình và vận mệnh quốc gia.

Tuy có nhiều ý kiến trái chiều trước cuộc tuần hành, đó là điều tồn tại khách quan của một xã hội dân chủ, tự do, nhưng tôi mong các bạn đã có ý kiến phản đối hay suy nghĩ thêm về cuộc tuần hành và những điều tôi nói phía trên.

Sự phản biện rất có ích cho một xã hội, “đổi lập là tất nhiên, đổi thoại là tất yếu, mâu thuẫn và giải quyết mâu thuẫn là động lực cho sự phát triển”. Tuy dù các bạn có ý kiến trái ngược nhau, có tranh luận, nhưng xin nhớ các nguyên tắc cơ bản là sự tự do về tư tưởng, sự tự do về chính trị, sự tự do chọn lựa... nhìn chung là các quyền tự do của người khác và hơn hết là sự tôn trọng người khác và các quyền tự do của nhau.

Riêng trong note tới, tôi sẽ viết về văn hóa phản biện, tranh luận nhân tiện các ý kiến trái ngược về cuộc tuần hành ngày chủ nhật 5-6-2011, cũng như về những lời lẽ chửi bới, vu khống một cách hỗn hào, xúc xược trên trang facebook của tôi và các bạn của tôi.

Xin cảm ơn các bạn đã đọc đến dòng cuối này !

Những người yêu nước không có nghị lễ

- Đào Hiếu

Tôi đang được xem rất nhiều hình ảnh mạnh mẽ của người biểu tình, được đọc những ghi chép đầy xúc động của người tham gia. Tôi không đi được vì những câu chuyện thường ngày, câu chuyện của gia đình. Nhưng có lẽ nhờ thế tôi không có cảm giác phấn khích, thậm chí lo lắng câu chuyện trong mơ này sẽ chỉ xảy ra một lần.

Nếu coi ngày 5-6 vừa rồi là một cuộc chơi thì chính phủ của chúng ta là một nhà đầu tư mạo hiểm và chúng ta là những người kêu gọi đầu tư. Vậy nhưng nhiều năm qua đã không có sự đồng thuận này. Nhà đầu tư của chúng ta tỏ ra khó chơi hơn chúng ta tưởng.

Đối phó với kẻ thù thì dễ vì chỉ cần nhớ đó là kẻ thù, chơi với bạn thì dễ vì chỉ cần nhớ đó là bạn. Tại Việt Nam, chơi với chính phủ lại khó vì không biết lúc nào là bạn lúc nào là thù. Khi biểu tình, thâm tâm mỗi người vẫn coi chính quyền là bạn, sẽ làm một cái gì đó giống như là đang lắng nghe và thấu hiểu tâm tư người biểu tình. Nhưng thực tế chính phủ này lại tỏ ra giống một kẻ gây đau thương nhiều hơn là một người bạn, mỗi người vẫn lén lút nhìn người bên cạnh xem có giống một tay công an chìm không. Vì vậy, chính phủ rất khó chơi.

Nhưng dù chính phủ ma mãnh và đáng ghét, người kêu gọi đầu tư (biểu tình) vẫn cần tới nhà đầu tư (chính phủ) vì danh chính và tiềm lực. Làm thế nào tạo để biểu tình trở thành một biểu hiện được ủng hộ chứ không phải bị giám sát tiêu cực?

Có người sẽ trả lời ngay là lòng yêu nước, chống ngoại xâm vào ngày 5-6. Nhưng chúng ta còn cần nhiều hơn thế ở chính phủ này. Chúng ta mong muốn tự do, bình đẳng, các giá trị phúc lợi xã hội và một xã hội ai cũng được thể hiện cá tính của mình... Lòng yêu nước, chống ngoại xâm đã có tác dụng trong ngày 5-6. Đó là một tiền lệ tốt đẹp nhưng rất có thể sẽ bị phí hoài nếu ta cho rằng cùng cách thức đó sẽ áp dụng được cho việc đổi mới thể chế hay yêu cầu dân chủ. Lúc đó bao nhiêu nỗ lực và thiện chí sẽ trở thành phí hoài.

Biểu tình liên tục

Làm thế nào một đứa trẻ có thể xin được một chiếc xe đạp trong dịp sinh nhật của nó? Nó không biết bố mẹ nó thích chiếc xe hay không nhưng nó vẫn có chiếc xe đạp yêu thích. Chắc hẳn đầu tiên nó phải xin **nhiều lần**. Sự lặp lại liên tục rất quan trọng để thuyết phục ai đó và đứa trẻ đã làm rất tốt. Chúng ta biểu tình với tất cả lòng chính trực và tự tin nhưng ai biết sau bảy ngày có gì thay đổi hay không. Một lý do khiến mỗi người tự làm suy yếu mình là thực hiện đơn lẻ, thiếu liên kết. Một cuộc biểu tình đơn lẻ cũng vậy, sẽ dễ bị chìm đi trong khinh thường và bỏ mặc. Nhưng nếu có nhiều cuộc biểu tình với cùng một tính chất và cùng một nội dung, sự chính trực của chúng ta sẽ chỉ tăng lên mà thôi. Cần bao lâu để có một cuộc biểu tình thứ hai – một tháng, hai tháng hay ba tháng? Tôi không biết nhưng hy vọng sẽ sớm xảy ra.

Tìm điểm chung với chính phủ

Làm thế nào để nhà đầu tư cảm thấy gắn kết với người kêu gọi đầu tư? Khi đi biểu tình, chúng ta đang không chỉ chống lại Trung Quốc, chúng ta đang có hai kẻ phải để ý, đó là chính phủ và Trung Quốc. Nhưng tôi cảm giác mọi người quên rằng vấn đề của chúng ta chính là chính phủ chứ không phải Trung Quốc. Ít nhất là vì khi biểu tình lần thứ hai, kẻ đầu tiên chúng ta gặp lại là chính phủ. Thực lòng, nếu là một cán bộ Nhà nước tôi sẽ hạnh phúc hơn nếu có những khẩu hiệu như “Tôi sẽ đi lính”, “Một nửa mảnh đất nhà tôi đủ nuôi chiến sĩ Trường Sa 1 tháng”... kiểu như vậy. Không hề có sự khác biệt giữa lợi ích của người biểu tình và chính phủ trong những slogan đó mà chỉ làm cho mọi người lại gần nhau mà thôi. Không có đổ lỗi hay kết án nhưng vẫn truyền tải đầy đủ lòng yêu nước. Chính phủ sẽ cảm thấy cái đám đông kia không tới trước cửa nhà để chửi họ.

Tại sao tôi lại chú ý tới slogan? Vì những slogan tôi đọc được trên mạng thực sự đụng chạm nhiều tới lợi ích của nhiều bên, hay rất tù mù, tối nghĩa kiểu tuyên huấn XHCN. Các slogan đó có thể làm cho người ta thấy sướng, nhưng không có nhiều lợi ích lắm.

“China’s expansionism in the South China Sea is a threat to South East Asia”

(“Tổ quốc Việt Nam là thiêng liêng, bất khả xâm phạm”)

“Đừng hỏi Tổ quốc đã làm gì cho ta, mà phải hỏi ta đã làm gì cho Tổ quốc thân yêu”

Bạn sẽ không muốn đứng cùng hội này nếu bị hét vào tai những câu như thế. Nếu muốn thuyết phục ai đó, bạn không cần nhắc tới một kẻ thứ ba như Philippines hay nói những câu giống như sách.

Thu hút sự chú ý của những người chưa chú ý

Làm thế nào một đứa trẻ có thể xin ba mẹ cho phép đi chơi với nhà hàng xóm cuối tuần thành công, dù nó đã xin nhiều lần mà không được? Chắc hẳn là vì nó đã được đỡ lời của đứa trẻ hàng xóm, có trẻ hàng xóm xin cùng sẽ dễ dàng hơn. Chúng ta sẽ cảm thấy đồng cảm hơn nếu lần thứ hai lời kéo được 10.000 người tham gia biểu tình thay vì 5.000 như lần một. Tôi nghĩ rằng ngoài thời điểm và sự lôi kéo ra còn cần những slogan đi vào lòng người nữa. Rất khó để lôi kéo một người lạ đọc báo bằng những slogan kiểu như “Việt Nam cần hiện đại hóa quân đội”, nhưng sẽ dễ hơn nếu bạn có một slogan như là: “Tôi có mẹ già nhưng Trung Quốc muốn 900 triệu VND để chuộc tầu”. Đó là sự đồng cảm và rất có thể chính cảnh sát sẽ nhẹ tay hơn vì cảnh sát nào cũng có mẹ già và lương cảnh sát thì không cao. Biết đâu một kẻ hiểu kỳ như nhiếp ảnh gia vì những câu chuyện cảm động đó sẽ trở thành người biểu tình cho lần tiếp theo, rồi những cụ già tập thể dục, ô-tô, xích lô tham gia giao thông... Khi họ đồng cảm, họ sẽ trở thành một người giống như chúng ta.

Gây ấn tượng

Làm thế nào để đứa trẻ xin đi chơi ba ngày với nhà hàng xóm thành công? Một lý do có thể là đã nửa năm rồi nó chưa được đi chơi. Bố mẹ nó nhớ điều đó và sự ấn tượng ngẫu nhiên đó đã giúp nó xin đi chơi dễ dàng hơn. Với một đám đông, chúng ta cũng sẽ có một ấn tượng “giống như” là ngẫu nhiên. Biểu tình Lybia có bánh mì vì bánh mì là biểu tượng cho sự sống, cho việc làm và cũng khiến cho thế giới còn lại thấy người dân Lybia thiếu ăn như nào. Ngày 5-6 chúng ta có biểu tượng cướp biển trên nền cờ Tàu và sẽ được nhắc tới mãi. Tôi thích cái đó và giá như biểu tượng này xuất hiện với tần suất dày đặc hơn trong các cuộc biểu tình lần sau (in lên áo), cầm biển gơ cao hay bất cứ thứ gì. Nó sẽ

là một hình ảnh đồng nhất và truyền tải hiện thực. Tượng tượng 10.000 người mặc 10.000 chiếc áo cướp biển, sức thu hút lớn tới mức có thể các bạn Philippines cũng sẽ đặt mua nó từ Việt Nam. Chính phủ của chúng ta cũng sẽ ấn tượng mạnh mẽ hơn về sức mạnh nhân dân. Với một biểu tượng, chúng ta không cần cứ phải biểu tình mới trưng nó ra. Nó có thể xuất hiện bất cứ lúc nào tại bất cứ đâu.

Là một người không tham gia, tôi lo sợ rằng hào khí đó sẽ trở thành một câu chuyện đơn lẻ. Như vậy thì 90 triệu dân còn lại như chúng ta sẽ nhanh quên ngày đó. Hy vọng theo một phương thức nào đó, người biểu tình và chính phủ sẽ xích lại gần nhau hơn, nâng cao sức mạnh cả nước. Nếu như có thể biểu tình liên tục, có tính thu hút những người chưa biểu tình, thu hút chính phủ và gây ấn tượng mạnh bằng những hình ảnh nhiều cảm xúc, phong trào sẽ không chết.

Tỉnh táo!

- Tuệ Hoan

Ngày 5-6-2011 cũng qua rồi, dư âm và tàn vị còn mãi trên những trang Facebook cũng như blog. Nhìn lại ngày hôm qua, rút ra được mấy điều như sau:

1. Sự xuống đường của mấy ngàn người đã giải tỏa được một số vấn đề:

- Giới trẻ, thanh niên được giải tỏa bức xúc và thể hiện tình yêu nước.

- Nhơn đơn nhìn chung quên đi nhọc nhằn của lạm phát trên 20% trong 6 tháng đầu năm.

- Cụ (hoặc con) Rùa (hoặc ba ba) Hồ Gươm được yên thân nghỉ ngơi một thời gian dài (có khi bị quên lãng, bọn nhậu mang ra mần thịt cũng không chừng).

- Nhà nước thử phào nhẹ nhõm vì rầm trong nhơn đơn đã được giải tỏa, tháo gòi cho xì một cách nhẹ nhàng nhưng không thúì (có lẽ do nhơn đơn dạo này ăn rau nhiều nên ruột già hơi bị sạch).

- Chắc rằng các chú Chệt lần đầu tiên có cảm giác sợ hãi màu đỏ, dù chung màu cờ của mấy chú ấy.

2. Tuần hành diễn ra hết sức khéo léo và thành công ngoài mong đợi:

- Nếu ai đó tự tin rằng tụ tập ôn hòa lần này khởi phát tự do, không chú ý thì làm bỏ mẹ. Nếu các cụ trên cao không mất ngủ, mất ngủ thì bố nhà em cũng không dám bỏ ra đường ngày chủ nhật, mà ở nhà phụ vợ cho con bú.

- Báo chí vẫn là công cụ đắc lực của Đảng trong việc bơm, tháo, thắt, bít cảm xúc yêu nước của dân Việt nhà ta. Cái này phải chấm điểm 10 cho Ban Tuyên giáo.

- Việc tập hợp một số ít người như trên chứng tỏ nhân tài đất Việt vẫn luôn hiện hữu đâu đó trong đám áo đỏ, áo xanh, hoặc thường phục đi loanh quanh.

3. Những cái được:

- Trung Bông anh hùng đã nhận được thông điệp của hơn 100 triệu dân Việt Nam.

- Tinh thần yêu nước, thương nòi đã được chứng minh là đang còn hiện hữu dù cho lạm phát, thất nghiệp, phân hoá giàu nghèo gia tăng. Chứng minh rằng người Việt không hề hèn.

- Lực lượng an ninh, cảnh sát xử sự mềm dẻo, rất văn hóa, khéo léo và đã hoàn thành tốt nhiệm vụ được Đảng và Nhà nước giao phó (riêng cá nhân em xin cảm ơn các anh đã cực nhọc trong ngày nghỉ để bảo vệ cho cuộc tuần hành diễn ra tốt đẹp). Đặc biệt, lực lượng an ninh đã thành công trong việc loại bỏ các

thành phần phản động trước ngày tuần hành, khiến cho cuộc tuần hành bày tỏ lòng yêu nước trở nên hỗn nhiên và trong sáng đến vô cùng.

- Có rất nhiều phóng viên, nhà báo từ chuyên nghiệp đến nghiệp dư tác nghiệp, tuy nhiên kênh Facebook, blog trở thành kênh truyền thông chính tương thuật trực tiếp với núi thông tin, hình ảnh đồ sộ => dân ta có năng khiếu làm báo và khoái làm báo đến ghê hồn (nếu em là đại biểu Quốc hội, em sẽ đề nghị Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội cho phép xuất khẩu nhân sự hành nghề báo sang các nước phát triển để thu USD về cho đất nước chúng ta).

- Những người xuống đường mặc đồ đỏ, cầm cờ đỏ, mang ảnh Bác, nên các bác Việt Tân hay hoặc các thể loại màu sắc khác không có chỗ để dây máu ăn phần. Cái này em cho là hay nhất đây nà.

- Hà Nội 300, Sài Gòn 3000 hơn, cộng lại là 3300 hơn. Hà Nội kết thúc sớm, Sài Gòn quá trưa. (Hôm nay em không mua đề con này, thiệt đáng tiếc). Cho thấy Sài Gòn luôn đi trước, về sau (lời của bác Sáu Dân lúc còn sống) xứng đáng là đầu tàu của cả nước (dù là đang nằm ở khúc đuôi).

- Lần đầu tiên các bác Thông tấn xã Việt Nam – tiếng nói chính thức của Nhà nước – cũng lên tiếng dù bác ấy phải chơi chữ, đính chính lung tung, nhưng cuối cùng vẫn là mục đích chính cho nơn đơn ở những nơi không có tụ tập ôn hòa được biết rằng hôm 5-6-2011 ở Sài Gòn, Hà Nội có một số ít người lớn đi ngang qua sứ Tàu đã bày tỏ rất ôn hòa (không có chửi lộn) rằng dân Việt chúng em rất là yêu nước thương nòi. Đây là cái rất bị được của truyền thông Việt Nam, trong tình thế như vậy mà Thông tấn xã hết sức sáng tạo để 700 đầu báo còn lại có chữ mà

đăng. Cuối năm nay, em sẽ gửi thư đề nghị trao giải Nobel báo chí cho Thông tấn xã Việt Nam. Tự đáy lòng, cho em được cảm ơn Thông tấn xã Việt Nam thêm một lần nữa, các anh đã hoàn thành xuất sắc sứ mệnh của mình.

- Cuộc tuần hành là hành động hết sức thiết thực để kỷ niệm 100 năm ngày thanh niên Nguyễn Ái Quốc bôn ba tìm đường cứu nước 5-6-1911 – 5-6-2011.

4. Những cái chưa được:

- Các bạn tham gia tuần hành không chịu mang theo nước uống và rexonax.

- Trước khi tuần hành diễn ra, rất nhiều bác lên tiếng can ngăn, thậm chí chụp mũ phản động làm nhụt chí đội hình. Sau khi tuần hành diễn ra, một số bác có tên tuổi lại đi bới móc, chê bai lực lượng an ninh, cảnh sát. Xin nói thực lòng, họ – những người cảnh sát đã làm rất tốt nhiệm vụ của mình. Chứng tỏ, người Việt khó bỏ được tính hay chia rẽ vốn ăn sâu trong máu Lạc Hồng.

- Các bạn tham gia tuần hành phần lớn mặc áo đỏ, số còn lại chơi tùm lum màu (trong đó có Mít Tờ Đố – đi tuần hành mà như đi ăn cưới).

* Kết luận:

- Cuộc tuần hành đã thành công rất tốt đẹp, các bên: Nhà nước và nhơn đơn đều “win and win”. Và bây giờ chúng ta quay trở lại công việc thường nhật: sinh viên học sinh tiếp tục đi học, công nhân viên tiếp tục đi làm, tiểu thương hay đại thương tiếp tục buôn bán, luật sư tiếp tục cãi, bác sĩ lại mổ xẻ, cave tiếp tục

tiếp khách... mỗi người mỗi việc, tuần sau chờ đại xuống đường nữa nha, không ai gỡ đầu nha.

- Cuối cùng, cho phép em được ôm 3300 con người đã xuống đường hôm qua. Cho phép em được tận tay lau mồ hôi cho các đồng chí cảnh sát đã cực nhọc giữ cho cuộc tuần hành thành công tốt đẹp. Cho phép em được hôn lên má (hoặc bất kỳ chỗ nào có thể) đối với các em gái xinh đẹp đã không ngại nắng mưa, không tiếc một ngày chủ nhật trong nhà nghỉ cùng bạn trai (tình nhân)... để xuống đường thể hiện tình yêu nước (thứ tình thiêng liêng và đôi khi rất khó bày tỏ trong cuộc sống hiện hữu).

Một lần nữa, tôi yêu Việt Nam. I love Việt Nam. Ngộ ái Việt Nam.

Thư ngỏ của ông Lê Hiếu Đằng gửi ông Đinh Thế Huynh

Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

TPHCM ngày 12 tháng 6 năm 2011,

Kính gửi: Ông Đinh Thế Huynh, Ủy viên Bộ Chính trị, Trưởng ban Tuyên Giáo Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam, Chủ tịch Hội nhà báo Việt Nam

Thưa ông,

Tôi là Lê Hiếu Đằng, nguyên là Phó Tổng Thư ký Hội Sinh viên Sài Gòn nhiệm kỳ 1966-1967, nguyên Phó Tổng Thư ký Ủy ban Trung ương Liên minh các Lực lượng Dân tộc Dân chủ và Hòa bình Việt Nam trong thời kỳ chống Mỹ, là Phó Chủ tịch Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trong 20 năm (1989-2009), là đại biểu Hội đồng Nhân dân TPHCM khóa IV và khóa V. Sở dĩ tôi giới thiệu hơi dài dòng với ông như vậy để ông thấy rằng là lá thư này gửi ông không phải là của một kẻ xấu, càng không phải là của một kẻ phản động như bộ máy tuyên truyền thường hay hô hoán, mà là của một người có đầy đủ tư cách để viết lá thư này cho ông.

Thưa ông,

Đã một tuần qua sau cuộc biểu tình tuần hành của nhân dân Hà Nội, nhân dân Sài Gòn – TP.HCM lên án hành động hiếu chiến, ngang ngược của nhà cầm quyền Trung Quốc tại vùng lãnh hải thuộc chủ quyền của Việt Nam bất chấp luật pháp quốc tế, bôi bẩn và xé toang mười sáu chữ vàng mà lãnh đạo hai nước thường xuyên nhắc đến. Tôi đợi một tuần qua để cơn giận dữ, lòng phẫn nộ và khinh miệt của tôi lắng xuống để ngồi bình tĩnh viết thư này cho ông để kịch liệt lên án và phê phán cách thức và nội dung đưa tin sai sự thật hoặc nói cách khác tránh né sự thật một cách trắng trợn của TTXVN về các cuộc biểu tình tuần hành của nhân dân TP Hà Nội và nhân dân Sài Gòn – TP.HCM, mà xét đến cùng là trách nhiệm của ông với tư cách người lãnh đạo cao nhất của bộ máy thông tin tuyên truyền của Đảng và Nhà nước hiện nay. Hơn nữa, ông còn là chủ tịch Hội Nhà báo Việt Nam, chắc hẳn ông hiểu rõ thiên chức (tôi không dùng chữ chức năng) của nhà báo là phải thông tin trung thực, chính xác và khách quan về các sự kiện đã xảy ra, thực hiện quyền được thông tin chính đáng, một quyền cơ bản của người dân. Tôi không hiểu các hội viên Hội Nhà báo Việt Nam suy nghĩ như thế nào về việc làm này của ông chủ tịch của họ? TTXVN thông tin rằng chỉ có những cuộc “tụ tập” của “một số ít người” trong sáng ngày 5-6 ở Hà Nội và Sài Gòn – TP.HCM, vậy thì tôi xin mời ông, các vị lãnh đạo Ban Tuyên Giáo Trung ương, Bộ Thông tin – Truyền thông, TTXVN hãy xem các hình ảnh chụp được, các đoạn video clip trên các trang mạng (chắc hẳn các ông đều có phương tiện và khả năng sử dụng được) và nhất là vào hỏi nhân dân đang cư ngụ ở chung quanh tòa lãnh sự Trung Quốc, trước nhà thờ Đức Bà, Dinh Thống Nhất (Dinh Độc Lập cũ) và các đường Đồng Khởi, Lê Lợi, chợ Bến Thành, v.v... xem đó chỉ là cuộc tụ tập của một số ít người hay biểu tình tuần hành của đông đảo quần chúng? Hoặc có thể hỏi lực lượng công an, cảnh sát chìm nổi phải mướn

mồ hôi mà vẫn không cảm được làn sóng người như nước vỡ bờ sáng hôm ấy.

Cái tai hại nhất là việc thông tin sai sự thật trắng trợn của TTXVN, biến các cuộc biểu tình tuần hành thật sự trở thành chỉ là những cuộc tụ tập đông người, đã làm cho nhân dân trong nước, nhất là ở hai thành phố Hà Nội và Sài Gòn – TP.HCM, cũng như dư luận nước ngoài càng tin rằng những thông tin chính thức từ TTXVN, cơ quan thông tin chính thức của Nhà nước, đều là nói láo, đổi trắng thay đen. Nói như cách khá tế nhị tuy đầy tính phê phán của GS Ngô Bảo Châu về việc xử án TS Cù Huy Hà Vũ: “Có cố tình làm mất thể diện quốc gia, chắc cũng khó mà làm hơn mấy ông bà này”. Trong vụ việc thông tin sai sự thật này, “mấy ông bà này” là ai, ông cũng hiểu rồi. Nếu không phải là ông trực tiếp chỉ đạo việc này thì với vai trò lãnh đạo cao nhất của công tác thông tin – truyền thông của Đảng-Nhà nước, dù sao ông cũng phải chịu trách nhiệm.

Tôi cho rằng việc làm này là phá hoại uy tín, thanh danh của Đảng và Nhà nước nghiêm trọng, nên tôi đề nghị cần có sự kiểm điểm nghiêm túc để về sau không còn những sự việc đáng tiếc, đáng xấu hổ này xảy ra nữa. Ông thấy không, dù các ông cố làm giảm nhẹ quy mô, mức độ các cuộc tuần hành biểu tình để làm yên lòng Trung Quốc nhưng họ có thèm để tâm đến đâu. Việc tàu thăm dò dầu khí Viking II bị tấn công càng chứng minh thái độ hung hãn, bất chấp dư luận của Trung Quốc trong việc xâm phạm vùng biển Việt Nam.

Tôi hy vọng ông có đủ lương tâm và trí tuệ để chỉ đạo Thông tấn xã Việt Nam không lặp lại sai lầm cũ khi đưa tin về cuộc biểu tình sáng hôm nay, 12-6-2011, của nhân dân Hà Nội và Sài Gòn – TP. HCM, phản đối Trung Quốc cưỡng chiếm Hoàng Sa và một phần Trường Sa, lên án việc Trung Quốc xâm nhập lãnh hải Việt

Nam, đe dọa ngư dân Việt, phá hoại cáp thăm dò địa chấn của các tàu Bình Minh 2 và Viking 2.

Dù sao tôi cũng ghi nhận mặt tích cực của bản tin TTX là đã xác nhận đây là một hành động biểu thị lòng yêu nước, trong hòa bình và trật tự của nhân dân TP Hà Nội và Sài Gòn – TPHCM.

Do quá bức xúc nên lời lẽ trong thư này có thể làm ông và một số vị lãnh đạo khác không hài lòng, mong ông và các vị thứ lỗi và thông cảm cho.

Trân trọng,

- Lê Hiếu Đằng

Thấy ghét thì phải hét lên!

• Dino Trung

Năm 2003, lần đầu tiên trong đời tôi đi biểu tình. Có khoảng 1000 người tập trung trước Đại sứ quán Mỹ ở Hà Nội, với rất nhiều biểu ngữ phản đối cuộc chiến tranh của Mỹ tấn công Iraq. Vừa xong tiết học chán ngắt ở giảng đường, tôi vội về nhà để vẽ biểu ngữ trên cái bìa giấy cứng, nội dung có hai câu: “Hãy để những người lính trở về nhà!” và “Không giết hại thường dân vô tội”. Dĩ nhiên chiến tranh vẫn xảy ra, mặc dù tôi cũng không thích chế độ độc tài của Saddam, nhưng đã có hàng nghìn người lính và người dân vô tội đã chết trong cuộc chiến tranh này. Một người bạn của tôi bảo: “500 người Iraq chết cũng không bằng sứt một mẩu nhỏ ở đầu ngón tay!”. Hiểu ở một góc độ nào đó, anh ta có vẻ đúng. Tôi chả biết nước Iraq thế nào, tôi chả biết người Iraq ra sao, nhưng tôi thấy ghét chiến tranh, tôi không thích khi thấy trên truyền thông có nhiều hình ảnh phụ nữ và trẻ em chết nhiều như thế.

Tôi đi, vì tôi yêu hòa bình. Có được không?!

Bốn năm sau, tôi xuống đường đi biểu tình lần thứ hai trong đời. Đó là những ngày mùa đông năm 2007. Trung Quốc tuyên bố thành lập Tam Sa và thè ra cái lưới bò muốn liếm hết Biển Đông. Mặn phết đấy. Sự việc này đã đẩy lên bức xúc của người

Việt Nam, và một phong trào chống tàu khựa nổi lên trên mạng Internet và đặc biệt đã thông qua trang mạng xã hội khi ấy là blog Yahoo 360 để biến thành lời kêu gọi tuần hành biểu tình để phản đối. Số người tham gia cũng phải tới con số nghìn người, với một màu đỏ rực của sắc áo và cờ sao vàng. Năm ấy có rất nhiều biểu ngữ, có rất nhiều hình ảnh đẹp mà bây giờ có thể xem lại trên mạng. Có lẽ đã bao nhiêu năm rồi Việt Nam mới có một cuộc biểu tình như thế. Không những ở trong nước là Hà Nội và Sài Gòn mà biểu tình đã đồng loạt nổ ra tại nhiều nước khác như Mỹ, Pháp, Anh, Ba Lan... Lần ấy an ninh Việt Nam ra tay khắc nghiệt, từ những dùi cui ngay tại cuộc biểu tình cho đến một loạt các trấn áp sau đó. Rất nhiều người đã bị bắt và còn bị gây khó khăn đến tận bây giờ.

Này, yêu nước có phải là một cái tội không?!

Lại đúng sau bốn năm, với sự kiện ngày 5-6-2011 vừa qua tôi xuống đường để đi biểu tình lần thứ ba trong đời. Nhưng lần này cảm giác và suy nghĩ của tôi có nhiều khác biệt. Lời kêu gọi trên mạng có trước đấy một tuần nhưng xem ra tôi hơi đứng đưng. Tôi nhớ lại thời kỳ của năm 2003, với một sự nhiệt huyết của tuổi trẻ. Tôi nhớ lại thời kỳ của năm 2007 với biểu hiện trong sáng rồi bị dập vùi. Còn bây giờ, tôi cũng như nhiều người khác, ngồi nhìn lời kêu gọi trên màn hình máy tính, trong lòng không gợn sóng. Người ta gọi như vậy là trưởng thành ư?! Sự hiểu biết ít hay nhiều của con người không phụ thuộc vào thời gian mà họ sống, còn cảm nhận – có người cả đời cũng không thể hình thành.

Tôi ủng hộ những người xuống đường, và tôi không có ý kiến với những người im lặng. Nhưng tôi thích và muốn lên tiếng với những người phản đối.

- Xúi giục, lôi kéo, kích động ư? Hãy nói những điều đó với

bọn trẻ con nếu bạn muốn lừa chúng. Tôi coi cả những người đã sống lâu mà thiếu hiểu biết cũng là trẻ con.

- Đây là việc riêng của Nhà nước ư? Nhà nước là một dạng chính thể, được sinh ra để làm công tác quản lý. Còn “Tổ quốc” thuộc về Nhân Dân.

Nhỏ toẹt sự thật ra, thì tại sao chính quyền lại cấm đoán biểu tình đến vậy? Làm cho các đồng chí Tàu khựa mất lòng là một điều nhỏ thôi. Điều sâu kín mà người ta sợ nhất, đó chính là “thói quen” sẽ hình thành trong dân chúng. Ở các nước văn minh, người ta có thể xuống đường để phản đối một chính sách nào đó của chính phủ mà họ thấy không hợp lý hợp tình. Đó là một cư xử rất có tính xây dựng chứ không phải phá hoại. Bởi khi có sự tương tác giữa các bên có liên quan về quyền lợi và nghĩa vụ thì kết quả bao giờ cũng tốt hơn. Đó là một câu chuyện khá dài về dân chủ.

Nhưng năm nay tôi cho rằng chính quyền cũng không muốn cấm hẳn, hoặc là không thể làm rắn hơn. Bởi sự phản ứng của chính quyền Việt Nam lần này khác hẳn với năm 2007. Báo chí đã được đưa tin về các xung đột, thậm chí còn cho giật tít với khẩu khí rất mạnh. Xem ra, đó cũng là một bước tiến đáng khen rồi. Dĩ nhiên, thể trận ngoại giao quá nhiều lắt léo, trên bàn hội nghị Shangri-la ở Singapore thì tướng Thanh, tướng Vịnh cương nhu cũng được dễ hơn khi ở hậu phương một số báo chí hàng đầu Việt Nam đã được phép “chiến đấu”, và hai cuộc biểu tình ở Hà Nội và Sài Gòn vẫn được diễn ra dù luôn trong tình trạng được kiểm soát mức độ. Hãy cứ tạm coi mình như một con cờ để họ sử dụng đi, trong trường hợp mà quyền lợi của bạn đang nằm trong đây thì sao phải nghi! Nếu chính quyền muốn cấm đưa tin, dẹp biểu tình có được không? Ờ hay, chuyện đó với những người cộng sản dễ như trở bàn tay!

Biểu tình có thể nguy hiểm. Không phủ nhận điều này. Nhưng biểu tình cần diễn ra. Nó có ích lợi cả trước mắt và lâu dài. Hai cuộc biểu tình vừa qua đã diễn ra quá ôn hòa, thật may mắn vì điều này. Đừng có nghĩ rằng ai cũng có điều kiện ngồi trước máy tính truy cập mạng và đọc các nguồn thông tin nhiều chiều để có thể biết đến sự thật. Nhiều người Việt Nam hoàn toàn còn chưa biết Hoàng Sa đã mất vào tay Tàu khựa từ năm 1974, các mốc biên giới trên bộ đã chịu thiệt thòi và lãnh hải hiện nay đang bị xâm phạm thế nào.

Biểu tình có đòi lại được đảo không? Trước mắt thì là không. Vậy biểu tình làm cái đểu gì? Đến đây thì tôi không muốn trả lời nữa.

Đêm trước ngày biểu tình, tôi ngồi với vài người bạn và anh bạn Tie Suc có hài hước rằng “nhiều người vốn cũng có tí hay ho trên mạng có nói rằng, yêu nước bây giờ là đi xe ra phố không được bấm còi!”. Đúng đấy, việc đáng làm như thế thì yêu nước rồi còn gì. Và còn nhiều việc khác phải làm nữa, như học giỏi này, kiếm tiền này để xây dựng nước nhà vững mạnh, quân đội hoành tráng (!!!). Nhưng đó là những việc bạn nên làm cả đời, còn biểu tình, nó là việc của một thời điểm. Nữ nhà thơ Dạ Thảo Phương đưa con trai của mình cùng đi biểu tình, trong bài viết của chị, tôi thích một ý nhất, đó là dạy cho con biết phản ứng về một hành động xấu. Bạn đồng nghiệp Codet Hanoi của tôi thì nói rằng “cũng chẳng hay ho gì cái chuyện diễu hành trên phố, nhưng đi thì cứ đi thôi!”. Vâng, đi thì cứ đi thôi, ở nhà thì cứ ở nhà thôi. Đâu có ai ép buộc, lôi kéo, xúi giục!

Kích động thì có đấy! Những ngư dân Việt Nam bị tàu lạ khựa bựa chèn ép, cảm đoán, thậm chí đã cướp tài sản rồi hành hạ trong suốt thời gian dài vừa qua. Họ có lý do để nổi giận! Họ có lý do để phản kháng. Còn chúng ta phải đợi Tàu khựa sọc lưới

lê vào nỗi cơm của mình mới lên tiếng hay sao?!

Vâng, tất cả bọn tôi đã ăn cơm nhà rồi đi vắc tù và hàng tổng!

Vâng, chúng tôi thừa thời gian, thừa cơm, hào huyền, lắm chuyện, rách việc...!

Ờ, thì thế đều nào chả được!

Thế khi Tàu khựa tấn công thì những người biểu tình, những người “nói to nói nhỏ” yêu nước có cầm súng ra trận không? Xin đừng hỏi mãi nhưng câu ngây thơ như thế nữa được không? Ờ hay, tôi đang hỏi anh mà?! Dạ vâng, thế iem xin giả nhời: Ở một đất nước có quân đội thì nghĩa vụ của họ là bảo vệ Tổ quốc cả trong thời bình và khi có chiến tranh. Họ được nhân dân bỏ tiền ra nuôi để làm việc ấy. Trong thời bình thì chỉ cần quân đội đủ thị uy, nhưng khi chiến tranh xảy ra thì tổng động viên tất cả phải ra chiến trường. Quyết định vậy đi nhé! Súng kê vào đầu thì không muốn cũng phải đi! Trừ khi có tiền có quyền vượt biên về miền cực lạc!

Chiến tranh đau thương lắm, có biết không hả?! Đừng bao giờ hỏi những câu hiển nhiên như thế nữa.

Chính quyền từng đánh đồng “yêu nước” là “phản động” qua những lần biểu tình lần trước. Nhưng một số bạn trên mạng cũng đừng có ngây thơ lải nhải “biểu tình” là “muốn chiến tranh”. Chiến tranh không dễ xảy ra đến thế. Nó không phải muốn mà được, không phải tránh mà dễ thoát.

Mỗi người có cách biểu hiện của riêng mình. Chưa nói đến yêu nước hay không. Chi nhân có cuộc biểu tình ôn hòa phản đối Trung Quốc này tôi muốn nói dài dòng như rứa chỉ bởi đã đọc

những lời lẽ khiến tôi muốn nhếch mép.

Bốn năm sau cuộc biểu tình năm 2007, người ta vẫn còn nhắc đến nó. Nhiều năm sau cuộc biểu tình năm 2011 người ta sẽ còn nhắc đến. Xuống đường sát cánh với nhau hay can ngăn phản đối đều đã đi vào lịch sử theo những cách khác nhau. Tôi chưa thấy một ai sau khi đi biểu tình về nói lời hối tiếc. Đã ba lần tôi xuống đường và chưa một giây phút nào tôi phải ân hận vì điều đó.

Người Việt Nam yêu bóng đá lắm, ngồi trong sân vận động quốc gia giữa 40.000 người là một biển màu cờ sắc áo hò hét cổ vũ cho đội tuyển thân yêu. Rồi khi chiến thắng là đổ ra tràn ngập phố phường! Những cảm giác đó sướng lắm.

Bạn không cần phải hô khẩu hiệu, không cần phải mặc áo cờ đỏ sao vàng. Cứ mặc đồ bình thường thôi nếu bạn muốn thế, cứ im lặng đi giữa mấy trăm người thôi nếu bạn muốn thế, nhưng bạn sẽ vẫn có cảm giác khác lắm. Xung quanh bạn có những người già, người trẻ, con trai con gái... họ hát quốc ca, họ lên tiếng phản đối những hành động xấu, họ đấu tranh cho hiện tại và tương lai của chính họ, gia đình họ và đồng bào của họ.

Thấy ghét thì phải hét lên, cảm giác đó cũng sướng lắm!

Hạt giống dân chủ đã lớn lên và kết trái

• Quách Tuấn Phương

Năm 2008, khi đang là sinh viên còn học ở Thành phố, tôi chứng kiến một số anh chị đã cầm tấm băng rôn ngay Nhà Hát Thành phố. Tấm băng rôn họ cầm đã để lại trong tôi nhiều suy nghĩ. Những vòng tròn trên cờ Olympic thay thế bằng những chiếc còng số 8. Hành động của nhóm anh chị này đã khiến cho tôi, một người Triều Châu 5 đời ở Việt Nam, có những cảm xúc mạnh. Tôi tìm hiểu và biết họ là những người thuộc Câu lạc bộ Nhà Báo Tự Do.

Sau đó thì chuyện chào đón đoàn rước được từ Trung Quốc chạy qua Việt Nam. Nhìn những người đi chào đón và một số ca sĩ tham gia việc này thì các hia của tôi bảo: “Sài Gòn đã mất tên bây giờ thì dân chúng mất hết đầu óc suy nghĩ và sắp đến là sẽ mất nước”. Mấy chế của tôi thì rầy hia tôi là nên kín miệng. Sau đó thì việc thi cử cuốn lấy tôi. Ra trường về lại quê nhà làm trong một bệnh viện. Tôi thấy hia của tôi nói có lý. (hia = anh, chế = chị – Dân Làm Báo chú thích).

Tôi trở lại trường học Đại học Y Dược chuyên khoa 1 nhằm lúc các bạn sinh viên thanh niên đi biểu tình chống nhà nước Trung Quốc xâm lấn lãnh thổ Việt Nam. Tôi không thể yên lặng được nữa cũng chẳng có các hia, các chế của tôi để nói chuyện

hay cấm cản gì được. Tôi muốn nói lên cảm nhận của cá nhân tôi.

Năm 2008 từ một số các anh chị phản đối chuyện nhà nước Trung Quốc vi phạm lãnh thổ Việt Nam và vi phạm nhân quyền mà sau đó bị Đảng và Nhà nước trấn áp. Đến giữa năm 2011 thì có hàng ngàn người đi biểu tình chống nhà nước Trung Quốc. Công khó ngày xưa của các anh chị trong Câu lạc bộ Nhà Báo Tự Do bây giờ đã có kết quả. Họ gióng lên hồi chuông và người dân Thành phố đã thức tỉnh. Sáng chủ nhật hôm ấy, khi hia của tôi đưa máy chụp hình ra chụp nhóm người này trước Nhà Hát Thành phố thì bị mấy anh công an đến xua đuổi và đòi thu máy nhưng sự kiện ngày 5-6-2011 cũng ở trước Nhà Hát Thành phố chả có ai đòi thu máy. Công an cũng biết sợ người dân phản ứng.

Người ta có thể đàn áp một nhóm nhỏ ít người chứ không thể đàn áp một đám đông hàng ngàn người. Nhưng nếu không có sự can đảm của các anh chị ngày xưa ấy thì ai sẽ gieo những hạt mầm về dân chủ về quyền làm người cho thành phố này, cho đất nước này. Số phận của những người phản đối nhà nước Trung Quốc thì thật đau lòng: Người bị tù, người đang chịu khủng bố, người đi lưu vong. Nhưng việc họ làm đã thức tỉnh hàng triệu con tim. Như vậy thì công khó của các anh chị Câu lạc bộ Nhà Báo Tự Do đã đem lại một kết quả hơn mong đợi của họ và của cả dân tộc.

Có một chị nào đó ở Hải Phòng, ngồi tại nhà căng khẩu hiệu: “Hoàng Sa – Trường Sa là của Việt Nam” mà bị bắt đi tù. Thế nhưng ngày 5-6-2011 thì cái khẩu hiệu ấy tràn ngập trên đường phố Sài Gòn – Hà Nội. Tràn ngập trên các phương tiện truyền thông. Chị ấy đi tù vì khẩu hiệu này nhưng hành động đó đã đưa cái khẩu hiệu đến với cả đất nước. Không ai dám nói cái khẩu hiệu đó là sản phẩm phản động hay văn hóa ngoài luồng. Tôi cũng đã làm một khẩu hiệu như vậy treo trong phòng của tôi

trong Ký túc xá Ngô Gia Tự.

Tôi kể cho các bạn nghe chuyện này: Tết vừa rồi, các hia các chế của tôi tìm về quê hương tổ tiên bên Trung Quốc. Đường đi vô cùng khó khăn, các hia, các chế tôi kể lại bà con của chúng tôi bên Hoa Nam nghèo khổ lắm. Rất nhiều người chưa biết biển là gì. Họ hàng nhà tôi than thở là chúng tôi tản lạc nhưng còn có tiền về quê thăm họ chứ họ không có tiền để đi đâu. Hia tôi thấy tội nghiệp bỏ tiền ra dẫn mấy ông bà cụ già đi ra coi biển cách nhà của họ 300km thôi. Khi thấy biển thì cú của tôi nói là giờ chết cũng được. Nghe thảm thương chưa các bạn. Cuộc sống của họ vô cùng điêu linh.

Các bạn ơi, thức tỉnh đi các bạn ạ. Người dân Trung Quốc cũng bị chính nhà nước Trung Quốc bỏ rơi thì xá gì các bạn vốn bị người Trung Quốc coi khinh và cho là kẻ hay phản bội họ. Dòng họ của tôi đã 5 đời đi lưu vong rồi. Tôi ăn cơm Việt Nam, uống nước Việt Nam, dòng máu trong người của tôi là dòng máu Việt Nam như các bạn. Tôi không thèm học tiếng Quan Thoại. Tôi chỉ muốn nói tiếng Việt. Khi quân đội Trung Quốc tràn sang xâm lấn Việt Nam thì tôi sẵn sàng bỏ áo blouse để cầm súng bảo vệ đất nước này. Đất nước hiền hòa tốt bụng che chở 5 đời dòng họ nhà tôi. Các bạn ơi, chúng ta cần phải phân biệt dân nghèo ở Trung Quốc và tập đoàn tội ác đang cầm quyền ở Bắc Kinh nhé! Cái tập đoàn tội ác đó gây nên nhiều thảm họa cho nhân dân Trung Quốc, như chúng ta đã phân biệt giữa nhân dân Việt Nam và tập đoàn cai trị cộng sản Việt Nam.

Khi tôi gõ những dòng chữ tâm sự này thì hình ảnh các anh chị Câu lạc bộ Nhà Báo Tự Do ở Nhà Hát Thành phố năm 2008 đang hiện về trong ký ức của tôi. Cám ơn các anh chị đã thấp sáng lên trong tôi niềm tin vào lòng yêu công lý và yêu quê hương Việt Nam.

Những bóng ma

(thơ a dua theo các bạn yêu nước)

- Khuong Ha Bui

Chúng ta – những bóng ma
từ thuở mang gươm đi mở cõi⁰²
ngón chân Giao Chỉ đã cày sâu
như những mũi kim khâu chặt người vào đất

Chúng ta – những bóng ma đi giữa phố hôm nay với tình yêu
ngây ngất

mồ hôi quyện vào xương máu cha ông
mặn hơn bất kỳ thứ nước mắt cá sấu nào
đã từng than hờ trước vong hồn dân tộc
thứ nước mắt nuốt sống niềm tin
thứ nước mắt ăn mòn sự thật

Chúng ta – bóng ma của những cuộc tuần hành giữa trưa
ai thấy không dám tin, ai tin không dám nói
ai nói không dám nhận, ai hận không dám kêu
những dấu chân Giao Chỉ đã vẽ nên biên cương lãnh thổ
qua vài ngàn năm bỗng dựng mắt tích
bốc hơi như một cơn thở hắt của mùa hè

⁰² thơ Huỳnh Văn Nghệ

hay có lẽ chỉ như một tiếng cười ruồi của thời cuộc

Chúng ta – bóng ma của những tấm lòng yêu nước
chưa từng run sợ trước mọi nguy cơ xâm lược
chúng ta chỉ khóc cho những khối u đang lớn dần trong cơ
thể

trận ung nhọt trong giai đoạn cuối
chực vỡ ra như một đàn ong bắp cày
với sức tàn phá xuyên lịch sử

Chúng ta – bóng ma của oán khí nhiều nghìn năm tích trữ
chúng ta mang trong mình những lời nguyện rủa
mỗi bước chân của người đặt lên đất này
sẽ phải trả bằng tật ách và tai ương
từ bây giờ tới đời đời kiếp kiếp

Chúng ta – bóng ma của những chiến binh không bao giờ
chết

nhựa sống mới chảy trong từng huyết quản
nhưng nỗi căm hờn dường như không còn mới
nỗi căm hờn truyền đời không có tuổi

Chúng ta – bóng ma của những khung xương sinh ra không
phải để luồn cúi

dưới trời này trên đất này
bằng tình yêu và tuổi trẻ
chúng ta dựng nên những thành trì

những – thành – trì – vĩnh – viễn – không – sụp – đổ.

9-1-2011

Đàn ông mắt ướt

- Trương Phước Lai

(Thương tặng những ai lỡ khóc mấy ngày qua)

Bởi đôi lúc một thực thụ đàn ông
cũng cần thiết tái sinh lệ lòng

Chỉ lần đầu xót xa lệ tình ái
những lần sau chai lì lặp lại

Chỉ một lần oa oa thất bại
những lần sau mĩa mai từng trải

Chỉ lần đầu sụt mướt ngoài quan ái
những lần sau mặn mòi mưa móc mãi

Chỉ lần đầu lệ tẩm men say
những lần sau rượu thao túng ta hoài

Chỉ một lần mắt hoe hoe sự sượng
những lần sau vênh vao ngất ngưỡng

Rất nhiều lần rơm róm tình phim
đã bao lần nhỏ lệ lên quê hương

Rất nhiều lần ướt át tiễn người thân
đã bao lần thất thần xác ngư dân

Em chớ hỏi, gã thực thụ đàn ông
trên Facebook, đôi khi lệ ròn ròn...

Dáng đứng Việt Nam

- Trương Phước Lai

Nhằm nhò chi nắng nóng 40°
trái tim yêu nước – dung nham núi lửa
anh thanh niên, có lẽ một sinh viên
áo phông biểu ngữ đứng yên
trước những rào ngăn dinh thái thú
kiên tâm hoạch định của riêng mình

Ý chí Việt Nam,
cánh tay ôm trọn Hoàng Sa Trường Sa không mỏi
Ý chí Việt Nam,
ánh mắt hờn căm sắc hơn muôn lời nói
Ý chí Việt Nam
mấy ngàn năm, máu Lạc Hồng chưa đổi

Anh đứng đó
các bạn trẻ nán lại
Những phủ dụ, anh lặng bỏ ngoài tai
Bạn tiếp anh miếng nước, chiếc mũ che nắng trời
Dáng anh đứng tạc thành pho tượng sống
Dáng anh đứng run lên bao xung động
Dáng anh đứng, thêm một dáng đứng Việt Nam
“Tuy mạnh yếu từng lúc khác nhau

nhưng hào kiệt thời nào cũng có”.

Anh đứng đó, trái tim tôi lệ nhỏ
thêm tin yêu tuổi trẻ Lạc Hồng
Biển phía đó, vẫn ngàn năm sóng vỗ
Hoàng hôn rồi, sẽ lại một hùng đồng.

Quyền lực và quyền lực từ thế giới mạng (I)

• Trần Minh Khôi

Hai mươi năm sau, hoặc lâu hơn nữa, nếu có ai hỏi bạn đang ở đâu, làm gì buổi sáng ngày 5 tháng 6 năm 2011, có lẽ nhiều người trong chúng ta vẫn có thể trả lời...

Cùng với ngày sinh nhật của mình, của người thân, ngày giỗ ông bà, ngày tốt nghiệp, ngày 5-6-2011 sẽ mãi mãi ở lại trong ký ức, và ký ức tập thể, của chúng ta, như một dấu ấn lịch sử. Ngày đó, một thế hệ mới đã xuống đường để bày tỏ tình yêu của họ với quê hương, để khẳng định quyền lực và trách nhiệm của họ đối với đất nước.

Và họ đã làm điều đó bằng tất cả sự trưởng thành của nhân cách và ý thức chính trị. Chúng ta tự hào về họ. Chúng ta có lý do để vui mừng và hy vọng. Những người cầm quyền, và những thế hệ đi trước, chắc hẳn phải ngạc nhiên về sự trưởng thành của họ. Họ không có tổ chức, họ chưa bao giờ thật sự có quyền và cơ hội được tham gia sinh hoạt chính trị, chưa bao giờ được thực tập xuống đường biểu tình. Thế mà khi phải làm những điều đó thì họ đã làm một cách chuyên nghiệp. Họ đã xuống đường như những người đã từng xuống đường. Thế hệ của những Huỳnh Tấn Mẫm, của Lê Hiếu Đằng – cũng có mặt sáng hôm nay để ủng hộ họ – chắc chắn cũng phải ngả mũ trước họ.

Cuộc xuống đường của họ đã xóa tan tất cả những nghi ngờ, nếu còn có ai nghi ngờ, về quyền lực đến từ thế giới mạng. Một cách đơn giản, không có thế giới mạng thì đã không có cuộc xuống đường ngoạn mục này. Thế giới mạng đã đem lại cho thế hệ này những gì họ không thể có được trong đời sống thực; một không gian đủ bao dung để kết nối, đủ dày để học hỏi, và học hỏi cách xuống đường biểu tình, đủ sâu để chiêm nghiệm, để nuôi dưỡng tình yêu và ý chí, đủ rộng để trưởng thành, và đủ thực để nối họ lại với đời sống thực, nơi mà sự kiện chính trị xã hội càng lúc càng trở nên thiết thân đối với họ. Thế giới mạng là một phần không tách rời của thế giới mà họ đang sống. Quyền lực có từ thế giới mạng là một phần không tách rời của quyền lực họ đang thực thi.

Trong những xã hội toàn trị, xuống đường biểu tình tự phát là điều khó có thể xảy ra và chưa bao giờ xảy ra. Từ kinh nghiệm biểu tình chống Liên Xô ở Hungary và Ba Lan thời cộng sản, hoặc biểu tình chống Nhật ở các thành phố lớn Trung Quốc trong thập niên vừa qua, những cuộc biểu tình nhằm thể hiện lòng yêu nước và ý chí quốc gia đều có sự bảo trợ của chính quyền. Chính quyền cần những cuộc biểu tình như thế để giải quyết cùng lúc hai vấn đề: giảm sức ép chính trị từ phía người dân ở các thành phố lớn (vì những lý do kinh tế xã hội khác) và chính yếu là để tạo thế dựa chính trị cho những cố gắng ngoại giao hoặc chống lại sức ép từ bên ngoài. Nhưng các chính quyền toàn trị cũng sẽ sẵn sàng thẳng tay đàn áp những cuộc biểu tình này nếu chúng vượt ra khỏi khả năng kiểm soát của họ. Và họ đã từng hành xử như thế.

Chúng ta không ngại thơ để nghĩ rằng cuộc xuống đường hôm nay là một phong trào tự phát. Hành xử của chính quyền, như một bản sao của những kinh nghiệm trước đó, từ việc cô lập những gương mặt có khả năng đưa cuộc biểu tình ra ngoài tầm

kiểm soát của họ, đến sự có mặt của lực lượng cảnh sát giúp giữ gìn trật tự, những tiếng nói “hòa giải” xuất hiện đúng lúc để hạ nhiệt, đến các bản tin của báo chí sau đó nhằm giải uy cuộc biểu tình – chính quyền muốn tạo tiếng vang ở nước ngoài nhưng không muốn người dân trong nước biết quá nhiều – với đông đảo người dân ở các thành phố nhỏ và nông thôn, những nơi không có phương tiện tiếp cận với thế giới mạng, và ngay cả trong phát biểu ghi nhận sự kiện biểu tình cùng ngày của tướng Nguyễn Chí Vịnh ở Diễn đàn An ninh Khu vực Singapore, cho thấy đây là một cuộc xuống đường biểu tình có kiểm soát và tính toán trước. Trên phương diện chính trị và quan hệ quốc tế, chính quyền đã làm, và làm thành công, một điều rất đáng khen ngợi. Họ không thể viết và thực hiện một kịch bản hoàn hảo hơn như thế. Nhưng yếu tố quyết định của thành công trong cuộc xuống đường biểu tình hôm nay vẫn là ở sự trưởng thành về chính trị của một thế hệ Việt Nam mới. Thế hệ này đã nắm lấy một cơ hội hiếm hoi để biểu thị lòng yêu nước và khẳng định quyền lực chính trị của họ. Và họ đã làm điều này một cách rất đáng ngưỡng mộ.

Quyền lực này đến và ở lại. Từ này không ai có thể coi thường họ nữa. Vấn đề còn lại là chính quyền sẽ phải làm gì trước một lực lượng chính trị đã định hình và trưởng thành như thế. Điều chắc chắn là chính quyền sẽ không thể lờ họ đi được nữa. Họ đã xuống đường một lần, họ sẽ xuống đường lần nữa khi cần thiết.

Với điều đó, chúng ta có quyền hy vọng vào tương lai của quốc gia.

Quyền lực và quyền lực từ thế giới mạng (II)

• Trần Minh Khôi

Trước khi tiếng súng nổ trên Biển Đông, một cuộc chiến khác đã và đang xảy ra trên không gian truyền thông mạng. Hình ảnh cuộc biểu tình 5-6 xuất hiện trên các trang web của New York Times, Reuters, BBC, Bloomberg,... như là những ghi nhận quốc tế về ý chí phản kháng của Việt Nam chống lại thái độ gây hấn của Trung Quốc. Ngược lại, phía Trung Quốc, trên các trang mạng của họ cũng đang có một cố gắng vận động biểu tình nhằm đánh trả cuộc biểu tình vừa qua của chúng ta. Hình ảnh các cuộc biểu tình này cũng sẽ tràn ngập không gian mạng. Đây là một cuộc chiến của ý chí. Một thái độ không khuất phục trong trận chiến này sẽ làm kẻ thù của chúng ta đắn đo hơn trong những toan tính của họ. Để tránh chiến tranh chúng ta phải chứng tỏ ý chí sẵn sàng bước vào cuộc chiến này.

Lãnh đạo Trung Quốc không muốn chiến tranh ngay lúc này, khi mà nền kinh tế của họ còn phụ thuộc quá lớn vào xuất khẩu. Một áp lực nào đó từ các thị trường Âu Mỹ làm ngưng trệ nền kinh tế xuất khẩu này có thể gây ra những bất ổn mà lãnh đạo Trung Quốc không thể quán xuyến nổi. Trong ngắn hạn, Trung Quốc sẽ tiếp tục gây hấn, tiếp tục sách nhiễu, tiếp tục khiêu khích, thậm chí có khả năng họ sẽ dàn dựng một cuộc đụng độ quân sự có kiểm soát trong phạm vi nhỏ để uy hiếp và để chứng tỏ

sức mạnh quân sự của họ, nhưng họ không dám thực hiện một cuộc chiến tranh trên biển ở một phạm vi lớn. Về phương diện quân sự, phải mất ít nhất một thập niên, hay lâu hơn nữa, thì hải quân Trung Quốc, và tàu sân bay của họ, mới có khả năng phối hợp tác chiến hữu hiệu trên một không gian rộng lớn của Biển Đông. Mặt khác, cái viễn cảnh những chiếc tàu hàng của Hanjin, và của tất cả những hãng tàu hàng Trung Quốc khác, hoặc phải đi vòng ra Thái Bình Dương hoặc phải đổi cờ mỗi khi đi qua Biển Đông để tránh những cuộc tấn công của du kích biển Việt Nam hẳn là cơn ác mộng đối với những người lãnh đạo Trung Quốc. Một đám hải tặc du thực Somalia đã có thể làm cho các thế lực hải quân hùng hậu của thế giới ăn ngủ không yên. Lực lượng hải quân Việt Nam, dù chưa đủ mạnh để đối đầu với Trung Quốc trong một cuộc chiến quy ước trên biển, có thừa khả năng để dạy sòng Biển Đông. Lãnh đạo Trung Quốc hiểu điều đó. Họ phải mất rất nhiều, thậm chí quyền cai trị của họ sẽ bị đe dọa, nếu một cuộc chiến tranh Biển Đông toàn diện xảy ra trong lúc này.

Trong thập niên tới, Trung Quốc vẫn chưa đủ mạnh để có thể đơn phương áp đặt quyền lực quân sự của nó trên Biển Đông. Trung Quốc sẽ tiếp tục trò chơi ngoại giao để mua thời gian cho đến khi nền kinh tế nội địa của họ đủ mạnh. Chúng ta sẽ rất ngây thơ nếu nghĩ rằng ngoại giao sẽ là con đường khả thi để giải quyết vấn đề Biển Đông. Ngoại giao là trò chơi của kẻ mạnh. Yếu thì chỉ có van xin chứ không có ngoại giao. Cho đến khi chúng ta đủ mạnh, ngoại giao chỉ giúp chúng ta mua thời gian để chuẩn bị chiến tranh chứ không thể là giải pháp. Để có thể dàn xếp vấn đề Biển Đông bằng ngoại giao, chúng ta, hoặc đơn phương hoặc là một bộ phận của Đông Nam Á, phải được nhìn nhận là một thế lực mạnh. Cố gắng đó bắt đầu với ý chí sẵn sàng chiến tranh khi bị đe dọa.

Trong thế giới chúng ta đang sống, ý chí đó có thể được thể

hiện trên không gian mạng. Nếu chúng ta bị lấn ép trên thế giới mạng, chúng ta sẽ bị lấn ép. Nếu chúng ta bị coi là đã khuất phục trên thế giới mạng, chúng ta sẽ bị coi là khuất phục. Nếu chúng ta không thể hiện ý chí trên thế giới mạng, chúng ta sẽ thua về ý chí. Nếu chúng ta không xây dựng được quyền lực của chúng ta trên thế giới mạng, chúng ta sẽ không có quyền lực. Thế giới mạng là một phần của thế giới chúng ta đang sống. Sự hiện hữu của chúng ta trên thế giới mạng là một phần của sự hiện hữu của chúng ta.

Chúng ta phải thắng cuộc chiến này trên không gian truyền thông mạng. Để thắng, chúng ta sẽ phải tiếp tục xuống đường.

Biểu tình và xã hội dân sự

- Mai Thái Lĩnh

Những cuộc biểu tình ôn hòa diễn ra tại hai thành phố lớn nhất nước trong những tuần đầu tháng 6 vừa qua là dấu hiệu cho thấy biểu tình đang từng bước trở lại với đời sống chính trị của nước ta. Thế nhưng, chỉ cần lướt qua một loạt các ý kiến khác nhau trên báo chí – nhất là ý kiến của các quan chức – người ta thấy có những ngộ nhận khá trầm trọng về ý nghĩa của hai chữ biểu tình.

Thật ra biểu tình là gì? Là quyền của người dân hay là hoạt động của chính quyền? Biểu tình có thật sự là nguy hiểm đối với trật tự công cộng và an ninh quốc gia hay không?

Xét một cách thật khách quan và khoa học, “mít-tinh” hay “biểu tình” là những khái niệm mang tính lịch sử, nhân loại, không thể hiểu một cách chủ quan, tùy tiện. Thiết nghĩ việc tìm hiểu thấu đáo nội dung của khái niệm “biểu tình” có thể góp phần soi sáng quan điểm của cả ba phía (Nhà nước Trung Quốc, Nhà nước Việt Nam và nhân dân Việt Nam) đối với phong trào biểu tình đã và đang tiếp tục diễn ra. Bài viết này là một nỗ lực nhỏ nhoi nhằm vào mục đích thiết thực ấy.

“Biểu tình” là gì?

Hán-Việt Từ điển Đào Duy Anh (1931) giải thích biểu tình 表情 như sau: “Dân chúng tụ họp nhau để biểu thị ẩn tình và ý nguyện (meeting)”. Cách giải thích này giúp ta hiểu một cách chính xác ý nghĩa của khái niệm biểu tình, thế nhưng tác giả đã có sự nhầm lẫn khi dùng chữ meeting để so sánh, bởi vì từ này không tương đương với từ biểu tình.

Từ điển Larousse giải thích meeting (một từ gốc Anh) là “cuộc hội họp công cộng do một đảng, một công đoàn, v.v. tổ chức để thông báo hay thảo luận về một chủ đề chính trị hay xã hội” (Le Petit Larousse illustré 2011). Như vậy, chữ meeting dùng để chỉ một cuộc họp chứ không hẳn có nghĩa là biểu tình.

Trong tiếng Pháp, “biểu tình” là manifestation. Động từ manifester có nghĩa là bày tỏ, biểu lộ, bộc lộ. Trong tiếng Anh, “biểu tình” là demonstration, động từ demonstrate vừa có nghĩa là “trình bày hay chứng minh điều gì đó một cách rõ ràng” vừa có nghĩa là “phản đối hay ủng hộ một điều gì đó ở chỗ công cộng cùng với nhiều người khác” (Longman Dictionary of Contemporary English).

Nói một cách dễ hiểu, biểu tình là “bày tỏ tình cảm”. Nhưng khác với việc bày tỏ tình cảm giữa hai người (yêu nhau hay ghét nhau), biểu tình là cách biểu lộ tình cảm của một số đông người ở chốn công cộng nhằm để ủng hộ hay phản đối một điều gì đó. Người dân Việt biểu tình trong những ngày tháng 6 vừa qua là nhằm để bày tỏ thái độ phẫn nộ trước hành động vi phạm chủ quyền trắng trợn của nhà cầm quyền Trung Quốc. Khác với sự phản kháng của một cá nhân đơn độc, và cũng khác với sự kiện nhiều cá nhân lên tiếng một cách riêng lẻ, biểu tình là tiếng nói chung của nhiều người. Vì là sự biểu lộ tình cảm của một số đông người, biểu tình cũng đồng thời là cơ hội để biểu thị nguyện vọng và ý chí chung của những người đó. Trong những

hoàn cảnh nhất định, biểu tình nói lên tình cảm và nguyện vọng chung của nhân dân. Những cuộc biểu tình diễn ra trong những ngày chủ nhật 5-6, 12-6 và 19-6 vừa qua, cho dù số lượng nhiều hay ít, cũng thể hiện tình cảm và nguyện vọng chung của cả dân tộc Việt Nam.

Nguồn gốc của quyền biểu tình

Xét về nguồn gốc lịch sử, biểu tình xuất hiện cùng với trào lưu dân chủ hóa ở các nước phương Tây, trước hết là ở Tây Âu và Bắc Mỹ. Quyền biểu tình thật ra không phải là một quyền riêng biệt mà được bao hàm trong quyền tự do hội họp (freedom of assembly, liberté de réunion) và là hình thức cao nhất của tự do hội họp. Nói là hình thức cao nhất vì khác với các cuộc hội họp thông thường, biểu tình là hội họp ngoài trời, ở nơi công cộng và thường kèm theo khẩu hiệu, biểu ngữ, gắn với tuần hành.

Tự do hội họp xuất hiện ngay từ buổi đầu của Cách mạng Pháp. Tuy nhiên, Bản Tuyên ngôn về Quyền Con người và Quyền Công dân (Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen) ngày 26-8-1789 lại không có điều khoản nào đề cập đến tự do hội họp.

Bằng đạo luật ngày 21-8-1790, Quốc hội lập hiến (Assemblée constituante) thừa nhận rằng mọi công dân “có quyền hội họp một cách ôn hòa”. Một năm sau đó, quyền tự do hội họp đã được đưa vào Hiến pháp ngày 3-9-1791 của nước Pháp. Trong số các quyền tự nhiên và dân sự (droits naturels et civils) mà bản Hiến pháp 1791 của nước Pháp cam kết bảo đảm, ta thấy có ghi: “Tự do cho các công dân được tụ tập một cách ôn hòa và không vũ khí, với điều kiện đáp ứng đầy đủ các luật lệ của cảnh sát”.

Mặc dù được Hiến pháp công nhận, quyền tự do hội họp ở

Pháp đã phải trải qua nhiều giai đoạn gặp khó khăn trong khi thực hiện, thậm chí có lúc còn bị cấm đoán. Mãi đến khi nền Đệ tam Cộng hòa (Troisième République) được thiết lập, quyền tự do hội họp mới được bảo đảm vững chắc bằng một đạo luật. Luật về tự do hội họp (Loi sur la liberté de réunion) được ban hành vào ngày 30-6-1881. Điều 1 của Luật này quy định: “Các cuộc hội họp công cộng hoàn toàn tự do. Chúng có thể diễn ra không cần có sự cho phép trước đó...”. Mặc dù cho phép người dân được tự do hội họp không cần phải xin giấy phép, Luật này đòi hỏi phải có sự khai báo (déclaration) trước khi hội họp. Mãi đến năm 1907, việc khai báo mới bị hủy bỏ.

Tại Hoa Kỳ, quyền tự do hội họp (freedom of assembly) chưa xuất hiện trong Bản Tuyên ngôn Độc lập (U.S. Declaration of Independence) năm 1776 cũng như trong bản văn chính của Hiến pháp Hoa Kỳ (được thông qua năm 1787 và được phê chuẩn trên quy mô toàn quốc vào năm 1788). Nhưng đến năm 1791, quyền tự do hội họp đã được các nhà lập pháp đưa vào 10 tu chính án đầu tiên của Hiến pháp Hoa Kỳ – thường được gọi chung là Đạo luật về Quyền (Bill of Rights).

Tu chính án số 1 (1st Amendment) có nội dung như sau: “Quốc hội sẽ không làm ra bất cứ đạo luật nào nhằm chính thống hóa một tôn giáo hay ngăn cấm việc tự do thực hành của một tôn giáo, (cũng không làm ra bất cứ đạo luật nào) để hạn chế quyền tự do ngôn luận, hay tự do báo chí, hay quyền của người dân được hội họp một cách ôn hòa và được kiến nghị lên chính quyền để sửa chữa những điều gây bất bình”.

Cũng dựa trên tinh thần đó, vào năm 1948, điều 20 của Bản Tuyên ngôn Quốc tế về Nhân Quyền (Universal Declaration of Human Rights) của Liên Hiệp Quốc ghi rõ: “(1) Mọi người có quyền tự do hội họp và lập hội một cách hòa bình (2) Không ai có

thể bị bắt buộc phải gia nhập vào một hiệp hội nào”.

Ngày nay, ở bất cứ quốc gia dân chủ nào, quyền tự do hội họp cũng là một trong những quyền căn bản của người công dân được bảo đảm bằng Hiến pháp và pháp luật. Tuy nhiên, khác với các cuộc hội họp bình thường, biểu tình là hội họp ngoài trời, ở nơi công cộng cho nên luật pháp thường quy định những giới hạn để tránh gây trở ngại đến trật tự công cộng, an ninh chung của xã hội.

Có thể lấy ví dụ từ nước Đức. Điều 8 của Luật cơ bản (Basic Law, Grundgesetz, tức Hiến pháp của nước Đức) quy định công dân có quyền hội họp một cách ôn hòa và không có vũ khí, không cần báo trước hay xin phép trước. “Đối với các cuộc hội họp ngoài trời (open-air meetings), quyền này có thể bị hạn chế hoặc phải dựa theo một đạo luật”. Luật hội họp (Assembly Law) của nước Đức quy định: Bất cứ người nào có kế hoạch tổ chức một cuộc họp ngoài trời đều phải đăng ký trước và phải khai báo về bản chất của sự kiện (event), phải ghi rõ tên của người chịu trách nhiệm lãnh đạo cuộc biểu tình hay mít-tinh. Cơ quan có thẩm quyền có thể cho phép sự kiện được diễn ra theo dự kiến hay ngược lại, ra lệnh cấm nếu xét thấy sự kiện này có thể gây nguy hiểm tức thời cho an ninh hay trật tự công cộng. Trong trường hợp bị cấm hội họp ngoài trời, những người dự định tổ chức biểu tình có thể kiện lên Tòa án Hành chính cấp bang và sau đó, có thể kháng cáo lên Tòa án cấp trên (Tòa án Hành chính Tối cao cấp bang hay Tòa án Hiến pháp Liên bang)⁰³.

Biểu tình là ôn hòa hay bạo động?

⁰³ “Freedom of Assembly, Demonstration, and Petition”, S. African Law Resource: http://www.hrcr.org/safrica/freedom_assembly/.

Bản tin của Thông Tấn Xã Việt Nam (TTXVN) về các cuộc biểu tình ngày 5-6-2011 đã đánh giá rằng tin tức trên “một số phương tiện truyền thông ở ngoài nước” về “các cuộc biểu tình phản đối Trung Quốc” là “thông tin sai sự thật”. Thay vì gọi đó là các “cuộc biểu tình” hay “tuần hành”, bản tin nói trên cho rằng chỉ có “một số ít người đã tự phát tụ tập, đi ngang qua Đại sứ quán Trung Quốc ở Hà Nội và Tổng Lãnh sự quán Trung Quốc ở Thành phố Hồ Chí Minh để thể hiện tinh thần yêu nước...”.

Vào ngày 16-6, ông Tiến sĩ Nguyễn Thế Kỳ – Phó Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương của Đảng Cộng sản Việt Nam đã giải thích như sau:

Sự việc mà độc giả nêu kỳ thực là do một số người dân Thủ đô Hà Nội và TPHCM bất bình trước sự việc tàu hải giám Trung Quốc cất cặp tàu Binh Minh 02. Sự việc này gây ra bức xúc, theo tôi sự phản đối và tình cảm này rất dễ hiểu. Vì người dân của mình, nhất là người trẻ đã họp nhóm lại tập trung trước cổng Lãnh sự quán Trung Quốc ở Sài Gòn và Hà Nội nhưng có tổ chức, rất trật tự và ôn hòa. Thậm chí nhiều người có khẩu hiệu phản đối hành động của Trung Quốc bằng giấy A4 nhưng với thái độ bình tĩnh.

Tôi cho rằng cách đưa tin như thế là được. Còn việc ai đó quan niệm sự việc đó là biểu tình là quyền của người ta, chúng ta không tranh cãi. Theo tôi thì đó là hành động người Việt Nam biểu thị lòng yêu nước, lòng tự tôn dân tộc và phản đối nước ngoài đối với quyền chủ quyền của mình. Bản chất sự việc là như thế. Còn TTXVN và một số báo đưa tin tụ tập đông người... đây là việc không nên tranh cãi, bởi vì các cơ quan chức năng cho biết không có một hành động quá khích nào”⁰⁴.

⁰⁴ Giao lưu trực tuyến với Tiến sĩ Nguyễn Thế Kỳ và Trung tướng Hữu Ước, Công an Nhân dân 16-6-2011:
<http://www.cand.com.vn/vi-VN/giaoluutt/2011/6/150682.cand>

Như vậy là theo ông Tiến sĩ này, những hành động như “hợp nhóm lại tập trung trước cổng lãnh sự quán Trung Quốc” nhưng “có tổ chức, rất trật tự và ôn hòa”, “phản đối... với thái độ bình tĩnh”, “không có hành động quá khích nào” thì không thể gọi là “biểu tình”. Ông còn lý sự: “Còn việc ai đó quan niệm sự việc đó là biểu tình là quyền của người ta, chúng ta không tranh cãi”.

Vậy thì biểu tình là ôn hòa hay quá khích, bất bạo động hay bạo động, trật tự hay mất trật tự?

Luật pháp của nước Pháp phân biệt biểu tình (manifestation) với tụ tập gây rối loạn (attroupement) – một thuật ngữ pháp lý đặc biệt. Theo định nghĩa tại điều 431-3 của Luật hình sự (Code pénal), “tụ tập gây rối loạn” là “tất cả các cuộc tập hợp của nhiều người trên đường đi công cộng hay trong một địa điểm công cộng có thể gây xáo trộn cho trật tự công cộng”. Một cuộc tụ tập gây rối loạn có thể bị lực lượng giữ gìn trật tự giải tán sau hai lần ra lệnh giải tán mà không có hiệu quả.⁰⁵

Cần lưu ý là trong bản dịch tiếng Anh, attroupement được dịch là “unlawful assembly” (tụ tập bất hợp pháp). Như vậy, “tụ tập gây rối loạn” là hành động phi pháp, trong khi biểu tình (manifestation) là hoạt động hợp pháp. Theo quy định của sắc lệnh-luật (décret-loi) ngày 23-10-1935, mặc dù không cần phải xin giấy phép nhưng những người tổ chức biểu tình phải khai báo trước (déclaration préalable) theo đúng thủ tục.⁰⁶

Trong tiếng Anh, người ta cũng phân biệt rất rõ biểu tình

⁰⁵ *Code pénal*, Livre IV, Titre III, Chapitre Ier, Section 2, Article 431-3: <http://www.legifrance.gouv.fr/>

⁰⁶ Décret-loi portant réglementation des mesures relatives au renforcement du maintien de l'ordre public (in French) (23 octobre 1935): <http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/5622>

(demonstration) với tụ tập bạo động (riot). Từ điển Longman định nghĩa tụ tập bạo động (riot) như sau: “một tình huống mà một số đông người cư xử theo cách dùng bạo lực và không bị kiểm chế, đặc biệt là khi đám đông phản kháng về một điều gì đó”. Động từ tụ tập bạo động (to riot) càng nói rõ hơn về điều này: “Nếu một đám đông người tụ tập bạo động, họ hành xử theo cách dùng bạo lực và không bị kiểm chế, ví dụ như chống lại cảnh sát và gây hư hại cho xe cộ hay các tòa nhà”.

Trong cụm từ “quyền của người dân được tụ tập một cách ôn hòa” (the right of the people peaceably to assemble) của Tu chính án số 1, các nhà lập pháp ở Hoa Kỳ đã sử dụng một từ bỏ nghĩa “peaceably” (một cách ôn hòa) để nhấn mạnh rằng hiến pháp chỉ bảo đảm quyền tự do hội họp khi quyền này được thực hiện một cách ôn hòa. Nói cách khác, nếu một nhóm người tập hợp để khởi sự một cuộc tụ tập để phá rối trật tự hoặc gây bạo động để lật đổ chính quyền, họ không thể dựa vào một quyền được bảo đảm bởi Hiến pháp.

Ngày nay, nhằm để ngăn ngừa các cuộc tụ tập phá rối, tụ tập bạo động, bạo loạn do những thành phần cực đoan của cánh tả hoặc cánh hữu gây ra, các quốc gia dân chủ đã thành lập lực lượng cảnh sát chống bạo động (riot police)⁰⁷. Cùng với việc hình thành lực lượng này là các loại vũ khí không sát thương (non-lethal weapons) hay ít sát thương (less-lethal weapons): lựu đạn cay, đạn cao su, vòi rồng, v.v. Mục đích là giải tán đám đông nhưng tránh gây thương vong. Chỉ có chính quyền tại các quốc gia phi dân chủ hay dân chủ giả hiệu mới sử dụng biện pháp chống bạo động một cách tùy tiện: như dùng súng bắn đạn thật, thậm chí cả xe tăng, để bắn vào những người dân biểu tình ôn hòa (vụ đàn áp tại quảng trường Thiên An Môn – Bắc Kinh, 3 và

⁰⁷ Trước 1975, ở miền Nam gọi là *cảnh sát dã chiến*, ngày nay gọi là *cảnh sát cơ động*.

4-6-1989). Ở nước ta, có nơi còn dùng “cảnh sát cơ động” để giải tán những người dân oan tụ tập khiếu kiện trước các trụ sở tiếp dân, thậm chí giải tỏa nhà và chiếm đất của dân để cấp cho các vị quan chức.

Như vậy, dưới các chế độ dân chủ được mệnh danh là “tư sản”, biểu tình không phải là tụ tập gây bạo loạn nhằm gây mất trật tự công cộng hay lật đổ chế độ. Biểu tình là một quyền được hiến pháp và pháp luật bảo hộ. Chính phủ ở các nước này không thể viện cớ ngăn ngừa bạo loạn, lật đổ để bác bỏ quyền tự do hội họp, biểu tình, tuần hành của người dân. Ngược lại, trong các quốc gia phi dân chủ, chính quyền luôn viện cớ ngăn ngừa bạo loạn, lật đổ để ngăn cấm mọi hình thức tụ tập, kể cả biểu tình hay hội họp ôn hòa.

Việc những người có thẩm quyền như ông Tiến sĩ Phó Trưởng ban Tuyên giáo nói trên quan niệm một cách sai lệch về biểu tình cho thấy không có sự phân biệt giữa biểu tình ôn hòa và tụ tập bạo động và cũng không hề tôn trọng quyền biểu tình và tự do hội họp của người dân. Chế độ toàn trị biến biểu tình thành hai chữ cấm kỵ, đặt khái niệm biểu tình vào phạm trù “vấn đề nhạy cảm”, cho dù những người sáng lập nên chế độ toàn trị hiện nay cũng chính là những người xưa kia đã từng đi đầu trong việc đấu tranh đòi hỏi thực hiện quyền “biểu tình”.

Điều mỉa mai là trong khi báo chí nước ngoài (kể cả các kênh truyền hình như BBC của Anh, NHK của Nhật Bản,...) cũng như báo chí “lề trái” đã trình bày biết bao tin tức và hình ảnh phong phú, sinh động về các cuộc biểu tình chống Trung Quốc ở hai đầu đất nước thì hơn 700 tờ báo trong nước vẫn không dám nhắc đến hai chữ “biểu tình”. Điều đó nói lên thực chất của cái gọi là “quyền tự do báo chí” trong một chế độ tự xưng là “dân chủ gấp triệu lần so với nền dân chủ tư sản”!

Biểu tình là quyền của công dân hay là quyền của Nhà nước?

Vào ngày 5-6-2011, giữa lúc các cuộc biểu tình nổ ra tại quốc nội thì Trung tướng Nguyễn Chí Vịnh đang tham dự diễn đàn an ninh khu vực Đối thoại Shangri-La tại Singapore. Trả lời phỏng vấn đài BBC, ông cho biết đã nhận được thông tin về các cuộc biểu tình qua điện thoại. Ông thừa nhận: “Cuộc tuần hành theo tôi được biết đã diễn ra bình tĩnh, trật tự, không cản trở giao thông và cũng không mang các biểu ngữ mang tính kích động.” Mặc dù vậy, ông vẫn cho rằng: “Đây là hành động tự phát của người dân” và tâm sự với đài BBC rằng theo “quan điểm của riêng ông”, các hoạt động biểu tình như trên là “không nên, dù đây là bắt nguồn từ lòng yêu nước”.⁰⁸

Sự lo ngại của Tướng Vịnh không phải là vô cớ. Muốn biết rõ tại sao các nhà lãnh đạo Đảng Cộng sản Việt Nam lại lo ngại về các cuộc “biểu tình”, có lẽ chúng ta phải tìm hiểu những phản ứng từ phía Trung Quốc.

Người bộc lộ ý kiến rõ ràng nhất về vấn đề này có lẽ là ông Tiến sĩ Vương Hàn Linh thuộc Viện Luật pháp Quốc tế thuộc Đại học Khoa học Xã hội Trung Quốc. Trả lời đài BBC, ông này nhận định: “Tôi cho là nếu không có việc Chính phủ bật đèn xanh, thì biểu tình không thể xảy ra được ở Việt Nam. Hãy nhớ sau các cuộc biểu tình cuối năm 2007 Chính phủ Việt Nam đã cố gắng ngăn chặn biểu tình như thế nào.” Chẳng những tỏ ra bức bối về các cuộc biểu tình, ông ta còn lên giọng khuyến cáo: “Quan điểm của tôi là các tranh chấp lãnh thổ trên Biển Đông phải được dàn xếp một cách hòa bình giữa hai nhà nước, thông qua thương lượng. Những cuộc biểu tình như vừa qua sẽ không giúp ích gì

⁰⁸ “Biểu tình chống Trung Quốc ở Việt Nam”, BBC 5-6-2011:

http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2011/06/110605_antichina_protest.shtml

cho tiến trình này”.⁰⁹

Như vậy, ở cả hai phía – Việt Nam lẫn Trung Quốc – quan niệm chính thống vẫn cho rằng biểu tình không phải là quyền của người dân. Chính vì vậy, khi biểu tình xảy ra, một bên (Trung Quốc) cho rằng biểu tình là do Nhà nước (Việt Nam) xúi giục, bật đèn xanh, còn bên kia (Nhà nước Việt Nam) tìm cách thoái thác trách nhiệm, sợ đối phương chê trách hay trừng phạt mình về việc “bật đèn xanh” cho các cuộc biểu tình.

Như phần trên đã trình bày, trong các quốc gia dân chủ, biểu tình là quyền của công dân, Nhà nước có trách nhiệm ban hành luật pháp để người dân thực thi quyền đó. Nhà nước không chịu trách nhiệm về nội dung của các cuộc biểu tình. Nhưng chế độ chính trị ở Việt Nam và ở Trung Quốc đều là chế độ toàn trị (totalitarianism, totalitarisme), toàn bộ xã hội dân sự đều bị Đảng Cộng sản kiểm soát, khống chế. Biểu tình của người dân bị triệt tiêu, toàn bộ các cuộc hội họp, mít-tinh, biểu tình,... đều do các đoàn thể của Đảng đứng ra tổ chức và được Nhà nước giám sát chặt chẽ nhằm phục vụ cho ý đồ, mong muốn của người cầm quyền. Chính vì thế khi xảy ra biểu tình, phía Trung Quốc mới có cơ để trách móc, quy trách nhiệm cho Đảng và Nhà nước Việt Nam.

Nếu chế độ chính trị ở Việt Nam là một chế độ dân chủ thì quyền biểu tình và tự do hội họp được bảo đảm. Trong trường hợp đó, không thể xảy ra trường hợp chính phủ của Trung Quốc có quyền trách cứ chính phủ Việt Nam rằng “Tại sao để cho người dân biểu tình làm ảnh hưởng đến tình hữu nghị của nhân dân hai nước?”. Nhất là khi tình hữu nghị ấy chỉ là một “huyền

---

⁰⁹ “Nguy cơ xung đột Việt-Trung có leo thang?”, BBC 8 tháng 6, 2011:

http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2011/06/110608_china_vietnam_row.shtml

thoại”, một “chiêu bài” để che giấu mối quan hệ “thực dân mới – thuộc địa kiểu mới” trong thực tế.

Xem ra việc tước đoạt quyền biểu tình và tự do hội họp của người dân lại gián tiếp có lợi cho chính sách bành trướng của nhà cầm quyền Bắc Kinh.

Tại sao người dân phải đi biểu tình theo kiểu “xé rào”?

Cũng trong cuộc trả lời phỏng vấn đài BBC nói trên, tướng Nguyễn Chí Vịnh còn nhấn nhủ: “Người dân phải tin rằng Nhà nước sẽ có giải pháp, có đủ trách nhiệm để vừa giữ chủ quyền lãnh thổ, vừa duy trì hòa khí và quan hệ với Trung Quốc.” Đây cũng chính là suy nghĩ chung của phần lớn các cấp lãnh đạo ở nước ta hiện nay.

Thế nhưng người dân làm sao có thể tin vào Đảng và Nhà nước khi mà từ bộ máy cầm quyền cho đến quân đội đều thể hiện một lập trường nước đôi, một thái độ không rõ ràng trước những hành động xâm phạm chủ quyền từ phía Trung Quốc?

Hãy thử nêu ra vài dẫn chứng:

- Biết bao lần ngư dân Việt Nam bị bắt, bị cướp bóc, không thấy có tàu hải quân nào đứng ra bảo vệ. Khi tàu Bình Minh 2 và tàu Viking II bị cắt cáp, cũng không hề thấy bóng dáng con tàu nào của hải quân. Vào đêm 8-6-2011, tại Nha Trang, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng khẳng định mạnh mẽ “ý chí quyết tâm cao nhất của toàn Đảng, toàn quân” trong việc bảo vệ chủ quyền “trên các vùng biển và hải đảo của Tổ quốc”. Thế nhưng chỉ 10 ngày sau đó, vào ngày 18-6, ngay giữa lúc tình hình Biển Đông cực kỳ căng thẳng, mặc cho các nhà ngoại giao lên tiếng phản đối việc Trung Quốc xâm phạm lãnh hải, Hải quân Việt Nam lại thể

hiện thái độ “kiên quyết bảo vệ chủ quyền của đất nước” bằng cách cử hai chiếc tàu lên đường để “tuần tra liên hợp trên vùng biển vịnh Bắc Bộ” và “giao lưu hữu nghị với Hải quân Trung Quốc”.¹⁰ Bất cứ ai cũng phải đặt dấu hỏi: Việt Nam có một hay hai Nhà nước và quân đội tuân theo lệnh của Nhà nước nào?

Tiến sĩ Nguyễn Xuân Diện khi đăng lại tin này trên blog của ông, đã bình luận như sau: “Tôi thực sự hoang mang khi đọc tin này của Báo Quân Đội Nhân Dân, cơ quan của Quân ủy Trung ương và Bộ Quốc phòng VN. Tàu Trung Quốc xâm phạm lãnh hải Việt Nam – vào rất sâu – trong 4 tiếng đồng hồ, cất cáp và uy hiếp ta, không thấy tàu Hải quân Việt Nam có hành động kiên quyết để đáp trả. Ngày 26-5 cất cáp, đến chưa đầy tuần sau lại tiếp tục gây hấn, vào sâu trong lãnh hải Việt Nam để quấy phá một cách ngang ngược kiểu côn đồ, xã hội đen. Chủ quyền quốc gia bị xâm phạm là một việc hết sức nghiêm trọng. Vậy mà nay hai con tàu của ta – thật lạ – lại thực hiện chuyến thăm, giao lưu hữu nghị với Hải quân Quân giải phóng nhân dân Trung Quốc. Chúng tôi vô cùng hoang mang khi đọc được tin này! Phải chăng là...”¹¹

- Còn thái độ của các “đoàn thể nhân dân” do Đảng lãnh đạo?

Ngày 9-6-2011, chỉ bốn ngày sau khi các cuộc biểu tình đầu tiên nổ ra tại Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh nhằm phản đối các hành động xâm phạm chủ quyền từ phía Trung Quốc, một phái đoàn của cái-gọi-là “Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam” do

---

¹⁰ Hai tàu Hải quân Quân đội nhân dân Việt Nam lên đường đi tuần tra liên hợp và thăm Trung Quốc, QĐND 18/06/2011:

<http://qdnd.vn/qdndsite/vi-VN/61/43/10/50/50/151539/Default.aspx>

¹¹ *Tin lạ: Hai con tàu lạ đi thăm những con tàu lạ ở nước lạ*, Blog Nguyễn Xuân Diện 18-6-2011:

<http://xuandienhannom.blogspot.com/2011/06/tin-la-hai-con-tau-la-i-tham-nhung-tau.html>

Phó Chủ tịch Trần Hoàng Thám dẫn đầu đã có mặt tại Bắc Kinh để “thăm hữu nghị Trung Quốc”. Không biết do vô tình hay hữu ý, phía Trung Quốc đã sắp xếp cho phái đoàn này sang thăm Tây Tạng. Theo lời tường thuật của đài CRI (Đài phát thanh Quốc tế Trung Quốc), vào ngày 12-6, tại thủ phủ của Tây Tạng: “Phó Chủ tịch Trần Hoàng Thám nói, trong thời gian ở thăm, Đoàn đại biểu đã chứng kiến các sự nghiệp của Khu Tự trị Tây Tạng phát triển bùng bùng, diện mạo thành phố và nông thôn hoàn toàn thay đổi, nhân dân an cư lạc nghiệp, đã tìm hiểu được một Tây Tạng chân thực, sau khi về nước sẽ giới thiệu Tây Tạng chân thực cho nhân dân Việt Nam, để nhân dân Việt Nam hiểu thêm về Tây Tạng”.¹²

- Cuối cùng, làm sao để người dân có thể tin vào Đảng và Nhà nước khi mà về phía Trung Quốc, các hành động xâm lược ngày càng công khai, trắng trợn (khẳng định chủ quyền bằng “đường lưỡi bò”, liên tục cướp bóc ngư dân Việt Nam, xâm phạm lãnh hải, chuẩn bị đưa dàn khoan khổng lồ trị giá gần 1 tỷ đô-la ra Biển Đông, chuẩn bị hạ thủy hàng không mẫu hạm đầu tiên để hù dọa vùng Đông Nam Á) thì về phía Việt Nam, các nhà lãnh đạo trước sau như một vẫn trân trọng giữ gìn “16 chữ vàng”, không cần phân biệt đó là “vàng thật” hay “vàng giả”?

Cũng chính vì thiếu lòng tin vào cách giải quyết của Đảng và Nhà nước nên bất chấp mọi sự cấm đoán, mọi biện pháp răn đe, người dân Việt bằng cách này hay cách khác vẫn tìm cách “xé rào” để thực hiện quyền biểu tình của mình. Từ cuối năm 2007 đến nay, đã có biết bao người dân yêu nước bị bắt giam, bị tù đày hay bị sách nhiễu bằng đủ mọi cách, nhưng những cuộc biểu

---

¹² “Phó Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thăm Tây Tạng”, CRI 13-6-2011:

<http://vietnamese.cri.cn/421/2011/06/13/1s156633.htm>

Được đăng bởi bauxitevn vào lúc 08:13 Nhân: biểu tình

tình vẫn diễn ra. Điều đó cho thấy lòng yêu nước trong nhân dân ta vẫn chưa bị hủy diệt.

Vì thế chúng ta vẫn có thể tin vào một chân lý: Không ai có thể mua chuộc hay khuất phục được cả một dân tộc!

Mà một dân tộc thì bao giờ cũng lớn hơn, vĩ đại hơn rất nhiều so với một lãnh tụ, một “tập thể lãnh đạo” hay một “đảng lãnh đạo”!

Có bao nhiêu cách yêu nước?

• Tiendat Le

Lời thoại trong phim trên HTV1 đang phát: “Cậu sẽ không phải là một ông bố tốt nếu cậu gục ra đó”. Tôi tự hỏi, có bao nhiêu cách để một ông bố yêu con mình? Suốt ngày cho nó ăn kẹo hay chiều bất kỳ thứ gì nó muốn? Theo nó từ xa để mỗi khi nó vấp ngã thì xem cách nó tự đứng dậy thế nào? Lẳng lặng kiếm thật nhiều tiền để cho tương lai nó đỡ khổ? Đem hết tiền cho từ thiện để con mình tự lập bản thân như vại tí phú? Luôn mồm bảo yêu nó hay tẻ hơn là yêu nó đến nỗi ghen với tất cả những người khác dám yêu nó... Tất nhiên là ông bố nào cũng thấy cách của mình đúng, tôi dám khẳng định thế dù tôi chưa làm bố.

Và tôi hơi buồn khi thấy có người này người kia đang lên án cách thể hiện lòng yêu nước của người khác.

Nhưng tôi còn buồn hơn khi thấy trên mặt báo, mặt mạng, vô vàn lời yêu thương với đất nước, căm phẫn với bọn sài lang nhưng khi đi ngoài đường tôi vẫn thấy hàng trăm người chen chúc nhau, lao vào nhau để được lên lên trước. Làm sao tin được những người đầu trần, vượt đèo đò lượn ầm ầm ngoài đường, coi thường mạng sống của bản thân và của người khác, thậm chí chửi bới những người đi đúng luật giao thông, lại có thể “yêu nước nồng nàn”? Đây là chuyện nhỏ và bạn có thể nói nó chẳng

liên quan đến nhau. Nhưng một người coi thường đất nước mình đến mức độ thản nhiên nhỏ nước bọt lên con phố mình đang sống, lại có thể yêu nước và sẵn sàng ôm súng ra trận? Tôi không nghĩ thế.

Nếu bạn yêu nước thực sự, hãy làm việc nghiêm túc để kiếm nhiều tiền hơn mà mua đạn, tên lửa, tàu ngầm hay tốt hơn hết là mua luôn cả kẻ thù của chúng ta. Nếu bạn xót xa thực sự về vận mệnh đất nước thì xin đừng phí phạm mạng sống của mình và của người khác bằng những cuộc đua xe thâu đêm. Nếu lộn ruột với những chiếc tàu đi “sai luật quốc tế” vào sát sạt bờ biển nước mình thì hãy bình thản chờ đến đèn xanh hẵng đi chứ đừng rồ ga vượt đèn đỏ để lao vào những người đi đúng luật. Nếu thực sự cảm thấy bị xúc phạm khi kẻ mạnh lấn lướt thì hãy dừng ngay việc chen lấn khi mua xăng hay vừa quẹt xe đã lao vào nhau mà đâm đá đâm chém... Còn nhiều lắm những điều nhỏ nhỏ như thế.

Tôi luôn mơ ước là những chàng thanh niên trên xe buýt sẽ nhanh nhẩu đứng lên nhường chỗ cho phụ nữ, người già chứ không ngoảnh mặt giả vờ ngắm phố hay chụp tai nghe vào mỗi khi thấy đứng bên cạnh mình là một người già yếu hay yếu điệu thực nữ. Các sinh viên ở những trường đại học vẫn thản nhiên chạy bộ qua đường dù đã có lối đi riêng đầy thoi. Tôi nghĩ chúng ta hoàn toàn không vội đến mức phải chen vào đầu người khác mà đi trên đường như hiện tại hàng ngày đang diễn ra. Tôi luôn mong những loạt đạn hoa cải bắn vào người nhau kia sẽ chĩa vào những bia bắn đúng nghĩa hơn, không phải vì chút tự ái trị giá 10 triệu đồng. Hoặc giả như Nguyễn Đức Nghĩa sẽ giương lưới lê xung trận nơi chiến tuyến chứ không phải bình thản xẻ thịt người phụ nữ vừa làm tình với mình xong.

Đây là một vài trong số rất nhiều những chuyện nhỏ, chuyện

lớn thì nhiều vô cùng và nằm ngoài tầm kiến thức của bản thân tôi. Chẳng hạn là làm những con đường tử tế, không ăn bớt cho riêng mình, để dành tiền lo thêm thịt cho những người đang cầm súng ngoài hải đảo. Những con phố không còn ổ gà để chúng ta đến cơ quan nhanh hơn, tiết kiệm cả đồng xăng đặng dùng cho xe tăng, tàu thủy. Đừng mua quá nhiều ô tô công để rồi phải đổ tràn ra đường phố vốn đã quá chật hẹp, dành chỗ tiền ấy để xây nhà cho người nghèo, tất nhiên là phải xây cho tử tế. Hay nhỡ tiền hơn là đừng tham vọng “Titanic” để rồi phải trả giá bằng những dự án có lợi cho người, hại cho ta.

Chỉ riêng việc tiết kiệm điện để không phải thiếu đến mức đi mua của nước ngoài dẫn đến bị phụ thuộc cũng đã là một việc quá tốt, chúng ta đã làm được chưa?

Tinh thần yêu nước

- Éch Ao

Một công ty du lịch ngưng bán tour đi Trung Quốc, những “avatar” (hình đại diện) mang hình bản đồ Tổ quốc, những bạn trẻ xuống đường tuần hành thể hiện tinh thần yêu nước... Họ, những con người Việt Nam đang thể hiện tinh thần yêu nước.

Tinh thần yêu nước – thật khó để có một định nghĩa rõ ràng của cụm từ này, nhưng trong những tuần qua, có lẽ đây lại là cụm từ lại được “cảm” nhiều nhất “nhờ” một loạt hành động xâm phạm chủ quyền biển đảo của Trung Quốc. Có thể thấy tinh thần ấy ở khắp nơi. Những bài báo với những lời yêu thương đất nước, những lời căm phẫn trước sự xâm phạm của ngoại bang trên các phương tiện truyền thông. Những “status” (trạng thái), những dòng “comment” (bình luận) bày tỏ suy nghĩ về chủ quyền đất nước trên Facebook, những diễn đàn mạng. Từ ảo ra ngoài đời thật, những bạn trẻ “chào” nhau bằng những câu chuyện về tình hình đất nước. Những bài hát, câu khẩu hiệu khẳng định chủ quyền đất nước. Đâu đó bắt đầu đã xuất hiện những câu “nếu đất nước có chiến tranh...” và thật không khó để đoán câu trả lời hầu hết là “có” kèm một câu gật đầu quả quyết. Vậy chúng ta có bao giờ tự đặt câu hỏi cho chính mình: Thế nào là tinh yêu nước?

Nếu chúng ta đã từng khâm phục ý chí của người Nhật, tinh

thần sắt đá của người Hàn, ý thức công dân của phương Tây... và chúng ta gọi đó là tinh thần yêu nước thì thời gian này chúng ta đã có thể nhìn lại chính mình để tự vấn rằng mình đã thể hiện lòng yêu nước như thế nào?

Lòng yêu nước không phải chỉ những lời hô hào, những hành động bộc phát mà bắt đầu từ những việc tương như nhỏ nhặt xung quanh chúng ta.

Lòng yêu nước ấy có lẽ nào lại có ở những người chen lấn khi xếp hàng, ở những người đầu trần vượt đèn đỏ, ở những người vô tư xả rác lên con đường họ đi hàng ngày?

Liệu có tin không những người nói sẽ xả thân cho đất nước nhưng lại sẵn sàng ẩu đả với chính đồng bào mình chỉ vì một va chạm nhỏ trên đường.

Có tin không những người sẽ cảm sung ra trận nhưng lại không biết quý trọng tính mạng chính bản thân và những người xung quanh khi phóng xe bạt mạng trên phố.

Không, lòng yêu nước trước nhất là yêu lấy chính bản thân mình, yêu những điều tốt đẹp trong cuộc sống, yêu ngôi nhà chúng ta đang ở, yêu những người thân thuộc xung quanh và yêu cả những gì chúng ta đón nhận hàng ngày. Nếu chúng ta thật sự yêu nước thì hãy thể hiện tinh thần ấy trong từng ngày, từng giờ trong mỗi máu thịt của chúng ta qua từng hành động, suy nghĩ.

Nếu chúng ta thực sự lo lắng về chủ quyền biển đảo thì đừng đắm chìm trong những game online, cho những buổi cafe tán gẫu vô bổ mà hãy bớt chút thời giờ để đọc thêm sách báo, học hỏi thêm kiến thức, lấy lý luận làm vũ khí giành lại tất đất quê hương.

Nếu chúng ta đau xót cho những ngư dân bị tàu lạ bắt giữ đòi tiền chuộc thì hãy khoan mua một chiếc áo đẹp, đừng vội cho một cuộc chơi mà hãy nghĩ đến những khó khăn của những người đang cầm súng ngoài hải đảo.

Nếu chúng ta uất ức trước những chiếc tàu “lạ” xâm chiếm lãnh hải, ý thể mạnh ức hiếp chúng ta thì chúng ta hãy biết xấu hổ khi đi sai luật, biết nhẫn nhịn trước những cuộc cãi vã, những va chạm nhỏ với chính đồng bào của mình.

Hãy thấy rằng vẫn còn nhiều công trình tiền ti nhưng kém chất lượng do bị rút ruột mà nếu dùng số tiền đó có thể cải thiện đời sống của những đồng bào nghèo.

Hãy thấy rằng những còn đường lún sụt, nhiều ổ gà đã tiêu tốn chúng ta biết bao nhiêu xăng dầu mà có thể dùng cho xe tăng, tàu thủy.

Chúng ta có bao giờ để ý nếu tắt một chiếc đèn sáng sẽ góp phần tiết kiệm điện để không phải bị thiếu hụt nên phải mua ở nước ngoài, chúng ta đã làm được chưa?

Những việc đó chẳng phải là tinh thần yêu nước sao?

Và chúng ta bắt đầu lòng yêu nước bằng những việc đơn giản nhất như thế.

Nào, hãy lên đường!

Lòng yêu nước

- Lã Hoa

There is no greatness where there is not simplicity, goodness, and truth.

(War and Peace – Leo Tolstoy)

Ông thầy kiêm Phó Giám đốc Học viện Quan hệ Quốc tế, một nhà ngoại giao kỳ cựu có bề ngoài khắc khổ, từng nói với đám học trò đang háo hức được ra nước ngoài mở rộng tầm mắt rằng: “Rồi các em sẽ thấy, không hẳn được sống ở quê người là sung sướng, con người ta có thể chết vì nhớ quê hương!”. Đang vắt óc nghĩ xem những diễn biến của Hội nghị Geneva có vai trò gì trong cuộc chiến tranh Việt Nam 21 năm sau đó, đám sinh viên chúng mình cười khúc khích với nhau: “Xời, thầy được đi nước ngoài như đi chợ, sướng thế còn gì, đi rồi lại về có gì mà phải căng thẳng?!”. Sau này được tung tẩy đây đó, sống xa nước ít lâu, dần dần mới thấy rồi thì chuyện gì cũng quen được, và hình như chẳng có ai lại chết vì nhớ quê hương cả. Song càng ngày càng càng thấm thía hơn câu nói có phần ngoa dụ ấy của thầy.

Có một thứ tình cảm rất nhất quán, gần như là bản năng, luôn thường trực trong lòng mình mỗi khi xa Việt Nam. Nó bật phát ra bằng những cách rất khác nhau, trong những hoàn cảnh khác nhau. Có lúc nó thôi thúc mình phải làm một điều gì đó, có

lúc làm mình phần chẵn, lại có khi làm mình giận dữ hay đau đớn. Giống như bất cứ ai khác, mình thừa hiểu tình cảm ấy được gọi một cách khá mỹ miều là lòng yêu nước.

Mặc thời thế đã đổi thay và nhiều người có thể cho đó là sự ấu trĩ và sáo rỗng của một thời, mình vẫn thấy những dòng của Ilya Erenburg hay và có giá trị thật sự: “Lòng yêu nước ban đầu là yêu những vật tầm thường nhất: yêu cái cây trồng ở trước nhà, yêu cái phố nhỏ đổ ra bờ sông, yêu vị thơm chua mát của trái lê mùa thu hay mùi cỏ thảo nguyên có hơi rượi mạnh”.

Lòng yêu nước đơn thuần là tình cảm, nó không phải là lý trí và không mạnh hơn lý trí. Nó thường không thể được đem ra cân đong đo đếm thành những giá trị hữu hình. Song không vì thế mà nó kém phần quan trọng, dù không hẳn và không phải là nhân tố quyết định duy nhất, đối với đời sống của một người hay vận mệnh của một dân tộc.

Vốn dĩ là mối giao tình gắn bó với nơi mình sinh ra và lớn lên, lòng yêu nước không phải là một đặc quyền của những con người mẫu mực hay những công dân ưu tú. Không thể phát biểu một cách hời hợt rằng hãy lo không đánh nhau ngoài đường, đừng vượt đèn đỏ, hay chăm chỉ làm việc ở những nơi nóng nực chứ không chỉ ngồi ở phòng máy lạnh trước khi được quyền bày tỏ lòng yêu nước. Cũng không thể khuyên người ta lo mà sống cho đảng hoàng và giữ gìn thể diện dân tộc, hay trực tiếp cầm súng hy sinh vì Tổ quốc mới là yêu nước một cách thiết thực. Lại càng không thể bắt người ta phải có chuyên môn quan hệ quốc tế hay ít nhất có khả năng phân tích thời cuộc, đánh giá được khả năng liệu Trung Quốc có leo thang tới mức gây chiến toàn cục hay không rồi mới được nói về lòng yêu nước.

Những nhân vật trong thiên tiểu thuyết sử thi Chiến tranh Và

Hòa bình, từ Pierre Bezukhov cục mịch, tới Andrei Bolkonsky lạnh lẽo, hay Nikolai Rostov nhẹ dạ, hay Fyodor Dolokhov mảnh lối; từ Maria Bolkonskaya cứng cỏi, tới Natasha Rostova vô tư, hay Sofia Rostova nhu nhược; từ lão bá tước Rostov hăm tài tới lão công tước Bolkonsky nanh nọc... đều đã góp phần mình trong một cuộc chiến tranh yêu nước. Những con người không hoàn hảo ấy đã kết thành một dân tộc yêu nước hoàn hảo.

Cũng không thể đánh đồng sự phẫn nộ trước những hành động xâm lược, sẵn sàng tự vệ bằng vũ khí với thái độ hiếu chiến hay quá khích. Những quyết định chính trị gắn liền với lợi ích quốc gia, đặc biệt là những chuyện tày trời như chiến tranh hay hòa bình, thường ở tầm vĩ mô. Nếu các chính phủ sáng suốt và gặp thời thì dân nước đó được may mắn. Còn lòng yêu nước của dân, dù được thể hiện dưới bất kỳ hình thức nào, không cách gì là nguyên nhân của những kết cục bi thảm.

Mạnh thì xuống đường biểu tình, nhẹ thì tẩy chay hàng Trung Quốc, hay nặng lời chỉ trích trên mạng, nhiều khi giận cá chính phủ mà chém cả thớt nhân dân Trung Quốc. Những việc làm ấy có thể rất cảm tính hoặc thậm chí không có ngay kết quả thiết thực, và đôi khi có phần quá đà hay thiếu công tâm sáng suốt, nhưng phải được hiểu là kết quả của sự giận dữ chính đáng. Không thể nào coi việc phản đối Trung Quốc xâm lược và tẩy chay hàng Trung Quốc là phủ nhận một trong những nền văn minh cổ xưa và vĩ đại nhất hay xúc phạm nhân dân Trung Quốc. Chỉ đơn thuần là bị chèn ép thì phải tỏ thái độ phản kháng. Nếu thái độ đó được điềm tĩnh như của người Nhật thì tốt, còn nếu không được vậy thì có sao đâu.

Chắc chắn nhiều người Việt cũng như mình, ghét cay ghét đắng chiến tranh và thừa hiểu rằng Việt Nam sẽ lâm vào thế “ngàn cân...” nếu chiến tranh bùng nổ, nhưng ít nhất làm dân thì phải tỏ thái độ chứ. Và cũng như mình đây đang gõ note này bằng chiếc Lenovo

ThinkPad rất yêu quý, vừa nhỏ gọn vừa nổi đồng cối đá, sản xuất tại Trung Quốc, nhiều người biết rằng cùng lắm là không mua thêm đồ làm ở Trung Quốc thôi chứ không thể vứt đi quá nhiều thứ đang dùng. Nhưng ít nhất nếu ai cũng làm vậy thì chính phủ Trung Quốc cũng phải thấy là dân mình không ngồi yên. Ở tầm cá nhân hay quốc gia, tỏ thái độ trước những hành động láo xược không có nghĩa là sẽ tuyệt giao vĩnh viễn. Nói không đi Trung Quốc lúc này không có nghĩa là cả đời sẽ không đi.

Bố mình viết cho mình năm 12 tuổi: “Con có biết vì sao mẹ đặt tên con là Tuyết Hoa? Con có biết những con đường trải đầy hoa tuyết suốt bao mùa đông Bắc Kinh mà bố và mẹ đã từng đi qua? Bố luôn mong rằng con sẽ sống sao cho những kỷ niệm đẹp để ấy luôn luôn được lưu giữ và nuôi cấy trong tâm tư của mẹ”. Là con của hai cựu sinh viên Đại học Nhân dân Bắc Kinh và Bắc Kinh Thiết đạo Học viện, mình cũng giống rất nhiều đứa con của các cựu du học sinh Trung Quốc khác, được đặt tên Hoa, những Mai Hoa, Phương Hoa, Quỳnh Hoa, Thanh Hoa... để nhớ về đất nước của một thời thanh niên sôi nổi của các bậc cha mẹ đáng kính.

Con trai mình, mặc dù không được mình định hướng, đã học và nói viết thành thạo tiếng Quan Thoại và thuộc lòng các bản nhạc Hoa lạ hoắc với mình.

Nhưng cả bố mẹ mình, cả mình, và con trai mình là người Việt, và như bao người Việt khác, đã và đang tỏ thái độ với Trung Quốc. Mình không thể nào đồng ý với những bài viết thiên cận và áp đặt như một số bài mình vừa tình cờ lướt web thấy được.

Lòng yêu nước là một tình cảm thiêng liêng và không bao giờ có lỗi.

(Viết trong đêm xa nhà nửa vòng trái đất)

COMMENTS

Bản tăng xin ăn chay, niệm Phật, cầu Chúa và Thánh Allah phù hộ cho người Trung Quốc tâm thường an lạc, luôn cảm thấy hạnh phúc, sung sướng, có dư dàu để bán, khinh bi Việt Nam dơ bẩn nên không sờ đến nữa (cả cái sợi cáp cũng không sờ), tương tự như con cháu Allah khinh loài heo dơ bẩn nên không ăn thịt heo vậy.

(Nguyễn Lương Hải Khôi, 29-5-2011)

Khựa đến xứ này hơn ngàn năm, khi bị đuổi đi, chỉ để lại những nắm mồ ông bà nó và... bùa trấn yểm. Pháp khi bị đuổi đi, ít ra còn để lại Sapa và Đà Lạt cho ta đất nàng đi chơi.

(Nguyễn Lương Hải Khôi, 27-5-2011)

Nó oánh cho đau thế mà cứ lí nha lí nhí ...

(Thu Hà Đổ)

Mình nghĩ, để tăng cường hiểu biết về quốc phòng và tác chiến trên biển, thành ủy Hà Nội nên tổ chức dạy các bạn sinh viên trẻ lại đất Cự Rùa tại Hồ Gươm, săn lùng bọn rùa đỏ, vừa ngăn chặn được tụ tập, vừa có ích cho đất nước.

(Tie Suc, 11-6-2011)

5-6-1911, Nguyễn Tất Thành xuống tàu đi tìm đường cứu nước. May cho anh thanh niên 21 tuổi, ngày ấy tiếng Việt ta chưa có từ "hoang tưởng"; nếu không chắc anh đã nghe đủ người xì xào: "Thằng con ông phó bảng chắc hoang tưởng, đang yên đang lành lại đi "cứu nước". Lúc này là lúc phải hết sức tỉnh táo, không hành động như nó được".

(Đoan Trang, 4-6-2011)

Nhiều bạn đi biểu tình nói rằng trong hàng ngũ người biểu tình không có thành phần phản động, cơ hội. Nhưng bằng chứng này sẽ cho các bạn thấy, chúng chưa dám hành động là vì chúng đã bị vạch mặt, lật tẩy từ trước và chúng cảm thấy lần này không phải cơ hội tốt để thực hiện âm mưu. Nếu không có ai

lên tiếng cảnh báo về một cuộc bạo loạn, liệu chúng có chịu ngồi yên không. Lần này chúng có thể chưa hành động gì ai dám chắc lần sau chúng sẽ không hành động. Hơn nữa lực lượng an ninh trước ngày 5-6 đã bắt rất nhiều các thành phần phản động. Đơn cử như blogger Mẹ Năm, Người Buôn Gió, v.v...

(Hội những người ghét bọn phản động, 5-6-2011)

Bình tĩnh phản biện là cách tốt nhất để thay đổi suy nghĩ lệch lạc về dân chủ tự do của đa phần người dân hiện nay. Trên mạng tôi thấy rất nhiều người “độc tài dân chủ” và “tự do dân chủ” – đó chính là những kẻ phá hoại nhận thức của nhân dân.

(Aduka Adk, 11-6-2011)

Hai khái niệm “tốt” và “xấu” chỉ mang nghĩa tương đối. Tốt cho người này thì sẽ xấu cho người khác, tốt cho Việt Nam thì sẽ xấu cho Trung Quốc, tốt cho phản động thì sẽ xấu cho cộng sản. Thứ cần duy nhất thay đổi là bản chất con người chứ không phải là chế độ, nhưng thứ đó lại là thứ không thể thay thế được. Ngoài ra, những người kêu gọi và tham gia biểu tình hoặc là kẻ cơ hội chính trị, hoặc là kẻ thiếu suy nghĩ và bị lôi kéo. Hơn một nửa diện tích nước Việt Nam này cũng từ xâm lược, cưỡng đoạt và dùng thủ đoạn mà có. Vì vậy, nếu bảo Trung Quốc là khốn nạn, là tàn ác thì cũng phải nhận ra rằng tổ tiên, ông cha ta còn tàn ác và khốn nạn hơn nhiều. Người Chăm vẫn còn sống đó, nhưng có ai dám lên tiếng hay biểu tình yêu cầu Việt Nam phải trả lại đất đai ngày xưa đã xâm lược và chiếm đoạt của người Chăm không?

Mấy trăm năm trước ông cha, tổ tiên của người Việt Nam dùng âm mưu, thủ đoạn, bạo lực để xâm chiếm và cướp bóc đất đai và lãnh thổ. Đến hôm nay thì người Trung Quốc cũng dùng cách thức tương tự để âm mưu xâm chiếm lãnh thổ. Hành động

biểu tình, phê phán, đem công lý luật pháp này nọ ra... chẳng khác chi một thằng móc bực chửi thằng trần lột là đồ khốn nạn.

(An Ho, 11-6-2011)

Trước đây em cứ nghĩ biểu tình chỉ đơn giản là người dân xuống đường mang theo khẩu hiệu và biểu ngữ, đi tuần hành trên các con phố với mục đích gây áp lực vs. chính phủ về vấn đề nào đó. Có những cuộc biểu tình thành công và chính phủ phải nhân nhượng, nhưng cũng có những cuộc biểu tình trở thành bạo động và thậm chí “đắm máu” kinh hoàng như vụ Thiên An Môn hay mới đây là vụ biểu tình ở Ai Cập. Hơn nữa em thấy ở Việt Nam, tính dân chủ của người dân chưa được chính quyền coi trọng, nên em cho rằng phần nhiều sẽ bị đàn áp và dập tắt thậm chí ngay từ trong “trứng”. Chính vì thế mà đâm ra sợ biểu tình và cảm thấy hoang mang về sự kiện sắp tới.

(Nguyễn Tường Anh, 4-6-2011)

Trung tướng Nguyễn Chí Vịnh, Thứ trưởng Bộ Quốc phòng Việt Nam, đã nói với phóng viên BBC rằng: “Người dân phải tin rằng Nhà nước sẽ có giải pháp, có đủ trách nhiệm để vừa giữ chủ quyền lãnh thổ, vừa duy trì hòa khí và quan hệ với Trung Quốc”.

Nhà nước có quyền nghi ngờ Nhân dân nhưng Nhân dân nhất thiết phải tin Nhà nước!

(Hung Le Khanh, 8-6-2011)

Cuba thân mến. Chúng tôi đang bận đối phó với một số ít người có cái thú đi ngang qua đại sứ quán và lãnh sự quán Trung Quốc. Tạm thời, trong lúc chúng tôi bận, các bạn vui lòng canh

giữ hòa bình thế giới một mình nhé.

(Đoan Trang, 12-6-2011)

Đề nghị tổ chức biểu tình kêu gọi Nhà nước trả tự do cho từ “biểu tình”!

(Mít Tờ Đổ, 6-6-2011)

Những đám đông biểu tình tại VN trong mấy tuần vừa qua luôn tinh táo và thông minh, không giống như đám đông bị vô thức lôi kéo, u mê, dă man, thiếu suy nghĩ theo phác họa của Le Bon. Có lẽ bởi nỗi sợ hãi quá lớn ngự trị trong họ, luôn có những mối nguy hiểm có thực luôn cặp kè rình rập bên chân mà họ biết rõ, buộc họ phải tinh táo. Với lại, cái gì ở VN mà chẳng khác!

(Duy Ngọc, 12-6-2011)

Điều mà họ muốn là làm sao để dân sợ. Khi dân đã hết sợ thì họ muốn dân không thể kết hợp, thiếu tổ chức. Nhìn thì thấy dân lúc này đúng là rời rạc như xi măng khô thật đấy, nhưng tính chất kết dính thì không hề bị thay đổi. Chỉ cần thêm tí nước!

(Hoa Xuan Vuong, 12-6-2011)

Tôi, một người dân sống ở thành phố biển Đà Nẵng. Ở đây không có được những cuộc biểu tình để chống Trung Quốc nhưng tôi vẫn dõi mắt theo hai đầu đất nước, dõi mắt qua tận bên kia bờ đại dương cùng với các bạn. Tôi yêu các bạn vô cùng, hỏi những người Việt Nam!

(Tonnu Phuongbich, 6-6-2011)

Tôi khóc vì thấy những người giống như tôi ngày trước, chỉ bởi chống sự bạo quyền Trung Quốc mà bị biến thành chống chế độ và phải chịu sự sách nhiễu trong một thời gian dài. Song, từ đó tôi chợt nhận ra rằng, ở nơi mà tôi đang sinh trưởng, nó không cho phép sự tồn tại lòng yêu nước. Và, tôi đã không bằng một con chó, vì dẫu sao con chó cũng được sửa nếu có bất cứ sự xâm phạm nào (đương nhiên phải được sự đồng ý của người chủ).

(Tào Lao/ Ngô Thiên Sáu, 12-6-2011)

Tất cả mọi người đều yêu cái nơi họ được sinh ra và lớn lên, cảm thấy có sự gắn bó trong tư tưởng lẫn tâm hồn, nó phát xuất tự nhiên, nature of instinct. Chỉ khác nhau ở cách thể hiện. Mấy tên bán nước, rước giặc vào nhà cũng có cái tình cảm đó, nhưng do tham lam và tham vọng cầu vinh thì mất hết tình người.

(Hoa Pham, 12-6-2011)

